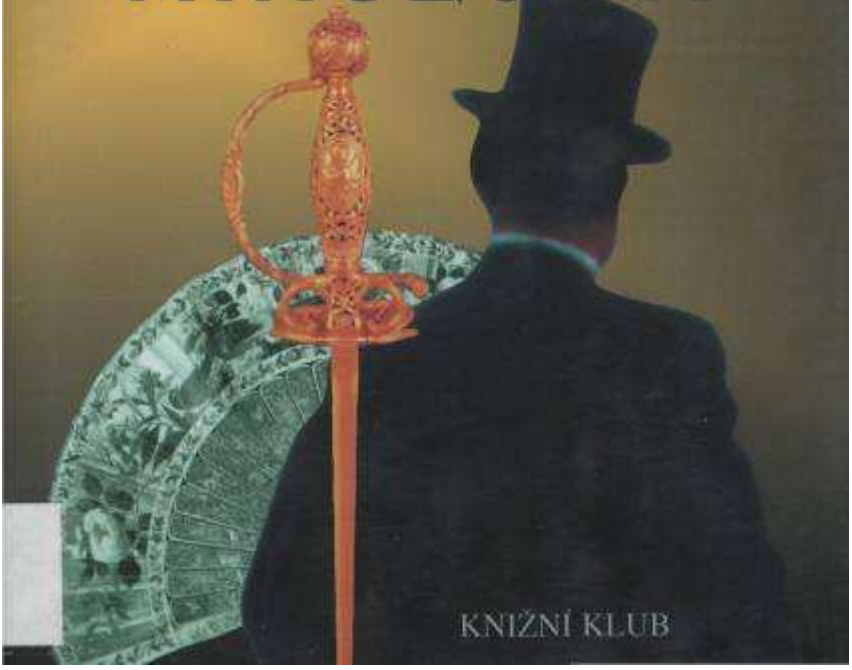
KEN FOLLETT

MUŽ S PODIVNOU MINULOSTÍ

KNIŽNÍ KLUB

Ken Follett

Muž s podivnou minulostí

KNIŽNÍ KLUB

Přeložil Pavel Kříž

THE MAN FROM ST. PETERSBURG
Copyright © 1982 by Ken Follett
Copyright of the Czech edition © Euromedia Group k. s., 2001
Translation © Pavel Kříž, 2001

ISBN 80-242-0537-8

Poděkování

Při psaní této knihy mi pomáhalo mnoho přátel. Mé upřímné díky si plně zaslouží Alan Earney, Pat Golbitzová, M. E. Hirsh, Elaine Kosterová, Diana Levinová, Caren Mayerová a její pomocnice, Sue Rappová, Pamela Robinsonová a personál Bertram Rota Ltd., Hilary Ross, Christopher Sinclair-Stevenson, Daniel Starer, Colin Tennant a – abecedně poslední, ale ve všech dalších ohledech první – Al Zuckerman.

Nelze milovat lidstvo.
Můžete milovat jen lidi.

Graham Greene

Kapitola první

Bylo ospalé, poklidné nedělní odpoledne, jaké měl Walden rád. Stál u otevřeného okna a vyhlížel přes park. Široký, rovný trávník byl tu a tam osázen vzrostlými stromy – pichlavými borovicemi, párem mohutných dubů, několika kaštany a vrbou s korunou jako kadeřavá dívčí hlava. Slunce stálo vysoko a stromy vrhaly temné, chladné stíny. I ptáci zmlkli, ale z kvetoucího keře pnoucího se kolem okna se ozývalo bzučení spokojených včel. I dům byl tichý. Většina služebnictva měla odpoledne volno. Jedinými víkendovými hosty byli Waldenův bratr George, Georgeova manželka Clarissa a jejich děti. George se vydal na procházku, Clarissa si šla lehnout a děti nebyly nikde vidět. Walden si také udělal pohodlí. Do kostela šel samozřejmě v redingotu a za hodinu či dvě si na večeři bude muset vzít bílou vázanku a frak, ale zatím si hověl v tvídovém obleku a v košili s měkkým límečkem. A jestli ještě Lydia zahraje večer na klavír, bude to dokonalý den.

Obrátil se k manželce. „Zahraješ nám po večeři?“

Lydia se usmála. „Jestli chceš.“

Walden zaslechl nějaký hluk a otočil se k oknu. Na vzdáleném konci příjezdové cesty, čtvrt míle daleko, se objevil automobil. Walden náhle ucítil podráždění jako záludné bolestné píchnutí v pravé noze před bouřkou. Proč by mě auto mělo znepokojovat, pomyslel si. Nebyl proti motorovým vozidlům – sám měl lanchestera a pravidelně ho užíval k cestám mezi svým sídlem a Londýnem – i když v létě vesnici hrozně obtěžoval jejich burácivý hluk a mračna prachu zvedající se za nimi z nedlážděné cesty. Uvažoval o tom, že nechá položit na ulici pár set metrů koberce z dehtové živice. Ještě nedávno by neváhal, ale cesty nebyly jeho starost od roku 1909, kdy Lloyd George vytvořil Správu silnic – a náhle si uvědomil, že to byl důvod jeho podráždění. Byl to charakteristický produkt legislativy liberálů – vzali od Waldena peníze, aby udělali to, co by stejně udělal on, a pak to neudělali. Zřejmě nakonec tu cestu stejně vydláždím sám, říkal si, jen je nepříjemné zaplatit to dvakrát.

Automobil zahnul na cestu vysypanou štěrkem a hlučně, trhavě zastavil před jižním vchodem. Výfukové plyny se táhly k oknu a

Walden zadržel dech. Řidič v kukle, motoristických brýlích a těžkém šoférském kabátě vystoupil a otevřel dveře svému pasažérovi. Malý muž v černém kabátě a černém plstěném klobouku vystoupil z vozu. Walden muže poznal a srdce mu pokleslo, poklidné letní odpoledne skončilo.

„To je Winston Churchill," řekl.

Lydia poznamenala: „To je trapné."

Ten člověk se prostě nenechá odbýt. Ve čtvrtek poslal dopis, který Walden ignoroval. V pátek navštívil Waldena v jeho londýnském domě a bylo mu řečeno, že hrabě není doma. Teď v neděli sem přijel až z Norfolku. Opět ho odmítne přijmout. Copak si myslí, že na něj jeho zatvrzelost udělá dojem? říkal si Walden.

Nerad byl k lidem hrubý, ale Churchill si to zasloužil. Liberální vláda, v níž byl Churchill ministrem, zahájila ničemný útok na samé základy anglické společnosti – zdanila pozemkový majetek, narušovala vliv Horní sněmovny parlamentu, pokoušela se odevzdat Irsko katolíkům, oslabovala královské námořnictvo a podléhala vydírání odborů a zatracených socialistů. Walden a jeho přátelé by takovým lidem ani ruku nepodali.

Dveře se otevřely a do pokoje vstoupil Pritchard. Byl to vysoký typický koknej s černými vlasy lesknoucími se brilantinou a důstojným výrazem, který byl zřetelně hraný. Jako kluk utekl na moře a ve východní Africe dezertoval z lodi. Walden, který tam byl na safari, ho najal jako dozorce domorodých nosičů a od té doby byli spolu. Nyní byl Pritchard Waldenovým majordomem, cestoval s ním od jednoho domu k druhému, a byl mu přítelem, jakým sluha může být.

„Je zde ministr námořnictva, mylorde," pronesl Pritchard.

„Nejsem doma," odpověděl Walden.

Na Pritchardovi bylo vidět, jak je mu to nepříjemné. Nebyl zvyklý vyhazovat členy vlády. Komorník mého otce by to provedl, ani by nehnul brvou, pomyslel si Walden, ale starý Thomson už je na odpočinku, pěstuje růže v zahrádce u malého domku ve vesnici a Pritchard si nikdy neosvojil onu nezdolnou důstojnost.

Pritchard začal vynechávat „h" jako pravý koknej, což bylo znamení, že je buď v naprosté pohodě, nebo velmi nervózní. „Pan

Churchill poznamenal, že patrně řeknete, že nejste doma, mylorde, a požádal mne, abych vám dal tento dopis.“ Podal mu obálku na tácku.

Walden neměl rád, když na něho někdo naléhal. Řekl naštvaně: „Vraťte mu ho…“ Pak se zarazil a znovu se podíval na rukopis na obálce. Na těch velkých, dobře čitelných a ležatých písmenech bylo něco známého.

„Bože,“ povzdechl si.

Vzal obálku, otevřel ji a vytáhl jediný list těžkého bílého papíru, přeložený napůl. Nahoře byl vytištěn červený královský erb. Walden četl:

Buckinghamský palác
1. května 1914

Můj drahý Waldene,
přijměte mladého Winstona.
George R. I.

„To je od krále,“ oznámil Lydii.

Bylo mu tak trapně, až se zarděl. Bylo *otřesně* nevkusné zatahovat krále do něčeho takového. Walden si připadal jako školák, kterému řekli, ať dá pokoj a začne dělat úkoly. Na okamžik byl v pokušení krále neposlechnout. Ale ty následky… Lydia by už nebyla přijímána královnou, lidé by nemohli pozvat Waldenovy na společenské akce, jichž by se zúčastnil člen královské rodiny a – což bylo nejhorší – Waldenova dcera Charlotta by nemohla být představena u dvora jako debutantka. Společenský život rodiny by byl v troskách. To by pak mohli odjet a žít v jiné zemi. Ne, nebylo možné neposlechnout krále.

Walden si povzdechl. Churchill ho porazil. Jistým způsobem to byla úleva, protože nyní mohl porušit zásadu a nikdo mu to nemohl mít za zlé. *Dopis od krále, kamaráde,* řekl by na vysvětlenou, *nic se nedalo dělat, to víš.*

„Požádejte pana Churchilla, ať vstoupí,“ řekl Pritchardovi.

Podal dopis Lydii. Napadlo ho, že liberálové opravdu nepochopili, jak má monarchie fungovat. Zamumlal: „Král prostě s těmi lidmi nejedná dost rozhodně."

„Začíná to být příšerně nudné," odvětila Lydie.

Vůbec se nenudí, pomyslel si Walden. Naopak, pravděpodobně je to všechno pro ni docela vzrušující; ale řekla to, protože právě tak má reagovat anglická hraběnka, a protože není Angličanka, ale Ruska, ráda říká typicky anglické fráze, asi jako člověk mluvící francouzsky by často říkal *alors* a *hein.*

Walden šel k oknu. Churchillův automobil tam venku stále ještě rachotil a naplňoval nádvoří kouřem. Řidič stál vedle něj s jednou rukou na dveřích, jako kdyby držel koně, který by bez toho odběhl. Několik služebných to sledovalo z bezpečné vzdálenosti.

Pritchard vešel a oznámil: „Pan Winston Churchill."

Churchillovi bylo čtyřicet, byl přesně o deset let mladší než Walden. Byl to malý, štíhlý muž, který se podle Waldena oblékal poněkud příliš elegantně než opravdový džentlmen. Vlasy mu rychle ustupovaly; zůstala mu šošolka nad čelem a dvě kučery na spáncích, které mu v kombinaci s krátkým nosem a permanentní ironickou jiskřičkou v oku dávaly uličnický výraz. Bylo snadné zjistit, proč ho karikaturisté pravidelně zobrazovali jako zlomyslného cherubína.

Churchill potřásl Waldenovi rukou a spokojeně pronesl: „Dobré odpoledne, lorde Waldene." Uklonil se Lydii. „Lady Waldenová, přeji dobrý den." Waldenovi blesklo hlavou: Co to v sobě má, že mě tak popuzuje?

Lydia mu nabídla čaj a Walden ho vyzval, ať se posadí. Nechtěl vést žádné zbytečné řeči, netrpělivě čekal, až se dozví, co je příčinou takového povyku.

Churchill začal: „Především se omlouvám, společně s králem, že jsem se vám takto vnutil."

Walden jen lehce přikývl. Nehodlal prohlásit, že je to naprosto v pořádku.

„Mohl bych dodat," pokračoval Churchill, „že bych to neudělal, kdybych pro to neměl ty nejvážnější důvody."

„Měl byste mi říct jaké."

„Víte, co se děje na peněžním trhu?"

„Ano. Diskontní sazba stoupá.“

„Z jednoho a tří čtvrtin na téměř tři procenta. To je ohromný vzestup a došlo k němu v několika týdnech.“

„Předpokládám, že víte proč.“

Churchill přitakal. „Německé společnosti ve velkém prodávají pohledávky, inkasují hotovost a kupují zlato. Ještě několik týdnů takové aktivity a Německo bude mít od ostatních zemí všechno, co mu dluží, své dluhy nechá nesplacené – a jeho zásoby zlata budou vyšší než kdykoli předtím.“

„Připravují se na válku.“

„Tímto a jinými způsoby. Kromě normálních daní vybrali na mimořádných odvodech miliardu marek, aby si vylepšili armádu, která je už nyní nejsilnější v Evropě. Vzpomeňte si, že když Lloyd George zvýšil v roce 1909 britské daně o patnáct milionů liber sterlingů, vypukla málem revoluce. A miliarda marek představuje *padesát* milionů liber. Je to nejvyšší mimořádná daň v evropské historii…“

„To tedy je,“ přerušil ho Walden. Hrozilo, že Churchill začne být teatrální. Walden nechtěl, aby začal s projevem. „My konzervativci máme již nějakou dobu obavy z německého militarismu. Nyní, v hodině jedenácté, mi říkáte, že jsme měli pravdu.“

Churchilla to nevyvedlo z míry. „Německo téměř určitě napadne Francii. Otázka zní: Půjdeme Francii na pomoc?“

„Ne,“ řekl překvapený Walden. „Ministr zahraničí nás ujišťuje, že k Francii nemáme žádné závazky…“

„Sir Edward to samozřejmě myslí upřímně,“ připustil Churchill, „ale mýlí se. Naše dohoda s Francií je taková, že bychom nemohli stát stranou a sledovat, jak bude poražena Německem.“

Walden byl vyveden z míry. Liberálové přesvědčili každého včetně něho, že nepovedou Anglii do války. A nyní jeden z jejich předních ministrů tvrdí opak. Licoměrnost politiků ho dohánělа k zuřivosti, ale na to Walden zapomněl, když začal uvažovat o následcích války. Myslel na mladé muže, které znal a kteří budou muset bojovat, trpělivé zahradníky v jeho parku, hubaté komorníky, opálené venkovské chlapce, bouřlivácké studenty, apatické flinky z klubů

v St. James… potom tu myšlenku zatlačila jiná, mnohem děsivější, a Walden se zeptal: „Ale můžeme zvítězit?“

Churchillův pohled byl vážný. „Myslím, že ne.“

Walden na něj zíral. „Bože, co jste to provedli?“

Churchill zaujal defenzivní postoj. „Naší politikou bylo vyhnout se válce, ale není možné se vyhýbat válce a současně se po zuby vyzbrojovat.“

„Ale vám se nepodařilo vyhnout se válce.“

„Stále se pokoušíme.“

„Ale myslíte si, že se vám to nezdaří.“

Churchill se na chvíli tvářil bojovně, ale pak spolkl svou hrdost. „Ano.“

„Co se tedy stane?“

„Nemohou-li Anglie a Francie porazit Německo společně, pak musíme mít dalšího spojence, třetí zemi na naší straně – Rusko. Bude-li Německo rozděleno, bude-li bojovat na dvou frontách, můžeme zvítězit. Ruská armáda je samozřejmě neschopná a zkorumpovaná – jako všechno ostatní v té zemi – ale na tom nezáleží, pokud bude vázat část německých sil.“

Churchill dobře věděl, že Lydia je Ruska, a bylo od něj charakteristicky netaktní ponižovat její zem v její přítomnosti, ale Walden to přešel, protože ho velice zaujalo, co Churchill říkal. „Rusko už je spojencem Francie,“ namítl.

„To nestačí,“ řekl Churchill. „Rusko je povinno bojovat, bude-li Francie obětí agrese. Je na Rusku, aby rozhodlo, zda je Francie v tom či onom případě obětí agresora. Když vypukne válka, obě strany vždycky tvrdí, že jsou obětí. Spojenectví tedy nezavazuje Rusko k ničemu jinému, než že bude bojovat, bude-li chtít. My potřebujeme, aby bylo Rusko nově a pevně svázáno s naší stranou.“

„Neumím si představit, jak si vy, hoši, podáváte ruce s carem.“

„Pak nás špatně znáte. Abychom zachránili Anglii, budeme jednat s ďáblem.“

„Vašim stoupencům se to nebude líbit.“

„Nedozvědí se to.“

Walden už viděl, kam to všechno směřuje, a ta vyhlídka byla vzrušující. „Co máte na mysli? Tajnou smlouvu? Nebo nepsanou dohodu?“

„Obojí.“

Walden si změřil Churchilla přimhouřenýma očima. Tento mladý demagog má možná mozek v hlavě, pomyslel si, a ten mozek nemusí nutně fungovat v mém zájmu. Takže liberálové chtějí uzavřít tajnou dohodu s carem i přes nenávist, kterou anglický lid chová k brutálnímu ruskému režimu – ale proč to říká mně? Chtějí mne do toho nějak zatáhnout, to je jasné. Za jakým účelem? Aby měli konzervativce, na něhož lze hodit vinu, kdyby to všechno nevyšlo? To by musel být obratnější intrikán než Churchill, aby mě dovedl do takové pasti.

„Pokračujte,“ řekl Walden.

„Zahájil jsem rozhovory s velením ruského námořnictva v souladu s našimi vojenskými rozhovory s Francouzi. Probíhají sice už nějakou dobu, ale nijak výrazně, na intenzitě naberou teprve nyní. Do Londýna přijede mladý ruský admirál. Jmenuje se kníže Alexej Andrejevič Orlov.“

„Alex!“ ozvala se Lydia.

Churchill se na ni podíval. „Domnívám se, že je s vámi spřízněn, lady Waldenová.“

„Ano,“ odpověděla Lydia a z nějakého důvodu, Walden nemohl zjistit z jakého, jako by znejistěla. „Je to syn mé starší sestry, což znamená, že je můj… bratranec?“

„Synovec,“ řekl Walden.

„Nevěděla jsem, že se stal admirálem,“ dodala Lydia. „Musel být povýšen teprve nedávno.“ Hovořila naprosto klidně a vyrovnaně a Walden dospěl k názoru, že si tu chvilku nejistoty jen namlouval. Byl rád, že Alex přijede do Londýna. Měl toho chlapce velice rád. Lydia řekla: „Je ještě mladý na tak velkou pravomoc.“

„Je mu třicet,“ odpověděl jí Churchill a Walden si připomněl, že Churchill je ve čtyřiceti velmi mladý na to, že má na starosti celé královské námořnictvo. Churchillův výraz jako by říkal: Svět patří vynikajícím mladým mužům, jako jsem já a Orlov.

Ale k něčemu potřebuješ mne, pomyslel si Walden.

„Kromě toho," pokračoval Churchill, „Orlov je po svém otci, zesnulém knížeti, synovcem cara a – což je ještě důležitější – je jedním z mála lidí kromě Rasputina, které si car oblíbil a jimž důvěřuje. Dokáže-li někdo z ruského námořnictva dostat cara na naši stranu, je to Orlov."

Walden položil otázku, která mu tanula na mysli. „A moje role v tom všem?"

„Chci, abyste reprezentoval Anglii v těchto rozhovorech – a chci, abyste mi předložil Rusko na talíři."

Ten člověk nikdy nemůže odolat pokušení být melodramatický, pomyslel si Walden. „Chcete, abychom Alex a já projednali anglo-ruskou vojenskou alianci?"

„Ano."

Walden okamžitě pochopil, jak obtížný a záslužný úkol by to byl. Byla to výzva. Skryl své vzrušení a odolal pokušení zvednout se a začít přecházet sem a tam.

Churchill pokračoval: „Vy znáte cara osobně. Znáte Rusko a plynně hovoříte rusky. Sňatkem jste se stal Orlovovým strýcem. Už jednou jste přesvědčil cara, aby se postavil na stranu Anglie, a ne Německa – v roce 1906, kdy jste svým zásahem zabránil ratifikaci spojenecké smlouvy z Bjőrkő." Churchill se odmlčel. „Přesto jste nebyl naší první volbou na zástupce Británie v těchto jednáních. Jak to chodí ve Westminsteru…"

„Ano, ano." O *tom* Walden nechtěl začít diskutovat. „Ale něco změnilo váš názor."

„Stručně řečeno, vybral si vás car. Zdá se, že jste jediný Angličan, kterému vůbec důvěřuje. Poslal tedy telegram svému bratranci, Jeho Veličenstvu králi Jiřímu V., a v něm trval na tom, aby Orlov jednal s vámi."

Walden si dovedl představit ohromení mezi radikály, když se dozvěděli, že budou muset zapojit do tak tajného plánu reakcionářského starého peera z řad toryů. „Řekl bych, že jste byli zděšeni." poznamenal.

„Vůbec ne. V zahraničních záležitostech není naše politika natolik v rozporu s vaší. A já jsem vždy měl pocit, že domácí politické

neshody nejsou důvodem, proč by vláda Jeho Veličenstva neměla využít váš talent.“

Teď mi lichotí, pomyslel si Walden. Velmi o mne stojí. Nahlas řekl: „Jak to všechno udržet v tajnosti?“

„Bude to vypadat jako společenská návštěva. Budete-li souhlasit, Orlov zůstane během londýnské sezony u vás. Vy ho představíte. Nemýlím-li se, vaše dcera má být letos uvedena do společnosti.“ Podíval se na Lydii.

„Je to tak,“ řekla Lydia.

„Takže se jistě zúčastníte mnoha společenských akcí. Jak víte, Orlov je svobodný a samozřejmě velmi žádoucí partie, takže můžeme rozhlásit do zahraničí, že se tu poohlíží po anglické manželce. Dokonce může nějakou najít.“

„Dobrý nápad.“ Walden si náhle uvědomil, že ho to těší. V konzervativních vládách Salisburyho a Balfoura býval jakýmsi polooficiálním diplomatem, ale posledních osm let se nepodílel na mezinárodní politice. Nyní měl příležitost vrátit se na scénu. Začal si vybavovat, jak stravující a fascinující to bylo – utajování, hráčské umění při vyjednávání, konflikty osobností, obezřetné přesvědčování, zastrašování nebo hrozby válkou. Vzpomněl si, že s Rusy se nejedná snadno; někdy jsou nevypočitatelní, zarputilí a arogantní. Ale Alexe zvládne. Když si Walden bral Lydii, Alex byl na svatbě, desetiletý chlapec v námořnickém oblečku. Později strávil několik let na Oxfordské univerzitě a o prázdninách jezdil na Walden Hall. Jeho otec byl mrtev a tak mu Walden věnoval víc času, než by normálně věnoval dospívajícímu chlapci, a byl příjemně odměněn přátelstvím bystrého mladíka.

To je výtečný základ projednání. Věřím, že se mi to snad podaří, pomyslel si. Byl by to triumf!

Churchill se zeptal: „Mám to chápat tak, že nabídku přijímáte?“

„Ovšem,“ řekl Walden.

Lydia se zvedla. „Ne, nevstávejte,“ řekla, když muži povstali s ní. „Nechám vás mluvit o politice. Zůstanete na večeři, pane Churchille?“

„Bohužel mám schůzku ve městě.“

„Pak se tedy s vámi rozloučím.“ Podali si ruce.

Vyšla z Octagonu, kde vždycky svačili, a šla přes velkou a pak malou halu do místnosti vyhrazené pro úpravu květin. Ve stejnou chvíli jeden ze zahradníků – jeho jméno neznala – vešel dveřmi ze zahrady s plnou náručí tulipánů, růžových a žlutých, pro večerní tabuli. Jednou z věcí, které Lydia na Anglii milovala, a obzvláště na Walden Hallu, byly květiny, jejich bohatost a pestrost. Vždy ráno a večer měla přichystány čerstvě řezané květiny, dokonce i v zimě, kdy je bylo nutno pěstovat ve vytápěných sklenících.

Zahradník se dotkl čepice – nemusel smeknout, když na něj nikdo nepromluvil, neboť tato místnost byla teoreticky součástí zahrady – položil květiny na mramorový stůl a vyšel ven. Lydia se posadila a vdechovala chladný, provoněný vzduch. Bylo to ideální místo, kde se člověk mohl uklidnit. Rozhovor o Petěrburgu ji nervově vyčerpal. Pamatovala si Alexeje Andrejeviče jako plachého, hezkého chlapečka na své svatbě. A také si pamatovala, že to byl nejnešťastnější den jejího života.

Napadlo ji, že je od ní poněkud zvrácené dělat si útočiště právě tady. Tento dům měl místnosti téměř pro každou příležitost: různé jídelny pro snídaně, obědy, svačiny a večeře; místnost na kulečník a jinou místnost na zbraně; speciální místnosti pro praní, žehlení, přípravu džemů, čištění stříbra, skladování zvěřiny, ukládání vína, kartáčování obleků… Její vlastní apartmá mělo ložnici, oblékárnu a obývací pokoj. A přesto, když chtěla mít klid, šla sem, posadila se na tvrdou židli a dívala se na hrubou kamennou výlevku a litinové nohy mramorového stolu. Všimla si, že i její manžel má neoficiální útočiště. Když byl Steven něčím znepokojen, šel do zbrojnice a četl si knihu o zvěři.

Tak Alex bude ve společenské sezoně jejím hostem v Londýně. Budou si povídat o domově a sněhu, baletu a bombách… a pohled na Alexe ji přinutí myslet na jiného ruského mladíka, na muže, kterého si nevzala.

Už devatenáct let toho muže neviděla, ale vždy stačila pouhá zmínka o Petěrburgu, aby si na něj vzpomněla, a naskočila jí husí kůže pod lesklým hedvábím odpoledních šatů. Bylo mu tenkrát devatenáct, zrovna jako jí, hladový student s dlouhými černými vlasy,

tváří vlka a očima kokršpaněla. Byl hubený jako šindel. Pleť měl bílou, ochlupení na těle pubertálně měkké a tmavé a šikovné, šikovné ruce. Teď se zarděla, ne při vzpomínce na jeho tělo, ale na své vlastní, které ji zradilo, nechalo ji šílet rozkoší a přinutilo nestoudně křičet. Byla jsem zkažená, pomyslela si, a jsem stále zkažená, protože bych to ráda udělala znovu.

Provinile si vzpomněla na manžela. Málokdy na něj pomyslela bez pocitu viny. Nemilovala ho, když se brali, ale teď ho milovala. Měl pevnou vůli, byl laskavý a zbožňoval ji. Jeho cit byl stálý a něžný a naprosto bez oné zoufalé vášně, kterou kdysi poznala. Pomyslela si: Je šťastný jen proto, že nikdy nepoznal, jak může být láska divoká a hladová.

Po takové lásce už netoužím, říkala si. Naučila jsem se žít bez ní a s postupem let je to stále lehčí. Také by mělo být – je mi téměř čtyřicet!

Některé její přítelkyně byly stále v pokušení a také mu podléhaly. Nemluvily s ní o svých aférkách, protože cítily, že by je neschvalovala, ale probíraly poměry ostatních a Lydia věděla, že na některých společenských akcích na venkovských sídlech bylo hodně… řekněme cizoložství. Lady Girardová řekla jednou Lydii s blahosklonným výrazem starší ženy, která poskytuje dobrou radu mladší hostitelce: „Má drahá, jestli pozvete současně vikomtesu a Charlieho Scotta, prostě je musíte ubytovat v sousedících pokojích.“ Lydia jim přidělila pokoje na opačných koncích domu a vikomtesa už na Walden Hall nikdy nepřijela.

Lidé tvrdili, že za všechnu tuto nemorálnost může zesnulý král, ale Lydia jim nevěřila. Byla pravda, že se přátelil s Židy a zpěváky, ale proto ještě nebyl nemrava. Ostatně pobýval na Walden Hallu jen dvakrát – jednou jako princ waleský a jednou jako král Eduard VII. – a v obou případech se choval naprosto bezúhonně.

Přemýšlela, jestli sem někdy přijede nový král. Bylo velice náročné mít na návštěvě panovníka, ale tak vzrušující připravit dům, aby vypadal co nejlépe, a zajistit nejfantastičtější jídla, jaká si lze představit, a koupit si dvanáctery nové šaty jen na jediný víkend. A kdyby tento král přijel, možná by poskytl Waldenovým tak žádoucí *entrée* – právo vjíždět při slavnostních příležitostech do

Buckinghamského paláce zahradní branou, místo aby čekali ve frontě na ulici The Mall s dalšími dvěma sty kočáry.

Uvažovala o hostech, které pozvala na tento víkend. George je Stephenův mladší bratr. Má jeho šarm, ale ani trochu vážnosti. Georgeově dceři Belindě je osmnáct stejně jako Charlottě. Obě děvčata budou letos uvedena do společnosti. Matka Belindy zemřela před několika lety a George se znovu oženil, poněkud brzy. Jeho druhá manželka Clarissa je mnohem mladší než on a dost temperamentní. Dala mu dva syny. Jedno z dvojčat mělo po Stephenově smrti zdědit Walden Hall, pokud ještě Lydia neporodí v pozdním věku chlapce. Mohla bych, říkala si, cítím, že bych mohla, ale prostě se to nestane.

Byl téměř čas připravit se k večeři. Povzdychla si. Cítila se pohodlně a příjemně v odpoledních šatech s volně upravenými vlasy. Ale teď se bude muset nechat od komorné sešněrovat do korzetu a dát si vysoko vyčesat vlasy. Zaslechla, že se některé mladé ženy úplně zříkají šněrovačky. Nic proti tomu, když je člověk od přírody tvarován jako osmička, ale Lydia nikdy neměla dost na těch pravých místech.

Zvedla se a vyšla ven. Pomocník zahradníka stál u růžového keře a mluvil s jednou komornou. Lydia ji hned poznala. Byla to Annie, hezká, smyslně dráždivá dívka s prázdnou hlavou a širokým úsměvem. Stála s rukama v kapsách zástěrky, s kulatým obličejem natočeným ke slunci a smála se něčemu, co jí řekl zahradník. Tak *tady je* dívka, která nepotřebuje korzet, napadlo Lydii. Annie měla dohlížet na Charlottu a Belindu, protože guvernantka měla odpoledne volno. Lydia řekla ostře: „Annie! Kde jsou mladé dámy?“

Annie zmizel úsměv z tváře a udělala pukrle. „Nemohu je najít, madam.“

Zahradník se rozpačitě vzdálil.

„Nezdá se, že byste je hledala,“ řekla Lydia. „Běžte za nimi.“

„Ovšem, madam.“ Annie se rozběhla za dům. Lydia si povzdechla. Věděla, že tam děvčata nejsou, ale nechtělo se jí volat Annie zpátky a znovu ji kárat.

Šla zvolna přes trávník, přemýšlela o známých a příjemných věcech a snažila se zatlačit Petěrburg do pozadí. Stephenův otec, sedmý hrabě z Waldenu, osázel západní stranu parku rododendrony a

azalkami. Se starým pánem se Lydia nikdy nesetkala, protože zemřel, než se poznala se Stephenem, ale v každém případě to byl jeden z legendárních představitelů viktoriánské Anglie. Teď jeho keře nádherně kvetly a vypadaly jako poněkud neviktoriánský ohňostroj zářivých barev. Musíme někoho požádat, ať tu krásu zachytí na plátno, řekla si, vždyť poslední obraz byl namalován, ještě než park vzrostl.

Ohlédla se na Walden Hall. Šedé kameny jižního průčelí vypadaly v odpoledním slunci krásně a důstojně. Uprostřed byl jižní vchod. Ve vzdálenějším východním křídle byl salon a několik jídelen a za nimi kuchyně, spižírny a prádelny, jež se táhly bez ladu a skladu až ke vzdáleným stájím. Blíže k ní, na západní straně, byl ranní pokoj, pak Octagon a v rohu knihovna; za rohem na západní straně byla kulečníková herna, místnost se zbraněmi, kuřárna a kancelář panství. Ložnice rodiny v druhém poschodí byly většinou na jižní straně, hlavní hostinské pokoje na západní straně a pokoje služebnictva nad kuchyněmi k severovýchodu, mimo dohled. Nad druhým poschodím byla nesmyslná spleť věží, věžiček a mansard. Celá fasáda byla směsicí té nejlepší ornamentální kamenické práce z doby viktoriánského rokoka, s květinami a krokvicemi a vytesanými smyčkami lan, s draky a lvy a cherubíny, balkony a cimbuřím, vlajkovými stožáry a slunečními hodinami a chrliči. Lydia to místo milovala a byla vděčná, že si ho Stephen – na rozdíl od mnoha starých aristokratických rodin – mohl dovolit udržovat.

Zahlédla, jak se Charlotta a Belinda vynořily z keřů na druhé straně trávníku. Annie je samozřejmě nenašla. Obě měly letní šaty, klobouky se širokými krempami, černé punčochy školaček a černé střevíce. Jelikož Charlotta měla být tuto sezonu představena ve společnosti, občas měla povoleno vyčesat si vlasy a obléci se jako slečna k večeři, ale většinou s ní Lydia jednala jako s dítětem, kterým byla, protože pro děti nebylo dobré, když dospívaly příliš rychle. Sestřenice byly hluboce zabrány do konverzace a Lydia se snažila představit, o čem si asi povídají. Co jsem měla v hlavě, když mi bylo osmnáct? A pak si vzpomněla na mladíka s jemnými vlasy a zvídavýma rukama, a pomyslela si: Bože, prosím, ať si uchovám své tajemství.

„Myslíš, že se budeme *cítit* jinak, až se dostaneme do společnosti?“ zeptala se Belinda.

Charlotta už o tom přemýšlela. „Já ne.“

„Ale už budeme dospělé.“

„Nevím, jak spousta večírků a plesů a pikniků může z člověka udělat dospělého.“

„Budeme muset nosit korzet.“

Charlotta se zachichotala. „Už jsi ho někdy měla?“

„Ne, ty ano?“

„Já jsem si ho zkusila minulý týden.“

„Jaké to je?“

„Strašné. Nemůžeš chodit rovně.“

„Jak jsi vypadala?“

Charlotta zvedla obě ruce a naznačila obrovské poprsí. Obě se rozesmály a málem upadly. Charlotta zahlédla matku a nasadila vzdorovitý výraz v očekávání výtek, ale zdálo se, že matka o něčem přemýšlí, jen se trochu usmála a pak se otočila.

„Ale bude to zábavné,“ řekla Belinda.

„Společenská sezona? Asi ano,“ řekla pochybovačně Charlotta. „Ale jaký to má vlastně smysl?“

„Přece seznámit se s tím pravým mladým mužem.“

„Chceš říct hledat manžela…“

Došly k velkému dubu uprostřed trávníku, Belinda se posadila na sedátko pod stromem a trochu se zamračila. „Ty si myslíš, že to je všechno hrozná hloupost, viď?“

Charlotta usedla vedle ní a pohlédla přes travnatý koberec na jižní průčelí Walden Hallu. Vysoká gotická okna se leskla v odpoledním slunci. Odtud dům vypadal, jako by byl racionálně a řádně vyprojektován, ale za tou fasádou byl opravdu kouzelný zmatek. Řekla: „Hloupé je, že se s tím tak dlouho čeká. Já nijak nepospíchám, abych mohla chodit na plesy a nechávat lidem odpoledne vizitky a seznamovat se s mladými muži – vůbec by mi nevadilo, kdybych se tomu mohla vyhnout – ale hrozně mě zlobí, že se mnou pořád jednají jako s dítětem. Vadí mi, že musím večeřet s Marjou. Moc toho neví, nebo to aspoň předstírá. V jídelně se vede aspoň zajímavá konverzace. Papá hovoří o tolika věcech. Když se začnu nudit, tak Marja na-

vrhne, že si zahrajeme karty. Já nechci nic *hrát.* Hraju si celý život.“ Povzdychla si. Když o tom mluvila, rozzlobilo ji to ještě víc. Pohlédla na Belindin klidný obličej plný pih a se svatozáří zrzavých kučer. Charlottin obličej byl oválný se spíše výrazným rovným nosem a silnou bradou, vlasy měla husté a tmavé. Bezstarostná Belinda, pomyslela si; tyto věci ji opravdu netrápí; *ji* nikdy nic opravdu nevzruší.

Charlotta se dotkla Belindiny paže. „Promiň. Nechtěla jsem o tom mluvit.“

„To nevadí.“ Belinda se shovívavě usmála. „Ty se vždycky rozzlobíš kvůli věcem, které prostě nemůžeš změnit. Vzpomínáš si, jak ses rozhodla, že chceš studovat na Etonu?“

„Ne.“

„Ale ano. Dělala jsi hrozné scény. Tvrdila jsi, že nechápeš, proč bys nemohla chodit do školy v Etonu, když tam chodil tvůj otec.“

Charlotta si na to nevzpomínala, ale nemohla popřít, že to zněla přesně tak, jak by to řekla ona, když jí bylo deset let. Prohlásila: „Ale ty si opravdu myslíš, že tyhle věci nemohou proběhnout nějak jinak? Být představena ve společnosti, odstěhovat se na sezonu do Londýna a zasnoubit se a pak manželství…“

„Mohla bys udělat skandál a pak ovšem emigrovat do Rhodesie.“

„Nevím jistě, jak se to dělá, aby byl skandál.“

„Já také ne.“

Chvíli byly zticha. Někdy si Charlotta přála, aby byla pasivní jako Belinda. Život by byl jednodušší – ale taky příšerně nudný. Řekla: „Zeptala jsem se Marji, co mám asi *dělat*, až se vdám. A víš, co mi řekla?“ Napodobila hrdelní ruskou výslovnost své guvernantky. „Dělat? Ale mé dítě, nebudete dělat *nic.*“

„To je ale hloupost,“ řekla Belinda.

„Vážně? Co dělá moje matka a tvoje?“

„Patří k lepší společnosti. Pořádají večírky a navštěvují venkovská sídla a chodí do opery a…“

„Přesně to myslím. Nic.“

„Mají děti…“

„Tak to je něco jiného. Dělají takové *tajnosti* s rozením dětí.“

„To proto, že to je… sprosté.“

„Proč? Co je na tom sprostého?“ Charlotta zjistila, že se zase nechala strhnout *nadšením* pro toto téma. Marja jí vždycky říkala, aby nedávala najevo *nadšení*. Zhluboka se nadechla a ztišila hlas. „Ty i já musíme mít děti. Nemyslíš, že by nám už mohli říct něco o tom, jak se to stane? Nutí nás, abychom věděly všechno o Mozartovi a Shakespearovi a Leonardu da Vinci, ale…“

Na Belindě bylo vidět, že je jí to trapné, ale zároveň ji to zajímá. Má stejné pocity jako já, říkala si Charlotta, kolik toho asi ví?

„Uvědomuješ si, že rostou v tobě?“ zeptala se Belindy.

Belinda přikývla a pak vyhrkla: „Ale jak to začne?“

„Myslím, že se to stane, když je ti tak jednadvacet. Právě proto musíš být debutantka a jít do společnosti – abys našla manžela, než začneš mít děti.“ Charlotta zaváhala. „Aspoň myslím,“ dodala.

Belinda se zeptala: „A jak se dostanou ven?“

„Já nevím. Jak jsou velké?“

Belinda roztáhla ruce asi na dvě stopy. „Dvojčata byla takhle velká, když jim byl jeden den.“ Zamyslela se a trochu ubrala. „Možná takhle velká.“

Charlotta řekla: „Když slepice snáší vejce, vychází z ní… vzadu.“ Vyhnula se Belindiným očím. Ještě nikdy v životě nevedla s nikým tak důvěrný rozhovor. „Vejce se zdá příliš velké, ale vyjde ven.“

Belinda se naklonila blíž a tiše řekla: „Jednou jsem viděla, jak Daisy vrhla telátko. To je jerseyská kráva na statku. Muži nevěděli, že se dívám. Říkají tomu ‚vrhnout‘ tele.“

Charlotta byla u vytržení. „A jak se to stalo?“

„Bylo to strašné. Vypadalo to, jako kdyby se jí otevřelo břicho, a byla tam spousta krve a dalších věcí.“ Otřásla se.

„To mě děsí,“ řekla Charlotta. „Mám strach, že se mi to stane, než o tom všechno zjistím. Proč nám to *neřeknou?*“

„O takových věcech bychom neměly mluvit.“

„My máme zatraceně právo o nich mluvit!“

Belinda se zajíkla. „Klení je ještě horší!“

„Mně je to jedno.“ Charlotta dostala zlost, že se o těchto věcech nedá nic zjistit, není koho se zeptat, žádná kniha, z níž by se to dalo

vyčíst… Náhle dostala nápad. „V knihovně je zamčená skříň – vsadím se, že tam jsou knihy o takových věcech. Podíváme se!“

„Ale jestli je zamčená…“

„Já vím, kde je klíč. Vím to už léta.“

„Budeme mít hrozný malér, jestli nás chytí.“

„Teď se všichni převlékají k večeři. To je naše šance.“ Charlotta se zvedla.

Belinda zaváhala. „Bude zle.“

„Mně je jedno, jestli bude zle. Stejně se do skříně podívám, a jestli chceš, můžeš jít se mnou.“ Charlotta se otočila a kráčela k domu. Jak Charlotta správně tušila, Belinda ji za chvíli doběhla.

Prošly krytým sloupořadím do chladné, vznešené velké haly. Zahnuly vlevo, minuly ranní pokoj a Octagon a vstoupily do knihovny. Charlotta si říkala, že je žena a má právo všechno vědět, ale zároveň se cítila jako malá holčička.

Knihovna byla její oblíbená místnost. Pokoj v rohu domu se třemi velkými okny byl velmi světlý. Kůží potažené židle byly staré a překvapivě pohodlné. V zimě tu hořel oheň celý den. Tady byly různé hry, skládačky a plno knih, dobré dva nebo snad tři tisíce knih. Některé z nich byly prastaré, byly zde už od doby, kdy byl dům postaven, ale mnohé byly nové, protože maminka četla romány a tatínek se zajímal o mnoho různých oborů – chemii, zemědělství, cestování, astronomii a historii. Charlotta sem hlavně ráda chodila, když měla guvernantka Marja volno a nemohla jí vytrhnout *Daleko od hlučícího davu* a nahradit *Vodními dětmi*. Někdy tam s ní byl otec, seděl u viktoriánského psacího stolu a četl si katalog zemědělských strojů nebo rozvahu americké železnice, ale nikdy nezasahoval do její volby knih.

Teď byla místnost prázdná. Charlotta šla přímo ke stolu, otevřela malou čtvercovou zásuvku v jednom podstavci stolu a vyndala klíč.

Vedle stolu u stěny stály tři skříně. V jedné byly hry v krabicích a v druhé kartony dopisního papíru a obálek s erbem rodu Waldenů. Třetí byla zamčená. Charlotta ji klíčem odemkla.

Uvnitř bylo dvacet či třicet knih a hromada starých časopisů. Charlotta se podívala na jeden z časopisů. Jmenoval se *The Pearl*.

Nepřipadal jí nijak slibný. Spěšně sebrala dvě knihy a ani se nepodívala na tituly. Zavřela a zamkla skříň a vrátila klíč do zásuvky.

„Tak!“ pronesla vítězoslavně.

„Kde se na ně můžeme podívat?“ špitla Belinda.

„Vzpomínáš na naši skrýš?“

„Ano!“

„Proč šeptáme?“

Obě se zachichotaly.

Charlotta šla ke dveřím. Najednou zaslechla v hale hlas, který volal: „Lady Charlotto… Lady Charlotto…“

„To je Annie, hledá nás,“ řekla Charlotta. „Je hodná, ale tak hloupá. Vyjdeme druhou stranou, rychle.“ Proběhla knihovnou a vyšla druhými dveřmi do kulečníkového pokoje, z něhož se šlo do zbrojnice, ale tam někdo byl. Chvíli poslouchala.

„To je tatínek,“ zašeptala Belinda a tvářila se vystrašeně. „Byl venku se psy.“

Z kulečníkového pokoje vedlo naštěstí francouzské okno na západní terasu. Charlotta s Belindou se vykradly ven a tiše za sebou zavřely. Rudé slunce už bylo nízko a vrhalo dlouhé stíny na trávník.

„A jak se teď dostaneme zpátky?“ zeptala se Belinda.

„Přes střechy. Pojď za mnou!“

Charlotta oběhla zadní část domu a kuchyňskou zahradou se dostala do stájí. Zastrčila si obě knihy pod živůtek šatů a utáhla si pásek, aby nevypadly.

Z rohu dvora před stájemi dokázala vyšplhat až na střechu nad pokoji služebnictva. Nejdřív se postavila na příklop nízkého železného truhlíku, který sloužil na polena. Odtud se vytáhla na vlnitý plech střechy kůlny na nářadí. Kůlna přiléhala k prádelně. Postavila se na vlnitý plech a vytáhla se na břidlicovou střechu prádelny. Tam se otočila a ohlédla se. Belinda ji následovala.

Charlotta si lehla na břicho na svažující se břidlicové desky a posunovala se bokem jako krab, přidržujíc se pevně dlaněmi a nohama, až střecha skončila u zdi. Pak se vyšplhala na střechu a postavila se na hřeben.

Belinda ji dohonila a řekla: „Není to nebezpečné?“

„Dělám to už od devíti let.“

Nad nimi bylo okno podkrovního pokojíku, kde bydlely dvě panské. Okno bylo vysoko ve štítu a horní rohy se téměř dotýkaly střechy, která se na obou stranách svažovala. Charlotta se natáhla a nahlédla do pokoje. Nikdo tam nebyl. Vytáhla se na okenní římsu a postavila se.

Nahnula se vlevo, přehodila paži a nohu přes okraj střechy a vytáhla se na břidlicové desky. Pak se otočila a pomohla nahoru Belindě. Chvíli tam ležely, aby se vydýchaly. Charlotta si vzpomněla, že jí někdo řekl, že plocha střech Walden Hallu měří šestnáct tisíc metrů čtverečních. Bylo těžké tomu uvěřit, dokud člověk nevylezl sem nahoru a uvědomil si, že by se mohl ztratit mezi těmi hřebeny a úžlabinami. Z tohoto místa bylo možné dosáhnout kterékoli části střechy po střešních lávkách, žebřících a tunelech pro údržbáře, kteří přicházeli každé jaro čistit okapy, natírat odpadové roury a vyměňovat prasklé tašky.

Charlotta se zvedla. „Tak pojď, teď už je to snadné," řekla Belindě.

Na další střechu vedl žebřík, potom lávka z prken, pak krátké dřevěné schůdky k malým čtvercovým dveřím ve zdi. Charlotta zvedla závoru, protáhla se dovnitř a byla ve skrýši.

Byla to nízká místnost bez oken, se zkoseným stropem a prkennou podlahou, kde si člověk mohl zadřít třísku, když si nedal pozor. Vzpomněla si, že se kdysi používala jako skladiště, ale teď se na ni prakticky zapomnělo. Dveře na jednom konci vedly do komory dětského apartmá, které už nebylo mnoho let užíváno. Charlotta tuto skrýši objevila, když jí bylo osm nebo devět let, a příležitostně ji používala při hře – kterou hrála celý svůj život – na únik před dohledem. Na podlaze byly polštáře, ve sklenicích svíčky a vedle krabička zápalek. Na jednom polštáři ležel umolousaný, zplihlý vycpaný pejsek, který zde byl ukryt před osmi lety, když guvernantka Marja vyhrožovala, že ho vyhodí. Na maličkém stolku stála prasklá vázička plná pastelek a vedle ležely psací desky z červené kůže. Každých několik let se ve Walden Hallu dělala inventura a Charlotta si vzpomněla, jak hospodyně paní Braithwaitová tvrdila, že se ztrácejí roztodivné věci.

Belinda vklouzla dovnitř a Charlotta zapálila svíčky. Vytáhla dvě knihy zpod živůtku a podívala se na názvy. Jedna se jmenovala *Domácí lékař* a druhá *Romance vášně.* Lékařská kniha se zdála slibnější. Posadila se na polštář a otevřela ji. Belinda si sedla vedle ní s provinilým výrazem. Charlotta měla pocit, jako by se chystala odhalit tajemství života.

Zalistovala stránkami. Kniha se zdála být velice názorná a podrobně probírala revmatismus, zlomeniny a spalničky, ale když dospěla k rození dětí, náhle začala být trapně vágní. Byly tam nějaké záhadné řeči o křečích, odtoku vody a šňůře, která se musí podvázat na dvou místech a pak přestřihnout nůžkami, které předtím byly ponořeny do vařící vody. Tato kapitola byla zcela jasně napsaná pro lidi, kteří již o tomto tématu věděli hodně. Byla tam kresba nahé ženy.

Charlotta si všimla, ale bylo jí trapné zmínit se Belindě, že žena na obrázku neměla žádné chloupky na jistém místě, kde jich Charlotta měla hodně. Pak tam byl náčrt dítěte v ženině břiše, ale žádný náznak cesty, kudy by dítě mohlo přijít na svět.

Belinda řekla: „Musí to být tak, že tě doktor rozřízne."

„A jak to ale dělali kdysi, když žádní doktoři nebyli?" namítla Charlotta. „Stejně ta kniha nestojí za nic." Otevřela namátkou druhou a pomalu četla první větu, která jí padla do očí. „Necudně pomalu si sedala, až zcela v sobě uzamkla můj ztopořený úd, a pak začala provádět ty rozkošné kývavé pohyby nahoru a dolů." Charlotta se zamračila a podívala se na Belindu.

„Co to asi znamená?" řekla Belinda.

Felix Kščesinskij seděl v železničním vagonu a čekal, až vlak vyjede z nádraží v Doveru. Ve voze bylo chladno. Felix se nehýbal. Venku byla tma a viděl svůj odraz v okně: vysoký muž s elegantním knírkem, v černém kabátě a buřince. Na poličce nad hlavou ležel malý kufřík. Klidně mohl být obchodní zástupce švýcarského výrobce hodinek, ale kdyby se někdo podíval pořádně, viděl by, že kabát je laciný, kufřík z lepenky a tvář nebyla tváří muže, který prodává hodinky.

Přemýšlel o Anglii. Pamatoval si, že v mládí považoval anglickou konstituční monarchii za ideální formu vlády. Ta vzpomínka ho

pobavila a na odrazu ploché bílé tváře se ukázal náznak úsměvu. Od té doby změnil názor na ideální formu vlády.

Vlak se rozjel a po několika minutách už Felix pozoroval slunce vycházející nad sady a chmelnicemi Kentu. Nikdy ho nepřestalo udivovat, jak *hezká* je Evropa. Když ji poprvé spatřil, byl to pro něj silný otřes, protože si jako každý ruský mužik nedokázal představit, že by svět mohl takhle vypadat. Vzpomněl si, že tehdy byl také ve vlaku. Projel stovky mil řídce obydlenými severovýchodními guberniemi s jejich zakrslými stromy, ubohými vesnicemi zavátými sněhem a křivolakými blátivými cestami. A pak se jednou ráno probudil v Německu. Díval se na upravená zelená pole, udržované silnice, úhledné domy v čistých vesnicích a květinové záhony na peronu zalitém sluncem, a myslel si, že je v ráji. Později ve Švýcarsku seděl na verandě malého hotelu, vyhříval se na slunci, i když na dohled byly zasněžené hory, popíjel kávu a jedl čerstvý, křupavý rohlík a říkal si: Tady musejí být lidé tak šťastní.

Když nyní pozoroval, jak se anglická hospodářství probouzejí v časném ránu k životu, vzpomněl si na jitra ve své rodné vesnici – na šedou oblohu s převalujícími se mračny a ostrý vítr; zamrzlá bažinatá pole s pláty ledu a chomáči drsné ojíněné trávy; na sebe v obnošené plátěné rubašce, s nohama už po ránu otupělýma chladem v plstěných válenkách a onucích; na svého otce, jak kráčí vedle něj v ošuntělém hábitu chudého venkovského popa a tvrdí, že Bůh je dobrý. Jeho otec miloval ruský lid, protože Bůh jej miloval. Felixovi byl vždy naprosto jasné, že Bůh lidi nenávidí, neboť s nimi jedná tak krutě.

Ta debata byla počátkem dlouhé cesty, cesty, která vedla Felixe od křesťanství přes socialismus k anarchistickému teroru, z tambovské gubernie přes Sankt Peterburg a Sibiř do Ženevy. A v Ženevě učinil rozhodnutí, které ho dovedlo do Anglie. Vzpomněl si na tu schůzku. Málem ji zmeškal…

Málem tu schůzku zmeškal. Byl v Krakově vyjednávat s polskými Židy, kteří pašovali časopis *Vzpoura* přes hranice do Ruska. Dorazil do Ženevy po setmění a šel přímo do Ulrichovy tiskárničky v zapadlé uličce. Redakční výbor zasedal – čtyři muži a dvě dívky se shromáž-

dili při svíčce v zadní části tiskárny za lesknoucí se rotačkou – a v pachu novinového tisku a naolejovaných strojů plánovali ruskou revoluci.

Ulrich zasvětil Felixe do průběhu diskuse. Sešel se s Josefem, fízlem ochranky, ruské tajné policie. Josef tajně sympatizoval s revolucionáři a poskytoval ochrance za její peníze falešné informace. Někdy mu anarchisté dali pravdivé, ale neškodné drobnosti, a Josef je na oplátku varoval před aktivitami ochranky.

Tentokrát byla Josefova zpráva senzační. „Car chce vojenskou alianci s Anglií," řekl Ulrich Felixovi. „Posílá do Londýna vyjednávat knížete Orlova. Ochranka o tom ví, protože musí chránit knížete na cestě přes Evropu."

Felix odložil klobouk, posadil se a přemýšlel, zda to je pravda. Jedna z dívek, smutná a ošuntělá Ruska, mu přinesla sklenici čaje. Felix vytáhl z kapsy okousanou kostku cukru, vložil si ji mezi zuby a přes ni po mužicku srkal čaj.

„Jde o to," pokračoval Ulrich, „že Anglie by pak mohla válčit s Německem a nechat za sebe bojovat Rusy."

Felix přikývl.

Dívka v obnošených šatech řekla: „A zabíjet se nebudou knížata a hrabata, budou to obyčejní ruští lidé."

Má pravdu, pomyslel si Felix. Válku by vybojovali mužici. Strávil mezi těmi lidmi větší část života. Byli tvrdí, neurvalí a omezení, ale jejich nerozumná velkorysost a občasné spontánní výbuchy čiré veselosti naznačovaly, jací by mohli být ve slušné společnosti. Jejich starostí bylo počasí, zvířata, nemoci, porody a jak ošidit milostpána statkáře. Několik let před dospělostí byli ještě houževnatí a přímí a dokázali se usmívat a rychle utíkat a flirtovat; ale brzy se ohnuli, zešedivěli, byli pomalí a zatrpklí. Teď by kníže Orlov sebral tyto mladé muže v rozpuku života a přivedl by je před děla, aby je rozstřílela na kousky, nebo navždy zmrzačila, a to nepochybně z těch nejlepších důvodů mezinárodní diplomacie.

Právě takové věci změnily Felixe v anarchistu.

„Co se dá udělat?" zeptal se Ulrich.

„Musíme tu zprávu dostat na první stránky *Vzpoury!*" ozvala se Ruska.

Začali diskutovat, jak tuto zprávu podat. Felix je poslouchal. Redakční záležitosti ho příliš nezajímaly. Distribuoval časopis a psal návody, jak vyrábět bomby, a byl hluboce nespokojen. V Ženevě začal být přespříliš civilizovaný. Pil pivo místo vodky, nosil límeček a vázanku a chodil na koncerty vážné hudby. Měl práci v knihkupectví. A zatím to v Rusku vřelo. Dělníci z ropných polí válčili s kozáky, parlament byl neschopný a milion dělníků stávkoval. Car Mikuláš II. byl ten nejneschopnější a nejhloupější vládce, jakého mohla degenerovaná aristokracie vyprodukovat. Země byla sudem prachu čekajícím na jiskru a Felix chtěl být tou jiskrou. Ale bylo osudné se vrátit. Stalin se vrátil, a jakmile vkročil na ruskou půdu, byl poslán na Sibiř. Tajná policie znala revolucionáře z exilu lépe než ty doma. Felixe škrtil tvrdý límec, tlačily ho boty i okolnosti.

Rozhlédl se po skupince anarchistů: Ulrich, tiskař s bílými vlasy a zástěrou od barvy, intelektuál, který půjčoval Felixovi knihy od Proudhona a Kropotkina, ale také muž činu, který kdysi pomohl Felixovi vyloupit banku, Olga, dívka v obnošených šatech, která se zřejmě málem zamilovala do Felixe, dokud jednou nezahlédla, jak zlomil ruku policistovi, a začala se ho bát, Věra, promiskuitní básnířka, Jevno, student filozofie, který hodně mluvil o očistné vlně krve a ohně, Hans, hodinář, který viděl do lidských duší, jako kdyby je měl pod lupou, a Petr, vyděděný hrabě, pisatel brilantních ekonomických traktátů a inspirativních revolučních úvodníků. Byli to upřímní a těžce pracující lidé a všichni velmi bystří. Felix věděl, jak jsou důležití, protože byl v Rusku mezi zoufalými lidmi, kteří netrpělivě čekali na pašované noviny a letáky a předávali si je z ruky do ruky, dokud se nerozpadly na cáry. Ale to nestačilo, protože ekonomické traktáty neposkytovaly ochranu před policejními kulkami a zapálené články nemohly rozbourat paláce.

Ulrich právě říkal: „Tato zpráva si zaslouží širší distribuci, než se jí dostane ve *Vzpouře*. Chci, aby každý mužik v Rusku věděl, že ho Orlov povede do zbytečné a krvavé války kvůli něčemu, co se ho vůbec netýká.“

Olga řekla: „První problém je, jestli nám uvěří.“

Felix zareagoval: „První problém je, jestli je ta zpráva pravdivá.“

„To můžeme ověřit," odpověděl Ulrich. „Londýnští soudruzi by mohli zjistit, jestli Orlov přijede, kdy má přijet a zda se setká s lidmi, s nimiž se potřebuje setkat."

„Nestačí tu zprávu rozšířit," ozval se vzrušeně Jevno. „Musíme to zarazit!"

„Jak?" zeptal se Ulrich, prohlížeje si Jevna přes kovové obroučky brýlí.

„Měli bychom volat po atentátu na Orlova – je to zrádce, zrazuje svůj lid a měl by být popraven."

„Zarazilo by to rozhovory?"

„Pravděpodobně ano," řekl hrabě Petr. „Zejména kdyby byl atentátník anarchista. Nezapomeňte, že Anglie poskytuje politický azyl anarchistům a car zuří. Kdyby byl jeden z jeho knížat zabit v Anglii jedním z našich soudruhů, cara by to mohlo tak rozzuřit, že by celé jednání odvolal."

Jevno řekl: „To bychom pak měli zprávu! Mohli bychom říct, že atentát na Orlova spáchal jeden z nás kvůli zradě na ruském lidu."

„*Takovou* zprávu by otiskly každé noviny na světě," zadumal se Ulrich.

„Pomyslete na to, jaký efekt by to mělo doma. Víte, co si ruští mužici myslí o odvodech – berou to jako trest smrti. Vždyť strojí pohřeb, když jde chlapec na vojnu. Kdyby se dozvěděli, že má car v plánu nechat je bojovat ve velké evropské válce, řeky by zrudly krví…"

Má pravdu, pomyslel si Felix. Jevno vždycky tak mluvil, ale tentokrát má pravdu.

Ulrich řekl: „Já myslím, že jsi v říši snů, Jevno. Orlov je na tajné misi – nepojede Londýnem v otevřeném kočáře a nebude mávat davům. Kromě toho znám londýnské soudruhy – ti nikdy nikoho nezabili. Nevím, jak se to dá provést."

„Já ano," řekl Felix. Všichni se na něj podívali. Stíny na jejich tvářích se mihotaly v blikajícím světle svíčky. „Vím, jak se to dá udělat." Vlastní hlas mu připadal cizí, jako by měl stažené hrdlo. „Pojedu do Londýna a zabiju Orlova."

Když všechny řeči o smrti a zhoubě nabyly na konkrétnosti, v místnosti nastalo náhle ticho. Překvapeně na něj zírali, až na Ulricha,

který se potutelně usmál, jako by celou dobu plánoval, aby to právě tak dopadlo.

Kapitola druhá

Londýn byl neuvěřitelné bohaté město. V Rusku Felix viděl neobyčejné bohatství a hodně blahobytu v Evropě, ale ne v takovém měřítku. Tady *nikdo* nechodil v hadrech. Ačkoliv bylo teplé počasí, každý měl na sobě několik vrstev oblečení. Felix viděl povozníky, metaře, nádeníky a poslíčky – a všichni měli na sobě pěkné konfekční kabáty bez děr nebo záplat. Všechny děti byly obuté. Každá žena měla klobouk, a jaké to byly klobouky! Většinou obrovské širáky, v průměru velké jako kolo od lehkého kočáru, a nazdobené stužkami, peřím, květinami a ovocem. V ulicích se to jen hemžilo. V prvních pěti minutách viděl víc motorových vozidel než za celý dosavadní život. Zdálo se, že je tam stejně aut jako povozů tažených koňmi. Ať na kolech nebo po svých, každý pospíchal.

Na Piccadilly Circus všechna vozidla stála a příčina byla táž jako v kterémkoli velkoměstě – upadl kůň a povoz se převrátil. Dav mužů se snažil postavit zvíře na nohy a vůz na kola, zatímco z chodníku je květinářky a dámy s nalíčenými obličeji halasně povzbuzovaly a dobíraly si je.

Jak pokračoval dál na východ, jeho počáteční přesvědčení o velkém bohatství se poněkud měnilo. Prošel kolem katedrály s kopulí, podle mapy, již si koupil na Victoria Station, to byla katedrála sv. Pavla, a už se octl v chudších částech města. Nádherné fasády bank a kancelářských budov rázem ustoupily malým řadovým domkům v různém stadiu rozpadu. Ubylo aut a přibylo koní, a koně byli hubenější. Většina obchodů byly pouhé pouliční stánky. Už tu nebyli žádní poslíčkové. Nyní taky viděl spoustu bosých dětí – ne že by to něco znamenalo, protože podle něj v tomto počasí stejně žádné boty nepotřebovaly.

Všechno bylo ještě horší, čím pronikal hlouběji do čtvrti East End. Tady stály rozpadající se činžovní domy, byly tu zaneřáděné dvory a páchnoucí uličky, kde se lidské trosky oděné v hadrech probíraly hromadami odpadků a hledaly něco k jídlu. Potom Felix vkročil do Whitechapel High Street a spatřil známé plnovousy, dlouhé vlasy a tradiční hábity nejrůznějších ortodoxních Židů a maličké ob-

chůdky prodávající uzené ryby a košer maso. Bylo to, jako by byl v ruské Pale, až na to, že Židé se netvářili vystrašeně.

Došel až k číslu 165 v Jubilee Street, na adresu, kterou mu dal Ulrich. Byla to dvoupodlažní budova, která vypadala jako luteránská kaple. Nápis na zdi říkal, že Klubovna a institut Přítele dělníků jsou přístupné všem pracujícím bez ohledu na politické přesvědčení, ale další nápis prozrazoval, o jaké místo jde, neboť říkal, že ho v roce 1906 otevřel Petr Kropotkin. Felixe napadlo, jestli se tady v Londýně setká s oním legendárním Kropotkinem.

Vešel dovnitř. Spatřil hromadu novin nazvaných také Přítel dělníků, ale v jidiš: *Der Arbeiter Fraint.* Nápisy na stěnách propagovaly kurzy angličtiny, nedělní školu, výlet do Eppingského lesa a přednášku o Hamletovi. Felix se zastavil v hale. Architektura potvrdila dřívější dojem – toto byla kdysi zcela jistě hlavní loď nonkonformistického kostela. Ale pódium na jednom konci a bar na druhém ji pozměnily. Skupina mužů a žen na pódiu patrně zkoušela nějakou hru. Možná tohle dělají anarchisté v Anglii, řekl si Felix; to by vysvětlovalo, proč smějí mít kluby. Přešel k baru. Nikde ani stopy po alkoholických nápojích, ale na pultě spatřil nadívanou rybu, nakládaného herinka a – jaká radost! – samovar.

Dívka za pultem se na něj podívala a řekla: *„Nu?“*

Felix se usmál.

Za týden, v den, kdy měl kníže Orlov přijet do Londýna, byl Felix na obědě ve francouzské restauraci v Soho. Přišel dřív a vybral si stůl u dveří. Snědl cibulačku, přírodní řízek, kozí sýr a vypil půl lahve červeného vína. Objednával si francouzsky. Číšníci byli poníženě uctiví. Když skončil, polední provoz právě vrcholil. Ve chvíli, kdy tři číšníci byli v kuchyni a další dva k němu byli otočeni zády, klidně se zvedl, šel ke dveřím, vzal si kabát a klobouk a odešel bez placení.

Šel po ulici a usmíval se. Krádeže mu dělaly radost.

Rychle se naučil, jak se v tomto městě žije prakticky bez peněz. K snídani si kupoval za dvě pence sladký čaj a krajíc chleba ve stánku, ale to bylo jediné jídlo, za které platil. K obědu si kradl zeleninu nebo ovoce u pouličních stánků. Večer chodil do dobročinných kuchyní, kde dostal misku vývaru a neomezené množství chleba za to,

že poslouchal nesrozumitelné kázání a náboženské zpěvy. Měl pět liber v hotovosti, ale ty byly určeny jen na mimořádné situace.

Bydlel v Dunstan Houses v Stepney Green v pětipodlažním činžáku, kde žila polovina předních londýnských anarchistů. Měl slamník na podlaze v bytě Rudolfa Rockera, charizmatického blonďatého Němce, který redigoval *Der Arbeiter Fraint.* Rockerovo charizma na Felixe nepůsobilo, byl k takovým věcem imunní, ale respektoval Rudolfovu naprostou oddanost věci. Rocker a jeho žena Milly měli vždy otevřené dveře pro anarchisty a celý den – a polovinu noci – tu také byli návštěvníci, poslíčkové, debaty, zasedání výborů a nekonečné čaje a cigarety. Felix neplatil žádný nájem, ale každý den přinesl něco domů do společné spíže – libru klobás, balíček čaje, několik pomerančů. Mysleli si, že ty věci kupuje, ale samozřejmě je kradl.

Před ostatními anarchisty se nechal slyšet, že přijel studovat do Britského muzea a dokončit svou knihu o anarchismu v primitivních společnostech. Věřili mu. Byli přátelští, oddaní a neškodní, upřímně věřili, že je možné uskutečnit revoluci vzděláním a činností odborů, letáky, přednáškami a výlety do Eppingského lesa. Felix věděl, že většina anarchistů mimo Rusko je právě taková. Necítil k nim žádnou nenávist, jenom tajný odpor, protože nakonec vždycky dostali strach.

Přesto ale i v takových skupinách bylo vždy několik násilnických povah. Až je bude potřebovat, vyhledá si je.

Prozatím si spíš dělal starosti, zdali Orlov přijede a jak ho zabije. Takové obavy ovšem nebyly na místě, a tak je zaháněl tím, že se věnoval zlepšování své angličtiny. Trochu se anglicky naučil v kosmopolitním Švýcarsku. Během dlouhé cesty přes Evropu přečetl školní učebnici pro ruské děti a anglický překlad svého oblíbeného románu, Puškinovy *Kapitánské dcerky,* kterou znal rusky skoro nazpaměť. Tady četl každé ráno v čítárně klubu v Jubilee Street *The Times* a odpoledne chodil po ulicích, navazoval rozhovory s opilci, tuláky a prostitutkami – s lidmi, které měl nejradši, s lidmi, kteří porušovali pravidla. Tištěná slova v knihách se brzy slila se zvuky kolem něj a on už dokázal říci vše, co potřeboval. Zanedlouho bude schopen mluvit anglicky i o politice.

Když vyšel z restaurace, dal se na sever přes Oxford Street a vstoupil do německé čtvrti západně od Tottenham Court Road. Mezi

Němci bylo hodně revolucionářů, ale byli to spíše komunisté než anarchisté. Felix obdivoval kázeň komunistů, ale byl podezíravý k jejich autoritářství, a kromě toho byl svou povahou nezpůsobilý ke stranické práci.

Došel až k Regent's Parku a vkročil do středostavovského předměstí na sever odtud. Toulal se ulicemi lemovanými stromy, nahlížel do zahrádek pohledných cihlových vilek a pátral po kole, které by mohl ukrást. Ve Švýcarsku se na něm naučil jezdit a zjistil, že to je skvělý dopravní prostředek, chce-li člověk někoho sledovat, neboť je lehce ovladatelné, člověk na něm není nápadný a v městské dopravě je dost rychlé, aby stačilo autům a kočárům. Bohužel, buržuové v této části Londýna zřejmě svá kola zavírali. Spatřil jen jedno kolo, na němž někdo jel po ulici, a byl v pokušení cyklistu strhnout na zem, ale v té chvíli tam byli tři chodci a pekařův povoz a Felix nechtěl vyvolat scénu. Po chvíli spatřil chlapce, který rozvážel nákupy, ale chlapcovo kolo bylo příliš nápadné, s velkým košem vpředu a kovovou cedulkou se jménem obchodníka na rámu. Felix začal uvažovat o jiné strategii, když konečně zahlédl to, co potřeboval.

Z jedné zahrady vyšel muž tak kolem třicítky a vedl kolo. Na hlavě měl slamák, přes břicho se mu napínal pruhovaný kabátek. Opřel kolo o zahradní zídku a sklonil se, aby si připevnil na nohavice sponky.

Felix k němu rychle přistoupil.

Muž zahlédl jeho stín, zvedl hlavu a zamumlal: „Dobré odpoledne."

Felix ho srazil k zemi.

Muž se překulil na záda a překvapeně se podíval na Felixe s přihlouplým výrazem.

Felix na něj padl a koleno mu vrazil přesně do prostředního knoflíku pruhovaného saka. Jenom to zasyčelo a muž ležel s vyraženým dechem, bezmocný a lapal po vzduchu.

Felix se zvedl a podíval se k domu. Mladá žena stála u okna a pozorovala ho s rukou na otevřených ústech a s hrůzou v očích. Znovu pohlédl na muže na zemi; aspoň minutu mu bude trvat, než ho vůbec napadne se zvednout.

Nasedl na kolo a rychle odjel.

Muž, který nezná strach, dokáže všechno, co si zamane, pomyslel si Felix. Naučil se to před jedenácti lety na železniční vlečce u Omska. Tehdy sněžilo…

Padal sníh. Felix seděl na otevřeném železničním voze, na hromadě uhlí, na smrt promrzlý.

Už rok mu byla zima, od chvíle, kdy uprchl z trestanecké kolonie ve zlatém dole. Za ten rok přešel Sibiř, ze zmrzlého severu téměř k Uralu. Teď byl jen tisíc mil od civilizace a teplého podnebí. Většinu cesty šel, i když někdy jel v železničních vozech nebo na vagonech plných kožešin. Nejradši jezdil s dobytkem, protože od něj bylo teplo a mohl se s ním dělit o krmení. Nejasně si uvědomoval, že sám je jen o něco víc než zvíře. Nikdy se nemyl, jako kabát měl deku, kterou ukradl z koně, jeho roztrhané šaty byly plné blech a ve vlasech měl vši. Jeho oblíbenou potravou byla syrová ptačí vejce. Jednou ukradl poníka, uštval ho k smrti a pak snědl jeho játra. Ztratil pojem o čase. Podle počasí věděl, že je podzim, ale už netušil, který je měsíc. Často zjistil, že si nemůže vzpomenout, co dělal předešlý den. V jasnějších momentech si uvědomoval, že je napůl šílený. Nikdy nemluvil s lidmi. Když dorazil k městu nebo vesnici, obešel je a zastavil se jen na skládce odpadků. Věděl pouze, že musí jít stále na západ, protože tam bude tepleji.

Ale vlak s uhlím odstavili na vedlejší kolej a Felix už si říkal, že asi umírá. Byl tam strážný, podsaditý policista v kožichu, který měl vesničanům zabránit, aby si nakradli uhlí… Když ho ta myšlenka napadla, Felix si uvědomil, že je to jeden z jeho jasných momentů a že může být také poslední. Přemýšlel, co ji vyvolalo; potom ucítil policistovu večeři. Ale byl to velký chlap, zdravý a měl zbraň.

Mně je to jedno, řekl si Felix, stejně umírám.

Zvedl se, sebral největší hroudu uhlí, jakou unesl, potácel se k policistově chatrči, vešel dovnitř a udeřil překvapeného muže kusem uhlí do hlavy.

Na ohništi byl hrnec a v něm dušené maso, příliš horké na jídlo. Felix odnesl hrnec ven a vyprázdnil ho do sněhu; potom padl na kolena a hltal jídlo smíchané s chladivým sněhem. Byly v něm kusy brambor a řepy, silné mrkve a kusy masa. Polykal je celé. Policista

vyšel z chatrče a tvrdě uhodil Felixe klackem přes záda. Felix se rozzuřil, že se mu muž pokouší zabránit v jídle. Zvedl se ze země, skočil na něj, kopal a škrabal. Policista ho tloukl holí, ale Felix rány necítil. Zabořil prsty do mužova krku, stiskl a nepustil. Po chvíli se mužovy oči zavřely, tvář zmodrala, a když mu vylezl jazyk, mohl Felix dojíst guláš.

Snědl všechno jídlo v chatrči, ohřál se u ohně a vyspal se v policistově posteli. Když se vzbudil, byl zase při smyslech. Sebral mrtvole boty a kabát a šel do Omska. Cestou učinil pozoruhodný objev: ztratil schopnost se bát. Něco se stalo s jeho mozkem, jako by se tam vypnul obvod. Nenapadlo ho nic, co by ho mohlo vyděsit. Když bude mít hlad, bude krást; budou-li ho honit, ukryje se; když bude ohrožen, zabije. Už nic nechtěl. Nic mu nemohlo ublížit. Láska, hrdost, touha a soucit byly zapomenuté city.

Všechny se mu postupně vrátily, kromě strachu.

Když došel do Omska, prodal policistův kožich a koupil si kalhoty, košili, vestu a svrchník. Spálil své hadry a zaplatil rubl za horkou lázeň a holiče v laciném hotelu. Najedl se v restauraci a používal nože místo prstů. Spatřil titulní stránku novin a vzpomněl si, jak se čte; a pak už věděl, že se vrátil z hrobu.

Posadil se na lavičku na stanici v Liverpool Street a kolo opřel o zeď za sebou. Uvažoval, jaký je Orlov. Znal jen jeho postavení a poslání. Kníže je třeba tupý, upachtěný, loajální služebník cara, nebo sadista a chlípník, nebo laskavý bělovlasý starý pán, který ze všeho nejradši houpá svá vnoučata na kolenou. Na tom nezáleželo, Felix ho stejně zabije.

Věřil, že Orlova pozná, neboť Rusové z jeho vrstev neměli nejmenší ponětí o nenápadném cestování, bez ohledu na tajnost mise.

Přijede Orlov? Jestli přijede a právě tím vlakem, který Josef uvedl, a jestli se posléze setká s hrabětem z Waldenu, jak Josef předpověděl, pak už nemůže být dalších pochyb, že Josefovy informace byly správné.

Několik minut před příjezdem vlaku prohrčel kolem uzavřený kočár tažený čtyřmi nádhernými koňmi a vjel přímo na nástupiště. Vpředu byl kočí a vzadu visel lokaj v livreji. Za kočárem šel železni-

čář v kabátě vojenského střihu s blýskavými knoflíky. Promluvil s kočím a ukázal mu na vzdálený konec nástupiště. Potom přišel důležitě se tvářící přednosta stanice v redingotu a cylindru, podíval se na své služební hodinky a kriticky je porovnal se staničními hodinami. Pak otevřel dveře kočáru, aby cestující mohl vystoupit.

Železničář prošel kolem Felixovy lavičky a ten ho popadl za rukáv. „Prosím, pane," pronesl a nasadil udivený výraz naivního cizího turisty, „je tohle anglický král?"

Železničář se zašklebil. „Ne, kamaráde, to je jen hrabě z Waldenu." A šel dál.

Takže Josef měl pravdu.

Felix studoval Waldena očima atentátníka. Byl vysoký asi jako Felix a tělnatý – lehčí terč než malý muž. Bylo mu asi padesát. Až na lehké kulhání se zdál v pořádku; mohl by utéct, ale ne moc rychle. Na sobě měl jasně viditelný, světle šedý ranní kabát a cylindr téže barvy. Vlasy pod kloboukem byly krátké a rovné a měl také do špičky sestřiženou bradku podle zesnulého krále Eduarda VII. Stál na nástupišti, opíral se o hůl – možnou zbraň – a ulevoval levé noze. Kočí, lokaj a přednosta kolem něj kmitali jako včely kolem královny. Stál uvolněně. Nepodíval se na hodinky. Nevěnoval pozornost nohsledům kolem sebe. Je na to zvyklý, řekl si Felix; celý život je důležitý muž v davu.

Objevil se vlak a z komína se mu valil dým. Orlova bych mohl zabít teď, napadlo Felixe a ihned pocítil vzrušení lovce, který se dostal ke své oběti; ale už se rozhodl, že to dnes neprovede. Byl zde, aby pozoroval, ne jednal. Podle jeho názoru byly anarchistické atentáty většinou zpackané kvůli spěchu nebo okamžité reakci. On věřil na plánování a organizaci, což bylo mnoha anarchistům odporné; neuvědomovali si, že člověk si může plánovat vlastní činy – až když začne organizovat životy druhým, stane se tyranem.

Vlak zastavil a vyfoukl oblak páry. Felix se zvedl a přesunul se trochu blíž k nástupišti. Na vzdáleném konci soupravy byl zřejmě soukromý vagon lišící se od ostatních jasnými barvami nového kabátu. Zastavil se přesně u Waldenova kočáru. Přednosta nedočkavě přiskočil a otevřel dveře.

Felix zpozorněl, přejížděl očima po nástupišti a sledoval zastíněný prostor, v němž se objeví jeho oběť.

Chvilku všichni čekali; pak se Orlov zjevil. Na vteřinu se zastavil ve dveřích a v tu chvíli si ho Felixovo oko vyfotografovalo. Byl to malý muž v draze vypadajícím těžkém ruském kabátě s kožešinovým límcem a s černým cylindrem. Tvář měl růžovou a mladistvou, téměř chlapeckou, s malým knírkem, ale bez bradky. Nejistě se usmál. Vypadal zranitelný. Felix si pomyslel – tolik zla napáchají lidé s nevinnými obličeji.

Orlov vystoupil z vlaku. Objali se s Waldenem podle ruského obyčeje, ale rychle; potom nastoupili do kočáru.

To bylo poněkud uspěchané, napadlo Felixe.

Lokaj a dva nosiči začali nakládat zavazadla do kočáru. Brzy bylo jasné, že tam nemohou dostat všechno a Felix se usmál při pomyšlení na ten svůj papírový, napůl prázdný kufr.

Kočár se otočil. Zdálo se, že lokaj zůstane, aby se postaral o zbytek zavazadel. Nosiči šli k oknu vagonu, vynořila se paže v šedém rukávu a upustila do jejich dlaní několik mincí. Kočár se rozjel. Felix nasedl na kolo a jel za ním.

V londýnském dopravním shonu nebylo obtížné držet tempo. Sledoval je přes město, po Strandu a přes St. James's Park. Na druhém konci parku jel kočár chvíli po okrajové cestě a pak náhle zahnul do nádvoří obehnaného zdí.

Felix seskočil z kola a vedl ho po trávě na okraji parku, až se ocitl na druhé straně silnice před branou. Viděl, jak kočár předjel před impozantní vchod do velkého domu. Přes střechu kočáru spatřil, jak dva cylindry, jeden černý a druhý šedý, vstupují do budovy. Pak se dveře zavřely a už nic víc neviděl.

Lydia kriticky pozorovala svou dceru. Charlotta stála před velkým meziokenním zrcadlem a zkoušela si debutantskou róbu, kterou si oblékne, až se půjde představit u dvora. Madame Bourdonová, hubená, elegantní švadlena, se kolem ní točila se špendlíky, tu nabrala volány, tam přichytila fiší.

Charlotta vypadala krásně i nevinně – právě tak, jak se žádalo od debutantky. Šaty z bílého tylu pošitého křišťály sahaly téměř až

na zem a částečně skrývaly drobné špičaté střevíčky. Výstřih sahající až do pasu byl vyplněn křišťálovým živůtkem. Vlečka byla ze čtyř metrů stříbrem protkávaného brokátu lemovaného světle růžovým šifonem a připevněna obrovskou bílou a stříbrnou mašlí. Charlottiny tmavé vlasy byly vysoko vyčesány a připevněny čelenkou, která patřila bývalé lady Waldenové, Stephenově matce. Ve vlasech měla dvě předepsaná bílá ozdobná péra.

Moje děťátko už skoro dospělo, pomyslela si Lydia.

Nahlas řekla: „Jsou velmi krásné, Madame Bourdonová."

„Děkuji vám, mylady."

Charlotta prohlásila: „Cítím se hrozně nepohodlně."

Lydia si povzdechla. Přesně něco takového od Charlotty čekala. „Neměla bys mluvit tak pošetile."

Charlotta poklekla, aby si zvedla vlečku. Lydia jí řekla: „Nemusíš přece klekat. Dívej se na mne a já ti ukážu, jak se to dělá. Otoč se vlevo." Charlotta to udělala a vlečka se jí ovinula kolem levého boku. „Podeber ji levou paží, pak udělej další čtvrtobrat vlevo." Nyní se vlečka rozprostřela po podlaze před Charlottou. „Jdi kupředu a pravou rukou nabírej za chůze vlečku přes levou paži."

„Funguje to," řekla s úsměvem Charlotta. Když se usmála, člověk přímo cítil, jak je šťastná. Taková byla vždycky, pomyslela si Lydia. Když byla malá, vždycky jsem poznala, co jí běží hlavou. Když člověk dospívá, učí se klamat.

Charlotta se zeptala: „Kdo *tebe* naučil všechny tyhle věci, mami?"

„První žena tvého strýce George, Belindina matka, mne vedla, než jsem byla představena u dvora." Chtělo se jí říci: Tyhle věci se naučí snadno, ale obtížné věci se musíš naučit sama.

Do místnosti vešla Charlottina guvernantka Marja. Byla to schopná, nesentimentální žena v ocelově šedých šatech, jediná služebná, kterou si Lydia přivezla z Petěrburgu. Její vzhled se za těch devatenáct let nezměnil. Lydia neměla ponětí, kolik je jí let – padesát? Šedesát?

Marja řekla: „Přijel kníže Orlov, mylady. Ale Charlotto, vy vypadáte báječně!"

Už je skoro načase, aby jí Marja začala říkat „lady Charlotto“, pomyslela si Lydia a nahlas řekla: „Přijď dolů, hned jak se převlékneš, Charlotto.“ Charlotta si okamžitě začala rozvazovat ramínka, která držela vlečku. Lydia vyšla ven.

V knihovně našla Stephena, jak upíjí sherry. Dotkl se její obnažené paže a řekl: „Moc rád tě vidím v letních šatech.“

Usmála se. „Děkuji ti.“ Jak mu to sluší v tom šedém saku a stříbrné vázance, pomyslela si. Ve vousech bylo také více šedé a stříbrné. *Mohli jsme spolu být tak šťastni, ty a já…* Náhle se jí zachtělo políbit ho na tvář. Rozhlédla se po pokoji a spatřila komorníka, který u servírovacího stolku naléval sherry. Musela své nutkání potlačit. Posadila se a přijala od komorníka sklenku. „Jak vypadá Alex?“

„Prakticky stejně jako vždycky,“ odvětil Stephen. „Uvidíš, za moment bude dole. Co Charlottiny šaty?“

„Jsou překrásné. Ale znepokojuje mne její postoj. V poslední době má ke všemu nějaké výhrady. Byla bych nerada, kdyby začala být *cynická.*“

Stephen si takovou obavu nepřipouštěl. „Jen počkej, až jí začne věnovat pozornost nějaký hezký důstojník gardy – brzy změní názor.“

Tato poznámka Lydii podráždila, neboť naznačovala, že všechny dívky jsou otrokyněmi své romantické nátury. Takové věci Stephen říkal, když o tématu nechtěl přemýšlet. Připadal jí potom jako bodrý, přihlouplý venkovský zeman, což rozhodně nebyl. Ale byl přesvědčen, že Charlotta se nijak neliší od ostatních osmnáctiletých děvčat a nechtěl připustit opak. Lydia věděla, že Charlotta má ve své povaze jisté divoké a neanglické rysy, které je třeba potlačit.

Naprosto nelogicky pocítila Lydia kvůli Charlottě nepřátelství vůči Alexovi. Nebyla to jeho vina, ale představoval petěrburský faktor, nebezpečí minulosti. Neklidně se zavrtěla v křesle a zjistila, že ji Stephen pozoruje pronikavým pohledem. Poznamenal: „Přece nemůžeš být nervózní ze setkání s malým Alexem.“

Pokrčila rameny. „Rusové jsou tak nepředvídatelní.“

„On není moc ruský.“

Usmála se na manžela, ale chvilka důvěrnosti byla pryč a v jejím srdci zůstala obvyklá zdrženlivá náklonnost.

Dveře se otevřely. Jen klid, říkala si Lydia.

Vstoupil Alex. „Teto Lydie!“ řekl a sklonil se nad její rukou.

„Dobrý den, Alexeji Andrejeviči,“ řekla Lydia formálně. Pak měkčím tónem dodala: „Vy pořád vypadáte na osmnáct.“

„Kéž by tomu tak bylo,“ odpověděl a v očích mu zajiskřilo.

Zeptala se ho na cestu. Když ji líčil, přistihla se, že přemýšlí, proč je stále ještě svobodný. Má titul, který by sám o sobě oslnil mnoho dívek – nemluvě o jejich matkách; a navíc je neobyčejně pohledný a obrovsky bohatý. Určitě zlomil několik srdcí.

„Váš bratr a sestra vám posílají srdečné pozdravy,“ říkal právě Alex, „a prosí o vaše modlitby.“ Zamračil se. „Sankt Peterburg je teď velmi neklidný – už to není město, které jste znala.“

„Slyšeli jsme o tom mnichovi,“ ozval se Stephen.

„O Rasputinovi. Carevna věří, že skrze něj mluví Bůh, a ona má na cara velký vliv. Ale Rasputin je jen příznak doby. Pořád jsou stávky a někdy nepokoje. Lidé už nevěří, že car je svatý.“

„Co se dá dělat?“ zeptal se Stephen.

Alex si povzdechl. „Všechno. Potřebujeme výkonné farmy, více továren, řádný parlament, jako je anglický, pozemkovou reformu, odbory, svobodu projevu…“

„Já bych tolik nespěchal s těmi odbory, být vámi,“ řekl Stephen.

„Možná. Ale Rusko stejně musí nějak vstoupit do dvacátého století. Buď to musíme udělat my, šlechta, nebo nás ti lidé zničí a provedou to sami.“

Lydii připadalo, že mluví radikálněji než angličtí radikálové. Jak se doma musely změnit poměry, když kníže může takhle mluvit! Její sestra Taťána, Alexova matka, se v dopisech zmiňovala o „problémech“, ale nikdy nenaznačila, že by šlechta byla opravdu v nebezpečí. Jenže Alex je spíše jako jeho otec, starý kníže Orlov, politický tvor. Kdyby dnes žil, mluvil by stejně.

Ozval se Stephen: „Víte, je ještě třetí možnost. Cesta, na níž se třeba aristokracie a lid sjednotí.“

Alex se usmál, jako by věděl, co přijde. „A ta je?“

„Válka.“

Alex vážně přitakal. Uvažují stejně, říkala si Lydia; Alex vždycky vzhlížel k Stephenovi. Stephen byl nejbližší osobou po otci, která chlapci zůstala, když starý kníže zemřel.

Vešla Charlotta a Lydia na ni s překvapením zírala. Měla na sobě šaty, které Lydia nikdy neviděla, z krémové krajky na čokoládově hnědém hedvábí. Lydia by si je nikdy nevybrala – byly poněkud *nápadné* – ale nebylo možno upřít, že Charlotta vypadá úžasně. Kde si je koupila? Kdy si začala kupovat oblečení beze mne? Kdo jí řekl, že tyto barvy skvěle ladí s tmavými vlasy a hnědýma očima? Nemá na sobě trochu líčidla? A proč si nevzala korzet?

Stephen také zíral. Lydia si všimla, že povstal, a málem se zasmála. Bylo to dramatické uznání, že jeho dcera dosáhla dospělosti, a legrační na tom byl fakt, že to udělal naprosto bezděčně. Za chvilku se bude cítit hloupě a uvědomí si, že povstat pokaždé, když vlastní dcera vstoupí do místnosti, je zdvořilost, kterou těžko mohl provozovat ve vlastním domě.

Na Alexe zapůsobila ještě silněji. Vyskočil, až si rozlil sherry a do ruda se zarděl. Lydia si pomyslela – ten je ale stydlivý! Přehodil si monokl z pravé ruky do levé, takže nemohl podat ani jednu, stál tam a vypadal bezradně. Byl to zvláštní okamžik, protože se potřeboval vzpamatovat, než bude moci pozdravit Charlottu, ale zcela jasně se nemohl dočkat, až ji pozdraví, ještě než se vzpamatuje. Lydia už se chystala pronést bláznivou poznámku, jen aby přerušila ticho, když převzala iniciativu Charlotta.

Vytáhla Alexovi z kapsičky saka hedvábný kapesník, otřela mu pravou ruku a řekla rusky: „Kak vy poživajetě, Alexej Andrejevič?“ Potřásla mu již osušenou pravicí, zastrčila kapesník zpět do kapsy a vyzvala ho, aby se posadil. Sedla si vedle něj a řekla: „Teď když jste přestal rozlévat sherry, povídejte mi o Ďagilevovi. Je to prý zvláštní muž. Setkal jste se s ním?“

Alex se usmál. „Ano, setkal.“

Zatímco Alex mluvil, Lydia se musela Charlottě obdivovat. Zvládla trapný okamžik bez zaváhání a pokračovala otázkou – kterou si patrně připravila předem – čímž se jí podařilo odvést Orlova od incidentu a chovat se nenuceně. A to vše dokázala tak hladce, jako by měla dvacetiletou praxi. Kde získala takovou jistotu chování?

Lydia zachytila manželův pohled. I on si povšiml Charlottiny graciéznosti, usmíval se od ucha k uchu a zářil otcovskou pýchou.

Felix chodil sem a tam po St. James's Parku a uvažoval o tom, co viděl. Čas od času pohlédl přes cestu na vznešenou bílou fasádu Waldenova sídla, zvedající se nad vysokou zdí nádvoří jako vznešená hlava nad naškrobeným límcem. Pomyslel si – oni věří, že tam jsou v bezpečí.

Posadil se na lavičku tak, aby stále viděl dům. Kolem něj se rojil střední londýnský stav, dívky s roztodivnými pokrývkami hlavy, úředníci a kupci kráčející domů v tmavých oblecích a buřinkách. Byly tu klevetící chůvy s miminky v kočárcích nebo s nastrojenými batolaty; byli tu džentlmeni v cylindrech na cestě do klubů a z klubů v St. James's; byli zde livrejovaní lokajové venčící mrňavé ošklivé psíky. Tlustá žena s velkou nákupní taškou se uvelebila na lavičce vedle něj a řekla: „Je vám taky horko?" Nevěděl jistě, jak má vhodně odpovědět, tak se usmál a díval se jinam.

Orlov si patrně uvědomuje, že jeho život může být v Anglii ohrožen. Na stanici se ukázal jen na několik vteřin a před domem vůbec ne. Felix usoudil, že asi předem požádal o uzavřený kočár, neboť počasí bylo pěkné a většina lidí jezdila v otevřených landaurech.

Až do dneška byl atentát plánován abstraktně, uvažoval Felix. Byla to záležitost mezinárodní politiky, diplomatických sporů, aliancí a dohod, vojenských možností, hypotetických reakcí vzdálených carů a kaiserů. Teď najednou to byl člověk z masa a krve; byl to skutečný muž jisté velikosti a rysů; byla to mladistvá tvář s malým knírkem, tvář, kterou musí rozbít kulka; bylo to krátké tělo v těžkém kabátě, které je třeba změnit bombou v krev a hadry; byl to čistě vyholený krk nad puntíkovanou vázankou, krk, který musí být rozříznut, aby z něj stříkala krev.

Felix se cítil naprosto schopný to provést. Víc než to, dychtil po tom. Byly tu otázky – ty budou zodpovězeny; byly tu problémy – budou vyřešeny; budou to nervy – ty měl pevné.

Představoval si Orlova a Waldena v tom krásném domě, v jejich pěkných, měkkých oblecích, obklopené tichými sluhy. Brzy zased-

nou k večeři u dlouhého stolu, jehož naleštěný povrch odráží jako zrcadlo nažehlené prostírání a stříbrné příbory. Budou jíst dokonale čistýma rukama s bělostnými nehty a ženy v rukavičkách. Spotřebují desetinu naservírovaného jídla a zbytek vrátí do kuchyně. Budou hovořit třeba o závodních koních nebo nové dámské módě nebo králi, kterého všichni znají. Zatím lidé, kteří mají vést válku, se třesou v chatrčích v krutém ruském podnebí – a přesto dokážou najít další misku bramborové polévky pro putujícího anarchistu.

Jaká radost bude zabít Orlova, pomyslel si; jaká sladká pomsta. Až to dokonám, mohu spokojeně zemřít.

Zachvěl se.

„Ještě nastydnete," řekla tlustá žena.

Felix pokrčil rameny.

„Koupila jsem mu k večeři pěknou jehněčí kotletu a taky jsem upekla jablkový koláč," řekla.

„Á," řekl Felix. O čem proboha mluví? Zvedl se z lavičky a kráčel přes trávník k domu. Posadil se na zem zády ke stromu. Bude muset ten dům pozorovat den či dva a zjistit, jaký život povede Orlov v Londýně; kdy vyjede ven a kam; jak bude cestovat – kočárem, landaurem, autem nebo drožkou; kolik času stráví s Waldenem. Kdyby tak mohl předvídat Orlovovy pohyby a pak na něj číhat v záloze. Třeba to dokáže prostě tak, že se seznámí s jeho zvyky. Jinak by muset najít způsob, jak odhalit jeho plány předem – možná podplacením sluhy z domu.

Pak zde byla otázka, jakou zbraň použít a jak ji sehnat. Volba zbraně bude záviset na detailech atentátu. Její obstarání bude záležet na anarchistech z Jubilee Street. Pro tento účel mohl ignorovat amatérské dramatické skupiny stejně jako intelektuály z Dunstan Houses a prakticky všechny, kteří mají prokazatelně z čeho žít. Ale byli tam rozhněvaní mladí muži – čtyři nebo pět – kteří vždycky měli peníze na pití a v řídkých případech, kdy hovořili o politice, mluvili o anarchismu jako vyvlastnění vyvlastňovatelů, což byl žargon pro financování revoluce krádežemi. Ti budou mít zbraně, nebo budou vědět, kde je sehnat.

Dvě mladé dívky, které vypadaly na prodavačky, procházely kolem a zaslechl, jak jedna z nich říká: „…řekla jsem mu, jestli si mys-

líš, že když vezmeš holku do biografu a koupíš jí sklenici černého piva, můžeš si…“ Pak už byly daleko.

Felix měl najednou zvláštní pocit. Přemýšlel, zda to způsobily ty dívky – ale ne, nic pro něj neznamenaly. Říkal si, mám obavy? Ne. Dosáhl jsem svého cíle? Ne, to přijde později. Vzrušen? Těžko.

Nakonec zjistil, že je spokojen.

Bylo to opravdu velice zvláštní.

Ten večer šel Walden do Lydiina pokoje. Když se pomilovali, Lydia usnula a on ležel potmě s její hlavou na svém rameni a vzpomínal na Sankt Peterburg v roce 1895.

Tehdy pořád cestoval – Amerika, Afrika, Arábie – hlavně proto, že Anglie nebyla dost velká pro něj i pro otce. Shledal, že petěrburská společnost je nevázaná, ale korektní. Oblíbil si ruskou krajinu a vodku. Jazyky se učil rychle, ale ruština byla nejtěžší jazyk, s jakým se kdy setkal, a uvítal tuto výzvu.

Jako dědic titulu byl Stephen povinen vykonat zdvořilostní návštěvu u britského velvyslance a naopak velvyslanec měl zvát Stephena na večírky a představit ho společnosti. Stephen chodil na večírky, protože rád hovořil o politice s diplomaty a o hazardu s důstojníky a rád se opíjel s herečkami. Právě na recepci na britské ambasádě se poprvé setkal s Lydií.

Už o ní dříve slyšel. Hovořilo se o ní jako o ideálu ctnosti a velké krásce. Skutečně *byla* krásná, křehká, nevýrazná, s bledou pletí, blond vlasy a v bílé toaletě. Byla také skromná, vzbuzovala úctu a byla úzkostlivě zdvořilá. Zdálo se, že na ní nic není, a Stephen se její společnosti urychleně zřekl.

Ale později zjistil, že sedí vedle ní při večeři, a byl nucen s ní konverzovat. Všichni Rusové mluvili francouzsky, a když se naučili třetí jazyk, byla to němčina, takže Lydia mluvila velice málo anglicky. Naštěstí Stephenova francouzština byla velmi dobrá. Najít nějaký námět k rozhovoru byl větší problém. Pronesl něco o ruské vládě a ona reagovala reakčními otřepanými frázemi, které slyšel všude. On mluvil o svém nadšení pro lov velké zvěře v Africe a ji to chvíli zajímalo, dokud se nezmínil o nahých černých Pygmejích. V tu chvíli zrudla, odvrátila se a začala mluvit s pánem na druhé straně. Stephen

si říkal, že ho moc nezajímá, protože to byla dívka, s níž se muž má oženit, a on se ženit nehodlal. A přesto v něm zanechala hlodavý pocit, že na ní je víc, než je na první pohled patrné.

Když s ní tak o devatenáct let později ležel v posteli, Walden si říkal – stále ve mně vyvolává ten hlodavý pocit. A smutně se usmál do tmy.

Tehdy večer v Sankt Peterburgu ji spatřil ještě jednou. Po večeři se ztratil v bludišti budovy velvyslanectví a zabloudil do hudebního salonku. Byla tam sama, seděla u klavíru a naplňovala místnost divokou, vášnivou hudbou… Melodie byla neznámá a téměř disonantní; ale Stephena fascinovala Lydia. Bledá, nedotknutelná kráska zmizela – oči jí blýskaly, pohazovala hlavou, tělo se chvělo emocemi a zdála se mu jako naprosto jiná žena.

Na tu hudbu nikdy nezapomněl. Později zjistil, že to byl Čajkovského Klavírní koncert b moll, a od té doby ho chodil poslouchat při každé příležitosti, ačkoliv nikdy Lydii neřekl proč.

Když odešel z velvyslanectví, vrátil se do hotelu převléknout, protože měl na půlnoc sjednanou partii karet. Byl vášnivý hráč, ale ne sebeničivý. Věděl, kolik si může dovolit prohrát, a když tu částku prohrál, přestal hrát. Kdyby si nadělal enormní dluhy, byl by musel požádat otce, aby je zaplatil, a to by nesnesl. Někdy vyhrál docela vysoké sumy. Ale to ho na hraní nepřitahovalo, měl rád mužskou společnost, pití a noční život.

Tu půlnoční schůzku nedodržel. Jeho komorník Pritchard mu právě vázal kravatu, když na dveře hotelového apartmá zaklepal britský velvyslanec. Jeho Excelence vypadala, jako by právě vstala z postele a spěšně se oblékla. Stephen si nejdříve myslel, že začala nějaká revoluce a že všichni Britové se musí uchýlit na velvyslanectví.

„Špatné zprávy, bohužel," řekl velvyslanec. „Radši se posaďte. Telegram z Anglie. Váš otec."

Starý tyran zemřel na infarkt v pětašedesáti.

„No tohle," pronesl Stephen. „Tak brzy."

„Přijměte mou nejhlubší soustrast," řekl velvyslanec.

„Je od vás hezké, že jste přišel osobně."

„To nic. Udělám vše, co budu moci."

„Jste velmi laskav.“

Velvyslanec mu podal ruku a odešel.

Stephen zíral do prázdna a přemýšlel o starém pánovi. Byl velmi vysoký, měl železnou vůli a mrzoutskou povahu. Jeho ironie dokázala vehnat slzy do očí. Dalo se s ním vyjít třemi způsoby: mohli jste být jako on, mohli jste podlehnout nebo jste mohli odejít. Stephenova matka, sladká, bezmocná viktoriánská dívka, podlehla a zemřela mladá. Stephen odešel.

Představoval si otce, jak leží v rakvi a říkal si – konečně jsi bezmocný. Teď už nemůžeš dohánět služebné k pláči, roztřásat lokaje, ani nutit děti prchat a skrývat se. Už nedokážeš sjednávat manželství, vyhánět nájemce a zamítat návrhy zákonů. Už nepošleš žádné zloděje do vězení, nebudeš posílat agitátory do Austrálie. Popel k popelu, prach k prachu.

V pozdějších letech svůj názor na otce poopravil. Nyní, v roce 1914, v padesáti letech, si Walden dokázal přiznat, že zdědil něco z otcových hodnot: lásku ke znalostem, víru v racionalismus, oddanost dobré práci jako ospravedlnění lidské existence. Ale tehdy v roce 1895 cítil jenom hořkost.

Pritchard přinesl láhev whisky na podnose a řekl: „Je to smutný den, mylorde.“

To *mylorde* Stephena překvapilo. On a jeho bratr měli zdvořilostní tituly – Stephen byl lord Highcombe – ale služebnictvo jim vždy říkalo „pane“ a oslovení „mylord“ bylo vyhrazeno jejich otci. Ovšem nyní byl Stephen hrabě z Waldenu. Spolu s titulem mu nyní patřilo několik tisíc akrů na jihu Anglie, velký kus Skotska, šest dostihových koní, Walden Hall, vila v Monte Carlu, lovecká chata ve Skotsku a křeslo v Horní sněmovně.

Bude muset žít ve Walden Hallu. Je to rodinné sídlo a hrabě vždycky žil tam. Prodá několik farem a investuje do nemovitostí v Londýně a do amerických železnic. Pronese svou nástupní řeč ve Sněmovně lordů – o čem by měl mluvit? Asi o zahraniční politice. Je třeba dohlédnout na nájemce, vést několik domácností. V sezoně se bude muset objevit u dvora a pořádat střelecké večírky a lovecké plesy –

Potřebuje manželku.

Roli hraběte z Waldenu nemůže hrát starý mládenec. Někdo musí dělat hostitelku na všech těch společenských akcích, někdo musí odpovídat na pozvánky, probírat jídelníčky s kuchaři, přidělovat pokoje hostům a sedět na druhém konci dlouhého stolu v jídelně na Walden Hallu. Musí být nějaká hraběnka z Waldenu.

Musí být dědic.

„Potřebuji manželku, Pritcharde."

„Ano, mylorde. Naše mládenecké dny skončily."

Druhý den navštívil Walden Lydiina otce a oficiálně požádal o svolení se s ní setkávat.

Po dvaceti letech mu bylo zatěžko představit si, jak mohl být tak otřesně nezodpovědný, i když byl mladý. Nikdy se sám sebe neptal, zda pro něj je tou pravou manželkou, pouze zda z ní bude dobrá hraběnka. Předpokládal, že skrytá vášeň, jaká se projevila, když hrála na klavír, se uvolní pro něj, zmýlil se.

Navštěvoval ji každý den celé dva týdny – nemohl se dostat včas domů na otcův pohřeb – a pak požádal o ruku, nikoliv ji, ale jejího otce. Otec bral svazek stejně prakticky jako Walden. Stephen vysvětlil, že se chce oženit okamžitě, i když ještě drží smutek, protože se musí vrátit domů a spravovat panství. Lydiin otec ho naprosto chápal. O šest týdnů později byla svatba.

Jaký jsem byl mladý, domýšlivý blázen. Představoval jsem si, že Anglie bude vždy vládnout světu a já budu vždy vládnout vlastnímu srdci.

Měsíc se vynořil z mraků a osvětlil ložnici. Pohlédl na Lydiinu spící tvář. Tohle jsem nepředvídal, pomyslel si; nevěděl jsem, že se do tebe bezmocně, beznadějně zamiluji. Žádal jsem jen, abychom se měli rádi, a nakonec to bylo dost pro tebe, ale ne pro mne. Nikdy jsem nepomyslel, že budu *potřebovat* tvůj úsměv, prahnout po tvých polibcích, toužit, abys přišla v noci do *mého* pokoje; nikdy mne nenapadlo, že budu mít strach, že se budu *děsit*, že tě ztratím.

Ve spánku něco zamumlala a otočila se. Vytáhl svou paži zpod její hlavy a pak se posadil na okraj postele. Kdyby zůstal déle, usnul by, a rozhodně nechtěl, aby je Lydiina komorná přistihla spolu v posteli, až přijde s ranním šálkem čaje. Oblékl si župan a papuče, vyšel

tiše z pokoje a prošel dvěma spojenými šatnami do své ložnice. Jsem tak šťastný muž, říkal si, když se ukládal k spánku.

Walden přelétl očima stůl prostřený k snídani. Byly tu konvice kávy, čínského a indického čaje; džbánky smetany, mléka a sladkého likéru; velká mísa horké ovesné kaše; tácy slaných koláčků a toustů; malé hrnečky s marmeládou, medem a džemem. Na příborníku byla řada stříbrných talířů, každý ohřívaný nad vlastním lihovým kahanem, plných míchaných vajec, klobásek, slaniny, ledvinek a tresky. Na studeném stole bylo hovězí, šunka a jazyk. Ovocná mísa na vedlejším stolku byla naplněna nektarinkami, pomeranči, melouny a jahodami.

To by mělo Alexe příjemně naladit, pomyslel si.

Nabral si vajíčka a ledvinky a posadil se. Rusové si jistě stanovili cenu, říkal si; budou chtít něco za svůj příslib vojenské pomoci. Dělal si starosti, jaká ta cena může být. Kdyby měli žádat něco, co Anglie prostě nemůže poskytnout, celá dohoda by se okamžitě zhroutila a pak…

Bylo jeho úkolem, aby se určitě nezhroutila.

Bude muset s Alexem manipulovat. Ta myšlenka mu nebyla příjemná. Že zná toho chlapce tak dlouho, by mělo pomoci, ale vlastně by možná bylo snazší vyjednávat tvrdě s někým, na němž mu osobně nezáleželo.

Musím všechny pocity odložit, pomyslel si; musím si získat Rusko.

Nalil si kávu a vzal pár koláčků a trochu medu. O minutu později vstoupil Alex, vypadal čiperný a celý vymydlený. „Vyspal jste se dobře?“ zeptal se ho Walden.

„Přímo skvěle.“ Alex si vzal nektarinku a začal ji jíst příborem.

„Nic víc si nevezmete?“ zeptal se Walden. „Kdysi jste miloval anglické snídaně – vzpomínám si, jak jste snědl ovesnou kaši se smetanou, vajíčka, hovězí a jahody a pak jste požádal kuchaře o další topinky.“

„Už nejsem malý chlapec, strýčku Stephene.“

Neměl bych na to zapomínat, pomyslel si Walden.

Po snídani šli do ranního pokoje. „Brzy oznámíme náš pětiletý plán budování armády a námořnictva," řekl Alex.

Takhle to dělá, řekl si Walden; něco ti řekne a pak se na něco zeptá. Vzpomněl si, jak mu Alex jednou řekl: „Letos v létě hodlám číst Clausewitze, strýčku. Mimochodem, smím si do Skotska na lov přivézt hosta?"

„Rozpočet na příštích pět let je sedm a půl miliardy rublů," pokračoval Alex.

Při deseti rublech za libru sterlingů, počítal Walden, je to 750 milionů liber. „To je veliký program," poznamenal, „ale škoda, že jste ho nezahájili před pěti lety."

„Myslím si totéž," řekl Alex.

„Možné je, že program sotva začne a budeme ve válce."

Alex pokrčil rameny.

Walden si pomyslel – samozřejmě se nenechá vyprovokovat k předpovědi, jak brzy může Rusko vstoupit do války. „První, co byste měli udělat, je zvětšit ráži děl na vašich bitevních lodích."

Alex zavrtěl hlavou. „Třetí bitevní loď bude brzy dokončena. Čtvrtá se nyní staví. Obě budou mít dvanáctipalcová děla."

„To nestačí, Alexi. Churchill přešel u našich na patnáctipalcová."

„A má pravdu. Naši velitelé to vědí, ale naši politikové ne.

Znáte Rusko, strýčku, nové nápady se posuzují s naprostou nedůvěrou. Inovace trvá věčnost."

Šermujeme, říkal si Walden. „Jaká je vaše priorita?"

„Sto milionů rublů bude okamžitě vydáno na Černomořskou flotilu."

„Řekl bych, že Severní moře je důležitější." Aspoň pro Anglii.

„My sledujeme Asii víc než vy – naším strašákem je Turecko, ne Německo."

„Mohou z nich být spojenci."

„To skutečně mohou." Alex zaváhal. „Velikou slabostí ruského námořnictva je, že nemáme žádný přístav na jihu."

To znělo jako začátek připraveného projevu. To je ono, pomyslel si Walden; teď se dostáváme k meritu věci. Ale pokračoval v šermování. „A co Oděsa?"

„Na černomořském pobřeží. Dokud Turci drží Konstantinopol a Gallipoli, ovládají spojení mezi Černým a Středozemním mořem, takže ze strategického hlediska je Černé moře vlastně jezero.“

„Právě proto se Ruská říše pokouší už stovky let pronikat na jih.“

„Proč ne? Jsme Slované a mnoho balkánských národů je slovanských. Chtějí-li národy svobodu, samozřejmě s nimi sympatizujeme.“

„Jistě. A jestli ji získají, pravděpodobně nechají vaše námořnictvo proplouvat volně do Středozemního moře.“

„Pomohlo by nám, kdyby Slované ovládali Balkán. Ještě lepší by bylo, kdyby ho ovládali Rusové.“

„Nepochybně – ačkoliv to na to ještě nevypadá, pokud já vím.“

„Nechtěli byste o tom trochu uvažovat?“

Walden otevřel ústa, aby něco řekl, ale rázem je zavřel. To je ono, napadlo ho; to je ta cena. Nemůžeme přece dát Rusku Balkán, proboha! Jestli dohoda závisí na tomhle, pak žádná nebude…

Alex právě říkal: „Máme-li bojovat po vašem boku, musíme být silní. V oblasti, o níž mluvíme, potřebujeme posílit, takže přirozeně hledáme pomoc u vás.“

Teď to řekl tak jasně, jak jen to šlo – dejte nám Balkán a budeme bojovat po vašem boku.

Walden se vzpamatoval, trochu se zamračil jako nad problémem a řekl: „Kdyby Británie měla Balkán, mohli bychom – aspoň teoreticky – předat tu oblast vám. Ale nemůžeme vám dát, co nemáme, takže si nejsem jist, jak vás můžeme posílit – jak jste to řekl – v této oblasti.“

Alexova odpověď přišla tak rychle, že si ji patrně musel nacvičit. „Ale můžete uznat Balkán za ruskou sféru vlivu.“

Á, to není tak špatné, napadlo Waldena. To bychom *snad* zvládli.

Hrozně se mu ulevilo. Rozhodl se vyzkoušet Alexovo odhodlání, než uzavře diskusi. Proto řekl: „Určitě bychom v této oblasti dali přednost vám před Rakouskem nebo Tureckem.“

Alex zavrtěl hlavou. „Chceme víc než to,“ řekl rozhodně.

Za pokus to stálo. Alex je mladý a nezkušený, ale nedá se s ním manipulovat. Smůla.

Walden teď potřeboval čas na přemýšlení. Kdyby Británie udělala, jak Rusko chtělo, znamenalo by to značný přesun v mezinárodních vazbách a takové přesuny, stejně jako pohyby zemské kůry, vyvolávaly zemětřesení na nečekaných místech.

„Možná si budete chtít promluvit s Churchillem, než budeme pokračovat," řekl Alex s náznakem úsměvu.

Ty víš zatraceně dobře, že si s ním promluvím, pomyslel si Walden. Náhle si uvědomil, jak dobře Alex zvládl celou záležitost. Nejdříve vyděsil Waldena naprosto nereálným požadavkem; když pak předložil svůj skutečný požadavek, Walden si tak oddechl, že ho uvítal.

Myslel jsem, že budu manipulovat Alexem, ale zatím manipuloval on mnou.

Walden se usmál. „Jsem na vás hrdý, chlapče," prohlásil.

Toho rána si Felix ujasňoval, kdy, kde a jak zabije knížete Orlova.

Plán začínal dostávat v jeho mozku tvar, když četl *The Times* v knihovně klubu v Jubilee Street. Jeho fantazii podnítil odstavec sloupku Dvorní informace:

Kníže Alexej Andrejevič Orlov přijel včera ze Sankt Peterburgu. Během londýnské společenské sezony bude hostem hraběte a hraběnky z Waldenu. Kníže Orlov bude představen Jejich Milostem králi a královně u dvora ve čtvrtek 4. června.

Teď věděl jistě, že Orlov bude na určitém místě, v určitý den a určitý čas. Informace tohoto druhu byla nezbytná pro pečlivé naplánování atentátu. Felix čekal, že tyto informace získá buď rozhovorem s jedním z Waldenových sluhů, nebo pozorováním Orlova a vytypováním pravidelných schůzek. Nyní nepotřeboval riskovat vyslýchání sluhů ani sledováním lidí. Uvažoval, zda Orlov ví, že jeho program uveřejňují noviny jako na pomoc atentátníkům. To je typicky anglické, pomyslel si.

Další problém byl, jak se dostat natolik blízko k Orlovovi, aby ho mohl zabít. I Felixovi by činilo potíže dostat se do královského paláce. Ale i tuto otázku zodpověděly *The Times.* Na téže stránce jako Dvorní informace, vtěsnané mezi zprávu o tanci pořádaném lady Baileovou a podrobnostmi posledních pořízení, si přečetl:

KRÁLŮV DVŮR
OPATŘENÍ PRO POVOZY

Abychom usnadnili organizaci povolávání kočárů hostů u dvora Jejich Veličenstev v Buckinghamském paláci, jsme oprávněni sdělit, že v případě společnosti s privilegiem vjezdu z Pimlico, musí kočí každého kočáru, který se bude vracet, aby společnost vyzvedl, nechat u konstábla na levé straně brány kartu s jasně napsaným jménem dámy či pána, jemuž kočár patří. V případě kočárů ostatní společnosti, které budou hosty vyzvedávat u hlavního vjezdu, by podobná karta měla být předána konstáblovi na levé straně průjezdu do nádvoří paláce.

Aby společnost mohla využít výhod výše uvedeného opatření, je nezbytné, aby lokaj doprovázel každý kočár, neboť povolání kočáru není možné zajistit jinak než předáním jmen lokajům čekajícím u dveří, na nichž pak je, aby kočár povolali. Dveře pro přijímání společnosti budou otevřeny ve 20.30 hod.

Felix to četl několikrát. Na stylu *The Times* bylo něco, co krajně ztěžovalo pochopení smyslu. Nakonec se dovtípil, že až budou lidé opouštět palác, jejich lokajové budou pádit pro jejich kočáry, které budou čekat někde jinde.

Musí existovat způsob, jak se dostanu do Waldenova kočáru nebo na něj, až se pro ně bude vracet do paláce.

Zůstávala jedna hlavní potíž. Nemá žádnou zbraň.

Lehce si mohl nějakou sehnat v Ženevě, ale její přeprava přes několikeré hranice by byla riskantní, kdyby mu prohledali zavazadlo, mohli mu odmítnout vstup do Anglie.

Jistě bylo stejně snadné získat zbraň v Londýně, ale nevěděl jak a rozhodně se mu nechtělo se otevřeně poptávat. Pozoroval obchody se zbraněmi v londýnském West Endu a všiml si, že všichni zákazní-

ci, kteří vcházeli a vycházeli, vypadali jako z lepší společnosti. Felixe by tam neobsloužili, i kdyby měl peníze na jejich krásné a přesné střelné zbraně. Trávil čas v obyčejných hospodách, kde jistě zločinci zbraně kupovali a prodávali, ale on sám to nikdy neviděl, což ho nepřekvapovalo. Jeho jedinou nadějí byli anarchisté. Zapředl rozhovor s těmi, které považoval za „seriózní“, ale o zbraních nikdy nemluvili, nepochybně kvůli Felixovi. Potíž byla v tom, že tu ještě nebyl dost dlouho, aby mu důvěřovali. V anarchistických skupinách byli vždycky fízlové, a i když to anarchistům nebránilo vítat nové příchozí, dávali si pozor.

Nyní však vypršel čas na kradmé vyptávání. Bude se muset přímo zeptat, jak si lze opatřit zbraně. Bude to chtít opatrné jednání. A potom ihned bude muset přerušit styky s Jubilee Street a přestěhovat se do jiné části Londýna, aby se vyhnul riziku, že ho vystopují.

Uvažoval o mladých židovských bouřlivácích z Jubilee Street. Byli to rozzlobení a divocí chlapci. Na rozdíl od rodičů odmítali dřít jako otroci v manufakturách East Endu a šít obleky, které si aristokracie objednala u krejčích ze Saville Row. Na rozdíl od svých rodičů nevěnovali žádnou pozornost kázání rabínů. Ale stále ještě se nerozhodli, zda řešení jejich problémů spočívá v politice nebo ve zločinu.

Rozhodl se, že nejlepší výhlídky má u Nathana Sabelinského. Asi dvacetiletý muž měl trochu slovanské rysy a nosil velmi vysoké tvrdé límce a žlutou vestu. Felix ho vídal kolem hráčů na Commercial Road. Musel mít peníze, když utrácel za hazard i za oblečení.

Rozhlédl se po knihovně. Kromě něj zde byl spící starý muž, žena v silném kabátě, která si četla *Das Kapital* v němčině a dělala si poznámky, a lotyšský Žid sehnutý nad ruskými novinami a čtoucí s pomocí lupy. Felix vyšel z místnosti a šel dolů. Ani stopy po Nathanovi a jeho kamarádech. Je na něj trochu brzy. Jestli vůbec pracuje, říkal si Felix, pak pracuje v noci.

Vrátil se do Dunstan Houses. Do papírového kufru si sbalil břitvu, čisté prádlo a rezervní košili. Pak řekl Milly, manželce Rudolfa Rockera: „Našel jsem si pokoj. Vrátím se ještě dnes večer, abych poděkoval tobě a Rudolfovi.“ Přivázal kufr na nosič kola a jel na západ do centra Londýna a pak na sever do Camden Townu. Tam

našel ulici vysokých, kdysi nóbl domů, postavených pro snobské středostavovské rodiny, které se už přestěhovaly na předměstí, na konec nových železničních linek. V jednom z nich si Felix pronajal špinavý pokoj od Irky jménem Bridget. Zaplatil jí předem deset shillingů na dva týdny.

V poledne byl opět ve Stepney, před Nathanovým domem v Sidney Street. Byl to malý řadový domek se dvěma místnostmi nahoře a dvěma dole. Přední dveře byly dokořán a Felix vstoupil dovnitř.

Hluk a zápach ho udeřily jako rána pěstí. V místnosti o rozloze asi patnácti metrů pracovalo tak patnáct až dvacet lidí. Muži šili na šicích strojích, ženy ručně a děti žehlily ušité oděvy. Pára zvedající se ze žehlicích prken se mísila s pachem potu. Stroje klapaly, žehličky syčely a dělníci nepřetržitě něco drmolili v jidiš. Kusy látky nastříhané na šití byly narovnány na každém volném místečku podlahy. Nikdo se na Felixe nepodíval, všichni pracovali co nejrychleji.

Promluvil na nejbližší osobu, ženu s dítětem u prsu. Ručně našívala knoflíky na rukáv saka. „Je tu Nathan?“ zeptal se.

„Nahoře,“ odpověděla, aniž přerušila práci.

Felix vyšel z místnosti a stoupal po strmém schodišti. V každé ze dvou ložnic byly čtyři postele. Většina byla obsazena, asi lidmi, kteří pracovali v noci. Nathana našel v zadní místnosti. Seděl na posteli a zapínal si košili.

Nathan ho spatřil a řekl: „Felixi, *wie gehts?*“

„Potřebuji s tebou mluvit,“ řekl Felix v jidiš.

„Tak mluv.“

„Pojď ven.“

Nathan si oblékl kabát a vyšli na Sidney Street. Stáli na sluníčku, blízko okna dílny a jejich rozhovor maskoval hluk zevnitř.

„Podnik mého otce,“ řekl Nathan. „Zaplatí holce pět pencí za ušití páru kalhot na stroji – pro ni je to hodina práce. Další tři pence zaplatí děvčatům, která stříhají, žehlí a našívají knoflíky. Potom vezme kalhoty ke krejčímu ve West Endu a ten mu zaplatí devět pencí. Zisk je jedna pence, což stačí na jeden krajíc chleba. Kdyby krejčího ve West Endu požádal o deset pencí, vyhodil by ho z krámu a práci by dal jinému z desítek židovských krejčích, kteří chodí po ulici se šicími stroji. Takhle žít nebudu.“

„Proto jsi anarchista?“

„Ti lidé vyrábějí nejkrásnější oděvy na světě – ale viděl jsi, jak *oni* jsou oblečeni?“

„A jak se věci změní – násilím?“

„Myslím, že ano.“

„Byl jsem si jist, že takhle cítíš. Nathane, potřebuji zbraň.“

Nathan se nervózně zasmál. „K čemu?“

„K čemu obvykle anarchisté potřebují zbraně?“

„Ty mi to řekni, Felixi.“

„Aby kradli zlodějům, utlačovali tyrany a zabíjeli vrahy.“

„Co z toho hodláš udělat ty?“

„Řeknu ti to – jestli to *opravdu* chceš vědět…“

Nathan chvíli přemýšlel a pak řekl: „Jdi ho hospody U Pánve na rohu Brick Lane a Thrawl Street. Najdi Trpaslíka Garfielda.“

„Děkuji ti!“ řekl Felix a nedokázal potlačit triumf v hlase. „Kolik budu muset zaplatit?“

„Pět shillingů za kapesní pistoli.“

„Radši bych měl něco spolehlivějšího.“

„Dobré zbraně jsou drahé.“

„Budu muset smlouvat.“ Felix potřásl Nathanovi rukou. „Děkuji ti.“

Nathan sledoval, jak nasedá na kolo. „Možná mi to řekneš potom.“

Felix se usmál. „Dočteš se to v novinách.“ Zamával a odjel.

Jel po Whitechapel Road a Whitechapel High Street a pak odbočil do Osborn Street. Vzhled ulic se okamžitě změnil. Toto byla nejzchátralejší část Londýna, jakou kdy spatřil. Ulice byly úzké a velmi špinavé, vzduch zakouřený a plný hluku, lidé většinou ubozí. Kanály byly ucpané špínou. Ale přesto tam bylo rušno jako v úle. Muži pobíhali nahoru a dolů s vozíky, kolem pouličních stánků se shromažďovaly davy, prostitutky postávaly na každém rohu a dílny truhlářů a ševců zasahovaly až na chodníky.

Felix nechal kolo přede dveřmi hospody U Pánve. Když mu ho někdo sebere, bude muset prostě ukrást jiné. Na prahu musel překročit něco, co vypadalo jako mrtvá kočka. Uvnitř byla jedna místnost, nízká a holá, s barem na vzdáleném konci. Starší muži a ženy seděli

na lavicích u stěn, zatímco mladší stáli uprostřed místnosti. Felix šel k baru a požádal o sklenici piva a studenou klobásu.

Rozhlédl se a zpozoroval Trpaslíka Garfielda. Předtím ho nespatřil, protože muž stál na židli. Měřil něco přes 120 centimetrů, měl velkou hlavu a postarší tvář. Na podlaze vedle židle seděl velikánský černý pes. Garfield hovořil se dvěma mohutnými, tvrdě vyhlížejícími muži v kožených vestách a košilích bez límečků. Možná to byli tělesní strážci. Felix si povšiml velkých břich, ušklíbl se a řekl si – ty sním zaživa. Oba muži drželi velké sklenice piva, ale trpaslík pil něco, co vypadalo jako gin. Barman podal Felixovi objednané pití a klobásu. „A sklenici nejlepšího ginu," řekl Felix.

Mladá žena u baru se na něj podívala a řekla: „Je to pro mne?" Koketně se usmála ukazujíc zkažené zuby. Felix se odvrátil.

Když mu přinesli gin, zaplatil a přešel ke skupině, která stála u malého okna vedoucího na ulici. Felix se postavil mezi ně a dveře a oslovil liliputána. „Pan Garfield?"

„Kdo se po něm shání?" ozval se Garfield skřehotavým hlasem.

Felix mu nabídl sklenici ginu. „Smím s vámi mluvit obchodně?"

Garfield vzal sklenici, vyprázdnil ji do dna a řekl: „Ne."

Felix se napil piva. Bylo sladší a mělo méně bublinek než švýcarské. Pak řekl: „Chci koupit střelnou zbraň."

„Pak tedy nevím, proč jste tady."

„Slyšel jsem o vás v klubu v Jubilee Street."

„Jste anarchista?"

Felix neodpověděl.

Garfield si ho prohlédl od hlavy k patě. „Jaký typ zbraně byste chtěl, kdybych nějakou měl?"

„Revolver. Dobrý."

„Něco jako sedmiranný browning?"

„Ten by byl perfektní."

„Já žádný nemám. Kdybych ho měl, neprodal bych ho. A kdybych ho prodával, musel bych chtít pět liber."

„Bylo mi řečeno, že nejvíc jednu libru."

„To vám řekli špatně."

Felix přemýšlel. Trpaslík dospěl k závěru, že jako cizinec a anarchista se Felix nechá oškubat. Tak dobře, řekl si Felix, budeme hrát po tvém. „Nemohu si dovolit víc než dvě libry.“

„Já bych nemohl jít pod čtyři.“

„Byla by v tom krabička nábojů?“

„Tak dobře, čtyři libry včetně krabičky nábojů.“

„Platí,“ řekl Felix. Všiml si, že jeden z ochránců potlačuje úšklebek. Po zaplacení nápojů a klobásy zbyly Felixovi tři libry, patnáct shillingů a jedna pence.

Garfield kývl na jednoho ze svých společníků. Muž zašel za bar a vyšel zadními dveřmi. Felix snědl klobásu. Za jednu nebo dvě minuty se muž vrátil a nesl něco, co vypadalo jako balík hadrů. Podíval se na Garfielda, který přikývl. Muž podal balík Felixovi.

Felix rozbalil hadry a našel revolver a malou krabičku. Vytáhl zbraň z obalu a prohlédl si ji.

Garfield se ozval: „Držte ji dole, nemusíte ji ukazovat celému světu.“

Zbraň byla čistá a naolejovaná a spoušť šla hladce. Felix řekl: „Když se na ni nepodívám, jak mám poznat, že je dobrá?“

„Kde si myslíte že jste, u Harrodsů?“

Felix otevřel krabičku s municí a nabil komory rychlými, nacvičenými pohyby.

„Dejte ten zasranej krám pryč,“ sykl skrček. „Dejte mi rychle peníze a koukejte, kurva, zmizet. Vy jste šílenec.“

Felixovi v krku narostla bublina napětí a nasucho polkl. Ustoupil o krok a namířil zbraň na liliputána.

Garfield vyjekl: „Ježíšmarjájosef!“

„Mám revolver vyzkoušet?“ zeptal se Felix.

Dva ochránci ustoupili do stran, aby je Felix nemohl zasáhnout najednou. Felix dostal strach. Nečekal, že budou tak chytří. Jejich další tah bude skočit po něm. V hospodě zavládlo ticho. Felix si uvědomil, že se nemůže dostat ke dveřím, aby ho jeden z ochránců nedostihl. Velký pes zavrčel, protože cítil napětí ve vzduchu.

Felix se usmál a zastřelil psa.

Rána z revolveru byla v malé místnosti ohlušující. Nikdo se nehnul. Pes se sesul na podlahu a krvácel. Liliputánovi ochránci ztuhli tam, kde stáli.

Felix udělal další krok zpět, sáhl za sebe a nahmatal dveře. Otevřel je, stále mířil na Garfielda a ustoupil ven.

Zabouchl dveře, zasunul revolver do kapsy kabátu a naskočil na kolo.

Slyšel, jak se dveře otevřely. Odrazil se a prudce se opřel do pedálů. Někdo ho chytil za rukáv. Přišlápl silněji a osvobodil se. Slyšel výstřel a instinktivně se sehnul. Někdo zaječel. Vyhnul se prodavači zmrzliny a zahnul za roh. V dálce zaslechl policejní píšťalku. Ohlédl se. Nikdo ho nesledoval.

Po půl minutě se ztratil v bludišti Whitechapelu.

Napadlo ho: zbylo mi šest nábojů.

Kapitola třetí

Charlotta byla připravena. Toaleta, ke které měla tolik výhrad, jí padla dokonale. Jako doplněk měla červenou růži vetknutou v živůtku a překrásně vázanou kytici stejných květů ovinutou jemným proužkem sifonu. Diamantový diadém byl pevně uchycen ve vyčesaných vlasech a a stejně tak i dvě bílá pera. Všechno bylo v pořádku.

Měla hrozný strach.

„Až vstoupím do Korunovačního sálu," řekla Marje, „vlečka mi upadne, diadém mi spadne přes oči, vlasy se mi rozpustí, pera se nakloní na stranu a já si přišlápnu lem šatů a plácnu sebou na podlahu. Shromážděná společnost se rozesměje a nikdo se nebude smát hlasitěji než Její Veličenstvo královna. Já vyběhnu z paláce, uteču do parku a vrhnu se do jezera."

„Takhle bys neměla mluvit," řekla Marja. Pak trochu mírněji dodala: „Budeš nejkrásnější ze všech."

Do ložnice vstoupila Charlottina matka. Podržela si Charlottu na délku paže a prohlédla si ji. „Má drahá, jsi překrásná," prohlásila a políbila ji.

Charlotta jí položila paže kolem krku a přitiskla svou tvář k matčině, jak to dělala jako dítě, když ji fascinovala sametová hladkost matčiny pleti. Když se odtáhla, překvapily ji slzy v matčiných očích.

„Ty jsi také krásná, mami."

Matčina toaleta byla z umělého hedvábí barvy slonové kosti s vlečkou ze starodávného těžkého brokátu stejné barvy podšitou nachovým šifonem. Jako vdaná žena měla ve vlasech tři pera na rozdíl od Charlottiných dvou. Její kytice byla z hrachoru a petúnií.

„Jsi připravena?" zeptala se.

„Jsem připravena celou věčnost," odpověděla Charlotta.

„Zvedni si vlečku,"

Charlotta si zvedla vlečku tak, jak se to naučila.

Matka souhlasně přikývla. „Půjdeme?"

Marja otevřela dveře. Charlotta ustoupila, aby nechala matku jít první, ale ta řekla: „Ne, drahá – je to tvůj večer."

Šly za sebou, Marja poslední, po chodbě a dolů k podestě. Když Charlotta došla k velkému schodišti, zaslechla mohutný potlesk.

Celá domácnost byla shromážděna v přízemí u paty schodiště – hospodyně, kuchařka, lokajové, komorné, služky, čeledínové a sluhové. Moře tváří k ní vzhlíželo s hrdostí a potěšením. Charlotta byla dojata jejich láskou, uvědomila si, že i pro ně to je velký večer.

Uprostřed toho zástupu stál otec, skvěle vypadající v černém sametovém fraku, kalhotách pod kolena a hedvábných punčochách, s mečem u boku a dvourohým kloboukem v ruce.

Charlotta pomalu sestupovala po schodišti.

Otec ji políbil a řekl: „Moje holčičko."

Kuchařka, která ji znala dost dlouho, aby si mohla něco dovolit, ji chytila za rukáv a zašeptala: „Vypadáte nádherně, mylady."

Charlotta jí stiskla ruku a řekla: „Děkuji vám, paní Hardingová."

Alex se jí uklonil. Byl v plném lesku admirálské uniformy ruského námořnictva. Jaký je to hezký muž, pomyslela si Charlotta; jestlipak se do něj nějaká zamiluje.

Dva lokajové otevřeli hlavní dveře. Tatínek uchopil Charlottu za loket a jemně ji vedl ven. Maminka je sledovala zavěšena do Alexe. Charlotta si říkala: Jestli se mi povede vypnout na celý večer mozek a jít automaticky, kam mne lidé povedou, dobře to dopadne.

Venku čekal kočár. Kočí William a sluha Charles stáli v pozoru u dveří v livreji Waldenů. William, statný a už prošedivělý, byl klidný, ale Charles vypadal rozrušený. Tatínek pomohl Charlottě do kočáru, kde se půvabně posadila. Ještě jsem neupadla, blesklo jí hlavou.

Zbývající tři také nastoupili. Pritchard přinesl koš, postavil ho na podlahu kočáru a pak zavřel dveře.

Kočár vyjel.

Charlotta se podívala na koš. „Piknik?" zeptala se. „Ale pojedeme jen půl míle."

„Jen počkej, až uvidíš tu frontu," řekl tatínek. „Bude nám trvat téměř půl hodiny, než se tam dostaneme."

A opravdu, kočár se zastavil blízko Admirality, půl míle od Buckinghamského paláce. Otec otevřel koš a vyndal láhev šampaňského. V koši byly také kuřecí sendviče, broskve ze skleníku a dort.

Charlotta vypila sklenku šampaňského, ale nedokázala nic sníst. Dívala se z okna. Chodníky byly plné zvědavců pozorujících procesí mocných. Spatřila vysokého muže s hubeným, pohledným obličejem, opírajícího se o kolo a zírajícího upřeně na jejich kočár. Něco v jeho pohledu způsobilo, že se Charlotta zachvěla a odvrátila se.

Po tak velkolepém odjezdu z domu shledala čekání ve frontě uklidňujícím. Když kočár projel palácovými vraty a přiblížil se k hlavnímu vchodu, už se jí znovu začínala zmocňovat nervozita – jak to jen všechno dopadne.

Kočár se zastavil a dveře se otevřely. Charlotta půvabně podebrala vlečku levou rukou, pravou si nadzvedla sukni. Vystoupila lehce z kočáru a pevným krokem vkročila do paláce.

Velká hala pokrytá rudým kobercem plála světly a zářila barvami. Přes určitou skepsi pocítila vzrušení, když spatřila dav žen v bílých toaletách a mužů v uniformách. Diamanty blyštěly, meče řinčely a pera se pohupovala. Beefeaterové, členové královské tělesné gardy v rudých kabátech, stáli v pozoru po obou stranách vstupního koridoru.

Charlotta s matkou nechaly pláštěnky v šatně a pak, v doprovodu otce a Alexe, pomalu kráčely halou a po hlavním schodišti mezi královskými gardisty s halapartnami a koši rudých a bílých růží. Odtud šly obrazovou galerií do prvního ze tří reprezentačních salonů s obrovskými lustry a zrcadlově lesklými parketovými podlahami. Zde procesí končilo a lidé postávali ve skupinách, povídali si a obdivovali si navzájem šaty. Charlotta spatřila sestřenici Belindu se strýcem Georgem a tetou Clarissou. Obě rodiny se pozdravily.

Strýc George byl oblečen stejně jako otec, ale protože byl příliš tlustý a rudý v obličeji, vypadal hrozně. Charlotta se musela ptát, co si teta Clarissa, tak mladá a krásná, asi myslí o manželství s takovým tlusťochem.

Otec se rozhlížel po místnosti, jako by někoho hledal. „Viděli jste Churchilla?“ zeptal se strýce George.

„Dobrý bože, k čemu ho chceš?“

Otec vytáhl hodinky. „Musíme zaujmout svá místa v Korunovačním sále – když dovolíte, necháme vám na starost Charlottu, Clarisso.“ Otec, matka a Alex odešli.

Belinda řekla Charlottě: „Tvé šaty jsou nádherné.“

„Jsou strašně nepohodlné.“

„Já *věděla*, že to řekneš!“

„Ty jsi tak hezká.“

„Děkuji ti.“ Belinda ztišila hlas. „Ten kníže Orlov je ale švihák.“

„Je velice milý.“

„Já myslím, že je víc než *milý*.“

„Co ten podivný výraz v tvých očích?“

Belinda ztišila hlas ještě víc. „Musíme si spolu co nejdřív pohovořit.“

„O čem?“

„Vzpomínáš si, o čem jsme si povídaly tenkrát ve skrýši? Když jsme vzaly ty knihy z knihovny na Walden Hallu?“

Charlotta se ohlédla po strýci a tetě, ale ti se otočili a dali se do řeči s mužem tmavé pleti v růžovém saténovém turbanu. „Ovšem že si vzpomínám.“

„Tak o tom.“

Náhle nastalo ticho. Dav ustoupil ke stěnám místnosti, aby uvolnil průchod uprostřed. Charlotta se rozhlédla a spatřila krále a královnu, jak vstupují do salonu, následováni pážaty, několika členy královské rodiny a osobním strážcem – Indem.

Pak se ozvalo šustění hedvábí, jak se každá žena sklonila v povinné úkloně.

Orchestr ukrytý v Korunovačním sále na galerii minstrelů spustil „Bože, krále chraň“. Lydia pohlédla k obrovským dveřím, chráněným pozlacenými obry. Dva ceremoniáři vešli pozpátku, jeden se zlatou holí a druhý se stříbrnou. Král s královnou vstoupili důstojnými kroky a trochu se usmívali. Vystoupili na pódium a postavili se před dvojitý trůn. Zbytek doprovodu zaujal místa nedaleko a zůstal stát.

Královna Mary měla toaletu ze zlatého brokátu a korunu ze smaragdů. Není žádná krasavice, pomyslela si Lydia, ale říkají, že ji zbožňuje. Kdysi byla zasnoubena se starším bratrem svého manžela, ten však zemřel na zápal plic. Vztah s novým dědicem trůnu se tehdy zdál být jen chladně politickou kalkulací. Avšak nyní každý souhla-

sil, že je dobrá královna a dobrá manželka. Lydia by ji ráda poznala osobně.

Představování začalo. Manželky velvyslanců předstupovaly jedna za druhou, uklonily se králi a pak královně, a ustoupily. Následovali velvyslanci oblečení v rozličných operetních uniformách, až na velvyslance Spojených států, který byl v obyčejném černém večerním obleku, jako kdyby chtěl každému připomenout, že Američané na tento druh nesmyslů příliš nedají.

Jak rituál pokračoval, Lydia se rozhlížela po sále, po karmínovém saténu, jímž byly vyloženy stěny, vlysu pod stropem, obrovském lustru a množství květin všude kolem. Milovala pompu a rituál, krásné šaty a komplikované ceremonie; dojímaly ji a zároveň uklidňovaly. Zachytila pohled vévodkyně z Devonshiru, která byla královninou první komornou, a vyměnily si diskrétní úsměv. Zahlédla Johna Burnse, socialistického prezidenta Obchodní komory, a pobavilo ji extravagantní zlaté vyšívání jeho dvorní uniformy.

Když skončilo představování diplomatů, král a královna se posadili. Královská rodina, diplomaté a nejvyšší šlechta je následovali. Lydia a Walden spolu s nižší šlechtou museli zůstat stát.

Konečně začalo představování debutantek. Každá dívka se krátce zastavila před Korunovačním sálem, kde jí ceremoniář rozprostřel vlečku. Pak zahájila nekonečnou cestu k trůnům, kdy na ni byly upřeny všechny pohledy. Když dokázala vypadat důstojně a přirozeně tady, dokáže to kdekoliv.

Když se debutantka přiblížila ke stupínku, podala svou pozvánku lordu komořímu, který přečetl její jméno. Uklonila se králi, potom královně. Jen málo děvčat se uklání opravdu elegantně, pomyslela si Lydia. Co námahy ji stálo, aby Charlottu přiměla nacvičovat. Možná ostatní matky měly stejný problém. Po úklonách debutantka kráčela dál, přičemž musela dávat bedlivý pozor, aby se neobrátila zády k trůnům, dokud bezpečně nesplynula s přihlížejícím davem.

Dívky šly jedna za druhou tak těsně, že každá byla v nebezpečí, že šlápne na vlečku té před sebou. Ceremonie připadala Lydii méně osobní, více formální, než kdysi bývala. Sama byla představena královně Viktorii v sezoně 1896, rok po sňatku s Waldenem. Stará královna neseděla na trůnu, ale na vysoké stoličce, a tak vzbuzovala

dojem, že stojí. Lydii překvapilo, jak malá byla Viktorie. Musela královně políbit ruku. Ta část ceremoniálu byla nyní zrušena, údajně pro úsporu času. Dvůr teď připomínal spíš továrnu na výrobu co největšího počtu debutantek v co nejkratší době. Ale dnešní dívky neznaly rozdíl a pravděpodobně by jim to bylo jedno, i kdyby ho znaly.

Najednou byla na řadě Charlotta. U vchodu jí ceremoniář rozložil vlečku, pak ji jemně postrčil a už kráčela po rudém koberci, hlavu držela vzpřímeně a vypadala naprosto vyrovnaná a plná sebedůvěry. Lydii blesklo hlavou – pro tuto chvíli žiji.

Dívka před Charlottou udělala pukrle – a pak se stalo něco nepředstavitelného. Místo aby se narovnala, debutantka pohlédla na krále, vztáhla paže v prosebném gestu a hlasitě zvolala:

„Vaše Veličenstvo, proboha, přestaňte týrat ženy!“

Sufražetka, pomyslela si Lydia.

Zadívala se upřeně na dceru. Charlotta stála úplně nehybně v půli cesty ke stupínku a zírala na scénu se zděšeným výrazem v popelavé tváři.

Zaražené ticho v Korunovačním sále trvalo jen zlomek vteřiny. Nejrychleji zareagovali dva komoří. Vyskočili, obstoupili dívku, vzali ji za paže a bez okolků s ní kráčeli pryč.

Královna zrudla. Králi se podařilo tvářit, jako by se nic nestalo. Lydia se znovu zahleděla na Charlottu. Bože, proč zrovna musela za ní být moje dcera?

Nyní se všechny oči upřely na Charlottu. Lydii se chtělo zavolat: Chovej se, jako by se nic nestalo! Jen jdi!

Charlotta stála bez hnutí. Po chvíli se jí do tváří vrátilo trochu barvy. Lydia viděla, že se zhluboka nadechuje.

Potom vykročila. Lydia úzkostí nemohla ani dýchat. Charlotta podala svou pozvánku lordu komořímu, který oznámil: „Představuji lady Charlottu Waldenovou.“ Charlotta stála před králem.

Lydia si říkala: Klid, dítě, klid!

Charlotta se naprosto dokonale uklonila.

Pak se uklonila královně.

Napůl se otočila a odcházela.

Lydia zhluboka vydechla.

Žena stojící vedle ní – baronka, kterou si matně pamatovala, ale osobně ji neznala – zašeptala: „To zvládla velice dobře.“

„Je to má dcera,“ řekla Lydia s úsměvem.

Waldena vystoupení sufražetky pobavilo, i když to nedal najevo. To děvče má kuráž, pomyslel si. Samozřejmě, kdyby *Charlotta* provedla takovou věc u dvora, byl by zděšen, ale protože to byla dcera někoho jiného, považoval incident za vítanou přestávku v nekonečném ceremoniálu. Bez vzrušení pozoroval, jak to Charlotta zvládla. Nic jiného by od ní ani nečekal. Byla to už sebejistá mladá dáma a podle jeho názoru si Lydia mohla jen gratulovat k její výchově, místo aby si neustále dělala starosti.

Před lety ho tyto slavnostní příležitosti bavily. Jako mladík se rád oblékal do úboru požadovaného u dvora. V těch dobách také na to měl nohy. Nyní si připadal v kalhotách pod kolena a hedvábných punčochách směšně, nemluvě o tom zatraceně velkém meči. A navštívil dvůr už tolikrát, že ho barvitý rituál nijak neupoutal.

Uvažoval, co o tom soudí král. Walden měl krále rád. Ovšem ve srovnání se svým otcem Eduardem VII. byl George spíše bezbarvý a mírný člověk. Davy nikdy nebudou provolávat „Starý dobrý Georgie“, jako kdysi volaly „Starý dobrý Teddy!“ Ale nakonec měly George rády pro jeho klidný šarm a skromný způsob života. Uměl být rozhodný, i když to zatím zřídkakdy ukázal; a Waldenovi se líbil muž, který dovede jednat přímo. Podle něj to bude skutečně dobrý král.

Konečně se uklonila a odešla poslední debutantka a král s královnou povstali. Orchestr znovu zahrál hymnu. Král se uklonil a královna jemně pokynula nejdříve velvyslancům, pak jejich manželkám, pak vévodkyním a nakonec ministrům. Král vzal královnu za ruku. Pážata zvedla její vlečku. Ceremoniáři vyšli pozpátku. Královský pár odešel a za ním celý doprovod podle stanoveného pořadí.

Společnost se rozešla do tří jídelen: jedna byla určena pro královskou rodinu a její blízké přátele, druhá pro diplomatický sbor a třetí pro ostatní. Walden byl králův přítel, ale ne důvěrný, proto šel s ostatními. Alex se připojil k diplomatům.

V jídelně se Walden opět sešel s rodinou. Lydia zářila. Walden řekl: „Gratuluji, Charlotto.“

„Kdo byla ta hrozná dívka?“ zeptala se Lydia.

„Zaslechl jsem, jak někdo říká, že to je dcera architekta,“ odvětil Walden.

„Tím se to vysvětluje,“ řekla Lydia.

Charlotta se nechápavě na ni podívala. „Proč se to tím vysvětluje?“

Walden se zasmál. „Tvá maminka chce říct, že ta dívka nepatří právě k horní vrstvě.“

„Ale proč si myslí, že král týrá ženy?“

„Ona mluvila o sufražetkách. Ale nezabývejme se tím dnes večer. Toto je pro nás velkolepá událost. Dejme si večeři. Vypadá skvěle.“

V jídelně stál dlouhý bufetový stůl plný květin a teplých i studených jídel. Sluhové v šarlatových a zlatých královských livrejích čekali, aby nabídli hostům langusty, pstruží filátka, bažanty, yorskou šunku, křepelčí vejce a mnoho druhů pečiva a zákusků. Walden se s plným talířem posadil k jídlu. Stál přes dvě hodiny v Korunovačním sále a pořádně mu vyhládlo.

Dříve či později se Charlotta bude muset dozvědět o sufražetkách, jejich hladovkách a následném nuceném krmení, ale bylo to téma přinejmenším nevhodné a čím déle zůstane v blažené nevědomosti, tím lépe, pomyslel si Walden. V jejím věku by život měl být samé večírky a pikniky, pěkné šaty a klobouky, klípky a flirtování.

Ale každý mluvil o „incidentu“ a o „tom děvčeti“. Waldenův bratr George se posadil vedle něj a bez úvodu rovnou řekl: „Je to slečna Mary Blomfieldová, dcera zesnulého sira Arthura Blomfielda. Její matka byla v té době v salonu. Když jí řekli, co její dcera provedla, na místě omdlela.“ Zdálo se, že si skandál patřičně vychutnává.

„Předpokládám, že to je to jediné, co mohla udělat,“ odpověděl Walden.

„Hrozná ostuda pro rodinu,“ řekl George. „Blomfieldovi se neobjeví u dvora tak dvě až tři generace.“

„Nebudeme je postrádat.“

„Ne.“

Walden zahlédl Churchilla, jak se prodírá davem k místu, kde seděli. Napsal Churchillovi o svém rozhovoru s Alexem a netrpělivě čekal, aby prodiskutovali další krok – ale ne *zde*. Odvrátil se, doufaje, že Churchill gesto pochopí. Ale měl vědět, že taková jemná narážka nezabere.

Churchill se naklonil nad Waldenovu židli. „Můžeme si spolu promluvit?“

Walden pohlédl na bratra. George nasadil zděšený výraz. Walden na něj vrhl odevzdaný pohled a vstal.

„Pojďme do obrazové galerie,“ řekl Churchill.

Walden vykročil za ním.

„Předpokládám,“ zahájil Churchill, „že i vy mi řeknete, že za tento protest sufražetky může Liberální strana.“

„Řekl bych, že ano,“ odvětil Walden. „Ale o tom asi nechcete mluvit.“

„Opravdu ne.“

Oba muži kráčeli vedle sebe dlouhou galerií. Churchill se ozval: „Nemůžeme uznat Balkán za ruskou sféru vlivu.“

„Obával jsem se, že to řeknete.“

„*K čemu* chtějí Balkán? Když pomineme všechny ty nesmysly o sympatiích se slovanským nacionalismem.“

„Chtějí průchod ke Středozemnímu moři.“

„To by nám bylo jen k prospěchu, kdyby byli našimi spojenci.“

„Přesně.“

Došli na konec galerie a zastavili se. Churchill řekl: „Existuje nějaký způsob, jak jim poskytnout ten průchod, aniž bychom museli změnit mapu Balkánského poloostrova?“

„Přemýšlel jsem o tom.“

Churchill se usmál. „A máte protinávrh.“

„Ano.“

„Tak ven s ním.“

Walden řekl: „Hovoříme o třech vodních úsecích: o Bosporu, Marmarském moři a Dardanelách. Když jim dáme tyto vodní cesty, nebudou potřebovat Balkán. Předpokládejme, že by mohl být celý úsek mezi Černým a Středozemním mořem prohlášen za mezinárod-

ní vodní cestu volnou pro lodě všech států, garantovanou společně Ruskem a Anglií.“

Churchill začal opět přecházet, pomalu a zamyšleně. Walden kráčel vedle něj a čekal na odpověď.

Nakonec Churchill řekl: „Ten průplav by v každém případě *měl být* mezinárodní vodní cestou. Vy tedy navrhujete, abychom jim nabídli jako ústupek něco, co stejně chceme.“

„Ano.“

Churchill zvedl hlavu a náhle se zašklebil. „Když dojde na machiavelliovské manévrování, pak není nad anglickou šlechtu. Tak dobře. Navrhněte to Orlovovi.“

„Vy to nechcete předložit kabinetu?“

„Ne.“

„Ani ministrovi zahraničí?“

„V této fázi ne. Rusové budou určitě chtít návrh změnit – přinejmenším budou chtít detaily, jak bude záruka prosazována – takže s tím půjdu do vlády, až bude dohoda plně propracovaná.“

„Tak dobře.“ Walden přemýšlel, kolik toho kabinet ví o tom, k čemu se Churchill a on chystají. I Churchill dovede být machiavelliovský. Jsou ještě další motivy a vlivy?

Churchill se zeptal: „Kde je teď Orlov?“

„V diplomatické jídelně.“

„Pojďme a řekněme mu to hned.“

Walden zavrtěl hlavou a pomyslel si, že lidé měli pravdu, když obviňovali Churchilla z impulzivního jednání. „Toto není správný okamžik.“

„Nemůžeme čekat na okamžik, Waldene. Každý den se počítá.“

Bude potřebovat někoho většího, aby mne zastrašil, říkal si Walden. „Budete to muset nechat na mně, Churchille. Sdělím to Orlovovi zítra ráno.“

Zdálo se, že se Churchill pustí do sporu, ale viditelně se ovládl a prohlásil: „Nepředpokládám, že Německo vyhlásí válku dnes v noci. Tak dobře.“ Podíval se na hodinky. „Já už půjdu. O všem mne informujte.“

„Samozřejmě. Sbohem.“

Churchill sešel po schodišti a Walden se vrátil do jídelny. Společnost se rozcházela. Teď, když král a královna odešli a každý se najedl, nebyl důvod zde prodlévat. Walden shromáždil svou rodinu a odvedl je dolů. Ve velké hale se setkali s Alexem.

Zatímco dámy šly do šatny, Walden požádal jednoho ze sluhů, abych mu zavolal kočár.

Celkem vzato, říkal si během čekání, byl to dosti úspěšný večer.

The Mall připomínala Felixovi ulice v moskevské čtvrti Koňuchovo. Byla to široká, přímá třída vedoucí od Trafalgarského náměstí k Buckinghamskému paláci. Na jedné straně byla řada noblesních budov včetně St. James's Palace. Na druhé straně se rozkládal St. James's Park. Kočáry a automobily lemovaly obě strany ulice po celé její délce. Šoféři a kočí se opírali o povozy a vozidla, zívali a nervózně přešlapovali, čekajíce, až budou povoláni k paláci, aby vyzvedli své pány a paní.

Waldenův kočár čekal na straně u parku. Jeho kočí v modrorůžové waldenské livreji stál vedle koní a četl si noviny ve světle kočárové lampy. O několik metrů dál stál ve tmě parku Felix a sledoval ho.

Felix byl zoufalý. Jeho plán se zhroutil.

Nechápal rozdíl mezi anglickými výrazy „coachman" a „footman", a proto špatně porozuměl zprávě v *The Times* o přivolávání povozů. Myslel si, že kočí nebo řidič bude čekat u palácové brány, dokud se pán neobjeví, a pak poběží pro povoz. Felix měl v plánu, že v tu chvíli přemůže kočího, oblékne si jeho livrej a odveze kočár do paláce sám.

Místo toho se stalo, že kočí zůstal u povozu a lokaj čekal u palácové brány. Když bylo třeba, aby kočár předjel, lokaj pro něj doběhl a pak oba s kočím přijeli vyzvednout pasažéry. To znamenalo, že by Felix musel přemoci dva muže, ne jednoho; a potíž byla v tom, že by to musel provést nepozorovaně, aby nikdo ze stovek ostatních sloužících čekajících na ulici netušil, že je něco v nepořádku.

Svůj omyl si uvědomil před několika hodinami a od té doby přemýšlel, co udělat, zatímco pozoroval, jak se kočí baví s kolegy, prohlíží si blízký rolls-royce, hraje nějakou hru s půlpencemi a leští

okna kočáru. Možná by bylo rozumné plán zrušit a zabít Orlova někdy jindy.

Ale to se Felixovi nelíbilo. Za prvé, neměljistotu, že nastane další dobrá příležitost. Za druhé, Felix ho chtěl zabít teď. Už slyšel ránu z revolveru, viděl, jak kníže padá; sestavoval si kódovaný telegram, který pošle Ulrichovi do Ženevy; představoval si vzrušení v malé tiskařské dílně, pak titulky ve světových novinách a pak konečnou vlnu revoluce valící se Ruskem. Už to nemohu déle odkládat, říkal si. Chci to hned!

Jak tak pozoroval dění kolem, přiblížil se ke kočímu Waldenových mladý muž v zelené livreji a řekl: „Jak to jde, Williame?“

Tak kočí se jmenuje William, řekl si Felix.

William odpověděl: „Nesmím remcat, Johne.“

Tomu Felix nerozuměl.

„Je něco nového?“ pokračoval John.

„Jo, revoluce. Král tvrdí, že příští rok můžou všichni kočí do paláce na večeři a panstvo bude čekat tady.“

„Tomu tak věřím.“

„To mi povídej.“

John odešel.

Williama se dokážu zbavit, pomyslel si Felix, ale co s lokajem?

V hlavě si promítl pravděpodobný sled událostí. Walden a Orlov přijdou ke dveřím paláce. Dveřník vyvolává Waldenova lokaje, ten poběží od paláce ke kočáru – vzdálenost asi čtyři sta metrů. Lokaj uvidí Felixe oblečeného do livreje kočího a spustí poplach.

Co kdyby lokaj přišel na místo a zjistil, že kočár už tu není?

To byl nápad!

Lokaj začne přemýšlet, zda si místo nezapamatoval špatně. Bude se rozhlížet na všechny strany. V panice bude po kočáru pátrat. Nakonec přizná porážku a vrátí se k paláci a řekne svému pánovi, že kočár nemůže najít. Tou dobou už Felix poveze kočár i jeho majitele parkem.

Ještě se to dalo provést.

Bylo to riskantnější než předtím, ale pořád ještě se to dalo udělat.

Na přemýšlení už nebyl čas. První dva nebo tři sluhové už utíkali po The Mall. Rolls-royce stojící před kočárem Waldenů už byl přivolán. William si nasadil cylindr, aby byl připraven.

Felix se vynořil z křoví, popošel kousek k němu a volal: „Hej! Hej! Williame!“

Kočí se na něj podíval a zamračil se.

Felix na něj naléhavě mával. „Pojď sem, rychle!“

William složil noviny, zaváhal a pak šel pomalu k Felixovi.

Ve Felixově hlase zazněla panika. „Podívej se na tohle!“ řekl a ukazoval do křoví. „Víš o tom něco?“

„O čem?“ zeptal se zmatený William. Došel až k němu a podíval se směrem, kterým Felix ukazoval.

„O tomhle.“ Ve Felixově ruce se objevil revolver. „Jestli hlesneš, zastřelím tě.“

William byl vyděšen. Felix viděl v šeru bělmo jeho očí. Byl to statný muž, ale starší než Felix. Jestli udělá nějakou hloupost a pokazí to, zabiju ho.

„Jdi dál,“ nakázal mu.

Muž zaváhal.

Musím ho dostat *ze světla.* „Jdi, ty parchante!“

William kráčel ke křoví.

Felix ho následoval. Když byli asi padesát metrů od ulice, Felix mu nařídil: „Stůj!“

William se zastavil a pomalu se otočil.

Felixe napadlo – jestli se hodlá rvát, udělá to tady. Řekl: „Svlékni si šaty.“

„Co?“

„Svlékni se!“

„Ty ses zbláznil,“ zašeptal William.

„Máš pravdu – jsem šílenec! Šaty dolů!“

William váhal.

Jestli ho zastřelím, seběhnou se sem lidé? Utlumí keře hluk výstřelu? Zabiju ho, aniž bych udělal díru do uniformy? Stihl bych popadnout jeho kabát a utéct, než někdo přiběhne?

Felix natáhl kohoutek.

William se začal svlékat.

Felix slyšel hluk z ulice – auta startovala, postroje cinkaly, kopyta klapala a muži pokřikovali na sebe i na své koně. Každou chvíli by už mohl přiběhnout lokaj pro kočár Waldenů. „Rychleji!“ pobídl ho Felix.

William už se svlékl do spodního prádla.

„Zbytek taky,“ řekl Felix.

William zaváhal. Felix zvedl zbraň.

Kočí stáhl triko, spodky a teď tu stál nahý a třásl se strachem. Rukama si zakrýval genitálie.

„Otoč se,“ přikázal mu Felix.

William se k němu obrátil zády.

„Lehni si na zem, obličejem dolů.“

Udělal to.

Felix odložil revolver. Rychle si svlékl kabát, sňal klobouk, vklouzl do kabátu od livreje a na hlavu si nasadil cylindr, který William upustil na zem. Uvažoval o krátkých kalhotách a bílých punčochách, ale rozhodl se, že ty si nevezme. Až bude sedět na kozlíku, nikdo si nevšimne jeho kalhot a bot, zvláště ne v mihotavém světle pouličních lamp.

Vložil revolver do kapsy svého kabátu a složil si ho přes ruku. Williamovy šaty sbalil a sebral.

William se snažil rozhlédnout se kolem sebe.

„Nehýbej se!“ přikázal mu ostře Felix.

Potichu odcházel.

William tam chvíli zůstane a pak se nahý pokusí nepozorovaně dostat do domu Waldenů. Bylo velice nepravděpodobné, že nahlásí, že byl oloupen o šaty, než bude mít možnost sehnat jiné, pokud ovšem není mimořádně nestydatý. Samozřejmě, kdyby věděl, že se Felix chystá zabít knížete Orlova, mohl by svůj stud odhodit – ale jak by to mohl tušit?

Felix zastrčil zbytek Williamova oblečení pod keř a vyšel na osvětlenou ulici.

Tady by se to mohlo zvrtnout. Až do této chvíle byl pouze podezřelá osoba slídící ve křoví. Od této chvíle byl už podvodník. Kdyby mu někdo z Williamových přátel – například John – pohlédl zblízka do tváře, hra by skončila.

Rychle vylezl na kozlík, položil vlastní klobouk na sedátko vedle sebe, upravil si cylindr, uvolnil brzdu a škubl opratěmi. Kočár vyjel na ulici.

Ulehčeně si oddechl. Dostal jsem se takhle daleko. Dostanu Orlova!

Jel po ulici Mall a zároveň sledoval chodník, jestli nespatří běžícího lokaje v modrorůžové livreji. Největší smůla by byla, kdyby ho Waldenův lokaj teď zahlédl, poznal barvy a naskočil vzadu na stupátko. Felix zaklel, když před ním vyjel automobil a donutil ho zastavit koně. Nervózně se rozhlédl. Po lokaji nikde ani stopy. Po chvíli byla cesta volná a mohl jet dál.

Na konci třídy u paláce zpozoroval prázdné místo vpravo, na straně dále od parku. Lokaj půjde po chodníku na druhé straně a kočáru si nevšimne. Zajel tam a zatáhl brzdu.

Slezl z kozlíku, postavil se vedle koní a pozoroval protější chodník. Přemýšlel, zda z toho vyvázne živ.

Podle jeho původního plánu byla slušná šance, že Walden nastoupí do kočáru, aniž se na kočího podívá, ale teď si určitě všimne, že chybí lokaj. Palácový dveřník bude muset otevřít dveře povozu a sklopit schůdky. Přijde Walden za ním, nebo odloží výslech až na doma? Kdyby na Felixe promluvil, pak by mu musel odpovědět a hlas by ho jistě prozradil. Co potom udělám? přemýšlel Felix.

Zastřelím Orlova u dveří paláce a přijmu následky.

Zahlédl lokaje v modrém a růžovém, jak běží po vzdálené straně ulice.

Felix skočil na kozlík, uvolnil brzdu a rychle vjel do dvora Buckinghamského paláce.

Byla tam fronta. Před ním nastupovali do svých kočárů a aut krásné ženy a dobře živení muži. Za ním, někde na ulici Mall, běhal lokaj Waldenů sem a tam a hledal svůj kočár. Za jak dlouho se vrátí?

Palácoví sluhové měli rychlý a efektivní systém pro nástup hostů do vozidel. Zatímco pasažéři nastupovali do kočáru u dveří, sluha volal majitele druhého v řadě a další sluha se ptal na jméno třetího. Řada se pohnula a sluha se přiblížil k Felixovi. „Hrabě z Waldenu," řekl Felix. Sluha šel dovnitř.

Nesmějí vyjít příliš brzy, napadlo Felixe.

Řada se opět pohnula a nyní už bylo před ním jen jedno auto. Dej Bůh, aby se rozjel, říkal si. Řidič podržel dveře staršímu páru. Pak auto odjelo.

Felix zajel s kočárem ke krytému vchodu a zastavil trochu dál, aby nebyl v záři světla proudícího zevnitř a byl otočen zády ke dveřím paláce.

Čekal a neodvažoval se rozhlédnout.

Zaslechl, jak dívčí hlas říká rusky: „A kolik mladých dam vám dnes večer navrhlo sňatek, bratranče Alexi?“

Kapka potu sklouzla Felixovi do oka. Musel si ji utřít hřbetem ruky.

Ozval se mužský hlas: „Kde je k čertu můj lokaj?“

Felix sáhl do kapsy kabátu vedle sebe a položil ruku na pažbu revolveru. Zbývá mi šest ran, říkal si.

Koutkem oka zahlédl, jak palácový sluha vyběhl a za chvilku už slyšel, jak se otevírají dveře kočáru. Povoz se zlehka zhoupl, jak do něj někdo nastoupil.

„Williame, slyšíš, kde je Charles?“

Felix ztuhl. Skoro cítil, jak se mu Waldenovy oči zavrtávají do týla. Ozval se dívčí hlas z kočáru: „Ale tati!“

„William na stará kolena hluchne…“ Waldenova slova zanikla, když nastoupil do kočáru. Dveře se zabouchly.

„Můžete jet, kočí!“ řekl palácový sluha.

Felix si vydechl a pobídl koně.

Jak napětí povolilo, na chvíli pocítil slabost. Když potom řídil kočár ze dvora, přemohla ho vlna euforie. Orlov je teď v jeho moci, zavřený v krabici za ním, chycený jako zvíře v pasti. Teď už nic nemohlo Felixe zastavit.

Vjel do parku.

Opratě podržel pravou rukou a snažil se vsunout levou paži do svého kabátu. Když se mu to podařilo, přehodil opratě do levé ruky a vsunul tam pravou. Postavil se a natáhl si kabát na ramena. Sáhl do kapsy a dotkl se zbraně.

Pak se posadil a ovázal si kolem krku šálu.

Byl připraven.

Nyní si musel zvolit ten správný okamžik.

Měl jenom několik minut. Dům Waldenů byl necelou míli od paláce. Po této cestě jel včera večer na kole – jako průzkumník. Našel dvě vhodná místa, kde pouliční lampa osvětlí jeho oběť a kde byly v blízkosti husté křoviny, v nichž může potom zmizet.

První místo už bylo padesát metrů před ním. Když se blížil, spatřil muže ve večerním úboru, který si pod lampou zapaloval doutník. Nezastavil.

Druhé místo byla zatáčka. Jestli tam někdo bude, Felix bude muset riskovat a vetřelce zastřelit, bude-li to nezbytné.

Šest kulek.

Spatřil zatáčku. Nechal koně klusat trochu rychleji. Z kočáru zaslechl dívčí smích.

Přijel k zatáčce. Nervy měl napjaté jako struny.

Teď.

Pustil otěže a zatáhl brzdu. Koně zavrávorali, kočár se otřásl a zprudka zastavil.

Z kočáru bylo slyšet ženský a pak mužský křik. Něco ho na tom hlase znepokojilo, ale nebyl čas přemýšlet proč. Seskočil na zem, přetáhl si šálu přes ústa a nos, vytáhl revolver z kapsy a natáhl kohoutek.

Pln síly a zloby pak prudce rozrazil dveře kočáru.

Kapitola čtvrtá

Žena vykřikla a čas se zastavil.

Felix ten hlas poznal. Zvuk ho zasáhl jako úder. Šok ho ochromil.

Měl najít pohledem Orlova, namířit na něj revolver, stisknout spoušť, další kulkou pojistit, že je mrtvý, pak se otočit a vběhnout do křovin…

Místo toho pátral po původci výkřiku a pak spatřil její tvář. Byla překvapivě známá, jako by ji byl naposledy viděl včera, a ne před devatenácti roky. Oči měla v panice vytřeštěné a malá rudá ústa otevřená.

Lydia.

Stál u dveří kočáru s pusou pod šálou dokořán, revolver mířící kdoví kam a říkal si: Moje Lydia – tady v *tomto kočáře*…

Jak tak na ni zíral, matně si uvědomoval, že někde vedle něj se pohybuje Walden. Ale Felix dokázal myslet jen na jedno – takhle kdysi vypadala, s očima dokořán a otevřenými ústy, když ležela nahá pode mnou, upřeně se na mne dívala a začínala křičet rozkoší…

Pak zahlédl, že Walden vytasil meč –

Proboha, *meč?*

– a ve světle lampy se čepel zaleskla, jak sjela dolů. Felix se pohnul příliš pomalu a příliš pozdě, meč ho zasáhl do pravé ruky, takže upustil revolver a ten s třeskem dopadl na cestu.

Výstřel rozbil zakletí.

Walden přitáhl meč k sobě a vyrazil přímo proti Felixovu srdci. Felix uhnul stranou. Špička meče pronikla kabátem a vestou a uvízla v rameni. Ihned uskočil, ale to už cítil proud teplé krve pod košilí.

Podíval se na cestu, kam zapadla zbraň, ale nikde ji neviděl. Podíval se znovu, ale zahlédl, že Walden a Orlov do sebe vrazili, jak se oba najednou pokoušeli dostat ven úzkými kočárovými dveřmi. Pravá paže Felixovi bezmocně visela u boku. Uvědomil si, že je bezbranný a bezmocný. Nemohl Orlova ani uškrtit, protože pravou paži měl nehybnou. Naprosto zklamal, a to všechno kvůli hlasu ženy z minulosti.

Po tom všem, pomyslel si trpce, po to všem.

Pln zoufalství se otočil a prchal.

Walden zařval: „Zatracený lumpe!“

Rána Felixe bolela při každém pohybu. Slyšel, že za ním někdo běží. Kroky byly příliš lehké, než aby to byl Walden. Orlov ho pronásleduje. Byl na pokraji hysterie, když ho napadlo: Orlov honí *mne* – a já prchám!

Opustil cestu a vběhl do křovin. Slyšel, jak Walden křičí: „Alexi, vrať se, má zbraň!“ Nevědí, že mi upadla, pomyslel si Felix. Kdybych ji ještě měl, mohl bych zastřelit Orlova teď.

Běžel ještě kousek dál, pak se zastavil a poslouchal. Nic nebylo slyšet. Orlov to zřejmě vzdal.

Opřel se o strom. Tím krátkým prudkým během se vyčerpal. Když popadl dech, svlékl si svrchník a ukradenou livrej a opatrně se dotýkal svých ran. Bolely jako čert, což bylo asi dobré znamení, protože kdyby byly opravdu vážné, necítil by nic. Rameno mu pomalu krvácelo a cukalo v něm. Ruku měl navíc rozříznutou v masité části mezi palcem a ukazováčkem a rána hodně krvácela.

Musel se dostat z parku, než bude mít Walden možnost ho pronásledovat.

S obtížemi si natáhl svrchník. Kabát od livreje nechal na zemi tam, kde ležel. Vsunul pravou ruku do podpaží levé, aby zmenšil bolest a zpomalil krvácení. Unaveně zamířil k The Mall.

Lydia.

Podruhé v životě mu způsobila katastrofu. Poprvé v roce 1895 v Petěrburgu –

Ne. Nepřipustí, aby na ni myslel, ještě ne. Teď potřebuje mít čistou hlavu.

S úlevou zjistil, že kolo je tam, kde je zanechal, pod převislými větvemi velkého stromu. Vedl je po trávě až k okraji parku. Už Walden zalarmoval policii? Hledají vysokého muže v tmavém kabátě? Sledoval scenerii na The Mall. Sloužící ještě stále pobíhali, motory automobilů řvaly, kočáry manévrovaly. Kolik času uběhlo, co Felix rozrazil dveře Waldenova kočáru – dvacet minut? Za tu dobu se svět otočil.

Zhluboka se nadechl a zamířil s kolem na cestu. Každý měl napilno, nikdo se na něj nedíval. S pravou rukou v kapse kabátu nasedl. Odstrčil se a šlápl do pedálů, řídil jen levou rukou.

Všude kolem paláce byli bobíci. Kdyby je Walden rychle zmobilizoval, mohli obklíčit park a všechny cesty kolem. Felix se podíval před sebe k Oblouku admirality. Žádné známky, že by tu chtěli zastavit provoz.

Jakmile projede Obloukem, octne se ve West Endu a tam se jim ztratí.

Začal si zvykat na řízení jednou rukou a přidal na rychlosti.

Když se blížil k Oblouku, dojel ho automobil a současně vstoupil do cesty před ním policista. Felix zastavil a připravil se k útěku – ale policista pouze zdržel dopravu, aby mohlo vyjet z brány další auto, patřící asi nějakému hodnostáři.

Když vůz vyjel, policista zasalutoval a dal všem pokyn, aby pokračovali v jízdě.

Felix projel Obloukem na Trafalgarské náměstí.

Jsi příliš pomalý, Waldene, pomyslel si spokojeně.

Byla půlnoc, ale West End byl ozářen pouličními svítilnami a zaplněný lidmi a povozy. Všude byli policisté a žádní další cyklisté. Felix byl podezřelý. Napadlo ho, že někde nechá kolo a půjde pěšky zpět do Camden Townu, ale nebyl si jist, zda cestu pěšky zvládne. Zmáhala ho únava.

Z Trafalgarského náměstí se vydal nahoru po St. Martin's Lane, pak opustil hlavní ulice a jel postranními uličkami Theatrelandu. Temná ulice se náhle rozsvítila, když se otevřely zadní dveře a vyšla skupina hlasitě hovořících a smějících se herců. O kousek dál zaslechl hekání a vzdechy a minul pár milující se vestoje mezi dveřmi.

Přejel do Bloomsbury. Zde byl větší klid a tma. Šlapal na sever po Gower Street, kolem klasické fasády opuštěné univerzity. Jízda ho stála ohromné úsilí. Bolelo ho celé tělo. Ještě tak míli nebo dvě, říkal si.

Slezl z kola, aby přešel frekventovanou Euston Road. Světla aut ho oslepovala. Zdálo se, že mu dělá potíže zaostřit oči.

Jakmile měl ulici za sebou, opět nasedl na kolo a šlapal dál. Náhle se mu zamotala hlava. Pouliční světla ho oslepila. Přední kolo se rozkmitalo a on narazil na obrubník. Upadl.

Ležel na zemi, omráčený a zesláblý. Otevřel oči a spatřil, jak se blíží policista. Snažil se zvednout aspoň na kolena.

„Vy jste pil?“ zeptal se policista.

„Je mi mdlo,“ dostal ze sebe Felix.

Policista ho vzal za pravou paži a zvedl ho na nohy. Bolest v poraněném rameni vrátila Felixovi vědomí. Podařilo se mu udržet krvácející pravou ruku v kapse.

Policista zhluboka nasál vzduch a řekl jen: „Hm.“ Když zjistil, že z Felixe není cítit alkohol, začal být méně komisní. „Zvládnete to sám?“

„Za chvilku.“

„Jste cizinec, viďte?“

Policista si povšiml jeho přízvuku. „Francouz,“ prohodil Felix. „Pracuji na velvyslanectví.“

Policista začal být ještě zdvořilejší. „Nechcete zavolat drožku?“

„Ne, děkuji vám. Mám to už jenom kousek.“

Policista mu zvedl kolo. „Být vámi, povedu ho až domů.“

Felix si od něj kolo vzal. „To udělám.“

„Tak dobře, pane. Bonnúí.“

„*Bon nuit*, strážníku.“ S velkou námahou se Felixovi podařilo vykouzlit na tváři úsměv. Tlačil kolo levou rukou a šel dál. Zahnu do další uličky, tam si sednu a odpočinu si. Ohlédl se přes rameno; policista ho stále pozoroval. Donutil se kráčet dál, i když si zoufale potřeboval sednout. Do té další uličky, říkal si. Ale když k ní přišel, minul ji. Do téhle ne, až do další.

A tak dorazil domů.

Připadalo mu, že uplynuly hodiny, než se ocitl před vysokým terasovitým domem v Camden Townu. Díval se mlhou na číslo na dveřích, aby se ujistil, že to je to pravé místo.

Aby se dostal do svého pokoje, musel sejít jedny kamenné schody do suterénu. Opřel kolo o kované železné zábradlí a snažil se otevřít malá dvířka. Pak se dopustil omylu, že chtěl svést kolo po schodech. Vyklouzlo mu z ruky a sjelo dolů s velkým rachotem. Za ma-

lou chvilku se u dveří z ulice objevila paní domácí Bridget zabalená do šálu.

„Co to k čertu je?“ zavolala.

Felix seděl na schodech a neodpovídal. Rozhodl se, že se chvíli ani nepohne, dokud se mu nevrátí aspoň trochu síly.

Bridget sešla dolů a pomohla mu na nohy. „Vy jste si dal o pár sklenic víc,“ prohlásila. Pak ho vedla po schodech ke dveřím do suterénu.

„Dejte mi klíč,“ přikázala mu.

Felix musel sáhnout levou ruku do pravé kapsy kalhot. Dal jí klíč a domácí mu otevřela dveře. Vešli dovnitř. Felix zůstal stát uprostřed malé místnosti, než rozsvítila lampu.

„Svlékněte si kabát,“ řekla mu.

Nechal ji, aby mu stáhla kabát, a přitom zahlédla krvavé skvrny. „Vy jste se pral?“

Felix šel a lehl si na matraci.

Bridget prohlásila: „Vypadáte, že jste prohrál!“

„Prohrál,“ řekl Felix a omdlel.

Probrala ho mučivá bolest. Otevřel oči a spatřil, jak mu Bridget omývá rány něčím, co pálilo jako oheň. „Tuhle ruku je třeba sešít,“ řekla.

„Zítra,“ vydechl Felix.

Dala mu napít ze šálku. Byla to teplá voda s ginem. Řekla: „Brandy nemám.“

Lehl si a nechal se od ní obvázat.

„Mohla bych zavolat doktora, ale nemohla bych mu zaplatit.“

„Zítra.“

Zvedla se. „Hned ráno se na vás přijdu podívat.“

„Děkuji vám.“

Vyšla ven a Felix se konečně mohl ponořit do vzpomínek.

Stalo se v průběhu věků, že všechno, co dovoluje lidem zvyšovat svou produktivitu, nebo v ní jen pokračovat, si přivlastnili jen někteří. Půda patří několika, kteří smějí obci zabránit, aby ji obdělávala. Uhelné doly, které představují práci celých generací, patří také několika jedincům. Stroj na tkaní krajek, který ve svém nynějším stavu doko-

nalosti představuje práci tří generací lancashirských tkalců, patří také několika lidem; a kdyby vnukové právě toho tkalce, který vynalezl první stroj na tkaní krajek, uplatňovali své právo rozběhnout jeden z těchto strojů, bylo by jim řečeno: „Ruce pryč! Tento stroj vám nepatří!“ Železnice patří několika akcionářům, kteří možná ani nevědí, kde leží dráha, jež jim přináší roční příjem vyšší než příjem středověkého krále. A kdyby se děti těchto lidí, kteří po tisících umírali při kopání tunelů, shromáždily a šly – rozervaný a hladovějící dav –, aby žádaly akcionáře o chléb nebo práci, narazily by na bodáky a kulky.

Felix zvedl oči od Kropotkinova letáku. Knihkupectví bylo prázdné. Knihkupec byl starý revolucionář, který vydělával peníze prodejem románů bohatým ženám a v zadní části krámu měl hromady podvratné literatury. Felix tam trávil hodně času.

Bylo mu devatenáct. Právě se ho chystali vyloučit z prestižní Duchovní akademie za chození za školu, nekázeň, dlouhé vlasy a spolčování s nihilisty. Byl hladový a bez peněz a brzy bude i bez domova. Ale stejně byl život nádherný. Každý den se učil něco nového o poezii, historii, psychologii, ale ze všeho nejvíc ho zajímala politika.

Majetkové zákony nejsou pro to, aby zaručovaly buď jednotlivci, nebo společnosti užívání výsledků jejich vlastní práce. Naopak, jsou pro to, aby oloupily výrobce o část toho, co vytvořil. Například stanoví-li zákon právo pana Toho-a-toho na dům, nestanoví jeho právo na chatrč, kterou si pro sebe postavil, nebo na dům, který vybudoval s pomocí svých přátel. V tom případě by nikdo nezpochybňoval jeho právo! Naopak, zákon stanoví jeho právo na dům, který není *výsledkem jeho práce.*

Když poprvé slyšel anarchistická hesla připadala mu směšná: Vlastnictví je krádež, Vláda je tyranie, Anarchie je spravedlnost. Když se nad nimi opravdu zamyslel, překvapilo ho, jak mu najednou připadala nejen pravdivá, ale naprosto samozřejmá. Kropotkinova argumentace o zákonech byla nepopiratelná. Ve Felixově domovské

vesnici nebylo třeba žádných zákonů, aby se zabránilo krádežím. Když jeden rolník ukradl druhému koně, nebo židli, nebo kabát, který jeho žena vyšívala, pak celá vesnice věděla, že pachatel ten předmět má, a donutila ho jej vrátit. Jediná krádež procházela, když pán požadoval nájemné; a při této krádeži pomáhal policista. Totéž bylo s vládou. Rolníci nepotřebovali, aby jim někdo říkal, jak se na svých polích dělit o pluhy a voly, to si rozhodli mezi sebou. Jedině orání pánových polí muselo být vynuceno.

Neustále nám říkají o výhodách, které přinášejí zákony a tresty, ale pokusili se řečníci někdy porovnat výhody připisované zákonům a trestům s degradujícími účinky těchto trestů na humanitu? Jen spočítejte všechny zlé vášně probuzené v lidstvu krutými tresty vykonávanými na našich ulicích! Člověk je nejukrutnější zvíře na zemi. A kdo pěstoval a rozvíjel surové pudy, ne-li král, soudce a kněží, vyzbrojení zákonem, který způsobil, že maso bylo rváno v pruzích, vroucí smůla lita do ran, údy vylamovány z kloubů, kosti drceny a lidé rozřezáváni, aby si oni udrželi svou moc? Jen odhadněte příval zkaženosti, který v lidské společnosti uvolnilo „informování“, tak podporované soudci a placené v hotovosti vládami pod záminkou pomoci při odhalování „zločinu“. Jen jděte do žalářů a studujte, co se stane z člověka, když nasákne neřestí a zkažeností, která čiší ze samotných stěn našich věznic. A konečně uvažte, jakou zkaženost, jakou deformaci mysli působí mezi lidmi idea poslušnosti, samotné podstaty zákona, trestů, autority mající právo trestat, nezbytnosti popravčích, žalářníků a informátorů – tedy všechny atributy zákona a moci. Uvažte to a určitě budete souhlasit, že zákon ukládající tresty je odporná věc, která by měla přestat existovat.

Národy bez politické organizace, a tudíž méně deformované než my, dokonale chápou, že člověk, jemuž se říká „zločinec“, je prostě nešťastník, a že náprava nespočívá v bičování, poutání řetězy nebo zabití, ale v tom, že mu pomůžeme bratrskou péčí, jednáním na principu rovnosti, zvyklostmi života mezi čestnými lidmi.

Felix si nejasně uvědomil, že do obchodu vstoupil zákazník a stojí blízko něj, ale soustředil se dál na Kropotkinova slova.

Už žádné zákony! Žádní soudcové! Svoboda, rovnost a lidská sympatie proměněná v praxi jsou jediné účinné překážky, které můžeme postavit protispolečenským instinktům některých mezi námi.

Zákazník upustil knihu a přerušil Felixovi tok myšlenek. Vzhlédl od své brožurky, spatřil knihu ležící na podlaze vedle dlouhých sukní a automaticky se sehnul, aby ji zvedl. Když jí knihu podával, uviděl její tvář.

Zprudka se nadechl. „Vy jste ale anděl!“ pronesl naprosto upřímně.

Byla to drobná blondýnka. Měla na sobě světlešedou kožešinu barvy svých očí a všechno kolem ní bylo bledé a světlé a jasné. Pomyslel si, že už nikdy nespatří krásnější ženu, a měl pravdu.

Pohlédla na něj a zrudla, ale neodvrátila se. Kupodivu se zdálo, že i ona v něm našla něco fascinujícího.

Po chvíli pohlédl na její knihu. Byla to *Anna Karenina.* „Sentimentální hloupost,“ prohlásil. Hned si přál, aby nepromluvil, protožejeho slova zlomila kouzlo okamžiku. Vzala si knihu a otočila se. Pak zjistil, že s ní byla komorná, neboť jí knihu podala a vyšla z obchodu. Komorná za knihu zaplatila. Když Felix vyhlédl z okna, zjistil, že nastoupila do kočáru.

Zeptal se prodavače, kdo to byl. Dozvěděl se, že sejmenuje Lydia a je dcerou hraběte Šatova.

Zjistil si, kde hrabě bydlí, a příští den se potuloval kolem domu v naději, že ji uvidí. Dvakrát vyjela a přijela v kočáře, než vyšel ven sluha a Felixe odehnal. Nic nenamítal, protože když jel kočár naposledy kolem, přímo se na něj podívala.

Druhý den šel do knihkupectví. Celé hodiny četl Bakuninův *Federalismus, socialismus a antiideologismus,* aniž porozuměl jedinému slovu. Pokaždé, když kolem jel kočár, vyhlédl z okna. Kdykoliv vešel do krámu zákazník, srdce se mu zastavilo.

Přišla pozdě odpoledne.

Tentokrát nechala komornou venku. Zamumlala pozdrav knihkupci a přešla do zadní části obchodu, kde stál Felix. Dívali se jeden na druhého. Felix si pomyslel: Miluje mne, proč by jinak přišla?

Chtěl na ni promluvit, ale místo toho ji objal a políbil. I ona ho začala líbat, hladově, s otevřenými ústy, tiskla ho a zarývala mu prsty do zad.

Bylo to tak s nimi vždycky. Když se setkali, vrhali se jeden na druhého jako zvířata připravená k boji.

Ještě dvakrát se setkali v knihkupectví a jednou, po setmění, v zahradě Šatovova domu. Tenkrát do zahrady přišla v nočním úboru. Felix vklouzl rukama pod vlněnou noční košili a nestoudně ji osahával po celém těle, jako by byla pouliční děvka; ohmatával, zkoumal a dráždil. A ona celou dobu jen sténala.

Dala mu peníze, aby si mohl najmout vlastní pokoj, a potom za ním chodila téměř každý den celých úžasných šest týdnů.

Naposledy to bylo vpodvečer. Felix seděl u stolu, zabalen do přikrývky, aby mu nebyla zima, a četl při svíčce Proudhonův spis *Co je vlastnictví.* Když zaslechl její kroky na schodech, svlékl si kalhoty.

Vběhla dovnitř ve starém hnědém plášti s kapuci. Políbila ho, vsála jeho rty, kousla ho do brady a štípla do boků.

Otočila se a shodila plášť. Pod ním měla bílé večerní šaty, které musely stát stovky rublů. „Rozepni mě, rychle," řekla mu.

Felix začal rozepínat háčky na zádech.

„Jsem na cestě na recepci na britském velvyslanectví. Mám jenom hodinu," vyhrkla bez dechu. „Pospěš si, prosím."

Ve spěchu vytrhl jeden háček z látky. „Zatraceně, vytrhnul jsem ho."

„To nevadí!"

Vystoupila ze šatů, pak si stáhla spodničky, košilku i spodní kalhoty a zůstala jen v korzetu, punčochách a střevíčkách. Vrhla se mu do náruče. Když ho líbala, stáhl si spodky.

Řekla: „Ach, bože, miluji vůni té tvé věci."

A pak mluvila tak sprostě, že z toho zdivočel.

Uvolnila si ňadra ze šněrovačky a řekla: „Kousej je. Kousej je, jak můžeš. Chci je cítit celý večer."

Za chvilku se od něj odtáhla. Položila se na záda na postel. Kde končil korzet, vlhce se jí leskly řídké světlé chloupky mezi stehny.

Roztáhla nohy, zvedla je do vzduchu a otevřela se mu. Chvíli mlčky zíral a pak na ni padl.

Uchopila do rukou jeho penis a chtivě si ho vsunula dovnitř.

Podpatky jejích střevíců ho zranily na zádech, bylo mu to jedno.

„Dívej se na mne," řekla. „Dívej se na mne!"

Díval se na ni a očima ji zbožňoval.

Přes tvář jí přelétl výraz paniky. Řekla: „Dívej se na mne, já už budu!"

Potom, stále upřeně hledíc do jeho očí, otevřela ústa a vykřikla.

„Myslíš, že ostatní lidé jsou jako my?" zeptala se.

„V jakém směru?"

„Zkažení."

Zvedl hlavu z jejího klína a ušklíbl se. „Jen ti, co mají štěstí."

Podívala se na jeho tělo schoulené mezi jejíma nohama. „Ty jsi pevný a silný, jsi dokonalý," řekla. „Podívej se, jak ploché máš břicho a jak pěkný máš zadek a jak štíhlá a tvrdá jsou tvá stehna." Přejela mu prstem po linii nosu. „Máš tvář knížete."

„Jsem ale mužik."

„Ne když jsi nahý." Byla v přemítavém rozpoložení. „Než jsem tě potkala, *měla jsem* zájem o mužská těla a tak, ale předstírala jsem, že ne, i sobě. Pak jsi přišel ty a já už jsem nedokázala nic předstírat."

Lehce ji přejel jazykem po vnitřní straně stehna.

Zachvěla se. „Dělal jsi tohle někdy jiné dívce?"

„Ne."

„Také jsi něco předstíral?"

„Ne."

„Tušila jsem to. Máš takový vzhled, divoký a svobodný jako zvíře. Ty nikdy nikoho neposloucháš, prostě si děláš, co chceš."

„Nikdy jsem nepotkal dívku, která by mi to dovolila."

„Všechny chtěly, opravdu. Každá dívka by chtěla."

„Proč?" zeptal se samolibě.

„Protože máš tak krutou tvář a tak laskavé oči."

„Proto jsi mi v knihkupectví dovolila, abych tě políbil?"

„Já jsem ti to *nedovolila* – nemohla jsem jinak."

„Mohla jsi potom volat o pomoc."

„Tehdy už jsem jen chtěla, abys to udělal znovu."

„Stejně jsem uhádl, jaká opravdu jsi."

Teď bylo na ní, aby dala najevo samolibost. „Jaká opravdu jsem?“

„Studená jako led na povrchu, horká jako peklo uvnitř.“

Zvonivě se zasmála. „Já jsem taková herečka. Každý v Petěrburgu si myslí, jak jsem *ctnostná.* Dávají mne za příklad mladším dívkám, zrovna jako Annu Kareninu. Teď když vím, že jsem opravdu špatná, musím předstírat, že jsem dvakrát panenštější než předtím.“

„Nemůžeš být dvakrát panenštější.“

„Zajímalo by mne, jestli všichni tolik předstírají,“ pokračovala. „Vezmi si mého otce. Kdyby věděl, že jsem tady a takhle, puknul by zlostí. Ale musel přece prožívat to samé, když byl mladý – nemyslíš?“

„Myslím, že se to nedá posoudit,“ řekl Felix. „Ale co by opravdu udělal, kdyby to zjistil?“

„Zpráskal by tě bičem.“

„Nejdřív by mě musel chytit.“ Felixe náhle něco napadlo. „Kolik ti je?“

„Skoro osmnáct.“

„Proboha, mohli by mě zavřít, že jsem tě svedl.“

„Přiměla bych otce, aby tě dostal ven.“

Překulil se na břicho a podíval se na ni. „Co budeme dělat, Lydie?“

„Kdy?“

„No dál.“

„Budeme milenci, dokud nebudu plnoletá, a pak se vezmeme.“

Zíral na ni. „To myslíš vážně?“

„*Samozřejmě.*“ Vypadala opravdu překvapená, že nedošel ke stejnému závěru. „Co jiného bychom mohli udělat?“

„Ty si mne chceš vzít?“

„Ano! Ty nechceš?“

„Ach, ano,“ vydechl. „Právě to chci.“

Posadila se s nohama roztaženýma kolem jeho obličeje a hladila ho po vlasech. „Pak to tedy uděláme.“

Felix řekl: „Ještě jsi mi nepověděla, jak to děláš, že se ti podaří dostat ven a přijít sem.“

„Není to moc zajímavé," poznamenala. „Lžu, podplácím služebnictvo a riskuji. Například dnes večer. Recepce na velvyslanectví začíná v půl sedmé. Odešla jsem z domova v šest a tam přijdu ve čtvrt na osm. Kočár je v parku – kočí si myslí, že se procházím se svou komornou. Komorná stojí před domem a sní o tom, jak utratí deset rublů, které jí dám za to, že bude držet jazyk za zuby."

„Je za deset minut sedm," řekl Felix.

„Ach, bože. Rychle, udělej mi to jazykem, než budu muset jít."

* * *

Tu noc Felix spal a snil o Lydiině otci – kterého nikdy neviděl, když vtrhli do jeho pokoje se svítilnami v rukou. Okamžitě se probudil a vyskočil z postele. Nejprve si myslel, že je to drsný žertík studentů z univerzity. Potom ho jeden z nich udeřil do obličeje a kopl do žaludku. Došlo mu, že je to tajná policie.

Předpokládal, že ho zatýkají kvůli Lydii a zděsil se. Bude veřejně zneuctěna? Je její otec natolik blázen, že ji nechá svědčit před soudem proti jejímu milenci?

Pozoroval, jak policisté ukládají všechny jeho knihy a svazek dopisů do vaku. Všechny knihy byly půjčené, ale nikdo z majitelů nebyl takový blázen, aby do nich napsal své jméno. Dopisy byly od otce a sestry Nataši – od Lydie nikdy žádný dopis nedostal, a teď za to byl vděčný.

Vyvedli ho z budovy a hodili do drožky.

Jeli přes Řetězový most a pak podél kanálů, jako by se vyhýbali hlavním ulicím. Felix se ptal: „Vezete mě do Litevské věznice?" Nikdo neodpověděl, ale když přejeli Palácový most, uvědomil si, že ho odvážejí do pověstné Petropavlovské pevnosti, a srdce mu pokleslo.

Na druhé straně mostu odbočil povoz vlevo a vjel do temného klenutého průjezdu. Zastavil u brány. Felixe odvedli do přijímací kanceláře, kde se na něj podíval armádní důstojník a zapsal něco do knihy. Znovu ho naložili do bryčky a vezli hlouběji do pevnosti. Zastavili u dalších vrat a čekali několik minut, než jim je z druhé strany otevřel voják. Odtud musel Felix jít spletí úzkých uliček ke třetím železným vratům, které vedly do velké vlhké místnosti.

U stolu seděl velitel věznice. Řekl: „Jste obviněn, že jste anarchista. Přiznáváte se?“

Felixe to rozradovalo. Tak to nemá nic společného s Lydií! „Jestli se přiznávám?“ řekl. „Já se tím vychloubám.“

Jeden z policistů předložil knihu, kam se guvernér podepsal. Felixe svlékli do naha, pak mu dali zelený flanelový župan, pár vlněných ponožek a příliš velké žluté filcové pantofle.

Ozbrojený voják ho pak odvedl dalšími pochmurnými chodbami do cely. Těžké dubové dveře se za ním zavřely a slyšel, jak se v zámku otočil klíč.

V cele byla postel, stůl, stolička a stojan s umyvadlem. Okno bylo jen otvor v neskutečně silné zdi. Podlaha byla pokryta barvenou plstí a zdi vypolstrovány nějakým žlutým materiálem.

Felix se posadil na postel.

Tady Petr I. mučil a zabil vlastního syna. Zde drželi kněžnu Tarakanovou v cele, která se zaplavovala, takže po ní lezly krysy, aby se zachránily před utonutím. Zde pohřbívala Kateřina II. své nepřátele zaživa.

Byl tady vězněn Dostojevskij, pomyslel si hrdě Felix; a také Bakunin, který byl dva roky přikován ke zdi. Něčajev tu zemřel.

Felixe z jedné strany nadchlo, že je v tak heroické společnosti, z druhé ho vyděsilo pomyšlení, že by tu mohl zůstat navždy.

V zámku zarachotil klíč. Vešel malý plešatý muž v brýlích a nesl si pero, lahvičku inkoustu a nějaké papíry. Položil všechno na stůl a řekl: „Napište jména všech podvratných živlů, které znáte.“

Felix se posadil a psal: Karel Marx, Bedřich Engels, Petr Kropotkin, Ježíš Kristus –

Plešoun mu papír vytrhl. Šel ke dveřím cely a zaklepal. Dovnitř vstoupili dva státní strážní. Přivázali Felixe ke stolu a stáhli mu pantofle i ponožky. Začali ho švihat biči přes chodidla.

Mučení pokračovalo celou noc.

Když mu trhali nehty, začal jim říkat vymyšlená jména a adresy, ale odbyli ho, že vědí, že jsou falešná.

Když mu pálili kůži na šourku svíčkou, vyjmenoval všechny své studentské přátele, ale říkali mu, že lže.

Vždycky když omdlel, vzkřísili ho. Někdy na chvíli přestali, aby si myslel, že už je po všem; pak začali znovu a Felix je prosil, aby ho zabili, a bolest tak skončila. Pokračovali ještě dlouho potom, co jim řekl všechno, co věděl.

Muselo být k ránu, když omdlel naposledy.

Když se probral, ležel na posteli. Na nohou a na rukou měl obvazy. Byl v agonii. Chtěl se zabít, ale byl příliš slabý, aby se mohl vůbec pohnout.

Večer přišel do cely plešatý muž. Když ho Felix spatřil, děsem se rozvzlykal. Muž se jen usmál a odešel.

Už se nikdy nevrátil.

Každý den přicházel za Felixem lékař. Felix se z něj neúspěšně snažil dostat nějaké informace. Ví někdo venku, že je Felix tady? Nedostal žádné vzkazy? Pokusil se ho někdo navštívit? Lékař mu jen vyměnil obvazy a odešel.

Felix začal spekulovat. Kdyby Lydia přišla do jeho pokoje a našla tam nepořádek. Někdo v domě by jí řekl, že ho odvedla tajná policie. Co by pak udělala? Začala by horečně pátrat bez ohledu na svou pověst? Nebo by byla diskrétní a šla tiše za ministrem vnitra s nějakou historkou o příteli její komorné, který byl omylem uvězněn?

Každý den doufal, že se mu ozve, ale nestalo se tak.

Po osmi týdnech už mohl skoro normálně chodit. Pak ho bez vysvětlení propustili.

Šel do svého bytu. Očekával, že tam od ní najde zprávu, ale nic tam nebylo a pokoj už byl pronajat někomu jinému. Přemýšlel, proč Lydia neplatila dál nájemné.

Šel k jejímu domu a zaklepal na dveře. Otevřel mu sluha. Felix řekl: „Felix Davidovič Kščesinskij skládá poklonu Lydii Šatovové…“

Sluha před ním zabouchl dveře.

Nakonec šel do knihkupectví. Starý knihkupec mu řekl: „Vítám tě! Mám pro tebe zprávu. Včera ji přinesla *její* komorná.“

Felix roztrhl obálku třesoucími se prsty. Nepsala mu to Lydia, ale její komorná. Stálo tam:

Mě Propustili a nemám žádnou práci je to všechno vaše chyba Ona je vdaná a včera odjela do Anglie teď víte co je odplata za Hřích.

Podíval se na knihkupce se slzami zoufalství v očích. „To je všechno?“ zvolal.

Nic jiného se nedověděl celých devatenáct let.

V domě Waldenů byly dočasně zrušeny normální zvyklosti a Charlotta seděla v kuchyni se služebnictvem.

Kuchyně byla bez poskvrny, neboť rodina samozřejmě večeřela mimo dům. Oheň na velkém ohništi vyhasl, vysoká okna byla dokořán a jimi dovnitř proudil chladný večerní vzduch. Kameninové nádobí používané služebnictvem bylo pečlivě srovnané na kredenci; kuchařčiny nože a lžíce visely na řadě háčků; nesčetné mísy a pánve byly uloženy v masivních dubových skříních.

Charlotta neměla čas se vyděsit. Když kočár v parku tak náhle zastavil, nejdřív to jen vzbudilo její zvědavost. A pak se musela postarat, aby matka přestala křičet. Když se konečně dostali domů, zjistila, že je trochu rozčilená, ale nyní, když na to vzpomínala, jí celá příhoda připadala spíše vzrušující.

Sloužící měli stejný názor. Bylo tak bezpečné sedět kolem masivního, vybledlého dřevěného stolu a probírat věci s lidmi, kteří tvořili součást jejího života: s maminkovskou kuchařkou, s Pritchardem, kterého si Charlotta vážila, protože si ho vážil tatínek, se zdatnou a ráznou paní Mitchellovou, která jako hospodyně dokázala vyřešit každý problém.

Kočí William byl hrdinou okamžiku. Několikrát už vylíčil divoký výraz v očích útočníka, když ho ten muž ohrožoval revolverem. Pod obdivným pohledem pomocné panské se rychle vzpamatoval z nedůstojného vstupu do kuchyně v Adamově rouše.

„Pochopitelně jsem předpokládal,“ vysvětloval Pritchard, „že zloděj jen chtěl Williamovy šaty. Věděl jsem, že Charles je v paláci, takže může řídit kočár. Napadlo mě, že nebudu informovat policii, dokud si nepromluvím s jeho lordstvem.“

Sluha Charles řekl: „Představte si, jak mi bylo, když jsem zjistil, že je kočár pryč! Ale předtím tam určitě stál. No nic, řekl jsem si,

William ho odvezl jinam. Běhal jsem po The Mall sem a tam… Nakonec jsem se vrátil do paláce. ‚Je malér,' řekl jsem dveřníkovi, ‚kočár hraběte z Waldenu se ztratil.' A on na to: ‚Kočár Waldena?' povídá – tak neuctivě."

Paní Mitchellová mu skočila do řeči: „Služebnictvo z paláce si myslí, že je lepší než šlechta –"

„Povídá mi: ‚Walden tu není, kamaráde.' Řekl jsem si, propána, to jsem tomu dal! Pádil jsem přes park a v půli cesty domů najdu kočár, mylady v hysterickém záchvatu a mylorda se zkrvaveným mečem!"

Paní Mitchellová řekla: „A po tom všem nic neukradl."

„Šílenec," pronesl Charles. „Vynalézavý šílenec."

Všichni s ním souhlasili.

Kuchařka nalila čaj a nejdříve obsloužila Charlottu. „Jak se teď daří mylady?" zeptala se.

„Je v pořádku," odvětila Charlotta. „Šla si lehnout a vzala si dávku laudana, opiové tinktury. Teď už určitě spí."

„A pánové?"

„Papá a kníže Orlov jsou v salonu a pijí brandy."

Kuchařka si těžce povzdechla. „Lupiči v parku a sufražetky u dvora – já nevím, kam to spějeme."

„Bude socialistická revoluce," pronesl Charles. „Dejte na má slova."

„Všechny nás povraždí v posteli," řekla truchlivě kuchařka.

Charlotta se ozvala: „Co myslela sufražetka tím, že král trápí ženy?" Když to říkala, dívala se na Pritcharda, který byl někdy ochoten vysvětlit jí věci, o nichž ještě neměla vědět.

„Mluvila o nuceném krmení," řekl Pritchard. „Patrně je to bolestivé."

„Nucené krmení?"

„Když nechtějí jíst, krmí je násilím."

Charlotta to nechápala. „Jak se to proboha dělá?"

„Několika způsoby," řekl Pritchard s výrazem, který naznačoval, že všechny podrobně neprobere. „Jedním z nich je trubička zavedená nosem."

Pomocná panská řekla: „Zajímalo by mne, čím je krmí."

Charles odpověděl: „Asi teplou polévkou.“

„To se mi nechce věřit,“ ozvala se Charlotta. „Proč by odmítaly jíst?“

„To je protest,“ řekl Pritchard. „Dělat potíže vězeňským úřadům.“

„Vězeňským?“ podivila se Charlotta. „Proč jsou ve vězení?“

„Za rozbíjení oken, vyrábění bomb, narušování klidu…“

„Ale co chtějí?“

Nastalo ticho, když si služebnictvo uvědomilo, že Charlotta nemá tušení, co je sufražetka.

Nakonec Pritchard řekl: „Chtějí volební právo pro ženy.“

„Aha,“ Charlottu napadlo – věděla jsem, že ženy nemohou volit? Nebyla si jistá. Nikdy o takových věcech nepřemýšlela.

„Myslím, že tato diskuse už zašla dosti daleko,“ pronesla rozhodně paní Mitchellová. „Budete mít nepříjemnosti, pane Pritcharde, že vkládáte tady mylady divné nápady do hlavy.“

Charlotta věděla, že Pritchard nikdy nemá nepříjemnosti, protože je prakticky tatínkův kamarád. Řekla: „Zajímalo by mne, proč tolik stojí o něco takového, jako jsou volby?“

Ozval se zvonek a všichni se instinktivně podívali na zvonkový panel.

„Hlavní dveře!“ řekl Pritchard. „Tak pozdě večer!“ Oblékl si kabát a šel ven.

Charlotta upíjela čaj. Cítila únavu. Řekla si, že sufražetky jsou záhadná stvoření, a spíše ji děsily. Ale stejně se chtěla dozvědět víc.

Pritchard se vrátil. „Prosím, připravte tác sendvičů, kuchařko. Charlesi, odneste do salonu čerstvou sodu.“ Začal na podnose aranžovat talířky a ubrousky.

„Co se děje?“ ozvala se Charlotta. „Kdo je to?“

„Džentlmen ze Scotland Yardu,“ odpověděl Pritchard.

Basil Thomson byl zatvrzelý muž se světlými řídnoucími vlasy, hustým knírem a pronikavým pohledem. Walden o něm už slyšel. Jeho otcem byl arcibiskup z Yorku. Thomson absolvoval Eton a Oxford a sloužil na ministerstvu kolonií jako domorodý komisař a jako ministerský předseda Tongy. Vrátil se domů, aby se kvalifikoval jako ad-

vokát, a pak pracoval u vězeňské služby, kde skončil jako ředitel Dartmoorské věznice s reputací likvidátora nepokojů. Od vězeňské praxe přešel k policejní práci a stal se expertem na kriminálněanarchistické prostředí londýnského East Endu. Tyto zkušenosti mu zajistily špičkovou pozici ve Zvláštním oddělení, politické policejní jednotce.

Walden ho usadil a začal líčit události večera. Když mluvil, sledoval pohledem Alexe. Zdál se být klidný, ale byl bledý, neustále upíjel ze sklenice brandy se sodou a levá ruka rytmicky svírala opěrku křesla.

Jednu chvíli Thomson Waldena přerušil a zeptal se: „Když vás kočár vyzvedl, všiml jste si, že chybí lokaj?“

„Ano, všiml,“ řekl Walden. „Zeptal jsem se kočího, kde je, ale zdálo se, že ten neslyší. Ale protože u vrat byl značný provoz a dcera mi říkala, abych si pospíšil, rozhodl jsem se nenaléhat a počkat, až přijedeme domů.“

„Náš zlosyn na to ovšem spoléhal. Musel mít dobré nervy. Pokračujte.“

„Kočár náhle zastavil v parku a nějaký muž rozrazil dveře.“

„Jak vypadal?“

„Vysoký. Měl přes obličej šálu nebo něco takového. Tmavé vlasy. Upřený pohled.“

„Všichni zločinci mají upřený pohled,“ řekl Thomson. „Kočí měl možnost si ho dříve prohlédnout?“

„Moc ne. V té době měl muž na hlavě klobouk a samozřejmě byla tma.“

„Hm. A pak?“

Walden se zhluboka nadechl. V oné chvíli nebyl ani tak vyděšen jako rozzloben, ale nyní, když na to vzpomínal, byl zachvácen strachem z toho, co se mohlo stát Alexovi, Lydii nebo Charlottě. Řekl: „Lady Waldenová vykřikla a to zřejmě toho chlapa vyvedlo z míry. Snad neočekával, že v kočáru budou ženy. V každém případě zaváhal.“ A díky bohu, že se tak stalo, pomyslel si. „Bodl jsem ho svým mečem a on upustil zbraň.“

„Hodně jste ho poranil?“

„Pochybuji. V tak malém prostoru jsem se nemohl rozmáchnout a ovšem meč není nijak zvlášť ostrý. Ale zranil jsem ho. Měl jsem mu tu zatracenou hlavu useknout.“

Vstoupil komorník a konverzace ustala. Walden si uvědomil, že mluvil dosti hlasitě. Pokoušel se uklidnit. Pritchard servíroval všem třem pánům sendviče a brandy se sodou. Walden řekl: „Měl byste zůstat vzhůru, Pritcharde, ale můžete poslat všechny ostatní do postele.“

„Dobře, mylorde.“

Když odešel, Walden poznamenal: „Je možná, že to byla opravdu jen loupež. Nechal jsem služebnictvo, aby si to myslelo, a lady Waldenovou i Charlottu také. Avšak lupič by podle mne stěží potřeboval tak komplikovaný plán. Jsem si naprosto jistý, že to byl pokus o atentát na Alexe.“

Thomson se podíval na Alexe. „Bohužel s tím souhlasím. Máte tušení, jak mohl vědět, kde vás najde?“

Alex překřížil nohy. „Mé pohyby nejsou tajemstvím.“

„To se musí změnit. Řekněte mi, pane, byl váš život někdy ohrožen?“

„Žiji v neustálém ohrožení,“ řekl upjatě Alex. „Ale ještě nikdy jsem nezažil pokus o atentát.“

„Je nějaký důvod, proč byste právě vy měl být terčem nihilistů nebo revolucionářů?“

„Jim stačí, že jsem k-kníže.“

Walden si uvědomil, že problémy anglického systému se sufražetkami a liberály a odbory jsou nicotné ve srovnání s tím, čemu musí čelit Rusko, a zalila ho vlna sympatií k Alexovi.

Alex pokračoval klidným, kontrolovaným hlasem. „Ale jsem znám jako jakýsi reformátor, podle ruských měřítek. Mohli si vybrat vhodnější oběť.“

„I v Londýně,“ souhlasil Thomson. „Během sezony jsou v Londýně vždycky jeden či dva ruští aristokrati.“

Walden se zeptal: „Kam míříte?“

Thomson řekl: „Zajímalo by mne, zda pachatel ví, co tady kníže Orlov dělá, a zda jeho motivem pro dnešní útok bylo sabotovat vaše rozhovory.“

Walden zapochyboval. „Jak by to revolucionáři mohli zjistit?“

„Je to jen moje spekulace,“ odpověděl Thomson. „*Byl by* to účinný způsob, jak sabotovat vaše rozhovory?“

„Skutečně velice účinný,“ řekl Walden. Ta myšlenka ho poděsila. „Kdyby carovi oznámili, že jeho synovce v Londýně zavraždil revolucionář – zvláště kdyby to byl ruský revolucionář exulant – vyletěl by stropem. Víte, Thomsone, jaké mají Rusové pocity z toho, že zde trpíme jejich podvratné živly – naše politika otevřených dveří působí už léta třenice na diplomatické úrovni. Něco takového by mohlo zničit anglo-ruské vztahy na dvacet let. Pak by nemohlo být ani řeči o spojenectví.“

Thomson přikývl. „Toho jsem se obával. No, dnes večer už nemůžeme víc udělat. Hned ráno se pustí moje oddělení do práce. Prohledáme park kvůli stopám, vyslechneme vaše služebnictvo a asi sebereme několik anarchistů v East Endu.“

Alex se zeptal: „Myslíte si, že toho muže dopadnete?“

Walden se modlil, aby Thomson knížete ujistil, že ano, ale nedostalo se mu takové odpovědi. „Nebude to snadné,“ řekl Thomson. „Je to zřejmě skvělý plánovač, takže někde bude mít skrýš. Nemáme jeho pořádný popis. Jestli ho zranění nepřivede do nemocnice, naše šance jsou malé.“

„Může se znovu pokusit mne zabít,“ poznamenal Alex.

„Takže musíme podniknout úhybný manévr. Navrhuji, abyste se zítra odstěhoval z tohoto domu. Zajistíme vám nejvyšší patro v některém hotelu na falešné jméno a dáme vám osobního strážce. Lord Walden se s vámi bude muset scházet potají a samozřejmě budete muset omezit společenské kontakty.“

„Ovšem.“

Thomson se zvedl. „Je už pozdě. Já to všechno rozběhnu.“

Walden zazvonil na Pritcharda. „Čeká na vás povoz, Thomsone?“

„Ano. Zítra ráno si zatelefonujeme.“ Pritchard vyprovodil Thomsona a Alex si šel lehnout. Walden řekl Pritchardovi, aby zamkl, a pak šel nahoru.

Vůbec nebyl ospalý. Když se svlékal, oddechl si a začal cítit ten příval protichůdných emocí, které doposud držel na uzdě. Nejdřív byl

na sebe hrdý – koneckonců, říkal si, tasil jsem meč a odehnal útočníka. To není zlé na padesátníka s nohou postiženou dnou. Pak ho posedla deprese, když si vzpomněl, jak chladně všichni diskutovali o diplomatických důsledcích Alexovy smrti – bystrého, veselého, plachého, hezkého a chytrého Alexe, který Waldenovi vyrostl před očima v muže.

Ulehl do postele a znovu prožíval ten okamžik, kdy se dveře kočáru rozlétly a tam stál muž s revolverem. Nyní dostal strach, ne o sebe ani o Alexe, ale o Lydii a Charlottu. Představa, že mohly být zabity, ho i pod přikrývkou roztřásla. Vzpomněl si, jak držel Charlottu na rukou před osmnácti lety, když měla blond vlásky a žádné zoubky; vzpomínal, jak se učila chodit a neustále padala na zadeček; vzpomínal, jak jí dal vlastního koníka, a myslel si, že její radost, když ho spatřila, bude největším potěšením jeho života; vzpomínal, jak jen před několika hodinami kráčela před panovníkem s hlavou vztyčenou, dospělá žena, a jak krásná. Kdyby zemřela, pomyslel si, nevím, jestli bych to přežil.

A Lydia! Kdyby Lydia byla mrtvá, byl bych sám. Ta myšlenka ho přiměla vstát a projít do jejího pokoje. Vedle postele jí svítila noční lampička. Byla ponořena v hluboký spánek, ležela na zádech s ústy pootevřenými, její vlasy jako světlý závoj se rozprostřely na polštář. Vypadala křehká a tak zranitelná. Nikdy jsem ti neuměl dokázat, jak moc tě miluji, pomyslel si. Náhle měl potřebu se jí dotknout, cítit, že je teplá a živá. Položil se vedle ní a políbil ji. Její rty zareagovaly, ale neprobudila se. Lydie, říkal si, nemohl bych bez tebe žít.

Lydia ležela dlouho v noční tmě s otevřenýma očima a přemýšlela o muži s revolverem. Byl to velký šok, opravdu vykřikla nelíčenou hrůzou – ale bylo v tom mnohem víc. Na tom muži, na jeho postoji nebo jeho siluetě bylo něco, co jí připadalo úděsné, až zlověstné. Jako kdyby to byl duch. Přála si, aby mohla vidět jeho oči.

Po chvíli si vzala další dávku laudana a teprve pak usnula. Snila o tom, že muž se zbraní přišel do jejího pokoje a vklouzl k ní do postele. Byla to její vlastní postel, ale ve snu jí bylo opět osmnáct. Muž odložil zbraň na bílý polštář vedle její hlavy. Pořád ještě měl obličej

zakrytý šálou. Uvědomila si, že ho miluje. Políbila ho na rty přes šálu.

Krásně ji pomiloval. Začala si myslet, že asi sní. Chtěla vidět jeho tvář. Zeptala se: *Kdo jsi?* a hlas řekl: *Stephen.* Věděla, že to není pravda, ale revolver na polštáři se najednou změnil ve Stephenův meč se zakrváceným hrotem. Začala mít pochybnosti. Přimkla se k muži, který ležel na ní, v obavě, že sen skončí, než bude ukojena. Pak si nejasně začala uvědomovat, že ve skutečnosti dělá to, co dělala ve snu. Ale sen pokračoval. Zmocnila se jí bezmezná tělesná rozkoš. Přestávala se ovládat. Právě když docházela k vyvrcholení, muž ve snu sňal šálu z obličeje a v té chvíli Lydia otevřela oči a spatřila nad sebou Stephenův obličej. Pak ji přemohla extáze a poprvé za devatenáct let vykřikla rozkoší.

Kapitola pátá

Se smíšenými pocity se Charlotta těšila na Belindin první ples. Ještě nikdy nebyla na městském plese, ačkoliv byla na mnoha venkovských bálech, včetně těch, které se pořádaly na Walden Hallu. Ráda tančila a věděla, že tančí dobře, ale nesnášela tu atmosféru dobytčího trhu, sedět s „čekankami“ a čekat, až pro ni chlapec přijde a požádá ji o tanec. Přemýšlela, zda se to v lepší společnosti řeší civilizovanějším způsobem.

Přijeli do domu strýce George a tety Clarissy na Mayfair půl hodiny před půlnocí; podle maminky by nebylo slušné přijet dřív na londýnský ples. Pruhovaný přístřešek a rudý koberec vedly od chodníku k zahradní bráně, která se nějak změnila v římský triumfální oblouk.

Ale ani to nepřipravilo Charlottu na to, co spatřila, když prošla obloukem. Celá postranní zahrada byla změněna v římské atrium. V úžasu se rozhlížela. Trávníky a květinové záhony byly zakryty tanečním parketem z tvrdého dřeva ve tvaru bílých a černých čtverců, aby vypadaly jako mramorové dlaždice. Parket lemovala kolonáda bílých sloupů propojených vavřínovým řetězy. Za sloupy, v jakémsi podloubí, byly zvýšené lavice pro netančící. Uprostřed parketu byla fontána v podobě chlapce s delfínem, z níž padaly do mramorové nádrže proudy vody osvícené barevnými reflektory. Na balkonu horní ložnice hrála kapela ragtime. Z balkonu visely girlandy smilaxu a koše begonií. Obrovská plátěná střecha blankytné barvy zakrývala prostor od okapů domu až k zahradní zdi.

„To je zázrak!“ řekla Charlotta.

Tatínek poznamenal k bratrovi: „Dost lidí, Georgi.“

„Pozvali jsme jich osm set. Co se ti k čertu stalo v parku?“

„Nebylo to tak zlé, jak to vypadalo,“ řekl otec s nuceným úsměvem. Vzal George za loket a poodešli stranou, aby si promluvili.

Charlotta si prohlížela hosty. Všichni muži byli ve večerních úborech – bílé motýlky, bílé vesty a fraky. Sluší to zejména mladým mužům, nebo aspoň těm štíhlým, říkala si. Při tanci vypadali velice elegantně. Když pozorovala dámské toalety, dospěla k závěru, že její a matčina, ačkoliv velmi elegantní, jsou trošku staromódní se svými

vosími pasy a volány a vlečkami. Teta Clarissa měla na sobě dlouhé, rovné a úzké šaty se sukní téměř příliš těsnou na tanec, a Belinda byla dokonce v harémových pantalonech.

Charlotta si uvědomila, že nikoho nezná. Kdo se mnou bude tančit po tatínkovi a strýci Georgeovi? Ale Jonathan, mladší bratr tety Clarissy, s ní tančil valčík, pak ji představil třem mužům, kteří s ním byli v Oxfordu, a všichni si s ní zatančili. Jejich konverzaci shledala monotónní. Říkali, že parket je dobrý a orchestr – Gottliebův – je dobrý, a pak jim došel dech. Charlotta to zkoušela: „Myslíte si, že by ženy měly volit?“ Dostalo se jí odpovědí: „Rozhodně ne,“ „Nemám na to názor,“ a „Vy přece nejste jedna *z nich?“*

Poslední partner, jmenoval se Freddie, ji vzal do domu na večeři. Byl to uhlazený mladík s pravidelnými rysy a světlými vlasy. Je docela hezký, říkala si Charlotta. Končil První rok na Oxfordu. Je to tam docela prima, prohlásil, ale přiznal se, že na čtení knih moc není a zřejmě se tam v říjnu nevrátí.

Vnitřek domu byl vyzdoben květinami a rozzářen elektrickým světlem. K jídlu byla horká i studená polévka, langusty, křepelky, jahody, zmrzlina a skleníkové broskve. „Pořád stejné jídlo k večeři,“ konstatoval Freddie. „Všichni používají stejnou firmu.“

„Chodíte na hodně plesů?“ zeptala se Charlotta.

„Bohužel ano. V sezoně vlastně pořád.“

Charlotta vypila sklenku sektu v naději, že po ní bude veselejší, pak opustila Freddieho a toulala se pokoji. V jednom z nich probíhalo několik bridžových utkání. V dalším seděly dvě postarší vévodkyně. Ve třetím hráli starší muži kulečník a mladší kouřili. Charlotta tam našla Belindu s cigaretou v ruce. Charlotta na kouření nic neviděla, pokud člověk nechtěl vypadat jako znalý světa. Belinda tak rozhodně vypadala.

„Obdivuji tvé šaty,“ řekla Belinda.

„Nic na nich není. Ale *ty* vypadáš senzačně. Jak jsi přesvědčila macechu, aby ti dovolila takhle se obléknout?“

„Ráda by se tak oblékla sama!“

„Vypadá o tolik mladší než moje mamá. Což ovšem je.“

„A je to macecha, to je rozdíl. Co se vám to stalo u dvora?“

„Ó, to bylo něco! Šílenec na nás mířil revolverem!“

„Tvoje maminka mi to vyprávěla. Nebyla jsi hrůzou bez sebe?“

„Měla jsem co dělat, abych zklidnila mamá. Teprve pak jsem se vyděsila. Proč jsi v paláci říkala, že si se mnou chceš promluvit?“

„Á! Poslouchej.“ Odvedla Charlottu stranou, dál od mladíků. „Objevila jsem, jak se dostanou ven.“

„Kdo?“

„Děti.“

„Ó!“ Charlotta byla napnutá. „Povídej.“

Belinda snížila hlas. „Vyjdou ti ven mezi nohama, tam, co… močíš.“

„To je moc malé!“

„Roztáhne se to.“

To je strašné, pomyslela si Charlotta.

„Ale to není všechno,“ pokračovala Belinda. „Zjistila jsem, jak vznikají.“

„Jak?“

Belinda vzala Charlottu za loket a odvedla ji na vzdálenou stranu místnosti. Stály před zrcadlem ověšeným růžemi. Belindin hlas přešel skoro do šepotu. „Když se vdáš, musíš jít do postele s manželem.“

„Opravdu?“

„Ano.“

„Papá a mamá mají své pokoje.“

„Ale jsou vedle sebe?“

„Ano.“

„To proto, aby mohli vlézt do stejné postele.“

„Proč?“

„Protože aby počali dítě, manžel musí strčit pindíka do toho místa… kudy děti vycházejí.“

„Co je to pindík?“

„Tiše! No to, co mají muži mezi nohama – tys nikdy neviděla obrázek Michelangelova *Davida?“*

„Ne.“

„Je to ta věc, co z ní močí. Vypadá jako prst.“

„A *to* se musí dělat, aby byly děti?“

„Ano.“

„A všichni ženatí a vdané to musejí dělat?“

„Ano.“

„To je strašné. Kdo ti to řekl?“

„Viola Pontadarvyová. Přísahala, že to je pravda.“

A Charlotta jaksi věděla, že to pravda je. Jako by to bylo něco, co jen na chvíli zapomněla. Připadalo jí, že to dává smysl. Přesto to pro ni byl šok. Byl to ten divný pocit, který někdy měla ve snu, když se strašné podezření potvrdilo, nebo když se bála, že upadne, a najednou zjistila, že *padá.*

„Jsem moc ráda, žes to zjistila,“ řekla Belindě. „Kdyby se člověk vdal a netušil nic… jak by to bylo trapné!“

„Tvá matka ti má všechno vysvětlit večer před tvou svatbou, ale jestli je tvá matka příliš stydlivá, prostě… to zjistíš, až k tomu dojde.“

„Díky nebesům za Violu Pontadarvyovou.“ Charlottu náhle něco napadlo. „Má to něco společného s tím… krvácením, víš, každý měsíc?“

„Já nevím.“

„Počítám, že má. Všechno to souvisí – všechny věci, o nichž se nemluví. Tak teď víme, proč se o tom nemluví – je to tak nechutné.“

„Ta věc, kterou musíš dělat v posteli, se nazývá sexuální styk, ale Viola říká, že se tomu také říká souložení.“

„Ta ví hodně.“

„Má bratry. Řekli jí to už před lety.“

„Jak to zjistili?“

„Od starších chlapců ve škole. Chlapce takové věci hrozně zajímají.“

„Víš,“ poznamenala Charlotta, „ona celá ta záležitost odpuzuje, ale asi taky přitahuje.“

Najednou zahlédla v zrcadle odraz tety Clarissy. „Co vy dvě děláte zalezlé v koutě?“ zeptala se. Charlotta zrudla, ale teta Clarissa patrně nechtěla slyšet odpověď, neboť pokračovala: „Prosím tě, procházej se a mluv s lidmi, Belindo, je to *tvůj* ples.“

Odešla a obě dívky se vydaly na cestu pokoji. Místnosti byly uspořádány do kruhu, takže člověk jimi mohl procházet a skončit

tam, kde začal, nad schodištěm. Charlotta řekla: „Nemyslím, že bych se k tomu mohla někdy donutit.“

„Myslíš, že ne?“ zeptala se Belinda s podivným výrazem.

„Jak to myslíš?“

„Já nevím. Přemýšlela jsem o tom. Může to být docela hezké.“

Charlotta se na ni nechápavě podívala.

Belindě to bylo trapné. „Musím jít tančit,“ řekla Charlottě. „Uvidíme se později,“

Scházela po schodech. Charlotta se za ní dívala a ptala se, kolik šokujících tajemství jí život ještě odhalí.

Vrátila se do jídelny a vzala si další sklenku šampaňského. Jakým podivným způsobem se lidská rasa rozmnožuje, říkala si. Předpokládala, že zvířata dělají *něco* podobného. A co ptáci? Ne, ptáci snášejí vejce. A jaké výrazy! *Pindík* a *souložení.* Všechny tyto stovky elegantních a kultivovaných lidí kolem ní tato slova znají, ale nikdy je nevysloví. Protože se o nich nemluví, působí trapně. A protože působí trapně, nikdy se o nich nemluví. Na celé věci je něco velice *hloupého.* Jestli Stvořitel přikázal, aby lidé souložili, proč předstírat, že to nedělají?

Dopila víno a vyšla ven k tanečnímu parketu, tatínek s maminkou tančili polku a šlo jim to docela dobře. Maminka už zapomněla na ten incident v parku, ale tatínek se toho zážitku nemohl zbavit. Vypadal velice hezky ve fraku s bílým motýlkem. Když ho noha bolela, netančil, ale patrně ho dnes v noci netrápila. Na velkého muže se pohyboval překvapivě lehce. Zdálo se, že maminka se skvěle baví. Když tančila, dokázala se trochu uvolnit. Odložila svou obvyklou rezervovanost, zářivě se usmívala a dokonce ukazovala kotníky.

Když polka skončila, otec zachytil Charlottin pohled a přišel k ní. „Věnujete mi tento tanec, lady Charlotto?“

„Zajisté, mylorde.“

Byl to valčík. Otec se zdál nesoustředěný, ale kroužil s ní po parketu docela obratně. Jestlipak ona také tak září jako maminka. Pravděpodobně ne. Náhle pomyslela na to, jak papá a mamá souloží, a ta představa jí byla hrozně trapná.

Otec řekl: „Bavíš se dobře na svém prvním velkém plese?“

„Ano, děkuji ti,“ řekla poslušně.

„Vypadáš zamyšleně.“

„Snažím se chovat co nejlépe.“ Světla a zářící barvy se trochu rozmazaly a najednou se musela soustředit, aby stála zpříma. Bála se, že by mohla upadnout a působit trapně. Tatínek si všiml, jak se nepatrně zakymácela, a podržel ji trochu pevněji. Za okamžik tanec skončil.

Otec ji odvedl z parketu. Zeptal se: „Cítíš se opravdu dobře?“

„Ano, ale na okamžik se mi zatočila hlava.“

„Kouřila jsi?“

Charlotta se zasmála. „Rozhodně ne.“

„To je obvyklý důvod, proč se mladým dámám na plesech točí hlava. Dej na mou radu. Když chceš vyzkoušet tabák, udělej to v soukromí.“

„Nemyslím, že bych to chtěla.“

Příští tanec seděla a pak se zase objevil Freddie. Když s ním tančila, napadlo jí, že všichni mladíci i dívky včetně Freddieho a jí mají během společenské sezony hledat manžele a manželky, zejména na takovýchto plesech. Poprvé začala uvažovat o Freddiem jako o možném manželovi pro sebe. Bylo to nemyslitelné.

Tak jakého manžela chci? ptala se. Opravdu neměla tušení.

Freddie prohodil: „Jonathan jenom řekl: ‚Freddie, to je Charlotta,‘ ale myslím, že vám říkají lady Charlotta Waldenová.“

„Ano, kdo jste vy?“

„Markýz Chalfont.“

Takže jsme společensky spojitelní, napadlo Charlottu.

O něco později se s Freddiem dostala do rozhovoru s Belindou a Freddieho přáteli. Hovořili o nové hře, nazvané *Pygmalion*, která prý je velice rozpustilá, ale dosti vulgární. Chlapci hovořili o tom, že půjdou na boxerské utkání, a Belinda chtěla jít také, ale řekli jí, že to je vyloučené. Diskutovali o džezové hudbě. Jeden z chlapců byl tak trochu znalec, neboť nějaký čas žil ve Spojených státech. Freddiemu se nelíbila a s jistou nadutostí hovořil o „negrifikaci společnosti“. Všichni pili kávu a Belinda vykouřila další cigaretu. Charlotta se začínala dobře bavit.

Pak ale přišla Charlottina maminka a zábavu jim přerušila. „Otec a já odjíždíme," řekla Charlottě. „Máme pro tebe poslat kočár později?"

Charlotta si uvědomila, že je unavená. „Ne, pojedu s vámi," odpověděla. „Kolik je hodin?"

„Čtyři hodiny."

Šly si pro pláště. Maminka se zeptala: „Líbil se ti ten večer?"

„Ano, děkuji ti, mamá."

„Mně také. Kdo byli ti mladíci?"

„Znají se s Jonathanem."

„Byli příjemní?"

„Ke konci začala být konverzace docela zajímavá."

Otec už nechal předjet kočár. Když odjížděli od zářivých světel plesu, Charlotta si vzpomněla, co se stalo naposledy, když jeli kočárem, a pocítila strach.

Otec držel maminku za ruku. Oba vypadali šťastně. Charlotta se cítila osamělá. Podívala se z okna. Ve světle úsvitu spatřila čtyři muže v cylindrech kráčející po Park Lane, snad na cestě domů z nějakého klubu. Když kočár objížděl Hyde Park Corner, zahlédla podivné hromádky.

„Co je to?" zeptala se.

Maminka se podívala ven. „Co myslíš, drahá?"

„Na chodníku. Vypadá to jako ležící lidé."

„Jsou to lidé."

„Co tam dělají?"

„Spí."

Charlotta byla zděšena. Bylo jich tam osm nebo deset, leželi u zdi zabaleni do kabátů, dek a novin. Nemohla rozeznat, zda to byli muži či ženy, ale některé balíky byly dosti malé, že to mohly být děti.

Zeptala se: „Proč spí tady?"

„Já nevím, drahá," odvětila matka.

Otec řekl: „Protože nemají kde spát."

„Oni nemají žádný domov?"

„Ne."

„Nevěděla jsem, že je někdo tak chudý," hlesla Charlotta. „To je strašné." Představila si všechny pokoje v domě strýce George, jídlo, které bylo připraveno, aby si z něj vybralo osm set lidí, z nichž každý už večeřel, nákladné, pečlivě ušité oděvy, které měli nové každou sezonu – a tady lidé spí pod novinami. Řekla: „Měli bychom pro ně něco udělat."

„My?" zeptal se otec. „Co bychom měli udělat?"

„Postavit pro ně domy."

„Pro všechny?"

„Kolik jich je?"

Otec pokrčil rameny. „Tisíce."

„Tisíce! Já myslela, že jen těch několik." Charlotta byla zdrcena. „Nemohl bys postavit malé domy?"

„Domy nepřinášejí žádný zisk, zejména ne takové."

„Možná bys to měl přesto udělat."

„Proč?"

„Protože silní by se měli starat o slabé. Slyšela jsem, jak jsi to říkal panu Samsonovi." Samson byl šafář na Walden Hallu a vždycky se snažil ušetřit peníze na opravách pronajatých domků.

„Už tak se staráme o spoustu lidí," řekl otec. „O všechny služebníky, jimž platíme mzdy, o nájemce, kteří obdělávají naše pozemky a bydlí v našich domcích, o dělníky ve společnostech, do nichž investujeme, o všechny vládní zaměstnance, kteří jsou placeni z našich daní…"

„To nepovažuji za dostatečnou omluvu," přerušila ho Charlotta. „Ti chudí lidé spí *na ulici*. Co budou dělat v zimě?"

Matka řekla ostře: „Tvůj tatínek se nepotřebuje omlouvat. Narodil se jako aristokrat a spravuje své panství pečlivě. Své bohatství si zasluhuje. Ti lidé na chodníku jsou flákači, zločinci, opilci a darmošlapové."

„I ty děti?"

„Nebuď impertinentní. Nezapomeň, že se pořád ještě musíš mnoho učit."

„Právě si začínám uvědomovat, kolik ještě," řekla Charlotta.

Když kočár zatáčel do dvora jejich domu, Charlotta zahlédla jednoho z pouličních spáčů hned vedle vrat. Rozhodla se, že se na něj podívá zblízka.

Kočár se zastavil u hlavního vchodu. Charles pomohl sestoupit matce, potom Charlottě. Charlotta se rozběhla přes dvůr. William už zavíral vrata. „Jenom chvilku," zavolala Charlotta.

Zaslechla, jak otec říká: „Co to k čertu…?"

Vyběhla na ulici.

Spáč byla žena. Ležela stulená na chodníku s rameny opřenými o zeď dvora. Na nohou měla mužské vysoké boty, vlněné punčochy, špinavý modrý kabát a velikánský, kdysi moderní klobouk s trsem špinavých umělých květů. Hlava jí padla na stranu a tvář byla obrácena k Charlottě.

Něco povědomého bylo na tom kulatém obličeji a širokých ústech. Ta žena byla mladá…

Charlotta vykřikla: „Annie!"

Spící žena otevřela oči.

Charlotta na ni zděšeně zírala. Před dvěma měsíci byla Annie komornou na Walden Hallu v naškrobené čisté uniformě a malým bílým čepečkem na hlavě, hezká dívka s velkým poprsím, takový smíšek. „Annie, co se ti stalo?"

Annie se s námahou zvedla a vysekla žalostné pukrle. „Ach, lady Charlotto, doufala jsem, že vás zahlédnu, vždycky jste na mne byla hodná, nemám se kam obrátit…"

„Ale jak se z tebe stalo tohle?"

„Byla jsem propuštěná, mylady, bez vysvědčení, když zjistili, že čekám dítě. Já vím, že jsem neudělala dobře…"

„Ale ty nejsi vdaná!"

„Ale chodila jsem s Jimmym, pomocným zahradníkem…"

Charlotta si vzpomněla na Belindina odhalení a uvědomila si, že jestli to všechno je pravda, skutečně bude možné, aby děvčata měla děti, i když nejsou vdaná. „Kde je dítě?"

„Přišla jsem o něj."

„Jak jsi o něj přišla?"

„Chci říct, že přišlo příliš brzy, mylady, narodilo se mrtvé."

„To je strašné," zašeptala Charlotta. Nevěděla, že je něco takového možné. „A proč není Jimmy s tebou?"

„Utekl na moře. Ale miloval mě, to já vím, jenže se bál manželství, bylo mu teprve sedmnáct…" Annie začala plakat.

Charlotta zaslechla otcův hlas. „Charlotto, okamžitě pojď sem."

Obrátila se k němu. Stál ve vratech ve večerním úboru s cylindrem v ruce a náhle ho viděla jako velkého, samolibého, krutého starce. Řekla mu: „Toto je jedna ze služebných, o něž se tak dobře staráš."

Otec se podíval na dívku. „Annie! Co to má znamenat?"

Annie řekla: „Jimmy utekl, mylorde, takže jsem se nemohla vdát a nemohla jsem dostat jiné místo, protože jste mi nedali vysvědčení, a styděla jsem se jít domů, tak jsem přijela do Londýna…"

„Přišla jsi do Londýna žebrat," řekl otec tvrdě.

„Papá!" vykřikla Charlotta.

„Ty to nechápeš, Charlotto…"

„Chápu to dokonale…"

Objevila se matka a řekla: „Charlotto, jdi od toho stvoření!"

„To není stvoření, to je Annie."

„Annie!" vyjekla matka. „Je to padlá žena!"

„To stačí," řekl otec. „Tato rodina nediskutuje na ulici. Pojďme okamžitě dovnitř."

Charlotta vzala Annie kolem ramen. „Potřebuje se vykoupat, nové šaty a teplou snídani."

„Nebuď směšná!" odsekla matka. Zdálo se, že při pohledu na Annie málem propadá hysterii.

„Tak dobře," řekl otec. „Vezmi ji do kuchyně. Komorné už teď budou vzhůru. Řekni jim, ať se o ni postarají. Pak přijď za mnou do salonu."

Ozvala se matka: „Stephene, to je šílenství…"

„Pojďme *dovnitř,*" přikázal otec.

Šli dovnitř.

Charlotta odvedla Annie dolů do kuchyně. Služka čistila sporák a kuchtička krájela slaninu k snídani. Bylo krátce po páté. Charlotta netušila, že začínají pracovat tak brzy. Obě se na ni udiveně podívaly, když vkročila dovnitř v plesové toaletě a s Annie vedle sebe.

Charlotta řekl: „To je Annie. Pracovala u nás na Walden Hallu. Měla trochu smůlu, ale je to hodné děvče. Musí se vykoupat. Najděte jí nové šaty a spalte ty staré. Pak jí dejte snídani.“

Na okamžik stály obě jako zkamenělé. Potom se kuchtička vzpamatovala: „Dobře, mylady.“

„Uvidíme se později, Annie,“ řekla Charlotta.

Annie uchopila Charlottu za paži. „Ó, díky vám, mylady.“

Charlotta vyšla z kuchyně.

A teď bude malér, říkala si, když stoupala nahoru. Nevadilo jí to tak, jak by možná mělo. Spíš měla pocit, že ji rodiče zradili. K čemu jí jsou ty roky studií, když za jediný večer zjistila, že to nejdůležitější ji nikdy nenaučili? Jistě, mluvili o ochraně mladých dívek, ale Charlotta si myslela, že vhodnější výraz je klamání. Když jí došlo, jak nevědomá byla až do dnešní noci, připadala si tak hrozně hloupá, až se zalykala zlostí.

Vkročila do salonu.

Papá stál vedle krbu se sklenicí v ruce. Mamá seděla u klavíru a hrála molové akordy s bolestným výrazem ve tváři. Záclony byly zataženy. Teď po ránu pokoj vypadal divně se včerejšími nedopalky doutníků v popelnících a studeným světlem úsvitu na hranách nábytku… Byl to večerní pokoj a vyžadoval světlo lampy a teplo, nápoje a služebnictvo a dav lidí ve večerních úborech. Dnes všechno vypadalo jinak.

„Charlotto,“ začal otec. „Ty nechápeš, co je Annie za ženu. Propustili jsme ji z určitého důvodu, rozumíš. Udělala něco velmi špatného, co ti nemohu vysvětlovat –“

„Já vím, co udělala,“ řekla Charlotta a posadila se. „A vím, s kým to udělala. Se zahradníkem jménem Jimmy.“

Matka zalapala po dechu.

Otec řekl: „Já nevěřím, že máš vůbec potuchy, o čem mluvíš.“

„A jestli nemám, čí je to vina?“ vyhrkla Charlotta. „Jak se mi podařilo dosáhnout věku osmnácti let, aniž jsem se dozvěděla, že někteří lidé jsou tak chudí, že spí na ulici, že komorné, které čekají dítě, se propouštějí, a že – že – muži nejsou stejní jako ženy? Neříkej mi, že těm věcem nerozumím a že se ještě musím mnoho učit! Strávila jsem celý život učením a teď zjišťuji, že to většinou byly lži! Jak

se odvažujete! Jak se odvažujete!“ Vyhrkly jí slzy a ona se nenáviděla za to, že se přestala ovládat.

Slyšela, jak matka říká: „Ó, to je příliš hloupé.“

Otec se posadil vedle ní a vzal ji za ruku. „Mrzí mne, že si to myslíš,“ řekl. „Všechny dívky jsou udržovány v nevědomosti o jistých věcech. Dělá se to pro jejich dobro. My jsme ti nikdy nelhali. Jestli jsme ti neřekli, jak krutý a drsný je svět, bylo to jen proto, že jsme chtěli, aby sis co možná nejdéle užívala dětství. Snad jsme udělali chybu.“

Matka řekla ostře: „Chtěli jsme tě uchránit před malérem, do jakého se dostala Annie!“

„Já bych to takhle neřekl,“ ozval se mírně tatínek.

Z Charlotty vyprchala zlost. Cítila se znovu jako dítě. Chtělo se jí položit si hlavu na otcovo rameno, ale hrdost jí to nedovolila.

„Odpustíme si všichni a budeme zase kamarádi?“ zeptal se otec.

Nápad, který klíčil Charlottě v hlavě, byl najednou tady a ona bez rozmyšlení vyhrkla: „Dovolíte mi vzít si Annie jako osobní komornou?“

Otec řekl: „Víš…“

„V žádném případě!“ vyhrkla matka hystericky. „To je naprosto vyloučené! Aby osmnáctiletá dívka, která je dcerou hraběte, měla za komornou padlou ženu! Ne, absolutně a definitivně ne!“

„Tak co bude dělat?“ zeptala se klidně Charlotta.

„Měla o tom přemýšlet, když… Měla o tom přemýšlet dřív.“

Otec řekl: „Charlotto, nemůžeme si dovolit, aby žena pochybné pověsti žila v této domácnosti. I kdybych to připustil, služebnictvo by bylo pohoršeno. Polovina by jich dala výpověď. Už teď slyším, jak reptají, a to jen proto, že jsme ji pustili do kuchyně. Chápeš, nejen maminka a já se straníme takových lidí – celá společnost to dělá.“

„Pak jí koupím domek,“ prohlásila Charlotta, „a dám jí apanáž a budu její přítelkyně.“

„Nemáš žádné peníze,“ odsekla matka.

„Můj ruský dědeček mi něco nechal.“

Otec řekl: „Ale peníze spravuji já, a dokud ti nebude jedenadvacet, nedovolím, abys je použila na takový účel.“

„Tak co pro ni můžeme udělat?“ řekla Charlotta zoufale.

„Udělám s tebou dohodu,“ řekl otec. „Dám jí peníze, aby si sehnala slušné bydlení, a postarám se, aby dostala práci v továrně.“

„Co za to budu muset udělat já?“

„Ty musíš slíbit, že se s ní nepokusíš sejít, nikdy.“

Charlotta cítila velkou únavu. Otec měl na všechno odpověď. Už se s ním nemohla dál přít a neměla sílu naléhat. Povzdechla si.

„Tak dobře,“ řekla.

„Hodné děvče. Navrhuji, abys za ní teď šla, řekla jí o naší úmluvě a pak se rozloučila.“

„Nejsem si jistá, že se jí dokážu podívat do očí.“

Otec ji poplácal po ruce. „Bude ti velice vděčná, uvidíš. Až si s ní promluvíš, jdi si lehnout. Já se postarám o detaily.“

Charlotta nevěděla, jestli vyhrála nebo prohrála, zda je otec krutý nebo laskavý, zda by se Annie měla cítit zachráněna nebo odkopnuta. „Dobrá,“ řekla unaveně. Chtěla otci povědět, že ho má ráda, ale nedokázala to vyslovit. Po chvíli se zvedla a opustila salon.

Den po debaklu vzbudila Bridget Felixe v poledne. Cítil se velmi slabý. Bridget stála vedle jeho postele s velkým hrnkem v ruce. Felix se posadil a vzal ho od ní. Nápoj byl úžasný. Připadalo mu, že se skládá z teplého mléka, cukru, rozehřátého másla a kousků chleba. Zatímco pil, Bridget chodila po pokoji, poklízela a zpívala sentimentální píseň o chlapcích, kteří položili životy za Irsko.

Odešla a vrátila se s další Irkou stejného věku, která byla zdravotní sestra. Žena mu sešila ruku a obvázala mu bodnou ránu v rameni. Z konverzace Felix pochopil, že je to místní potratářka. Bridget jí řekla, že se Felix porval v hospodě. Sestra žádala shilling za návštěvu a řekla: „Neumřeš. Kdyby ses byl nechal ošetřit hned, nebyl bys tolik krvácel. Takhle se budeš cítit slabý několik dní.“

Když odešla, Bridget si s ním promluvila. Byla to statná, dobrosrdečná žena hodně přes padesát. Její manžel se dostal v Irsku do nějakých nesnází, a proto utekli do anonymity Londýna, kde zemřel na chlast, jak řekla. Měla dva syny, kteří jsou policisty v New Yorku, a dceru, která slouží v Belfastu. Byla v ní hořkost, která se projevila

občasnou ironicky humornou poznámkou, obvykle na účet Angličanů.

Zatímco mu vysvětlovala, proč by mělo mít Irsko vlastní vládu, Felix usnul. Znovu ho probudila večer, aby si vzal teplou polévku.

Následující den se mu rány začaly viditelně hojit, o to víc ho bolelo srdce. Veškeré zoufalství a výčitky, které cítil v parku, když prchal, se teď vracely. Utekl! Jak se to mohlo stát?

Lydia.

Teď je lady Waldenová.

Bylo mu na zvracení.

Donutil se uvažovat jasně a chladně. Věděl, že se vdala a odjela do Anglie. Bylo jasné, že Angličan, kterého si vzala, musel být šlechtic a muž se silným zájmem o Rusko. Stejně zřejmé bylo, že osoba, která vyjednává s Orlovem, musí patřit k politické elitě a být expert na ruské záležitosti. Nemohl vědět, že to bude týž muž, říkal si Felix, ale měl si uvědomit, že to je možné.

Shoda okolností nebyla tak pozoruhodná, jak se zdálo, ale přesto byla fantastická. Dvakrát v životě byl Felix naprosto, slepě a k zbláznění šťastný. Poprvé, když ve čtyřech letech – než mu zemřela matka – dostal červený míč. Podruhé, když se do něj Lydia zamilovala. Ale červený míč mu nikdy nikdo nevzal.

Nedokázal si představit větší štěstí než to, které prožil s Lydií – ovšem ani úděsnější zklamání než to, které následovalo. Od té doby nezažil Felix takové citové vrcholy a propasti. Když odešla, začal se toulat po ruském venkově oblečen jako mnich a kázal anarchistické evangelium. Říkal mužikům, že půda je jejich, protože ji obdělávají; že dřevo v lese patří tomu, kdo porazí strom; že nikdo kromě nich nemá právo jim vládnout, a protože samovláda není žádná vláda, říká se jí anarchie. Byl skvělý kazatel a získal si mnoho přátel, ale už nikdy se nezamiloval a doufal, že se ani nikdy nezamiluje.

Jeho kazatelské období skončilo v roce 1899, kdy byl při celonárodní studentské stávce zatčen jako agitátor a poslán na Sibiř. Desetileté toulání ho naučilo snášet zimu, hlad a bolest; ale když pracoval v trestanecké kolonii a dřevěným nářadím dobýval zlato v dole a musel pokračovat v práci, i když muž na řetěze vedle něj padl mrtev, když viděl bičovat malé kluky a ženy, poznal temnotu, hořkost, zoufalství

a nakonec nenávist. Na Sibiři akceptoval životní zásady: Kraď, nebo umři hladem, ukryj se, nebo budeš bit, bojuj, nebo zemřeš! Tam se také naučil být lstivý a nemilosrdný. Tam se seznámil s pravdou o útlaku. Funguje tak, že se oběti poštvou proti sobě místo proti svým utlačovatelům.

Utekl a zahájil dlouhou cestu k šílenství, která skončila, když před Omskem zabil policistu a uvědomil si, že nezná strach.

Vrátil se do civilizace jako čistokrevný revolucionář. Zdálo se mu neuvěřitelné, že kdysi váhal házet bomby na šlechtice, kteří spravovali sibiřské trestanecké doly. Byl rozzuřen vládou vyprovokovanými pogromy na Židy na západě a jihu Ruska. Bylo mu zle z tahanic mezi bolševiky a menševiky na druhém sjezdu Sociálnědemokratické strany. Inspiroval ho časopis *Chléb a svoboda*, který přišel z Německa, s citátem z Bakunina v záhlaví: „Touha ničit je také tvůrčí.“ Nakonec, protože nenáviděl vládu, byl rozčarován socialisty a přesvědčen anarchisty, odjel do města Białystok a založil skupinu Zápas.

To byly slavné roky. Nikdy nezapomene na mladého Nisana Farbera, který probodl nožem majitele továrny před synagogou v Den smíření. Felix sám zastřelil náčelníka policie. Pak přenesl svůj boj do Sankt Peterburgu, kde založil další anarchistickou skupinu, Neoprávnění, a naplánoval úspěšný atentát na velkovévodu Sergeje. Toho roku – 1905 – se v Petěrburgu zabíjelo, vykrádaly se banky, byly stávky a nepokoje. Zdálo se, že revoluce je vzdálená jen několik dní. Pak přišla represe – nelítostnější, účinnější a mnohem krvavější než to, co kdy revolucionáři spáchali. Tajná policie vtrhla uprostřed noci do domů Neoprávněných a všichni byli zatčeni kromě Felixe, který zabil jednoho policistu, zmrzačil druhého a utekl do Švýcarska, protože tehdy už ho nikdo nemohl zastavit, tak byl odhodlaný a silný a rozzlobený a nemilosrdný.

Za celé ty roky, a dokonce ani v následujících klidných letech ve Švýcarsku, nikdy nikoho nemiloval. Byli lidé, které si trochu oblíbil – pasáka vepřů v Gruzii, starého židovského výrobce bomb v Białystoku, Ulricha v Ženevě – ale ti všichni vstoupili do jeho života a zase z něj odešli. Také měl ženy. Mnoho žen vycítilo jeho divokou povahu a stranily se ho, ale ty, pro něž byl přitažlivý, si okamžitě

získal. Občas podlehl pokušení a vždycky byl více či méně zklamán. Oba jeho rodiče byli mrtvi a svou sestru nespatřil dvacet let. Když se ohlédl, viděl svůj život po Lydii jako pomalý pád do nečitelnosti. Přežil, protože díky svým zkušenostem s vězněním, mučením, trestním táborem a dlouhým, krutým útěkem ze Sibiře byl stále méně a méně citlivý. Už mu nezáleželo ani na sobě. Dospěl k názoru, že to způsobil jeho nedostatek strachu, neboť člověk se mohl bát jen o to, na čem mu záleželo.

Tak se mu to líbilo.

Jeho láska nebyla pro lidi, byla pro *lid.* Cítil se všemi hladovějícími rolníky a nemocnými dětmi a vyděšenými vojáky a chromými horníky. Nenáviděl nikoho konkrétního: jen všechna knížata, všechny statkáře, všechny kapitalisty a všechny generály.

Když obětoval svou osobnost vyššímu principu, věděl, že je jako kněz, a to jako jeden konkrétní kněz – jeho otec. Už se necítil o nic menší. Respektoval otcovu ušlechtilost a ošklivil si to, čemu sloužil. On, Felix, si zvolil správnou cestu. On svůj život nepromarní.

Toto byl Felix, který se formoval mnoho let, když se jeho dospělá osobnost vynořila z přizpůsobivosti mládí. Napadlo ho, že na Lydiině výkřiku bylo ohromující to, že mu připomněl, že jednou byl možná odlišný Felix, vřelý a milující muž, sexuálně toužící muž, muž schopný žárlivosti, chtivosti, marnivosti a strachu. Byl bych raději takový? ptal se teď sám sebe. Ten muž by toužil hledět do jejích velkých šedých očí a hladit její jemné světlé vlasy, sledovat, jak se nemůže zdržet smíchu, když se pokouší naučit hvízdat, přít se s ní o Tolstém, jíst s ní černý chléb a uzené sledě a pozorovat, jak se její hezká tvář kroutí po prvním doušku vodky. Ten muž by byl *hravý.*

Také by měl *starosti.* Ptal by se, jestli je Lydia šťastná. Váhal by stisknout spoušť ze strachu, že ji zasáhne odražená kulka. Možná by váhal zabít jejího synovce, kdyby ho měla ráda. Takový muž by byl špatný revolucionář.

Ne, říkal si, když šel večer spát, nechtěl bych být takový muž. Není ani nebezpečný.

V noci se mu zdálo, že zastřelil Lydii, ale když se probudil, nemohl si vzpomenout, jestli z toho byl smutný.

Třetí den vyšel ven. Bridget mu dala košili a kabát, které patřily jejímu manželovi. Nepadly mu, protože ten byl menší a silnější než Felix. Vlastní kalhoty a boty mohl Felix ještě nosit, Bridget z nich vyprala krev.

Spravil si kolo, které se poškodilo, když ho upustil ze schodů. Narovnal zkroucený ráfek, spravil píchnutou duši a páskou slepil roztrženou kůži sedla. Vylezl na kolo a kousek jel, ale okamžitě si uvědomil, že ještě není dost silný, aby jel daleko. Raději šel pěšky.

Byl nádherný slunný den. Ve stánku s obnošenými oděvy v Mornington Crescentu dal půl pence a kabát Bridgetina manžela a dostal lehčí kabát, který mu padl. Když procházel ulicemi Londýna v letním počasí, cítil se podivně spokojený. Nemám proč být spokojený, říkal si. Můj chytrý, dobře zorganizovaný a odvážný plán atentátu se rozpadl na kusy, protože jedna žena vykřikla a starší muž tasil meč. Takové fiasko!

Dospěl k názoru, že ho tak dobře naladila Bridget. Viděla, že je v nesnázích, a bez váhání mu poskytla pomoc. To mu připomnělo velkodušnost lidí, pro něž střílel a házel bomby a nechal se zranit mečem. To mu dodávalo sílu.

Došel až k St. James's Parku a zaujal své známé místo naproti Waldenovu domu. Díval se na druhou stranu na bělostné kameny a vysoká, elegantní okna. Můžete mě srazit, říkal si, ale nemůžete se mě zbavit. Kdybyste věděli, že jsem tu zase, třásli byste se ve svých lakýrkách.

Začal dům pozorovat. Na neúspěchu bylo nejhorší, že oběť bude ve střehu. Teď by bylo opravdu velice obtížné Orlova zabít, protože jistě podnikne bezpečnostní opatření, Ale Felix zjistí, jaká jsou to opatření, a vyhne se jim.

V jedenáct hodin vyjel ven kočár a Felix měl dojem, že za sklem zahlédl bradku a cylindr – Walden. Vrátil se v jednu. Znovu vyjel ve tři, tentokrát byl uvnitř dámský klobouk, patrně patřící Lydii, nebo možná jejich dceři; ať to byl kdokoliv, vrátil se v pět. Večer přišlo několik hostů a rodina zřejmě večeřela doma. Ani stopy po Orlovovi. Spíše to vypadalo, že se odstěhoval.

Já si ho najdu, řekl si.

Cestou zpět do Camden Townu si koupil noviny. Když dorazil domů, Bridget mu nabídla čaj, takže četl noviny v jejím obývacím pokoji. Nebylo tam nic o Orlovovi ani ve Dvorních informacích, ani ve Společenské rubrice.

Bridget zahlédla, co to čte. „Zajímavý materiál pro člověka, jako jste vy," poznamenala ironicky. „Teď se patrně budete rozmýšlet, na který ples máte dnes večer jít…"

Felix se usmál, ale nic neřekl.

Bridget řekla: „Abyste věděl, já vím, co jste zač. Vy jste anarchista."

Felix stále mlčel.

„Koho hodláte zabít?" zeptala se. „Doufám, že toho zatraceného krále." Hlasitě si usrkla čaje. „No, nedívejte se tak na mne. Koukáte, jako byste se mi chystal prořízнout krk. Nemusíte se bát, já to na vás nepovím. Můj manžel oddělal v mládí několik Angličanů."

Felix byl v rozpacích. Uhádla – a ještě to schválila! Nevěděl, co říci. Vstal a složil noviny. „Jste moc hodná žena," řekl.

„Kdybych byla o dvacet let mladší, dala bych vám pusu. Jděte pryč, než se zapomenu."

„Děkuji vám za čaj," řekl Felix. Vyšel ven.

Strávil zbytek večera v nudném suterénním pokoji, kde seděl, díval se na zeď a přemýšlel. Ovšem že se Orlov skrývá, ale kde? Jestli není u Waldenů, může být na ruském velvyslanectví, nebo u některého zaměstnance velvyslanectví, nebo v hotelu, nebo u některého z Waldenových přátel. Třeba je i mimo Londýn, v nějakém domě na venkově. Nedaly se prověřit všechny možnosti.

Nebude to tak snadné. Začal si dělat starosti.

Uvažoval o tom, že by Waldena sledoval. Možná by to bylo nejlepší, co by mohl udělat, ale nestačilo to. Ačkoliv by na kole stačil držet tempo s kočárem po Londýně, bylo by to pro cyklistu vyčerpávající a Felix věděl, že by to několik dní nevydržel. A kdyby během tří dnů Walden navštívil několik soukromých domů, dva či tři úřady, hotel nebo dva, a velvyslanectví – jak by Felix zjistil, ve které z těch budov Orlov je? Bylo to možné, ale zabralo by to čas.

Mezitím by jednání pokračovala a válka by se blížila.

A co když Orlov přece jen stále bydlí u Waldenových a prostě se rozhodl nevycházet?

Ještě když Felix uléhal na lůžko, stále se obíral tím problémem. Ráno se vzbudil s řešením.

Zeptá se Lydie.

Naleštil si boty, umyl si vlasy a oholil se. Půjčil si od Bridget bílou bavlněnou šálu, omotal si ji kolem krku a tak zakryl, že nemá límec ani vázanku. Ve vetešnictví v Mornington Crescent si koupil buřinku, která mu skvěle seděla. Podíval se na sebe do vetešníkova popraskaného a oslepléhо zrcadla. Vypadal nebezpečně seriózně. Šel dál.

Neměl ani tušení, jak na něj Lydia zareaguje. Byl si zcela jist, že ho ten večer nepoznala. Tvář měl přece zakrytou a její výkřik byl reakcí na zjevení neznámého muže se střelnou zbraní. Vyhodí ho? Začne ze sebe ihned strhávat šaty, jako to dělávala? Nebo bude lhostejná a bude ho brát jako někoho, koho znala v mládí a už jí na něm nezáleží?

Přál si, aby byla v šoku, vyvedená z míry, ale ještě stále do něj zamilovaná, aby byl schopen vymámit z ní to tajemství.

Najednou si nemohl vzpomenout, jak vypadá. A to bylo velmi divné. Věděl, že měla určitou výšku, nebyla tlustá ani hubená, světlé vlasy a šedé oči. Ale nemohl si v paměti vybavit její podobu. Když se soustředil na její nosík, viděl ho, nebo si ji dovedl nejasně, bez určité podoby představit v kalném světle petěrburského večera; ale když se snažil ten obraz zaostřit, rozplynula se.

Došel do parku a před domem se váhavě zastavil. Bylo deset hodin. Jestlipak už vstali? V každém případě by měl počkat, až Walden opustí dům. Napadlo ho, že by dokonce mohl zahlédnout Orlova v hale – v době, kdy nebude mít žádnou zbraň.

Jestli ho uvidím, uškrtím ho vlastníma rukama, řekl si zuřivě.

Přemýšlel, co asi teď dělá Lydia. Třeba se obléká. Ach ano, umím si ji představit v korzetu, jak si češe vlasy před zrcadlem. Nebo možná snídá. Na prostřeném stole jsou vejce a maso a ryby, ale ona sní jen kousek rohlíku a plátek jablka.

Před vchodem se objevil kočár. Za okamžik do něj někdo nastoupil a kočár se rozjel k bráně. Felix stál na druhé straně ulice. A

když ho povoz míjel, náhle se díval přímo na Waldena přes okno kočáru a Walden na něj. Felix měl nutkání vykřiknout: „Hej, Waldene, já ji píchal první!“ Místo toho se usmál a smekl klobouk. Walden opětoval pozdrav úklonou a kočár projel kolem.

Felix se ptal sám sebe, proč má tak povznesenou náladu.

Prošel bránou a šel přes nádvoří. Viděl květiny v každém okně domu a pomyslel si: Ach ano, vždycky milovala květiny. Vyšel po schodech ke dveřím a zatahal za zvonek.

Možná zavolá policii, napadlo ho.

O chvíli později otevřel sluha dveře. Felix vstoupil dovnitř. „Dobré ráno,“ řekl.

„Dobré ráno, pane,“ řekl sluha.

Takže opravdu vypadám solidně. „Rád bych mluvil s hraběnkou z Waldenu. Jde o velmi naléhavou záležitost. Jmenuji se Konstantin Dmitrič Levin. Určitě si mne bude pamatovat z Petěrburgu.“

„Ano, pane. Konstantin…?“

„Konstantin Dmitrič Levin. Dám vám vizitku.“ Felix si sáhl do kabátu. „Ach! Žádnou jsem si nevzal.“

„To nevadí, pane. Konstantin Dmitrič Levin.“

„Ano.“

„Budete-li tak laskav a počkáte tady, podívám se, zda je hraběnka doma.“

Felix přikývl a sluha odešel.

Kapitola šestá

Sekretář s knihovničkou z doby královny Anny byl jedním z Lydiiných oblíbených kousků nábytku v londýnském domě. Dvě stě let starý, v černém laku zdobený zlatem, s neurčitě čínskými sceneriemi pagod, vrb, ostrovů a květin. Přední část se vyklopila, sekretář se změnil v psací stůl a odhalily se červeným sametem vyložené přihrádky na dopisy a malé zásuvky na papír a pera. V zaoblené dolní části byly velké zásuvky a nahoře, nad úrovní jejích očí, když seděla u stolu, byla knihovna se zrcadlovými dvířky. Starobylé zrcadlo ukazovalo zakalený, zkreslený odraz ranního pokoje za ní.

Na psacím stole byl nedopsaný dopis sestře, Alexově matce, do Sankt Peterburgu. Lydiino písmo bylo drobné a neúhledné. Napsala rusky: *Nevím, co si mám myslet o Charlottě* a pak přestala. Seděla, dívala se do místy slepnoucího zrcadla a zamyslela se.

Společenská sezona byla velice rušná tím nejhorším možným způsobem. Po protestu sufražetky u dvora a šílenci v parku si myslela, že už žádné katastrofy nemohou nastat. A několik dní byl život poklidný. Charlotta byla úspěšně představena u dvora. Alex už nebyl v domě, aby narušoval Lydiin duševní klid, protože se odstěhoval do hotelu Savoy a na společenských akcích se neukazoval. Belindin ples měl obrovský úspěch. Tu noc Lydia zapomněla na své problémy a skvěle se bavila. Tančila valčík, polku, two-step, tango a dokonce i ragtime. Jejími tanečníky byla polovina Horní sněmovny, několik elegantních mladíků a – ze všech nejvíc – její manžel. Nebylo příliš *šik* tančit tolikrát s vlastním manželem. Ale Stephen vypadal tak pěkně v bílé vázance a fraku, a tančil tak dobře, že se poddala potěšení z tance. Její manželství rozhodně procházelo jednou ze šťastnějších fází. Když si promítla minulá léta, měla pocit, že během sezony tomu vždycky tak bylo. A pak se objevila Annie a všechno pokazila.

Lydia si jen matně pamatovala Annie jako komornou na Walden Hallu. Člověk si nemohl přece pamatovat všechno služebnictvo v tak velké domácnosti – v domě bylo asi padesát lidí a pak zahradníci a štolbové. Ani ji všichni neznali. Když při jedné slavnostní příležitosti zastavila Lydia procházející služebnou v hale a zeptala se jí, jestli je

lord Walden ve svém pokoji, dostalo se jí následující odpovědi: „Půjdu se podívat, madam – koho mám ohlásit?“

Ale pamatovala si den, kdy za ní přišla paní Braithwaitová, hospodyně na Walden Hallu, se zprávou, že Annie bude muset odejít, protože je těhotná. Paní Braithwaitová neřekla „těhotná“, ale „přistižena při mravním poklesku“. Lydii i paní Braithwaitové to bylo trapné, ale žádná tím nebyla šokována: už se to služebným stalo a stane se to znovu. Je nutné je propustit – byl to jediný způsob, jak vést slušnou domácnost – a přirozeně jim za těchto okolností není možné dát doporučení. Bez „vysvědčení“ ovšem služka nemohla dostat další místo; obvykle žádné místo nepotřebovala, protože buď se provdala za otce dítěte, nebo se vrátila domů k matce. Avšak za několik let, až odchovala děti, se taková dívka mohla vrátit do domu jako pradlena nebo kuchtička, nebo v jiné funkci, která by ji nepřiváděla do styku se zaměstnavateli.

Lydia tehdy předpokládala, že se život Annie bude vyvíjet stejně. Vzpomněla si, že mladý zahradnický pomocník odešel bez výpovědi a utekl na moře – ta zpráva se jí donesla, protože v té době bylo obtížné sehnat za rozumné peníze chlapce na práci do zahrady – ale samozřejmě ji nikdo nikdy nesdělil souvislost mezi Annie a tím chlapcem.

Nejsme tvrdí, říkala si Lydia, jako zaměstnavatelé jsme relativně velkorysí. A přesto Charlotta reagovala, jako bych já zavinila situaci, do níž se Annie dostala. Já nevím, kde bere ty nápady. Jak to řekla? „Já vím, co Annie udělala, a vím, s kým to udělala.“ Proboha, kde se to dítě naučilo takhle mluvit? Zasvětila jsem celý život, abych ji vychovala čistou a neposkvrněnou a slušnou, ne jako já, *ani na to nemyslet* –

Namočila pero do kalamáře. Ráda by se o své starosti podělila se sestrou, ale v dopise to bylo tak těžké. Bylo by to těžké i osobně, pomyslela si. Právě s Charlottou se chtěla podělit o své myšlenky. Proč vždycky, když se snažím, začnu být neústupná a tyranská?

Do pokoje vstoupil Pritchard. „Přišel za vámi pan Konstantin Dmitrič Levin, mylady.“

Lydia se zamračila. „Mám dojem, že ho neznám.“

„Ten pán řekl, že jde o naléhavou záležitost, mylady, zřejmě se domnívá, že si ho pamatujete ze Sankt Peterburgu.“ Pritchard se tvářil pochybovačně.

Lydia zaváhala. Jméno jí bylo nějak povědomé. Čas od času za ní v Londýně přicházeli Rusové, které sotva znala. Obvykle začali nabídkou, že doručí domů vzkazy, a skončili tím, že se zeptali, jestli si mohou půjčit peníze na zpáteční cestu. Lydia jim ráda pomohla. „Tak dobře,“ řekla. „Uveďte ho.“

Pritchard odešel. Lydia si opět namočila pero a napsala: *Co může člověk dělat, když je dítěti osmnáct let a má svou vlastní hlavu? Stephen říká, že si to příliš beru. Přála bych si –*

Ani se Stephenem si nemohu pořádně promluvit, napadlo ji. Jen mě začne konejšit.

Dveře se otevřely a Pritchard oznámil: „Pan Konstantin Dmitrič Levin.“

Lydia promluvila přes rameno anglicky. „Hned budu u vás, pane Levine.“ Když dopisovala: *– abych mu mohla věřit*, zaslechla, jak komorník zavřel dveře. Odložila pero a otočila se.

Promluvil na ni rusky. „Jak se máš, Lydie?“

Zašeptala: „Ach, můj *bože.*“

Jako by jí něco studeného a těžkého padlo na srdce, nemohla dýchat. Felix stál před ní: vysoký a hubený jako vždy, v omšelém kabátě se šálou kolem krku, v levé ruce držel směšný anglický tvrďák. Byl jí tak povědomý, jako kdyby ho viděla včera. Vlasy měl pořád dlouhé a černé, bez stopy po šedi. Ta bílá pleť, ten nos jako zakřivená čepel, široká pohyblivá ústa a smutné, měkké oči.

Řekl: „Mrzí mne, že jsem tě polekal.“

Lydia nemohla promluvit. Zápasila s bouří smíšených pocitů: šok, strach, radost, hrůza, láska a děs. Zírala na něj. Byl *starší.* Na obličeji měl vrásky: na tvářích dva ostré zářezy a v koutcích krásných úst dolů stočené čárky. Vypadaly jako čáry bolesti a těžkého života. V jeho výrazu byl náznak něčeho, co tam dříve nebylo – snad nemilosrdnosti nebo krutosti nebo jen neústupnosti. Vypadal unaveně.

I on si ji prohlížel. „Ty vypadáš jako děvče,“ řekl s obdivem.

Odtrhla od něj oči. Srdce jí bušilo jako buben. Převládajícím pocitem byl děs. Kdyby se Stephen vrátil dřív, říkala si, a vešel sem a podíval se na mne tím pohledem, který říká: kdo je ten muž? a já bych se začala červenat a koktat a –

„Přál bych si, abys něco řekla," ozval se Felix.

Její oči se stočily k němu. S námahou řekla: „Jdi pryč."

„Ne."

Náhle poznala, že nemá tak silnou vůli, aby ho přiměla odejít. Podívala se ke zvonku, kterým mohla zavolat Pritcharda. Felix se usmál, jako by tušil, co má na mysli.

„Je to už devatenáct let," řekl.

„Zestárl jsi," řekla stroze.

„Ty ses změnila."

„Co jsi očekával?"

„Toto jsem očekával," odpověděl. „Že budeš mít strach si přiznat, že mne zase ráda vidíš."

Vždycky dokázal vidět jí až do duše těma měkkýma očima. K čemu to předstírání? Vzpomněla si, že o předstírání věděl vše. Porozuměl jí od okamžiku, kdy na ní poprvé spočinul pohledem.

„Tak co?" řekl. „Nejsi šťastná?"

„Mám také strach," odpověděla a pak si uvědomila, že vlastně přiznala, že je ráda. „A ty?" dodala spěšně. „Jaký ty máš pocit?"

„Já už nic moc necítím," řekl Felix. Tvář se mu zkřivila do podivného, bolestného úsměvu. Byl to výraz, který na něm ve starých dobách nikdy neviděla. Intuitivně cítila, že v té chvíli mluví pravdu.

Přitáhl si židli a posadil se blízko ní. Křečovitě ucukla. Řekl: „Já ti neublížím –"

„Ublížit mi?" Lydia se zasmála a znělo to nečekaně ostře. „Zničíš mi život!"

„Ty jsi ho zničila mně," odvětil; pak se zamračil, jako by překvapil sám sebe.

„Ó, Felixi, to jsem nechtěla."

Najednou byl plný napětí. Nastalo tíživé ticho. Znovu se bolestně usmál a zeptal se: „Co se stalo?"

Zaváhala. Uvědomila si, že celé ty roky toužila, aby mu to mohla vysvětlit. Začala: „Ten večer, kdy jsi mi roztrhl šaty…"

„Co si počneš s tou trhlinou na šatech?“ zeptal se Felix.

„Než dojedu na velvyslanectví, komorná mi to zašije,“ odpověděla Lydia.

„Tvoje komorná s sebou nosí jehly a nitě?“

„K čemu by si člověk bral komornou, když jede někam na večeři?“

„Jistě, proč taky?“ Ležel na posteli a díval se, jak se obléká. Věděla, že se hrozně rád dívá, jak se obléká. Jednou napodoboval, jak si natahuje spodní kalhoty, což ji rozesmálo tak, až to bolelo.

Vzala si od něj šaty a vklouzla do nich. „Každému trvá hodinu obléci se na večer,“ řekla. „Než jsem tě poznala, neměla jsem tušení, že to lze stihnout v pěti minutách. Zapni mne.“

Zatímco jí zapínal háčky na zádech, dívala se do zrcadla a upravovala si vlasy. Když skončil, políbil ji na rameno. Ohnula krk. „Nezačínej zase,“ řekla mu. Sebrala starý hnědý plášť a podala mu ho.

Pomohl jí přehodit plášť přes ramena a řekl: „Když odejdeš, světla zhasnou.“

Byla dojata. Nebyl moc často sentimentální. Řekla mu: „Já vím, jak ti je.“

„Přijdeš zítra?“

„Ano.“

U dveří ho políbila a řekla: „Děkuji ti.“

„Vroucně tě miluji,“ řekl jí.

Opustila ho. Když scházela ze schodů, zaslechla za sebou šramot a ohlédla se. Felixův soused ji pozoroval ze dveří sousedního bytu. Když zachytil její pohled, zatvářil se rozpačitě. Zdvořile pokynula hlavou a muž couvl do bytu. Napadlo ji, že pravděpodobně mohl slyšet přes zeď, jak se milují. Bylo jí to jedno. Věděla, že to, co dělá, je špatné a ostudné, ale odmítala o tom přemýšlet.

Vyšla na ulici. Její komorná čekala na rohu. Společně šly k parku, kde stál kočár. Byl chladný večer, ale Lydia měla pocit, jako když z ní vyzařuje vnitřní teplo. Často se ptala, jestli by lidé mohli jen od pohledu na ni poznat, že se před chvílí milovala.

Kočí sklopil stupátko a vyhnul se jejímu pohledu. Ten to ví, pomyslela si překvapeně. Ale hned si řekla, že je to jen její fantazie.

V kočáru jí komorná spěšně opravila natržené šaty. Lydia vyměnila hnědý plášť za kožešinovou štólu. Komorná jí ještě poupravila vlasy. Lydia jí dala deset rublů za mlčení. Pak už dojeli k britskému velvyslanectví.

Lydia se zkoncentrovala a vešla dovnitř.

Shledala, že není tak těžké přijmout druhou tvář a stát se skromnou, panenskou Lydií, kterou znala slušná společnost. Jakmile však vstoupila do skutečného světa, byla zděšena brutální silou své vášně pro Felixe a stala se opravdovou chvějící se lilií. Nic nepředstírala. Skutečně, během větší části dne měla pocit, že tato dobře vychovaná panna je její pravé já, a myslela si, že musí být nějak posedlá, když je s Felixem. Ale když byla u něj a také když v noci ležela sama v posteli, věděla, že její oficiální já je špatné, protože by jí nedovolilo největší radost, jakou kdy poznala.

Vstoupila tedy do haly oděná ve slušivou bílou, mladá a trochu nervózní.

Setkala se s bratrancem Kirilem, který ji oficiálně doprovázel. Byl vdovec, něco přes třicet, popudlivý muž, který pracoval pro ministra zahraničních věcí. S Lydií se vzájemně neměli moc rádi, ale protože jeho manželka byla mrtvá, a protože Lydiini rodiče neradi chodili na návštěvy, Kiril a Lydia dali všude vědět, že by je měli zvát společně. Lydia mu vždycky řekla, ať se neobtěžuje pro ni jezdit. Tak se jí dařilo scházet se potají s Felixem.

„Jdete pozdě," řekl Kiril.

„Mrzí mě to," odpověděla neupřímně.

Kiril ji vzal do salonu. Tam je uvítal velvyslanec a jeho choť a pak byli představeni lordu Highcombovi, staršímu synovi hraběte z Waldenu. Byl to vysoký, hezký muž kolem třicítky, v dobře střiženém, ale poněkud střízlivém obleku. Se svými krátkými, světle hnědými vlasy a modrýma očima vypadal velmi anglicky. Měl usmívající, upřímnou tvář, kterou Lydia shledala docela přitažlivou. Mluvil dobře francouzsky. Několik minut vedli zdvořilou konverzaci, pak ho představili někomu jinému.

„Zdá se docela sympatický," prohodila Lydia ke Kirilovi.

„Nedejte se zmást," řekl jí Kiril. „Povídá se, že je pěkný divoch."

„Překvapujete mne.“

„Hraje karty s několika důstojníky, které znám, a ti mi vyprávěli, že je někdy při pití dostane pod stůl.“

„Vy toho víte o lidech tolik a vždycky jen to špatné.“

Kirilovy úzké rty se zkřivily v úsměvu. „Je to moje vina nebo jejich?“

„Proč je tady?“ zeptala se Lydia.

„V Petěrburgu? Říká se, že má velmi bohatého a despotického otce, s nímž se nesnese; takže cestuje kolem světa, pije a hraje a čeká, až starý pán umře.“

Lydia nepředpokládala, že bude s lordem Highcombem znovu mluvit, ale velvyslancova manželka je ohodnotila jako vhodné partnery a posadila je u večeře vedle sebe. Při druhém chodu se pokusil navázat rozhovor. „Neznáte náhodou ministra financí?“ zeptal se jí.

„Bohužel ne,“ odvětila Lydia chladně. Věděla samozřejmě o dotyčném všechno. Byl to velký carův oblíbenec, ale vzal si ženu, která byla nejen rozvedená, ale také Židovka, a některým lidem bylo zatěžko ho zvát. Náhle ji napadlo, jak jedovatě by Felix reagoval na takové předsudky; pak začal Angličan znovu hovořit.

„Měl bych velký zájem se s ním sejít. Prý je velice energický a prozíravý. Jeho projekt transsibiřské železnice je úžasný. Ale lidé tvrdí, že není příliš kultivovaný.“

„Jsem přesvědčena, že Sergej Julevič Witte je loajální služebník našeho milovaného panovníka,“ řekla zdvořile Lydia.

„Nepochybně,“ souhlasil Highcombe a otočil se opět k dámě na druhé straně.

Myslí si, že jsem nudná, napadlo Lydii.

O chvíli později se ho zeptala: „Cestujete hodně?“

„Téměř pořád,“ odpověděl. „Skoro každý rok jezdím do Afriky, za velkou zvěří.“

„To je úchvatné! Co střílíte?“

„Lvy, slony… jednou nosorožce.“

„V džungli?“

„Loví se na savanách na východě, ale jednou jsem jel na jih až k deštným pralesům, jen abych je viděl.“

„A vypadá to tam tak, jak se líčí v knihách?“

„Ano, včetně nahých černých Pygmejů.“

Lydia cítila, jak se červená, a odvrátila se. Proč to musel říct? pomyslela si. Už na něj nepromluvila. Konverzovali dost, aby uspokojili diktát etikety, a bylo zřejmé, že žádný z nich netoužil zajít dále.

Po večeři chvíli hrála na velvyslancovo nádherné křídlo a pak ji Kiril odvezl domů. Šla rovnou do postele snít o Felixovi.

Druhý den ráno ji po snídani sluha povolal do otcovy pracovny.

Hrabě byl malý, hubený, popudlivý pětapadesátník. Lydia byla nejmladší z jeho čtyř dětí – další byly vdaná sestra a dva ženatí bratři. Jejich matka žila, ale neustále měla zdravotní problémy. Hrabě vídal svou rodinu málokdy. Zdálo se, že většinu času tráví četbou. Měl jednoho starého přítele, který si chodil zahrát šachy. Lydia si nejasně pamatovala dobu, kdy všechno bylo jiné a byli veselá rodina kolem velkého jídelního stolu; ale to už bylo dávno. Nyní předvolání do pracovny znamenalo jedinou věc: malér.

Když Lydia vešla, stál před psacím stolem, ruce měl složeny za zády, tvář zkřivenou vztekem. Lydiina komorná stála u dveří a na tvářích měla slzy. Lydia poznala, že je to malér, a cítila, jak se třese.

Nebyl žádný úvod. Otec začal hned křičet: „Ty se tajně scházíš s chlapcem!“

Lydia přitiskla paže k hrudi, aby zastavila chvění. „Jak jsi to zjistil?“ zeptala se s vyčítavým pohledem na komornou.

Otec si znechuceně odfrkl. „Nedívej se *na ni,*“ řekl. „Kočí mi pověděl o tvých mimořádně dlouhých procházkách parkem. Včera jsem tě dal sledovat.“ Znovu zvýšil hlas. „Jak jsi to mohla udělat – chovat se jako selská holka?“

Kolik toho ví? Určitě ne všechno. „Jsem zamilovaná,“ řekla.

„Zamilovaná?“ zařval. „Chceš říct, že háráš!“

Lydia už si myslela, že ji udeří. Ustoupila o několik kroků a připravila se na útěk. Věděl všechno. Byla to naprostá katastrofa. Co asi udělá?

Řekl: „Nejhorší je, že si ho nikdy nemůžeš vzít.“

Lydia byla zdrcená. Byla připravena, že ji vyhodí z domova, seberou jí poslední kopejku, ale otec měl v úmyslu ještě horší ponížení.

„Proč si ho nemohu vzít?“ zvolala.

„Protože je prakticky nevolník a navíc anarchista. Copak to nechápeš – jsi zničená!“

„Ne!“ vykřikla.

Nastalo hluboké ticho. Komorná, stále ještě v slzách, monotónně popotahovala. Lydia slyšela zvonění v uších.

„Tohle tvou matku zabije,“ řekl hrabě.

Lydia šeptla: „Co hodláš dělat?“

„Zatím budeš zavřená ve svém pokoji. Jakmile to budu moci zařídit, vstoupíš do kláštera.“

Lydia na něj v hrůze zírala. Byl to rozsudek smrti.

Vyběhla z pokoje.

Už nikdy nespatřit Felixe – ta myšlenka byla naprosto nesnesitelná. Slzy se jí koulely po tvářích. Běžela do své ložnice. Takový trest by nemohla snést. Zemřu, říkala si, já zemřu.

Raději než navždy opustit Felixe, opustí navždy svou rodinu. Jakmile dostala tento nápad, věděla, že to je jediná možnost – a udělat to musí teď, než otec někoho pošle, aby ji zamkl v pokoji.

Podívala se do peněženky, měla jen několik rublů. Otevřela svou klenotnici. Vyndala diamantový náramek, zlatý řetěz a nějaké prsteny a nacpala všechno do taštičky. Přehodila si přes ramena kabát a seběhla po zadním schodišti. Dům opustila dveřmi pro služebnictvo.

Pospíchala ulicemi. Lidé na ni civěli, jak běží v krásných šatech se slzami na tvářích. Bylo jí to jedno. Opustila společnost nadobro. Chystala se uprchnout s Felixem.

Rychle se vyčerpala a z běhu zpomalila do chůze. Najednou se jí celá záležitost nezdála tak katastrofální. Mohou jet s Felixem do Moskvy, nebo do menšího města, nebo dokonce do zahraničí, třeba do Německa. Felix si bude muset najít práci. Je vzdělaný, takže může být aspoň úředník, možná něco lepšího. Ona třeba bude šít. Budou mít děti, silné chlapce a hezká děvčata. Věci, o které přijde, se jí zdály bezcenné: hedvábné šaty, společenské klepy, všudypřítomné služebnictvo, velké domy a vybraná jídla.

Jaké to bude, žít s ním? Lehnou si do postele a budou spolu opravdu spát – jak romantické! Budou chodit na procházky, držet se za ruce a bude jim jedno, že někdo vidí, jak jsou zamilovaní. Po večerech budou sedávat u krbu, hrát karty nebo číst nebo si jen povídat.

Kdykoli se jí zachce, bude se ho moci dotknout, políbit ho nebo se pro něj svléci.

Došla k domu a vyšla po schodech. Jak zareaguje? Bude zaražen a pak bude jásat a pak začne být praktický. Musíme okamžitě odjet, řekne jí, protože otec by za nimi mohl poslat lidi, aby ji přivedli zpátky. Bude rozhodný. „Pojedeme do X," řekne a bude mluvit o jízdenkách a kufru a přestrojení.

Vytáhla svůj klíč, ale dveře do jeho bytu byly otevřené, visely v pantech nakřivo. Vešla dovnitř a zavolala: „Felixi, to jsem já – ach!"

Zarazila se ve dveřích. V celé místnosti byl zmatek, jako by po lupičích nebo po velké rvačce. Felix tam nebyl.

Náhle dostala hrozný strach.

Chodila po malém bytě, cítila se jako omámená, nesmyslně nahlížela za závěsy a pod postel. Všechny jeho knihy zmizely. Matrace byla rozřezaná. Zrcadlo bylo rozbité; to zrcadlo, do něhož se oba dívali, když se jednou odpoledne milovali a venku padal sníh.

Lydia nevědomky vyšla do chodby. Nájemník z vedlejšího bytu stál ve dveřích. Lydia se na něj podívala. „Co se stalo?" zeptala se ho.

„Zatkli ho včera v noci," odpověděl muž.

A obloha se zřítila.

Pocítila slabost. Opřela se o zeď, aby neupadla. Zatčen! Proč? Kde byl? Kdo ho zatkl? Jak by s ním mohla uprchnout, když je ve vězení?

„Zdá se, že byl anarchista." Soused se dvojsmyslně ušklíbl a dodal: „Třeba byl ještě něco jiného."

To bylo příliš, že se tohle stalo právě ten den, kdy otec –

„Otec," zašeptala Lydia. „To udělal otec."

„Nevypadáte dobře," řekl soused. „Nechcete jít dál a na chvilku se posadit?"

Lydii se nelíbil výraz jeho tváře. Nesnesla by po tom všem být s tím lačným chlapem. Sebrala síly a bez odpovědi pomalu sešla se schodů a vyšla na ulici.

Šla pomalu, bez cíle, přemýšlela, co si počne. Nějak musí dostat Felixe z vězení. Neměla potuchy, jak to zařídit. Měla by se obrátit na ministra vnitra? Na cara? Nevěděla, jak se k nim dostat, kromě cho-

zení na ty správné recepce. Mohla psát – ale potřebovala Felixe *dnes*. Mohla by ho navštívit v žaláři? Aspoň by věděla, jak mu je, a on by věděl, že za něj bojuje. Možná kdyby přijela v kočáře, oblečena v pěkných šatech, mohla by obměkčit žalářníka… Ale nevěděla, kde vězení je – třeba jich bylo víc – a neměla svůj kočár; a kdyby šla domů, otec by ji zamkl a nikdy by Felixe nespatřila –

Potlačila neodbytné slzy. Byla tak neznalá světa policie a věznic a zločinců. Koho by se mohla zeptat? Felixovi přátelé anarchisté by o takových věcech věděli všechno, ale nikdy se s nimi nesetkala a nevěděla, kde je najít.

Napadli ji bratři. Max byl správcem rodinného panství na venkově; viděl by Felixe otcovýma očima a naprosto by souhlasil s tím, co otec udělal. Dmitrij – hloupý a zženštilý Dmitrij – by sympatizoval s Lydií, ale byl bezmocný.

Mohla udělat jedinou věc. Musí jít a poprosit otce o Felixovo propuštění.

Unaveně se otočila a zamířila domů.

Její zlost na otce sílila s každým krokem. Měl ji milovat, pečovat o ni a zajistit jí štěstí – a co udělal? Snažil se jí zničit život. Věděla, co by chtěla; věděla, co by jí přineslo štěstí. Čí to byl život? Kdo měl právo rozhodnout?

Dorazila domů plná vzteku.

Šla rovnou do pracovny a vešla bez klepání. „Tys ho nechal zatknout," obvinila ho.

„Ano," řekl otec. Jeho nálada se změnila. Zuřivá maska zmizela a nahradil ji zamyšlený, vypočítavý výraz.

Lydia řekla: „Musíš ho dát okamžitě propustit."

„V tuto chvíli ho mučí."

„Ne," vydechla Lydia. „Ach, ne."

„Bijí ho přes chodidla –"

Lydia zaječela.

Otec zvýšil hlas: „– tenkými, pružnými rákoskami –"

Na psacím stole ležel nůž na papír.

„– které rychle rozseknou měkkou kůži –"

Zabiju ho –

„– až teče tolik krve –"

Lydia zešílela.

Sebrala nůž a hnala se na otce. Zvedla nůž vysoko do vzduchu, vší silou jím bodla, míříc na vyzáblý krk, a přitom nepřetržitě vykřikovala: „Nenávidím tě, nenávidím tě, nenávidím tě –“

Uhnul stranou, chytil ji za zápěstí, přinutil pustit nůž a smýkl s ní do křesla.

Vybuchla v hysterický pláč.

Po několika minutách začal otec hovořit tak klidně, jako kdyby se nic nestalo. „Mohl bych to zarazit okamžitě,“ prohlásil. „Mohu ho nechat propustit, když se mi zachce.“

„Ó, prosím,“ vzlykala Lydia. „Udělám, cokoli řekneš.“

„Opravdu?“

Podívala se na něj skrz slzy. Záblesk naděje ji uklidnil. Myslel to vážně? Propustí Felixe? „Cokoliv,“ řekla, „cokoliv.“

„Měl jsem tu návštěvníka, co jsi byla pryč,“ řekl konverzačním tónem. „Earla z Waldenu. Požádal o svolení tě navštěvovat.“

„Koho?“

„Earla z Waldenu. Když ses s ním setkala včera večer, byl ještě lord Highcombe, ale jeho otec v noci zemřel, takže nyní je earl. Earl je anglický výraz pro hraběte.“

Lydia se na otce dívala nechápavě. Pamatovala si na setkání s Angličanem, ale nedokázala pochopit, proč o něm otec najednou mluví. Řekla: „Nemuč mne. Řekni mi, co musím udělat, abys dal propustit Felixe.“

„Provdej se za hraběte z Waldenu,“ řekl otec stručně.

Lydia přestala plakat. Dívala se na něj jako omámená. Skutečně to řekl? Znělo to šíleně.

Otec pokračoval: „Walden se bude chtít rychle oženit. Odjedeš z Ruska a pojedeš s ním do Anglie. Na tuto otřesnou aféru se může zapomenout a nikdo nic nemusí vědět. Je to ideální řešení.“

„A Felix?“ vydechla Lydia.

„Mučení dnes přestane. Chlapec bude propuštěn ve chvíli, kdy odjedeš do Anglie. Už nikdy ho nespatříš, dokud bude živa.“

„Ne,“ šeptla Lydia. „Ve jménu Božím, ne.“

O osm týdnů později měli svatbu.

„Opravdu ses pokusila bodnout svého otce?“ řekl Felix závistivě i pobaveně.

Lydia přikývla. Pomyslela si, díky Bohu, že neuhádl zbytek.

„Jsem na tebe pyšný,“ řekl Felix.

„Byla to ale strašná věc.“

„On byl strašný člověk.“

„Teď už si to nemyslím.“

Chvíli bylo ticho. Pak Felix řekl něžně: „Tak tys mě přece jen nezradila.“

Nutkání sevřít ho do náruče byl téměř neodolatelné. Přinutila se sedět jako přimrazená. Překonala to.

„Tvůj otec dodržel slovo,“ poznamenal. „Mučení ten den přestalo. Propustili mne den po tvém odjezdu do Anglie.“

„Jak jsi věděl, kam jsem jela?“

„Dostal jsem vzkaz od komorné. Nechala ho v knihkupectví. Nevěděla samozřejmě o té vaší dohodě.“

Věcí, které si museli říct, bylo tolik a tak závažné, že seděli beze slova. Lydia se stále bála pohnout. Všimla si, že celou dobu držel pravou ruku v kapse kabátu. Nevzpomínala si, že by to měl předtím ve zvyku.

„Umíš ještě pískat?“ zeptal se najednou.

Nemohla se ubránit smíchu. „Nikdy jsem se to nenaučila.“

Opět nastalo ticho. Lydia chtěla stejně silně, aby odešel, jako chtěla, aby zůstal. Nakonec se zeptala: „Co od té doby děláš?“

Felix pokrčil rameny. „Hodně cestuji. A ty?“

„Vychovávám svou dceru.“

Roky, které se neviděli, se zdály být pro oba nepohodlným námětem.

Lydia řekla: „Z jakého důvodu jsi přišel sem?“

„Já…“ Zdálo se, že Felixe otázka na okamžik zmátla. „Potřebuji se setkat s Orlovem.“

„S Alexem? Proč?“

„Jeden námořník anarchista je ve vězení – musím přemluvit Orlova, aby ho dal propustit… Ty víš, jak to v Rusku chodí; nikde žádná spravedlnost, jenom protekce.“

„Alex už tady není. Někdo se nás pokusil oloupit v našem kočáře a tak dostal strach.“

„Kde ho mohu najít?“ zeptal se Felix. Najednou se zdál nervózní.

„V hotelu Savoy – ale pochybuji, že tě přijme.“

„Mohu to zkusit.“

„Je to pro tebe důležité, viď?“

„Ano.“

„Pořád ještě děláš… politiku?“

„Je to můj život.“

„Většina mladých mužů ztrácí zájem, jak stárnou.“

Smutně se usmál. „Většina mladých mužů se ožení a mají rodinu.“

Lydii ho začalo být líto. „Felixi, mne to tak mrzí.“

Vztáhl ruku a dotkl se její.

Odtáhla ji a postavila se. „Nesahej na mne.“

Překvapeně se na ni podíval.

„Já jsem se poučila, ale ty asi ne,“ řekla mu. „Byla jsem vychována ve víře, že smyslnost je špatná a ničí lidi. Na čas, když jsme byli… spolu…, jsem tomu přestala věřit, nebo aspoň jsem předstírala, že tomu už nevěřím. A podívej se, co se stalo – zničila jsem sebe i tebe. Můj otec měl pravdu – smyslnost skutečně ničí. Nikdy jsem na to nezapomněla a nikdy nezapomenu.“

Smutně se na ni podíval. „Tohle si namlouváš?“

„Je to pravda.“

„Moralita Tolstého. Dělat dobro tě nemusí učinit šťastnou, ale dělat nepravosti tě určitě učiní nešťastnou.“

„Chci, abys teď odešel a už se nikdy nevrátil.“

Drahnou chvíli se na ni mlčky díval; pak se zvedl. „Tak dobře,“ řekl.

Lydia měla pocit, že jí pukne srdce.

Udělal krok k ní. Stála nehybně, věděla, že by měla od něj ustoupit, ale nebyla toho schopna. Položil jí ruce na ramena, podíval se jí do očí a pak už bylo pozdě. Připomněla si, jaké to bylo, když si pohlíželi do očí, a byla ztracena. Přitáhl ji k sobě, políbil ji a sevřel do náruče. Bylo to jako vždycky, jeho neklidná ústa na jejích měk-

kých rtech, pilná, milující, něžná; Lydia tála. Přitiskla své tělo k jeho. V klíně se jí rozhořel oheň. Zachvěla se rozkoší. Pátrala po jeho rukou a držela je ve svých, jen aby měla co držet, část jeho těla sevřít, stisknout vší silou –

Vykřikl bolestí.

Odtrhli se. Rozpačitě se na něj dívala.

Přidržel si pravou ruku u úst. Viděla, že na ní má ošklivou ránu, a když mu ruku stiskla, začala krvácet. Chtěla ho za ni vzít, chtěla se omluvit, ale ucukl. Celý se změnil, kouzlo bylo přerušeno. Otočil se a kráčel ke dveřím. Zděšeně pozorovala, jak odchází. Dveře se zabouchly. Lydia vykřikla nad svou ztrátou.

Chvíli stála a upřeně se dívala na místo, kde byl on. Měla pocit naprosté prázdnoty. Padla do křesla. Začala se neovladatelně třást.

Několik minut v ní emoce vířily a vřely a ona nedokázala normálně myslet. Konečně je přemohla a převládl jediný pocit: úleva, že nepodlehla pokušení říci mu poslední kapitolu příběhu. To bylo tajemství, které bylo uloženo hluboko v jejím nitru, jako střepina granátu v zhojené ráně; a tam zůstane, dokud nezemře, a pak bude s ní pohřbeno.

Felix se zastavil v hale, aby si nasadil klobouk. Podíval se na sebe do zrcadla a jeho tvář se zkřivila v úšklebku barbarského triumfu. Pak nasadil normální výraz a vyšel do poledního slunce.

Byla tak naivní. Uvěřila jeho trapně nepromyšlené historce o námořníku anarchistovi a prozradila mu bez sebemenšího zaváhání, kde najít Orlova. Jásal nad tím, že je pořád ještě tak v jeho moci. Vdala se za Waldena kvůli mně, říkal si, a teď jsem ji přiměl zradit vlastního manžela.

Přesto ale pro něj měl rozhovor i nebezpečné okamžiky. Když mu vyprávěla svůj příběh, sledoval její obličej a naplnil ho hluboký žal, zvláštní smutek, který ho nutil k pláči; ale bylo to tak dávno, co uronil slzu, že jeho tělo zapomnělo, jak plakat, a ty nebezpečné okamžiky pominuly. Skutečně nejsem zranitelný, říkal si, lhal jsem jí, zradil jsem její důvěru ve mne, políbil jsem ji a utekl jsem – *využil jsem jí.*

Osud je dnes na mé straně. Je to dobrý den na nebezpečný úkol.

Revolver zahodil v parku, takže potřeboval novou zbraň. K atentátu v hotelovém pokoji by byla nejlepší bomba. Nemusí být namířena přesně, protože ať padne kamkoliv, zabije každého v pokoji. Jestli tam bude v tu dobu s Orlovem i Walden, tím lépe, pomyslel si Felix. Napadlo ho, že by mu pak Lydia vlastně pomohla zabít svého manžela.

No a?

Vypudil ji z hlavy a začal přemýšlet o chemii.

Zašel k drogistovi v Camden Townu a koupil dva litry koncentrované kyseliny dusičné. Kyselina byla ve dvou litrových lahvích a stála čtyři shillingy a pět pencí včetně ceny lahví, které byly vratné.

Odnesl lahve domů a postavil je na podlahu suterénní místnosti.

Znovu šel ven a koupil další dva litry stejné kyseliny v jiném obchodě. Drogista se ho zeptal, k čemu ji bude potřebovat. „Na čištění," odpověděl Felix a muž se zdál spokojený.

U třetího drogisty koupil dva litry jiné kyseliny. Nakonec koupil půl litru čistého glycerinu a třicet centimetrů dlouhou skleněnou tyčku.

Utratil šestnáct shillingů a osm pencí, ale čtyři shillingy a tři pence dostane zpátky za lahve, až budou prázdné. Zbude mu něco pod tři libry.

Protože nakoupil ingredience v různých obchodech, žádný z drogistů neměl důvod k podezření, že hodlá vyrábět výbušniny.

Šel k Bridget do kuchyně a půjčil si její největší mísu na těsto.

„Budeš péct dort?" zeptala se.

Řekl jen: „Ano."

„Tak nás nevyhoď do povětří."

„Nevyhodím."

Přesto se ale raději rozhodla strávit odpoledne u sousedky.

Felix šel zpátky do suterénu, sundal si vestu, vyhrnul rukávy a umyl si ruce.

Položil mísu do umyvadla.

Podíval se řadu velkých hnědých lahví se zabroušenými zátkami, které stály v řadě na podlaze.

První část práce nebyla moc nebezpečná.

Smíchal dva druhy kyseliny v Bridgetině kuchyňské míse, počkal, až se mísa ochladí, a pak nalil do lahví směs kyselin v poměru dva ku jedné.

Vymyl mísu, osušil ji, položil ji zpět do umyvadla a nalil do ní glycerin.

Výlevka měla gumovou zátku na řetízku. Zastrčil zátku do odpadového otvoru napříč, aby ho zakryl jen částečně. Pak otočil kohoutkem. Když hladina vody dosáhla téměř k okraji mísy, kohout přivřel, aby teď voda přitékala tak rychle, jak odtékala, a hladina v umyvadle zůstávala ve stejné výši a přitom nepřetekla do mísy.

Další část práce zabila víc anarchistů než Ochrana.

Opatrně začal přidávat kyselinu do glycerinu a přitom směs opatrně a bez přerušení míchal skleněnou tyčkou.

V suterénní místnosti bylo hodně teplo.

Občas z mísy začal stoupat rudohnědý kouř, známka, že se chemická reakce vymyká kontrole; Felix pak přestal přidávat kyselinu, ale dál míchal, dokud proud čerstvé vody ve výlevce neochladil mísu a nezpomalil reakci. Když kouř zmizel, čekal minutu až dvě a pokračoval v dolévání kyseliny.

Takhle zemřel Ilja, připomněl si; stál nad výlevkou v suterénní místnosti, míchal kyselinu s glycerinem a asi byl netrpělivý. Když konečně odklidili sutiny, nenašli z Ilji nic, co by se dalo pohřbít.

Odpoledne přecházelo ve večer. Vzduch se ochladil, ale Felix se stejně potil. Jeho ruka však byla pevná jako skála. Slyšel, jak děti na ulici hrají nějakou hru a přitom skandují: „Sůl, hořčice, ocet, *pepř, sůl*, hořčice, ocet, *pepř.*“ Kdyby tak měl led. Kdyby měl elektrické osvětlení. Pokoj se naplnil výpary z kyseliny. V hrdle měl sucho. Směs v míse zůstávala čirá.

Zjistil, že sní o Lydii. V jeho fantazii přišla do této suterénní místnosti úplně nahá, usmívala se a on jí řekl, aby šla pryč, protože má práci.

„Sůl, hořčice, ocet, *pepř.*“

Poslední láhev kyseliny vléval do mísy stejně pomalu a jemně jako tu první.

Za stálého míchání zesílil proud vody z kohoutku, aby přetekla do mísy; potom pečlivě spláchl přebývající kyselinu.

Když skončil, měl mísu plnou nitroglycerinu.

Byla to výbušná kapalina, dvacetkrát výkonnější než střelný prach. Bylo možno ji odpálit roznětkou, ale dala se přivést k výbuchu i zápalkou nebo dokonce teplem z blízkého ohně. Felix znal jednoho hlupáka, který nosil láhev nitroglycerinu v náprsní kapse kabátu, dokud ji jeho tělesné teplo neodpálilo a nezabilo jeho, další tři lidi a koně na petěrburské ulici. Láhev nitroglycerinu vybuchne, i když se rozbije, upustí na zem, nebo se s ní zatřese, nebo i jen rychle trhne.

S největší opatrností ponořil Felix čistou láhev do mísy a nechal ji pomalu naplnit výbušninou. Když byla plná, láhev zazátkoval, ale dal si dobrý pozor, aby mezi hrdlem a zabroušenou zátkou nezbyla ani kapka nitroglycerinu.

V míse zůstalo trochu tekutiny. Samozřejmě se nedala splách-nout do výlevky.

Felix šel k posteli a zvedl polštář. Zdálo se, že je vycpaný bavl-něným odpadem. Udělal v polštáři malou dírku a vytáhl chumáč ba-vlny. Byly to rozstříhané hadry smíchané s trochou peří. Část nasypal do nitroglycerinu, který zbyl v míse. Vycpávka nasála tekutinu doce-la dobře. Felix ještě trochu přidal, až se vsákl všechen nitroglycerin; potom z cupaniny udělal kouli a zabalil ji do novin. Teď to byla mnohem stabilnější výbušnina, jako dynamit – vlastně to byl dyna-mit. Dal se přivést k výbuchu mnohem pomaleji než čistá kapalina. Kdyby noviny zapálil, možná by to bouchlo a možná ne, potřeboval by k tomu papírovou „slámku“ na pití naplněnou střelným prachem jako doutnák. Ale Felix neplánoval použít dynamit, protože potřebo-val něco spolehlivého s okamžitým účinkem.

Znovu vymyl a osušil kuchyňskou mísu. Zazátkoval umyvadlo, naplnil ho vodou a a pak do ní jemně uložil láhev nitroglycerinu, aby se chladila.

Šel nahoru a vrátil Bridget kuchyňskou mísu.

Pak sešel dolů a podíval se na bombu ve výlevce. Napadlo ho: nebál jsem se. Celé odpoledne jsem vůbec neměl strach umřít. Pořád ještě nevím, co je strach.

Měl z toho radost.

Vyšel ven a vydal se na obhlídku hotelu Savoy.

Kapitola sedmá

Walden si všiml, že Lydia i Charlotta byly u svačiny zamlklé. I on byl zamyšlený. Konverzace byla jen útržkovitá a povrchní.

Když se převlékl k večeři, sedl si v salonu, upíjel sherry a čekal, až žena a dcera sejdou dolů. Měli večeřet mimo dům, u Pontadarvyových. Byl to další teplý večer. Aspoň pokud jde o počasí, když už nic jiného, to bylo příjemné léto.

I když se Alex uzavřel v hotelu Savoy, pomalé tempo vyjednávání s Rusy se nikterak nezrychlilo. Alex dovedl být roztomilý jako kotě, ale dokázal také překvapivě rychle vytáhnout drápky. Walden mu předložil protinávrh, mezinárodní vodní cestu z Černého moře do Středozemního. Alex na rovinu prohlásil, že to nestačí, protože za války – až bude tato cesta životně důležitá, by Británie ani Rusko nemohly při nejlepší vůli zabránit Turkům, aby kanál nezablokovali. Rusko chtělo nejen právo průjezdu, ale také moc, aby si toto právo vynutilo.

Zatímco se Walden a Alex přeli o to, jak by Rusko mohlo tuto moc získat, Němci dokončili rozšíření Kielského kanálu, strategicky významného projektu, který umožní jejich válečným lodím proplouvat z bojiště v Severním moři do bezpečí Baltu. Navíc zlaté rezervy Německa byly na rekordní výši v důsledku finančních operací, které vyvolaly Churchillovu květnovou návštěvu ve Walden Hallu. Německo se nemohlo na válku lépe připravit. Anglo-ruská aliance byla každým dnem nevyhnutelnější. Alex však měl skvělé nervy – i když věděl, jak naléhavá je situace, rozhodně nehodlal udělat nějaké ústupky.

A jak Walden získával stále víc informací o Německu – jeho průmyslu, vládě, armádě, přírodních zdrojích – uvědomoval si, že má tu nejlepší šanci nahradit Británii jako nejmocnější stát na světě. Osobně mu bylo jedno, jestli je Británie první, druhá nebo devátá, dokud byla svobodná. Miloval Anglii. Byl na svou zem hrdý. Její průmysl poskytoval práci milionům a její demokracie byla vzorem pro zbytek světa. Obyvatelstvo byl stále vzdělanější a v důsledku tohoto procesu mělo více lidí hlasovací právo. I ženy ho získají, dříve či později, zvláště když přestanou rozbíjet okna. Miloval anglická

pole a hory, operu a kabarety, vzrušující třpyt a lesk metropole a pomalý, uklidňující rytmus života na venkově. Byl pyšný na její vynálezce, dramatiky, podnikatele a řemeslníky. Anglie byla zatraceně dobré místo a nenechá ji zničit pruskými skopčáky, jestli s tím může něco udělat.

Dělal si starosti, protože si nebyl jist, zda s tím *bude schopen* něco udělat. Uvažoval, jak dalece skutečně chápe moderní Anglii s jejími anarchisty a sufražetkami, vedenou mladými ztřeštěnci, jako jsou Churchill a Lloyd George, ovlivňovanou ještě rušivějšími silami jako třeba sílící labouristickou stranou a stále mocnějšími odbory. Waldenův druh lidí stále ještě vládl – manželky byly Dobrá společnost a manželé Establishment – ale země už se nedala tak spravovat jako kdysi. Někdy se ho zmocnil zoufale depresivní pocit, že se všechno vymyká kontrole.

Vešla Charlotta a připomněla mu, že politika není jediná oblast života, v níž patrně ztrácel vládu nad během událostí. Ještě měla na sobě šaty, ve kterých byla na svačině. Walden jí řekl: „Už budeme muset jít.“

„Zůstanu doma, když dovolíš,“ řekla. „Trochu mne bolí hlava.“

„Jestli rychle neřekneš kuchařce, nebude žádná teplá večeře.“

„Nebudu ji chtít. Nechám si přinést něco do pokoje.“

„Jsi pobledlá. Dej si malou sklenku sherry, to ti dodá chuť k jídlu.“

„Tak dobře.“

Posadila se a otec jí nalil. Když jí podával skleničku, řekl: „Annie už má práci a domov.“

„To jsem ráda,“ řekla chladně.

Zhluboka se nadechl. „Je třeba říci, že v té věci jsem se mýlil.“

„Prosím?“ vyhrkla udiveně.

Copak tak málokdy přiznám, že se mýlím? Pokračoval: „Jistě, nevěděl jsem, že její… mladík… utekl a že se styděla jít ke své matce. Ale měl jsem se o to zajímat. Jak jsi zcela správně řekla, za tu dívku jsem byl odpovědný.“

Charlotta nic neřekla, ale posadila se vedle něj na pohovku a vzala ho za ruku. Dojalo ho to.

Řekl jí: „Máš laskavé srdce a já doufám, že taková vždycky zůstaneš. Smím také doufat, že se naučíš vyjadřovat své šlechetné city ne tak… razantním způsobem?“

Podívala se na něj. „Budu se snažit, papá.“

„Často se ptám, jestli jsme tě nechránili až příliš. Samozřejmě že o tvé výchově rozhodovala maminka, ale musím říct, že jsem s ní téměř vždy souhlasil. Jsou lidé, kteří tvrdí, že děti by neměly být chráněny před tím, co bychom mohli nazvat životní realitou; ale těch lidí je velmi málo a většinou jsou značně obhroublí.“

Chvíli bylo ticho. Jako obvykle to Lydii trvalo věčnost, než se oblékla k večeři. Bylo toho víc, co chtěl Walden říci Charlottě, ale nebyl si jistý, zda k tomu najde odvahu. V duchu si zkoušel různé úvodní věty, ale každá by vyzněla opravdu trapně. Charlotta seděla, spokojeně mlčela a Walden si kladl otázku, zda aspoň tuší, na co teď myslí.

Lydia bude každou chvilku hotova. Teď, nebo nikdy. Odkašlal si. „Provdáš se za dobrého muže a spolu s ním se dozvíš o různých věcech, které ti nyní připadají záhadné a možná tě trochu děsí.“ To by mělo stačit, pomyslel si; toto byl okamžik k ústupu a opuštění tématu. Odvahu! „Ale je jedna věc, kterou potřebuješ znát předem. Měla by ti to říci tvá matka, ale já se domnívám, že to neudělá, tak ti to povím já.“

Zapálil si doutník, aby nějak zaměstnal ruce. Nyní už nemohl couvnout. Spíše doufal, že teď přijde Lydia a rozhovor přeruší. Ale nepřišla.

„Řekla jsi, že víš, co Annie a zahradník dělali. Nebyli manželé, takže to bylo špatné. Ale když jsi vdaná, je to opravdu velmi hezké.“ Cítil, jak se červená, a doufal, že zrovna teď se na něj nepodívá. Vrhl se do toho. „Je to velmi hezké už po fyzické stránce, rozumíš. Nevím, jak to popsat. Možná to trochu připomíná pocit tepla z ohně v krbu… Ale to hlavní, což si ještě určitě neuvědomuješ, je, jak je to úžasné duševně. Je to vlastně vyjádření náklonnosti a něžnosti a úcty… lásky mezi mužem a ženou. Nemusíš to chápat, když jsi ještě tak mladá. Zejména dívky obvykle vidí jen to… tu drsnější stránku. A někteří nešťastní lidé nikdy neobjeví tu krásnou stránku. Ale když s ní počítáš a vybereš si dobrého, laskavého a rozumného muže za

manžela, určitě se to stane. Tak proto jsem ti to řekl. Bylo to pro tebe moc trapné?“

K jeho překvapení otočila hlavu a políbila ho na tvář. „Ano, ale ne tak trapné jako pro tebe,“ řekla.

To ho rozesmálo.

Do salonu vešel Pritchard. „Kočár je připraven, mylorde, a mylady čeká v hale.“

Walden se zvedl. „Mamince teď ani slovo,“ zašeptal Charlottě.

„Začínám chápat, proč každý říká, že jsi hodný člověk,“ řekla Charlotta. „Přeji příjemný večer.“

„Sbohem,“ usmál se na ni. Když opouštěl místnost, říkal si: Někdy to přece jen udělám dobře.

Po tomto rozhovoru Charlotta téměř změnila své rozhodnutí jít na schůzi sufražetek.

Byla ve vzpurné náladě po incidentu s Annie, když zahlédla plakát ve výkladní skříni klenotnictví na Bond Street. Titulek VOLEBNÍ PRÁVO ŽENÁM zachytil její pohled. Potom si všimla, že sál, v němž se schůze koná, není daleko od jejich domu. Oznámení neuvádělo řečníky, ale Charlotta četla v novinách, že se na takových shromážděních objevovala bez upozornění pověstná paní Pankhurstová. Charlotta se zastavila, aby si plakát přečetla, a předstírala (kvůli Marje, která jí dělala doprovod), že se dívá na vystavené náramky. Když četla, vyšel z obchodu chlapec a začal strhávat plakát z výlohy. Charlotta se okamžitě rozhodla, že na schůzi půjde.

Ale teď otec otřásl jejím rozhodnutím. Byl to pro ni šok, když zjistila, že otec může být omylný, zranitelný, dokonce pokorný; a ještě větším odhalením bylo slyšet ho hovořit o sexuálním styku jako o něčem krásném. Uvědomila si, že už se na něj nezlobí, že ji nechal vyrůstat v nevědomosti. Náhle mu porozuměla.

Ale nic z toho nezměnilo skutečnost, že stále byla strašně nevědomá a že se nemůže spolehnout na maminku a tátu, že jí řeknou úplnou pravdu o všech věcech, zejména o boji žen za volební právo. *Půjdu,* rozhodla se.

Zazvonila na Pritcharda a požádala, aby jí do pokoje přinesli salát. Potom šla nahoru. Jednou z výhod, které žena má, je, že se nikdo

moc nevyptává, když řekne, že ji bolí hlava. Od žen se přece *očekává*, že je tu a tam bude bolet hlava.

Když přinesli podnos, chvíli se nimrala v jídle, dokud si služebnictvo nesedlo k večeři; potom si oblékla kabát, nasadila klobouk a vyšla ven.

Byl teplý večer. Kráčela rychle ke Knightsbridge. Měla zvláštní pocit svobody a uvědomovala si, že vlastně ještě nikdy nešla ulicemi města bez doprovodu. Mohu dělat, co se mi zlíbí, pomyslela si. Nemám žádné povinné schůzky a žádnou gardedámu. Nikdo neví, kde jsem. Mohla bych jít na večeři do restaurace. Mohla bych nastoupit do vlaku do Skotska. Mohla bych si vzít pokoj v hotelu. Mohla bych jet omnibusem. Mohla bych jíst jablko na ulici a hodit ohryzek do stoky.

Měla pocit, že působí velice nápadně, ale nikdo se na ni nedíval. Vždycky měla takový dojem, že kdyby šla sama po ulici, cizí muži by ji nějak obtěžovali. Ve skutečnosti jako by ji ani neviděli. Muži nečíhali na ulicích. Všichni někam šli, byli oblečeni do večerních úborů nebo vlněných obleků nebo redingotů. Jaké by tu mohlo hrozit nebezpečí? pomyslela si. Pak si připomněla šílence v parku a přidala do kroku…

Jak se blížila k sálu, všimla si, že stále víc žen míří stejným směrem. Některé šly ve dvojicích nebo ve skupinách, ale mnohé byly samy jako Charlotta. Cítila se bezpečněji.

Před sálem stály stovky žen. Mnohé byly v barvách sufražetek, fialové, zelené a bílé. Některé rozdávaly letáky nebo prodávaly noviny *Volební právo ženám.* Kolem bylo několik policistů tvářících se pobaveně a pohrdavě. Charlotta se postavila do fronty před vchodem.

Když se dostala ke dveřím, žena s páskou pořadatelky na rukávu ji požádala o šest pencí. Charlotta se s naprostou samozřejmostí otočila, ale pak si uvědomila, že s ní není Marja, ani lokaj, ani komorná, aby za ni platili. Byla sama a neměla žádné peníze. Nečekala, že bude muset zaplatit, aby se dostala do sálu. Nebyla si docela jistá, kde by sehnala šest pencí, i kdyby tušila, že je bude potřebovat.

„Je mi líto," řekla. „Nemám žádné peníze… nevěděla jsem…" Obrátila se k odchodu.

Pořadatelka natáhla ruku a zastavila ji. „To je v pořádku," řekla jí. „Jestli nemáte peníze, můžete jít zdarma." Měla přízvuk ženy střední třídy, a i když mluvila laskavě, Charlotta si představovala, co si asi myslí – takové nóbl šaty a žádné peníze!

Charlotta řekla: „Děkuji vám… Pošlu vám šek…" Pak vešla dovnitř a hrozně se červenala. Ještě že ji nenapadlo jít na večeři nebo nastoupit do vlaku, pomyslela si. Nikdy si nemusela dělat starosti s penězi. Její gardedáma vždycky měla s sebou drobné, tatínek měl otevřené účty ve všech obchodech na Bond Street, a když chtěla zajít na oběd do Claridge nebo na ranní kávu do Café Royal, prostě nechala svou vizitku na stole a účet poslali tatínkovi. Ale toto byl účet, který by jistě nezaplatil.

Našla si místo v sále skoro až vpředu; nechtěla, aby jí po všech těch nesnázích něco uniklo. Jestli tohle chci dělat častěji, napadlo ji, budu si muset vymyslet způsob, jak sehnat normální peníze – umazané pence, zlaté sovereigny a zmuchlané bankovky.

Rozhlédla se kolem sebe. Sál byl téměř plný žen, jen sem tam nějaký muž. Ženy byly většinou ze střední třídy, oblečené více v serži a bavlně než v kašmíru a hedvábí. Bylo tam několik, které vypadaly zřetelně z lepších rodin než ostatní – mluvily méně hlasitě a měly méně šperků – a zdálo se, že ty ženy – jako Charlotta – mají na sobě loňské kabáty a poněkud nemoderní klobouky, jako by se chtěly maskovat. Pokud Charlotta mohla posoudit, v publiku nebyly žádné dělnice.

Na pódiu byl stůl zahalený fialovo-zeleno-bílým transparentem „Volební právo ženám". Na stole byl malý řečnický pult. Za ním stála řada šesti židlí.

Charlotta si pomyslela: všechny tyto ženy se bouří proti mužům! Nevěděla, zda má mít radost, nebo se stydět.

Pět žen vystoupilo na pódium a publikum začalo tleskat. Všechny byly dokonale oblečeny, i když ne podle poslední módy – žádná přehnaně úzká sukně ani klobouk ve tvaru zvonu. Byly to opravdu ty, které rozbíjely okna, rozřezávaly obrazy a házely bomby? Vypadaly příliš korektně.

Začaly projevy. Charlottě nic neříkaly. Byly o organizaci, financích, peticích, dodatcích, divizích a doplňkových volbách. Byla

zklamaná. Nic se nedozvěděla. Měla si o tom přečíst knihy, než šla na shromáždění, aby chápala proceduru? Po necelé hodině byla připravena odejít. Pak byla řečnice náhle přerušena.

Po straně pódia se objevily dvě ženy. Jedna byla atleticky vyhlížející dívka v motoristickém kabátě. O ni se opírala malá, drobná žena v bledě zeleném lehkém kabátě a velkém klobouku. Publikum začalo tleskat. Ženy na pódiu povstaly. Potlesk byl stále silnější, ozývaly se výkřiky a volání. Někdo vedle Charlotty se zvedl a během okamžiku byla na nohách tisícovka žen.

Paní Parkhurstová pomalu kráčela k řečnickému pultu.

Charlotta ji viděla zcela jasně. Byla to, co lidé nazývají pohledná žena. Měla tmavé, hluboko zasazené oči, široká, rovná ústa a silnou bradu. Byla by krásná, nebýt poněkud silného a plochého nosu. Důsledky opakovaného věznění a hladovek byly vidět na vyhublých tvářích a rukách a zažloutlé barvě její pleti. Zdála se slabá, hubená a křehká.

Zvedla ruce a volání i aplaus utichly téměř okamžitě.

Začala mluvit. Hlas měla silný a jasný, ačkoliv se nezdálo, že by křičela. Charlotta si překvapeně povšimla, že má lancashireský přízvuk.

Řekla: „V roce 1894 jsem byla zvolena do manchesterské komise opatrovníků, která se starala o chudobinec. Když jsem poprvé vstoupila do toho místa, byla jsem zděšena pohledem, jak malá sedmi a osmiletá děvčata na kolenou drhnou studené kameny dlouhých chodeb. Ty holčičky byly v létě v zimě oblečeny v tenkých bavlněných šatečkách s velkým výstřihem a s krátkými rukávy. V noci neměly na sobě vůbec nic, protože noční košile byly pro chudáky považovány za přepych. Skutečnost, že epidemie bronchitidy byla mezi nimi téměř trvalým jevem, nenaznačovala opatrovníkům nutnost jakékoliv změny v oblékání. Nepotřebuji ani dodávat, že do mého příchodu byli všichni členové rady muži.

Zjistila jsem, že v chudobinci jsou těhotné ženy, které drhly podlahy a dělaly tu nejtěžší práci téměř do chvíle, než jejich děti přišly na svět. Mnohé z nich nebyly vdané, a byly velmi, velmi mladé, pouhé dívky. Tyto chudé matky směly zůstat v nemocnici po porodu jen dva týdny. Pak si musely vybrat: buď zůstat v chudobinci a vydě-

lávat si na živobytí drhnutím a dalšími pracemi – a v tom případě byly odděleny od svých dětí – nebo prostě odejít. Mohly zůstat a být chudáky, nebo mohly odejít – odejít s dvoutýdenním miminkem v náručí, bez naděje, bez domova, bez peněz. Co se stalo s těmi dívkami a co bylo z těch nešťastných dětí?“

Charlottu zarazilo, že se o takových delikátních záležitostech hovoří veřejně. Neprovdané matky… pouhé dívky… bez domova, bez peněz… A proč by měly být odloučeny od svých dětí v chudobinci? Může to být pravda?

Ale mělo přijít ještě něco horšího.

Hlas paní Pankhurstové o stupeň zesílil. „Podle zákona, jestliže muž, který zprzní děvče, zaplatí úhrnnou sumu dvaceti liber, penzion nepodléhá inspekci. Přijme-li majitel útulku jen jedno dítě a dostane zaplaceno dvacet liber, inspektoři nesmějí útulek kontrolovat.“

Majitelé útulku… muž, který zprzní děvče… tyto pojmy Charlotta neznala, ale byly otřesně výmluvné.

„Ovšemže děti umírají úděsně rychle a majitelé útulků pak mohou hledat další oběť. Mnoho let se ženy snaží změnit zákon o chudých, aby ochránily všechny nemanželské děti a aby znemožnily každému bohatému lumpovi uniknout odpovědnosti za své dítě. Zkoušely jsme to znova a znova, ale nikdy to neprošlo…“ Na tomto místě se jí hlas změnil ve vášnivý výkřik: „Protože o tuto věc se staraly jen obyčejné ženy!“

Publikum vybuchlo v aplaus a žena vedle Charlotty zvolala: „Slyšte, slyšte!“ Charlotta se obrátila k té ženě a vzala ji za paži. „Je to pravda?“ zeptala se. „Je to *pravda?“*

Ale paní Pankhurstová už zase mluvila.

„Kéž bych měla čas a sílu, abych vám vyprávěla o všech tragédiích, kterých jsem byla svědkem, když jsem byla členkou rady. V našem oddělení pro podporu jsem se dostala do styku s vdovami, které zoufale zápasily, aby udržely své domovy a rodiny pohromadě. Zákon připouštěl poskytovat těmto ženám jen velmi nedostatečnou podporu, ale pro ně samotné a jedno dítě nenabízel žádnou podporu kromě chudobince. I když měla žena dítě u prsu, byla podle zákona považována za tělesně schopného muže. Říkají nám, že ženy by měly zůstat doma a starat se o děti. Své mužské kolegy jsem uvedla v úžas,

když jsem jim řekla: ‚Až budou ženy moci volit, postarají se, aby matky *mohly* zůstat doma a starat se o své děti!‘

V roce 1899 jsem byla jmenována do funkce matrikáře narozených a zesnulých v Manchesteru. I po svých zkušenostech z opatrovnické rady jsem byla šokována, když jsem si znovu a znovu ověřovala, jak málo úcty je ve světě pro ženy a děti. Třináctileté dívky přicházely do mé kanceláře dát si zapsat do matriky narození svých dětí – samozřejmě nemanželských. Ve většině případů se nedalo nic dělat. Zákonný věk je šestnáct let, ale muž obvykle tvrdí, že si myslel, že už jí šestnáct bylo. Za mého působení jedna velice mladá matka nechala dítě prochladnout, a to zemřelo. Dívka byla souzena za vraždu a odsouzena k smrti. Muž, který byl z hlediska spravedlnosti skutečným vrahem dítěte, nebyl vůbec potrestán.

V té době jsem se mnohokrát sama sebe ptala, co se dá udělat. Vstoupila jsem do labouristické strany, neboť jsem si myslela, že z jejích výborů může něco vzejít, nějaký požadavek na volební právo žen, který politikové nebudou moci ignorovat. Nic nevzešlo.

Za ta léta moje dcery vyrostly. Jednoho dne mne Christabel překvapila poznámkou: ‚Jak dlouho už se vy ženy pokoušíte získat volební právo? Pokud jde o mne, hodlám ho získat.‘ Od toho dne mám dvě motta. Jedno zní: ‚Hlasy ženám.‘ A to druhé: ‚Pokud jde o mne, hodlám ho získat!‘“

Někdo vykřikl: „Já taky!“ a pak vypukla další vlna jásotu a potlesku. Charlotta byla jako omámená. Připadala si jako Alenka v říši divů, když prošla zrcadlem a octla se ve světě, kde nic nebylo takové, jak se zdálo. Když četla v novinách o sufražetkách, nikde nebylo zmínky o zákonu, o chudobě, o třináctiletých matkách (bylo to *možné?)* nebo o holčičkách s bronchitidou v chudobinci. Charlotta by ničemu z toho nevěřila, kdyby neviděla na vlastní oči, jak Annie, slušná, obyčejná komorná z Norfolku, spí na londýnském chodníku, když byla „zprzněna“ mužem. Co záleželo na několika rozbitých oknech, když se děly takové věci?

„Trvalo mnoho let, než jsme zažehly pochodeň bojovnosti. Vyzkoušely jsme všechny ostatní prostředky a naše léta práce, utrpení a obětí nás naučila, že vláda neustoupí právu a spravedlnosti, ale podvolí se vhodným opatřením. Musely jsme vnést nejistotu a pocit ne-

bezpečí do všech oblastí anglického života. Musely jsme ztrapnit anglický zákon a soudy proměnit v dějiště frašky. Musely jsme zdiskreditovat vládu v očích celého světa, musely jsme pokazit anglické sporty, poškodit byznys, ničit cenný majetek, demoralizovat svět velké společnosti, zostudit církev, převrátit celý spořádaný život! Musely jsme vést tuto partyzánskou válku tak intenzivně, jak jen lid Anglie mohl tolerovat. Až jednou řekne své vládě: ‚Zastavte to jediným způsobem, jakým to lze zastavit, dejte anglickým ženám volební právo,' pak bychom měly naši pochodeň uhasit.

Velký americký státník Patrick Henry shrnul příčiny, které vedly k americké revoluci takto: ‚Žádali jsme, protestovali, doprošovali jsme se, padali jsme na kolena před trůnem a všechno je marné. Musíme bojovat – opakuji, pane, musíme bojovat.' Patrick Henry obhajoval zabíjení lidí jako vhodný prostředek zajištění politické svobody *mužů*. Sufražetky to nedělají a nikdy nebudou, naopak, hybným duchem bojovnosti je hluboká a trvalá úcta k lidskému životu.

Právě v tomto duchu vytáhly naše ženy v minulém roce do války. Dne 31. ledna byla řada golfových trávníků spálena kyselinou. Sedmého a osmého února byly na několika místech přeštípnuty telegrafní a telefonní dráty a veškerá komunikace mezi Londýnem a Glasgowem byla přerušena… O několik dní později byla rozbita okna v několika nejvybranějších londýnských klubech, skleníky s orchidejemi v Kew byly zničeny a mnoho cenných květů zničeno chladem. Byla přepadena Klenotnice v londýnském Toweru a výstavní vitrína rozbita. Venkovské sídlo, postavené ve Walton-on-the-Hill pro pana Lloyda George, bylo 18. února částečně zničeno náloží, která byla odpálena časně ráno před příchodem dělníků.

Přes tisíc žen šlo do vězení v průběhu této kampaně, strpěly uvěznění, vyšly z cel s narušeným zdravím, oslabené na těle, ale ne na duchu. Ani jedna z těchto žen by neporušila zákon, kdyby ženy byly svobodné. Jsou to ženy, které opravdu věří, že dobro lidstva vyžaduje tuto oběť, věří, že hrůzné zlo, které ničí naši civilizaci, nebude nikdy odstraněno, dokud ženy nedostanou volební právo. Existuje pouze jeden způsob, jak tuto kampaň zastavit, existuje pouze jeden způsob, jak tuto kampaň zlomit. Ale ne, že nás vyhostí!"

„Ne!" vykřikl někdo.

„Že nás zavřou!“

Celý zástup vykřikl: „Ne!“

„Ale že nám dají možnost!“

„Ano!“

Charlotta zjistila, že vykřikuje s ostatními. Zdálo se, že malá žena na pódiu vyzařuje spravedlivé rozhořčení. Oči jí plály, pěsti měla zaťaté, bradu zvednutou a hlas jí stoupal a klesal podle emocí.

„Oheň utrpení, jehož plameny ožehují naše sestry ve vězení, pálí i nás. Neboť my trpíme s nimi, sdílíme jejich neštěstí a jednou se s nimi budeme dělit o jejich vítězství. Tento oheň vdechne do ucha mnohého spáče jedno slovo ‚Vzbuď se‘, a ten už nikdy nepodlehne spánku. Sestoupí s darem jazyků na mnohé, které doposud byly němé, a půjdou dál a budou hlásat zprávu o osvobození. Jeho světlo bude vidět zdaleka mnohými, které trpí a jsou plné smutku a utlačované, a ozáří jejich život novou nadějí. Neboť duch, který je dnes v ženách, nelze potlačit. Je silnější než všechny tyranie, krutost a útlak. Je dokonce silnější – než – sama – smrt!“

Během dne pojala Lydia úděsné podezření.

Po obědě si šla lehnout do svého pokoje. Nebyla schopna myslet na nic jiného než na Felixe. Stále byla pod vlivem jeho magnetizmu. Nemělo smysl předstírat opak. Ale už nebyla bezmocná dívka. Uměla si poradit. A byla odhodlána nepoddat se, nedovolit Felixovi, aby zničil poklidný život, který si pro sebe tak pečlivě vybudovala.

Přemýšlela o všech otázkách, které mu nepoložila. Co dělá v Londýně? Jak si vydělává na živobytí? Jak se dozvěděl, kde ji najde?

Udal Pritchardovi nepravé jméno. Zřejmě se obával, že ho nepustí dál. Uvědomila si, proč jí „Konstantin Dmitrič Levin“ připadal povědomý. Bylo to jméno postavy z *Anny Kareniny*, románu, který si kupovala, když se poprvé setkala s Felixem. Byla to dvojsmyslná přezdívka, vychytralá nápověda, která probudila mnoho polozasutých vzpomínek, jako chuť, která se vybaví z dětství. Hádali se o ten román. Je úžasně reálný, tvrdila Lydia, protože věděla, jaké to je, když se v duši počestné ženy rozpoutá vášeň; Anna *byla* Lydia. Ale ta kniha není o Anně, říkal Felix. Je o Levinovi a jeho hledání odpovědi na otázku: „Jak bych měl žít?“ Tolstého odpověď zněla: „Ve

svém srdci víš, co je správně.“ Felix tvrdil, že právě tento typ tupé morality – záměrně ignorující historii, ekonomiku a psychologii – vedl k naprosté neschopnosti a degeneraci ruské vládnoucí třídy. To bylo toho večera, kdy jedli nakládané houby a ona poprvé ochutnala vodku. Měla na sobě tyrkysové šaty, které jí barvily šedé oči do modra. Felix jí líbal špičky nohou a pak –

Ano, byl mazaný, takhle jí to všechno připomenout!

Byl už v Londýně dlouho, nebo přijel, jen aby se sešel s Alexem? Údajně měl důvod navštívit v Londýně admirála: dosáhnout propuštění námořníka vězněného v Rusku. Poprvé Lydii napadlo, že jí Alex třeba neřekl celou pravdu. Koneckonců, byl pořád anarchista. V roce 1895 byl zarytý odpůrce násilí, ale mohl se změnit.

Kdyby Stephen věděl, že jsem řekla anarchistovi, kde může najít Alexe…

Dělala si s tím starosti během svačiny. Dělala si s tím starosti, když jí komorná upravovala vlasy, a tak účes nestál za nic a vypadala příšerně. Dělala si starosti při večeři, a proto nebyla dobrou společnicí markýzi z Quortu, panu Chamberlainovi a mladíkovi jménem Freddie, který neustále nahlas vyjadřoval naději, že Charlottě není nic vážného.

Vzpomněla si na Felixovu pořezanou ruku a jak vykřikl, když mu ji stiskla. Poranění viděla jen letmo, ale vypadalo dost vážné.

Ale teprve pozdě večer, když seděla v ložnici a kartáčovala si vlasy, ji napadlo spojit Felixe s šílencem v parku.

Byla to myšlenka tak děsivá, že upustila zlatem vykládaný kartáč na toaletní stolek, kde rozbil skleněný flakon s parfémem.

Co když Felix přijel do Londýna, aby zabil Alexe?

Co když on přepadl jejich kočár v parku, ne aby je okradl, ale aby se dostal k Alexovi? Byl muž s revolverem Felixovy výšky a postavy? Ano, zhruba. A Stephen ho poranil mečem…

Pak Alex opustil jejich dům, protože se polekal (nebo protože *věděl*, jak si nyní uvědomila, že „loupež“ byla pokusem o atentát), a Felix pak nevěděl, kde ho najít, a proto zašel za ní a zeptal se…

Dívala se na sebe do zrcadla. Žena, kterou viděla, měla šedé oči, světlé obočí, blond vlasy, hezkou tvář a vrabčí mozek.

Mohla by to být pravda? Mohl by ji Felix tak oklamat? Ano – protože si devatenáct let představoval, že ho zradila.

Posbírala střepy z flakonu a dala je do kapesníku; potom setřela rozlitý parfém. Nevěděla, co má teď udělat. Musí varovat Stephena, ale jak? „Abych nezapomněla, dnes ráno sem přišel anarchista a zeptal se mne, kam se přestěhoval Alex. A protože to býval můj milenec, řekla jsem mu…“ Musela by si něco vymyslet. Chvíli uvažovala. Kdysi dávno byla zkušená bezostyšná lhářka, ale už dlouho neměla praxi. Nakonec se rozhodla, že by jí mohla projít kombinace lží, které Felix řekl jí a Pritchardovi.

Přehodila si kašmírový župánek přes hedvábnou noční košili a prošla do Stephenovy ložnice.

Seděl u okna v pyžamu a županu, se skleničkou brandy v jedné ruce a doutníkem v druhé, a díval se na park zalitý měsíčním světlem. Byl překvapen, když ji uviděl vcházet, protože vždycky za ní v noci chodil on. Zvedl se s úsměvem na uvítanou a objal ji. Uvědomila si, že si její návštěvu mylně vyložil. Měl za to, že se přišla milovat.

Řekla mu: „Chci s tebou mluvit.“

Pustil ji. Tvářil se zklamaně. „Tak pozdě večer?“

„Myslím, že jsem provedla strašnou hloupost.“

„Tak mi to raději pověz.“

Posadili se u studeného krbu. Najednou si Lydia přála, aby se opravdu přišla milovat. Řekla: „Dnes ráno přišel nějaký muž. Řekl, že mne znal v Petěrburgu. Jméno mi bylo povědomé a myslela jsem si, že si na něj matně vzpomínám… Víš, jak to někdy je…“

„Jak se jmenoval?“

„Levin.“

„Pokračuj.“

„Řekl, že chce mluvit s knížetem Orlovem.“

Stephen najednou zpozorněl. „Proč?“

„Něco to mělo společného s námořníkem, který byl neprávem uvězněn. Tento… Levin… chtěl knížete osobně požádat, aby ten muž byl propuštěn.“

„Co jsi mu řekla?“

„Řekla jsem mu, že bydlí v hotelu Savoy.“

„Zatraceně!“ zaklel Stephen a hned se omluvil, „promiň mi to.“

„Později mi došlo, že Levin možná nechce nic dobrého. Měl pořezanou ruku – a já jsem si vzpomněla, že toho blázna v parku jsi zranil právě na ruce… takže, postupně mi to docházelo… Provedla jsem něco hrozného, viď?“

„Není to tvá vina. Vlastně za to mohu já. Měl jsem ti říct pravdu o tom muži v parku, ale považoval jsem za vhodnější tě neděsit. Udělal jsem chybu.“

„Chudák Alex,“ řekla Lydia. „Když si člověk pomyslí, že ho někdo chce zabít. Je tak milý.“

„Jak Levin vypadá?“

Otázka ji vyvedla z míry. Na okamžik uvažovala o „Levinovi“ jako o neznámém atentátníkovi. Teď byla nucena popsat Felixe. „Tak… vysoký, štíhlý, s tmavými vlasy, asi mého věku, zřejmě Rus; pohledná tvář, dosti vrásek…“ Zmlkla. *A já po něm toužím.*

Stephen se zvedl. „Půjdu vzbudit Pritcharda. Může mne odvézt do hotelu.“

Lydia chtěla říci: Ne, nechoď, vezmi mne raději do náruče, potřebuji tvé teplo a něžnost. Místo toho řekla: „Velmi mne to mrzí.“

„Možná to tak bude nejlepší,“ řekl Stephen.

Překvapeně na něj pohlédla. „Proč?“

„Protože až přijde do hotelu Savoy zavraždit Alexe, chytnu ho.“

A to už Lydia věděla, že než to všechno skončí, jeden z mužů, které miluje, zabije toho druhého.

Felix opatrně vyzvedl láhev s nitroglycerinem z výlevky. Přešel místnost, jako by kráčel po křehkém skle. Polštář ležel na matraci. Rozšířil trhlinu asi na patnáct centimetrů a vsunul jí láhev do polštáře. Celou ji obalil, aby bomba byla chráněna proti nárazům. Zvedl polštář a opatrně, jako by to bylo malé děcko, ho položil do otevřeného kufříku. Zavřel víko a trochu volněji se mu dýchalo.

Oblékl si kabát, šálu, nasadil si seriózní klobouk. Opatrně kufřík postavil a pak ho zvedl.

Vyšel ven.

Cesta do West Endu byla jako zlý sen.

Samozřejmě nemohl použít kolo, ale i chůze mu drásala nervy. Neustále měl před očima tu hnědou skleněnou láhev uloženou v pol-

štáři; pokaždé když došlápl na chodník, představoval si malou nárazovou vlnu, která musí putovat jeho tělem a pak dolů paží ke kufříku. V duchu viděl molekuly nitroglycerinu vibrující rychleji a rychleji pod jeho rukou.

Minul ženu umývající chodník před domem. Sestoupil na vozovku, aby neuklouzl na vlhkých kamenech, a ona jen uštěpačně prohodila: „Máš strach, že si namočíš nohy, frajere?“

Před továrnou v Eustonu se z brány vyvalil dav učňů, kteří se hnali za míčem. Felix stál jako přimrazený, když pádili kolem něj, strkali se a bojovali o míč. Pak někdo míč odkopl a zmizeli tak rychle, jak se objevili.

Přechod přes Euston Road byl tanec se smrtí. Pět minut stál na okraji chodníku a čekal na přiměřenou mezeru v proudu vozidel. Pak musel přejít tak rychle, že skoro běžel.

Na Tottenham Court Road zašel do exkluzivního papírnictví. V obchodě byl klid a ticho. Opatrně postavil kufřík na pult. Prodavač v lehkém saku řekl: „Čím vám mohu posloužit, pane?“

„Potřebuji prosím obálku.“

Prodavač zvedl obočí. „Pouze jednu, pane?“

„Ano.“

„Přejete si určitý druh, pane?“

„Jen obyčejnou, ale kvalitní.“

„Máme modré, slonově bílé, nilskou zeleň, krémové, béžové…“

„Bílou.“

„Výborně, pane.“

„A list papíru.“

„Jeden list, pane.“

Řekl si o tři pence. Ze zásady by raději utekl bez placení, ale s bombou v kufříku nemohl utíkat.

Charing Cross Road byla plná lidí spěchajících do práce v obchodech a kancelářích. Bylo nemožné jít tak, aby do něj lidé nenaráželi. Felix chvíli stál ve vchodu do domu a přemýšlel, co má udělat. Nakonec se rozhodl nést kufřík v náručí, aby ho chránil před pádícími davy.

Na Leicester Square zašel do banky. Posadil se u jednoho psacího stolku, kde zákazníci vypisovali šeky. Byla tam miska s pery a

kalamář. Položil si kufřík na podlahu mezi nohy. Chvíli odpočíval. Bankovní úředníci v redingotech tiše chodili kolem s papíry v rukou. Felix si vzal pero a napsal na obálku:

Kníže A. A. Orlov
Hotel Savoy
Strand, Londýn W.

Složil nepopsaný list papíru a vsunul ho do obálky jen kvůli váze. Nechtěl, aby se obálka zdála prázdná. Olízl okraj potřený lepidlem a pečlivě ji zalepil. Pak váhavě zvedl kufřík a opustil banku.

Na Trafalgar Square namočil kapesník do fontány a ochladil si obličej.

Prošel kolem stanice metra na Charing Cross a šel po nábřeží na východ. U Waterloo Bridge se malá tlupa dětí ulice poflakovala u zábradlí a házela kameny na racky na řece. Felix se obrátil na nejinteligentněji vypadajícího chlapce.

„Chceš penci?“

„Ano, šéfe!“

„Máš čisté ruce?“

„Ano, šéfe!“ Chlapec mu ukázal zmazané ruce.

Budou muset stačit, pomyslel si Felix. „Víš, kde je hotel Savoy?“

„Až moc dobře!“

Felix usoudil, že to znamená totéž jako „Ano, šéfe.“ Podal chlapci obálku a penci. „Počítej pomalu do sta a pak odnes dopis do hotelu. Rozumíš?“

„Ano, šéfe!“

Felix vyšel po schodech na most. Byl plný mužů v buřinkách, kteří přecházeli přes řeku od Waterloo. Felix se připojil k zástupu.

Vešel do novinového stánku a koupil si *The Times.* Když odcházel, do dveří vrazil mladík. Felix vztáhl ruku a muže zarazil s výkřikem: „Koukej na cestu!“

Muž na něj překvapeně zíral. Když Felix vycházel, slyšel, jak říká prodavači: „Nějak nervózní, že jo?“

„Cizinec,“ řekl prodavač a pak už byl Felix venku.

Odbočil ze Strandu a vešel do hotelu. V hale se posadil a postavil kufřík na podlahu mezi nohy. Teď už cíl není daleko, říkal si.

Ze svého místa mohl vidět oboje dveře a stůl dveřníka. Strčil ruku do kapsy kabátu a podíval se na imaginární kapesní hodinky, pak otevřel noviny a usadil se, jako by přišel brzy na schůzku.

Přitáhl kufřík blíž ke křeslu a natáhl nohy kolem něho, aby ho chránil před náhodným kopnutím nepozorného chodce. Hala byla plná, bylo právě před desátou hodinou. Teď chodí vládnoucí třída na snídani, pomyslel si. Dnes ještě nejedl. Neměl vůbec chuť k jídlu.

Přes otevřené noviny si prohlížel ostatní lidi v hale. Byli tam dva muži, kteří mohli být detektivové. Felix přemýšlel, jestli by mu mohli zabránit v útěku. Ale i kdyby slyšeli výbuch, napadlo ho, jak budou vědět, který z tuctů lidí procházejících halou je za něj odpovědný? Nikdo neví, jak vypadám. Věděli by to, jen kdyby po mně šli. Musím se ujistit, že mě nesledují.

Přemýšlel, jestli chlapec přijde. Koneckonců, penci už má. Možná hodil dopis do řeky a šel do cukrárny. Jestli se to stalo, Felix prostě bude muset celý proces opakovat, až najde poctivého uličníka.

Četl článek v novinách a co chvíli se rozhlížel. Vláda chtěla, aby ti, kdo přispěli Ženské sociální a politické unii, museli platit za škody způsobené sufražetkami. Hodlala navrhnout zvláštní zákon, který by to umožnil. Jak hloupé jsou vlády, když začnou být neústupné, napadlo Felixe. Každý prostě dá peníze anonymně.

Kde je ten kluk?

Přemýšlel, co asi teď dělá Orlov. Se vší pravděpodobností je v jednom z hotelových pokojů, několik metrů nad Felixovou hlavou, snídá, nebo se holí, nebo píše dopis, nebo diskutuje s Waldenem. Rád bych zabil také Waldena, pomyslel si Felix.

Bylo docela možné, že oba muži projdou každou minutu hotelovou halou. To bych ale chtěl příliš. Co bych udělal, kdyby se to stalo? napadlo Felixe.

Hodil bych bombu a spokojeně zemřel.

Skleněnými dveřmi zahlédl kluka.

Chlapec přišel úzkou cestou vedoucí k hotelovému vchodu. Felix viděl, že má obálku v ruce. Držel ji za jeden roh, téměř s odporem, jako by byla špinavá a on čistý, ne naopak. Přiblížil se ke dve-

řím, ale zastavil ho vrátný v cylindru. Následoval rozhovor, který zevnitř nebylo slyšet, potom chlapec odešel. Vrátný vešel do haly s obálkou v ruce.

Felix zpozorněl. Zabere to?

Vrátný předal obálku u stolu šéfa poslíčků.

Ten se na něj podíval, vzal tužku, něco napsal do pravého horního roku – číslo pokoje? – a zavolal poslíčka.

Zabralo to!

Felix se postavil, opatrně zvedl kufřík a zamířil ke schodům.

Poslíček ho předběhl v prvním patře a pokračoval nahoru.

Felix ho následoval.

Bylo to až příliš snadné.

Dovolil poslíčkovi náskok jednoho schodiště a pak zrychlil, aby ho neztratil z dohledu.

V pátém poschodí zašel chlapec do chodby.

Felix se zastavil a zpovzdálí ho pozoroval.

Chlapec zaklepal na dveře. Otevřely se. Vysunula se ruka a vzala obálku.

Mám tě, Orlove.

Poslíček provedl pantomimu odchodu, ale byl zavolán zpátky. Felix slova neslyšel. Chlapec dostal spropitné. Řekl: „Mockrát vám děkuji, pane, jste velice laskav.“ Dveře se zavřely.

Felix se vydal chodbou.

Chlapec zahlédl jeho kufřík, sáhl po něm a řekl: „Mohu vám s tím pomoci, pane?“

„Ne!“ odsekl Felix.

„Jak si přejete, pane,“ řekl chlapec a šel dál.

Felix kráčel ke dveřím Orlovova pokoje. Copak tu nebyla žádná další bezpečnostní opatření? Walden si mohl myslet, že se vrah nedostane do pokoje londýnského hotelu, ale Orlov jistě ne. Na okamžik byl Felix v pokušení odejít a plán znovu probrat, nebo snad lépe prozkoumat situaci; ale nyní byl příliš blízko Orlovovi.

Položil kufr na koberec přede dveřmi.

Otevřel kufřík, sáhl do polštáře a opatrně vytáhl hnědou láhev.

Pomalu se napřímil.

Zaklepal na dveře.

Kapitola osmá

Walden se podíval na obálku. Adresa byla napsána úhledným, bezvýrazným rukopisem. Psal to cizinec, protože Angličan by napsal *Kníže Orlov* nebo *Kníže Alexej*, ale ne *Kníže A. A. Orlov*. Walden by rád věděl, co je uvnitř, ale Alex se odstěhoval z hotelu uprostřed noci a Walden ji nemohl otevřít v jeho nepřítomnosti – přece jen to byla pošta jiného džentlmena.

Vrátil ji Basilu Thomsonovi, který takovými skrupulemi netrpěl.

Thomson obálku roztrhl a vytáhl jeden list papíru. „Prázdný!“ řekl.

Ozvalo se zaklepání na dveře.

Všichni se rychle přesunuli. Walden šel k oknům, dál ode dveří a z dráhy střelby. Stál za pohovkou, připraven se schovat. Dva detektivové přešli na protější strany pokoje a připravili si zbraně. Thomson stál uprostřed místnosti za velkým, bohatě polstrovaným křeslem.

Znovu někdo zaklepal.

Thomson zavolal: „Pojďte dál – je otevřeno.“

Dveře se otevřely a tam stál on.

Walden sevřel opěradlo pohovky. *Vypadal* děsivě.

Byl to vysoký muž v buřince a černém kabátě zapnutém až ke krku. Měl dlouhou, vyhublou a bledou tvář. V levé ruce držel velkou hnědou láhev. Očima přelétl pokoj a bleskově si uvědomil, že to je past.

Zvedl láhev a řekl: „Nitroglycerin!“

„Nestřílejte!“ štěkl Thomson na detektivy.

Waldenovi bylo strachem nevolno. Věděl, co dokáže nitroglycerin. Kdyby láhev spadla, všichni by zemřeli. Chtěl žít. Nechtěl zemřít v bleskové žhoucí agonii.

Následovalo dlouhé ticho. Nikdo se nepohnul. Walden se díval vrahovi do obličeje. Byla to vychytralá, tvrdá, odhodlaná tvář. V té krátké, strašné pauze se Waldenovi vryl do paměti každý detail: zakřivený nos, široká ústa, smutné oči, husté černé vlasy deroucí se zpod střechy klobouku. Je šílený? přemýšlel Walden. Zahořklý? Bez srdce? Sadista? Tvář pouze prozrazovala, že nezná strach.

Ticho přerušil Thomson. „Vzdejte se," řekl. „Položte láhev na zem. Přestaňte ze sebe dělat blázna."

Walden přemýšlel. Jestli detektivové vystřelí a muž upadne, dostal bych se k němu včas, abych zachytil láhev, než dopadne na zem…?

Ne.

Zabiják stál nehybně, láhev vysoko ve vzduchu. Dívá se na mne, ne na Thomsona, uvědomil si Walden, studuje mne, jako kdybych ho něčím fascinoval. Zkoumá každičký můj detail, přemýšlí o mně. Zajímá se o mne stejně jako já o něj.

Teď si uvědomil, že tu Alex není – co udělá teď?

Zabiják promluvil rusky k Waldenovi: „Nejste tak hloupý, jak vypadáte."

Walden si pomyslel: Je to sebevrah? Zabije nás všechny a sebe také? Radši ho nechat mluvit…

Pak muž zmizel.

Walden slyšel jeho kroky vzdalující se chodbou.

Skočil ke dveřím. Ostatní už běželi před ním.

Na chodbě detektivové zaklekli a zamířili revolvery. Walden viděl, jak atentátník utíká podivnými plavnými kroky s levou rukou u těla a snaží se při běhu držet láhev co možná nehybně.

Jestli teď vybuchne, říkal si Walden, zabije nás na tuto vzdálenost? Pravděpodobně ne.

Thomson uvažoval stejně. Řekl: „Palte!"

Práskly dva výstřely.

Zabiják se zastavil a otočil se.

Byl zasažen?

Napřáhl paži a hodil láhev směrem k nim.

Thomson a dva detektivové se vrhli na zem. Walden si ve mžiku uvědomil, že kdyby nitroglycerin explodoval kdekoliv blízko nich, bylo by zbytečné ležet na podlaze.

Láhev letěla k nim a znovu a znovu se převracela ve vzduchu. Dopadne na podlahu necelé dva metry od Waldena. Jestli dopadne, určitě vybuchne.

Walden vyrazil *proti* letící lahvi.

Klesala pomalým obloukem. Vztáhl po ní obě ruce. Chytil ji. Zdálo se mu, že mu prsty kloužou po skle. Nepovedlo se to, blesklo mu v panice; málem ji ztratil; pak ji znovu chytil…

Neuklouzni, ježíšikriste, neuklouzni…

…a jako brankář chytající míč přitáhl láhev k tělu, ztlumil dopad na prsou, otočil se ve směru dráhy láhve. Pak ztratil rovnováhu, dopadl na kolena, ale ustál to. Stále držel láhev a říkal si: Zemřu.

Nic se nestalo.

Ostatní se dívali, jak klečí na kolenou a drží láhev v náručí jako novorozeně.

Jeden z detektivů omdlel.

Felix s úžasem zíral ještě zlomek sekundy na Waldena; pak se otočil a pádil po schodech dolů.

Walden byl neuvěřitelný. To jsou nervy, chytit tu láhev!

Z dálky slyšel křik: „Běžte za ním!“

Už je to tu zase, pomyslel si; znovu utíkám. Co je to se mnou?

Schody byly nekonečné. Slyšel za sebou dupající kroky. Ozval se výstřel.

Na dalším odpočívadle se srazil s číšníkem nesoucím podnos. Číšník upadl a nádobí a jídlo se rozlétly všude kolem.

Pronásledovatel byl jedno či dvě ramena schodů za ním. Dosáhl úpatí schodiště. Uklidnil se a vkročil do haly.

Stále tam bylo plno.

Měl pocit, jako by kráčel po laně.

Koutkem oka zahlédl dva muže, které předtím identifikoval jako možné detektivy. Byli zabráni do hlubokého rozhovoru a tvářili se starostlivě. Museli zaslechnout vzdálenou střelbu.

Šel pomalu přes halu a vší mocí odolával nutkání rozběhnout se. Měl dojem, že se na něj každý dívá. Upřeně hleděl před sebe.

Došel ke dveřím a vyšel ven.

„Drožku, pane?“ zeptal se dveřník.

Felix naskočil do čekající drožky a ta se okamžitě rozjela.

Když odbočila na Strand, ohlédl se k hotelu. Jeden z detektivů z pátého patra vyrazil ze dveří, následován dvěma z haly. Mluvili s

dveřníkem. Ukázal na Felixovu drožku. Detektivové vytáhli zbraně a rozběhli se za ní.

Provoz byl hustý. Drožka se zastavila na Strandu.

Felix vyskočil.

Drožkář zavolal: „Hej! Copak je, Johne?“

Felix se protáhl mezi povozy na druhou stranu ulice a rozběhl se na sever.

Ohlédl se přes rameno. Pořád běželi za ním.

Musí si udržet náskok, dokud se nebude moci někde ztratit ve změti postranních uliček nebo na nádraží.

Uniformovaný policista ho viděl utíkat a podezíravě ho pozoroval z druhé strany ulice. O chvíli později zahlédli policistu detektivové a zavolali na něj. Připojil se k honičce.

Felix běžel ještě rychleji. Srdce mu bušilo a dech z něj vyrážel v nepravidelných rázech.

Zahnul za roh a ocitl se na ovocném a zeleninovém tržišti Covent Garden.

Ulice dlážděné kostkami byly ucpané nákladními auty a koňskými povozy. Všude byli nosiči s dřevěnými podnosy na hlavách nebo tlačící dvoukoláky. Svalnatí muži v tričkách skládali ručně sudy jablek z povozů. Muži v bufinkách kupovali a prodávali bedýnky salátů, rajčat a jahod, a muži v čepicích je přinášeli a odnášeli. Hluk byl otřesný.

Felix vběhl do tržnice.

Ukryl se za stoh prázdných beden a vykukoval přes plaňky. Po chvíli zahlédl své pronásledovatele. Stáli nehybně a rozhlíželi se. Pak se patrně domluvili, neboť se rozdělili a začali místo prohledávat…

Tak Lydia mě zradila, pomyslel si Felix, když popadl dech. Věděla už tehdy, že jdu po Orlovovi, abych ho zabil? Ne, to nemohla. To ráno nijak nehrála. Když mě líbala, nic nepředstírala. Ale jestli uvěřila historce o námořníkovi, kterého chce dostat z vězení, určitě by nikdy nic neřekla Waldenovi. Možná si později uvědomila, že jsem jí lhal, a tak varovala manžela, protože nechtěla mít nic společného se zabitím Orlova. Vlastně mě nezradila.

Příště mě nepolíbí.

Nebude žádné příště.

Policista v uniformě šel směrem k němu.

Obešel stoh beden a octl se sám u malého kanálu; ze všech stran byl zakryt bednami.

Tak jsem jim z té pasti unikl. Díky bohu za nitroglycerin.

Ale *oni* se mají bát *mne.*

Já jsem lovec, já jsem ten, kdo klade pasti.

Walden, ten je nebezpečný. Už dvakrát se mi připletl do cesty. Kdo by si pomyslel, že šedovlasý aristokrat bude mít takovou kuráž?

Přemýšlel, kde je ten policista. Vykoukl ven.

Stál mu tváří v tvář.

Na policistově tváři byl údiv, když ho Felix popadl za uniformu a vtáhl do své skrýše.

Policista klopýtl.

Felix ho srazil. Padl na zem. Felix na něj skočil a popadl ho za hrdlo. Začal ho svírat.

Felix nenáviděl policisty.

Vzpomněl si na Białystok, kde stávkokazi – darebáci se železnými tyčemi – bili dělníky před továrnou, zatímco to policie bez hnutí sledovala. Vzpomněl si na pogrom, když chuligáni řádili v židovské čtvrti, zapalovali domy, kopali starce a násilnili děvčata, zatímco se policisté dívali a smáli se. Vzpomněl si na Krvavou neděli, kdy vojáci pálili salvu za salvou do mírumilovného davu před Zimním palácem, a policisté se dívali a jásali. Ve vzpomínkách viděl policisty, kteří ho odvezli do Petropavlovské pevnosti, aby ho tam mučili, a ty, kteří ho doprovázeli na Sibiř a ukradli mu kabát, a ty, kteří vtrhli na stávkovou schůzi v Petěrburgu, mávali pendreky a mlátili ženy po hlavách – vždycky mlátili ženy.

Policista byl dělník, který prodal svou duši.

Felix stiskl pevněji.

Mužovy oči se zavřely a přestal zápasit.

Felix stiskl ještě víc.

Zaslechl jakýsi zvuk.

Rychle otočil hlavu.

Stálo tam malé, tak dvou až tříleté dítě, jedlo jablko a pozorovalo, jak škrtí policistu.

Felixovi blesklo hlavou – na co čekám?

Pustil policistu.
Dítě přišlo blíž a podívalo se na muže ležícího v bezvědomí.
Felix vyhlédl ven. Žádné detektivy nespatřil.
Dítě se zeptalo: „On spinká?“
Felix vyšel ze skrýše.
Prošel tržnicí a neviděl žádného z pronásledovatelů.
Došel na Strand.
Tam se začal cítit v bezpečí.
Na Trafalgar Square chytil omnibus.

Málem jsem zemřel, říkal si neustále Walden, málem jsem zemřel.

Seděl v hotelovém apartmá, zatímco Thomson shromažďoval svou skupinu detektivů. Někdo mu podal sklenici brandy se sodou a tehdy si všiml, že se mu třesou ruce. Nedokázal si vymazat z hlavy obraz té láhve nitroglycerinu ve svých rukách.

Pokoušel se soustředit na Thomsona. Policista se viditelně změnil, když mluvil se svými lidmi. Vytáhl ruce z kapes, seděl na okraji židle a jeho hlas už nezněl ledabyle, ale ostře.

Když Thomson mluvil, Walden se začal uklidňovat. „Ten muž nám proklouzl mezi prsty,“ řekl Thomson. „Podruhé už se to nestane. Teď už o něm něco víme a zjistíme si mnohem víc. Víme, že byl v Sankt Peterburgu během nebo před rokem 1895, protože si ho pamatuje lady Waldenová. Víme, že byl ve Švýcarsku, protože kufřík, v němž nesl bombu je švýcarský. A víme, jak vypadá.“

Ta tvář, pomyslel si Walden a zaťal pěsti.

Thomson pokračoval: „Wattsi, chci, abyste se svými chlapci utratil trochu peněz v East Endu. Muž je zcela určitě Rus, takže je pravděpodobně anarchista a Žid, ale nespoléhejte se na to. Uvidíme, jestli mu dokážeme dát jméno. Jestli ano, pošlete telegram do Curychu a Sankt Peterburgu a požádejte o informace.

Richardsi, vy začnete s obálkou. Byla pravděpodobně koupena jednotlivě, takže by si prodavač měl zákazníka pamatovat.

Woodsi, vy pracujte na lahvi. Je to láhev Winchester se zabroušenou skleněnou zátkou. Jméno výrobce je vyraženo na dně. Zjistěte, komu v Londýně je dodávají. Pošlete svou skupinu do všech obchodů a podívejte se, jestli si nějaký drogista vzpomene na zákazníka,

který odpovídá popisu našeho muže. Ovšemže koupil látky na nitroglycerin v několika různých obchodech. Když ty obchody najdeme, budeme vědět, kde po něm v Londýně máme pátrat."

Na Waldena to udělalo dojem. Neuvědomil si, že vrah za sebou nechal tolik stop. Začal se cítit lépe.

Thomson oslovil mladého muže v plstěném klobouku a s měkkým límcem. „Taylore, vy máte nejdůležitější práci. Lord Walden a já jsme dnes krátce viděli vraha, ale lady Waldenová si ho prohlédla pořádně. Půjdete s námi za ní a s její a naší pomocí nakreslíte portrét toho chlapa. Chci, aby byl obrázek dnes vytištěn a rozdán všem policejním stanicím v Londýně do zítřejšího poledne."

Ten muž nám teď určitě nemůže uniknout, pomyslel si Walden. Pak si vzpomněl, že si myslel totéž, když nastražili past tady v hotelovém pokoji. A začal se znovu chvět.

Felix se podíval do zrcadla. Nechal si vlasy ostříhat hodně nakrátko, jako Prušák, a vytrhal si obočí, až zbyly jen tenké čárky. Okamžitě se přestane holit, takže za den bude zarostlý a za týden mu vousy a knír zakryjí výrazná ústa i bradu. Se svým nosem bohužel nemohl nic dělat. Koupil si staré brýle s drátěnými obroučkami. Čočky byly malé, takže se mohl dívat přes obroučky. Vyměnil svůj tvrďák a černý kabát za námořnický tříčtvrteční kabát a tvídovou čapku se štítkem.

Zblízka by v něm stále ještě poznali stejného muže, ale při zběžném pohledu byl úplně jiný.

Věděl, že Bridgetin dům musí opustit. Všechny chemikálie koupil na míli či dvě odtud, a až se to dozví policie, zahájí pátrání dům od domu. Dříve nebo později dojdou do jeho ulice a jeden ze sousedů řekne: „Já ho znám. Chodí k Bridget do suterénu."

Byl na útěku. Bylo to ponižující a deprimující. Utíkal už vícekrát, ale vždycky až když někoho zabil, ne předtím.

Posbíral svou břitvu, rezervní prádlo, doma vyrobený dynamit, knihu Puškinových povídek a všechno svázal do své čisté košile. Pak šel k Bridget do salonu.

„Ježíšmarjájosef, co sis udělal s obočím?" zvolala. „Býval jsi docela hezký chlap."

„Musím odejít," řekl.

Podívala se na jeho uzlíček. „Vidím tvoje zavazadlo.“

„Jestli přijde policie, nemusíš jim lhát.“

„Řeknu, že jsem tě vyhodila, protože jsem měla podezření, že jsi anarchista.“

„Sbohem, Bridget.“

„Sundej si ty uhozený brejle a dej mi pusu.“

Felix ji políbil na tvář a vyšel ven.

„Zlom vaz, hochu,“ volala za ním.

Vzal si kolo a už potřetí od příjezdu do Londýna si šel hledat bydlení.

Jel pomalu. Už nebyl slabý z poranění mečem, ale psychicky byl zdeptán pocitem fiaska. Projel severním Londýnem a City, pak přejel řeku po London Bridge. Na druhé straně zamířil na jihovýchod kolem hospody zvané Slon a hrad.

V oblasti Old Kent Road našel nějaké brlohy, kde mohl sehnat laciné bydlení bez zbytečných otázek. Najal si pokoj v pátém patře činžáku, který patřil anglikánské církvi, jak mu trochu smutně řekl domovník. Tady nebude moci vyrábět nitroglycerin. V pokoji není tekoucí voda, vlastně ani v domě – jenom pumpa a latrína na dvoře.

Pokoj byl pochmurný. V rohu stála výmluvná pastička na myši a jedno okno bylo zakryto listem novin. Malba se loupala a matrace páchla. Domovník, shrbený, tlustý muž šourající se v papučích a kašlající, mu řekl: „Jestli chcete spravit okno, mohu dostat sklo lacino.“

Felix řekl: „Kde si mohu nechat kolo?“

„Být vámi, vzal bych si ho sem nahoru. Všude jinde vám ho štípnou.“

S kolem v místnosti tu bude jen tak tak místo, aby se dostal ode dveří k posteli.

„Ten pokoj si vezmu,“ řekl Felix.

„Tak to bude dvanáct shillingů.“

„Říkal jste tři shillingy týdně.“

„Čtyři týdny předem.“

Felix mu zaplatil. Po nákupu brýlí a výměně oblečení mu teď zbývala jedna libra a devatenáct shillingů.

Domovník řekl: „Jestli chcete vymalovat, mohu vám sehnat barvu za poloviční cenu.“

„Dám vám vědět," řekl Felix. Pokoj byl špinavý, ale to byl jeho nejmenší problém.

Zítra musí znovu začít pátrat po Orlovovi.

„Stephene! Díky bohu, jsi v pořádku!" zvolala Lydia.

Položil jí paži kolem ramen. „Jistěže jsem v pořádku."

„Co se stalo?"

„Bohužel jsme našeho muže nedopadli."

Lydia téměř omdlela úlevou. Od chvíle, kdy Stephen řekl „Dopadnu toho muže", byla dvojnásobně vyděšená. Měla strach, že Felix zabije Stephena, a pak měla strach, že pokud se to nestane, bude už podruhé odpovědná za uvěznění Felixe. Věděla, čím prošel poprvé, a z té vzpomínky jí bylo nevolno.

„Myslím, že znáš Basila Thomsona," řekl Stephen, „a toto je pan Taylor, policejní kreslíř. Všichni mu pomůžeme nakreslit tvář vraha."

Lydii bodlo u srdce. Bude muset strávit hodiny ztvárňováním podoby milence v přítomnosti manžela. Kdy to skončí? pomyslela si.

„Kde je vlastně Charlotta?" zeptal se Stephen

„Na nákupech."

„Dobře. Nechci, aby o tom něco věděla. Zejména nechci, aby věděla, kam odjel Alex."

„Tak mi to také neříkej," požádala Lydia. „Raději bych to nevěděla. Tak aspoň nebudu moci udělat stejnou chybu."

Posadili se a kreslíř vytáhl blok.

Znovu a znovu kreslil tu tvář. Lydia by ji mohla nakreslit sama za pět minut. Nejdříve se pokoušela kreslíře zmást, aby ji kreslil špatně, tím, že říkala „ne tak docela", když něco bylo přesně, a „to je ono", když něco bylo naprosto špatně, ale Stephen a Thomson oba viděli Felixe jasně, i když krátce, a opravovali ji. Nakonec ze strachu, že bude odhalena, začala řádně spolupracovat, i když celou dobu věděla, že jim možná znovu pomáhá dostat Felixe do vězení. Skončili s velmi dobrou podobou tváře, kterou milovala.

Potom měla tak zničené nervy, že si vzala dávku laudana, a šla spát. Zdálo se jí, že jede do Petěrburgu na schůzku s Felixem. Se zničující logikou snů se jí zdálo, že potřebuje chytit loď a jede v ko-

čáře se dvěma vévodkyněmi, které by ji ve skutečném životě vypudily ze slušné společnosti, kdyby znaly její minulost. Ale dopustily se chyby a jely do Bournemouthu místo do Southamptonu. Tam se zastavily k odpočinku, ačkoliv bylo pět hodin a loď vyplouvala v sedm. Vévodkyně Lydii řekly, že v noci spaly spolu a perverzně se vzájemné laskaly. Jaksi ji to vůbec nepřekvapilo, ačkoliv obě byly velmi staré. Lydia stále říkala: „Už musíme jet," ale nevšímaly si toho. Pak přišel muž se vzkazem pro Lydii. Byl podepsán „Tvůj milenec anarchista". Lydia řekla poslíčkovi: „Povězte mému milenci anarchistovi, že se *pokusím* chytit loď v sedm hodin." Tak a už to bylo venku. Vévodkyně na sebe začaly významně mrkat. Dvacet minut před sedmou, stále ještě v Bournemouthu, si Lydia uvědomila, že stále ještě nemá sbaleno. Pobíhala kolem a házela věci do kufrů, ale nic nemohla najít, a vteřiny ubíhaly a už bylo příliš pozdě a její kufr se jaksi *nedal naplnit*, až propadla panice a šla bez zavazadel, nasedla na kozlík a jela sama, ztratila směr u pobřeží v Bournemouthu a nemohla vyjet z města a vzbudila se, aniž se dostala do blízkosti Southamptonu.

Pak ležela v posteli s divoce bušícím srdcem, oči široce otevřené pozorovaly strop. Říkala si: Byl to jenom sen. Díky bohu. Díky bohu!

Felix ulehl do postele v mizerné náladě a vzbudil se rozzlobený.

Zlobil se sám na sebe. Zabití Orlova nebyl žádný nadlidský úkol. Ten muž mohl být střežen, ale nemohl být zamčen v podzemním trezoru jako peníze v bance; kromě toho i bankovní trezory je možno vykrást. Felix byl inteligentní a odhodlaný. Trpělivostí a vytrvalostí najde cestu kolem všech překážek, které mu stavějí do cesty.

Byl štvanec. Ale nedostanou ho. Bude putovat postranními uličkami, vyhýbat se sousedům a bude neustále ve střehu před modrými policejními uniformami. Od chvíle, kdy zahájil svou násilnickou kariéru, ho honili už mnohokrát, ale nikdy ho nechytili.

Vstal, umyl se u pumpy na dvoře, uvědomil si, že se nemá holit, vzal si tvídovou čepici, oblékl krátký kabát a nasadil si brýle. Nasnídal se u stánku s čajem a na kole, vyhýbaje se hlavním ulicím, se vydal do St. James's Parku.

První, co uviděl, byl uniformovaný policista přecházející u Waldenova domu.

To znamenalo, že nemůže zaujmout své obvyklé postavení pro pozorování domu. Musel ustoupit mnohem hlouběji do parku a pozorovat dům z dálky. Také nemohl zůstat na jednom místě příliš dlouho, aby si ho policista – kdyby byl ve střehu a ostražitý – nevšiml.

Asi v poledne vyjel z domu automobil. Felix běžel pro kolo.

Neviděl auto vjet dovnitř, takže bylo asi Waldenovo. Předtím rodina vždy cestovala kočárem, ale nebyl důvod, proč by neměli mít vozidla na koňský i motorový pohon. Felix byl příliš daleko, aby mohl uhádnout, kdo v autě je. Doufal, že to je Walden.

Auto zamířilo na Trafalgar Square. Felix to vzal přes trávník, aby mu nadjel.

Když dorazil na cestu, bylo pár metrů před ním. Snadno mu stačil kolem náměstí, ale když se rozjelo na sever po Charing Cross Road, začalo mu ujíždět.

Šlapal rychle, ale ne zuřivě. Za prvé nechtěl upoutat pozornost a za druhé chtěl šetřit síly. Ale byl až moc opatrný, neboť když dorazil na Oxford Street, auto už bylo z dohledu. Vynadal si, že je hlupák. Kterým směrem jelo? Byly čtyři možnosti: vlevo, přímo, vpravo nebo ostře vpravo.

Rozhodl se, že pojede rovně.

V dopravní zácpě na severním konci Tottenham Court Road zahlédl auto znovu a oddechl si. Dojel ho, když odbočovalo na východ. Riskoval a přiblížil se tak, že viděl dovnitř. Vpředu byl muž s čepicí šoféra. Vzadu byl někdo s šedivými vlasy a vousy – Walden!

Taky ho zabiju, řekl si Felix, u boha, já ho zabiju!

V dalším hustém provozu před eustonskou stanicí metra auto předjel, i když ho Walden mohl zahlédnout, až ho vůz opět bude dojíždět. Jel před ním celou cestu po Euston Road a neustále se díval přes rameno dozadu, aby měl jistotu, že auto stále jede za ním. Na křižovatce s King's Road čekal a vydýchal se, dokud ho auto nepředjelo. Zabočilo na sever. Když jelo kolem, otočil hlavu a pak se vydal za ním.

Provoz byl dosti silný a mohl tedy držet tempo, ačkoliv už ho to zmáhalo. Začal doufat, že Walden jede za Orlovem. Dům v severním

Londýně, diskrétní a na předměstí, by mohl být dobrá skrýš. Jeho vzrušení stoupalo. Třeba je bude moci zabít oba.

Asi po necelém kilometru začal provoz řídnout. Auto bylo velké a mělo silný motor. Felix musel šlapat stále rychleji. Hodně se potil. Říkal si: Jak daleko ještě pojede?

Hustý provoz na Holloway Road mu poskytl krátký odpočinek; potom vůz nabral rychlost na Seven Sisters Road. Šlapal, jak jen to šlo. Každou chvíli mohlo auto odbočit z hlavní silnice, třeba je jen pár minut od cíle. Chci jen trochu štěstí, říkal si. Sebral poslední zbytky sil. Nohy už ho bolely a těžce dýchal. Automobil se od něj nemilosrdně vzdaloval. Když už byl sto metrů před ním a stále zrychloval, Felix to vzdal.

Jel bez šlapání, dokud nezastavil, seděl na kole u silnice skloněný nad řídítky a čekal, až se vzpamatuje. Bylo mu mdlo.

Vždycky to tak je, pomyslel si zahořkle, vládnoucí třída bojuje v pohodlí. Walden je pohodlně usazen ve velkém nóbl voze, pokuřuje si cigáro a dokonce ani nemusí řídit.

Walden jel zřejmě z města ven. Orlov by mohl být kdekoliv severně od Londýna půl dne cesty rychlým automobilem. Felix byl definitivně poražen – opět.

Neměl žádný lepší nápad než se obrátit a šlapat zpátky k St. James's Parku.

Charlotta byla stále ještě plná projevu paní Pankhurstové. Ovšemže pořád bude bída a utrpení, dokud je veškerá moc v rukách jedné poloviny světa a ta polovina nemá žádné pochopení pro problémy té druhé poloviny. Muži se smířili s nesmyslně brutálním a nespravedlivým světem, protože nebyl nesmyslně brutální a nespravedlivý k nim, ale k ženám. Kdyby ženy měly moc, nebylo by koho utlačovat.

Den po schůzi sufražetek se jí v hlavě hemžily takové a podobné spekulace. Všechny ženy kolem sebe – služky, prodavačky, chůvy v parku, dokonce i maminku – viděla v novém světle. Měla pocit, že začíná chápat, jak to na světě chodí. Už se nezlobila na rodiče, že jí lhali. Doopravdy jí nelhali, jen něco zamlčeli; kromě toho, pokud jde o klam, sebe oklamali skoro stejně, jako oklamali ji. A táta s ní mlu-

vil otevřeně, proti svým zřejmým zásadám. Stále však chtěla poznat věci sama, aby si mohla být jista, že je to pravda.

Ráno se velmi prostým trikem zmocnila malé částky. Šla nakupovat s lokajem a řekla mu: „Dejte mi shilling.“ Později, když čekal s kočárem u hlavního vchodu do obchodu Liberty’s v Regent Street, vyklouzla postranním vchodem a šla do Oxford Street, kde našla ženu prodávající list sufražetek *Volební právo ženám.* Noviny stály jednu penci. Charlotta se vrátila do obchodního domu a na toaletách ukryla noviny pod šaty. Pak se vrátila ke kočáru.

Po obědě si četla noviny ve svém pokoji. Dozvěděla se, že incident v paláci během jejího debutu nebyl první případ, kdy byla věc žen prezentována králi a královně. Loni v prosinci se tři sufražetky v krásných večerních róbách zabarikádovaly v lóži v Covent Garden. Bylo to na galapředstavení *Jean ďArc* od Raymonda Roze, které sledoval i král a královna se svým doprovodem. Na konci prvního jednání se jedna ze sufražetek postavila a začala kárat krále s pomocí megafonu. Trvalo jim půl hodiny, než rozbili dveře a dostali ženy z lóže. Pak se postavilo čtyřicet bojovnic za práva žen v prvních řadách na galerii, zasypalo přízemí deštěm letáků a společně vyšly ven.

Před a po tomto incidentu odmítl král poskytnout audienci paní Pankhurstové. Sufražetky argumentovaly, že všichni poddaní mají historické právo předložit králi své stížnosti, a oznámily, že do paláce půjde deputace v doprovodu tisíců žen.

Charlotta si uvědomila, že pochod se má konat dnes – toto odpoledne – teď.

Chtěla tam být.

Nemá smysl chápat, co je špatné, říkala si, když s tím člověk nic nedělá. A v uších jí zněl hlas paní Pankhurstové: „Duch, který je dnes v ženách, nemůže být potlačen…“

Tatínek odjel s Pritchardem automobilem. Maminka si po obědě lehla jako obvykle. Nikdo ji nemohl zastavit.

Oblékla si staromódní šaty, vzala si ten nejobyčejnější klobouk a kabát. Pak tiše sešla po schodech a vyběhla z domu.

* * *

Felix chodil parkem, neustále sledoval dům a namáhal si mozek.

Nějak musí zjistit, kam jel Walden autem. Jak to udělat? Mohl by to znovu zkusit u Lydie? S jistým rizikem by se mohl dostat kolem policisty do domu, ale dostal by se zase ven? Neudělala by Lydia poplach? I kdyby ho vpustila dovnitř, těžko by mu prozradila místo, kde se Orlov ukrývá, když teď ví, proč to chce znát. Možná by ji mohl svést – ale kde a kdy?

Nemůže sledovat Waldenovo auto na kole. Mohl by ho sledovat v jiném autě? Mohl by auto ukrást, ale neumí ho řídit. Naučil by se to? I kdyby, nevšiml by si Waldenův řidič, že ho někdo sleduje?

Kdyby se schoval ve Waldenově autě… To by znamenalo dostat se do garáže, otevřít kufr, strávit v něm několik hodin – všechno v naději, že před cestou do kufru něco neuloží. Šance na úspěch byla příliš malá, než aby všechno vsadil na takový hazard.

Šofér to ovšem musí vědět. Dá se podplatit? Opít? Unést? Felix probíral v hlavě všechny tyto možnosti, když zahlédl dívku vycházející z domu.

Uvažoval, kdo to může být. Třeba služka, protože rodina vždycky opouštěla sídlo v kočáře. Ale vyšla hlavním vchodem a Felix nikdy nezahlédl, že by to služebnictvo dělalo. Možná je to Lydiina dcera. Třeba ví, kde je Orlov.

Felix se rozhodl jít za ní.

Šla směrem k Trafalgar Square. Felix nechal kolo ve křoví, kráčel za ní a prohlédl si ji zblízka. Oblečená nebyla jako služka. Vzpomněl si, že tu noc, co se poprvé pokusil zabít Orlova, byla v kočáře nějaká dívka. Příliš dobře si ji neprohlédl, protože veškerou pozornost věnoval – naneštěstí – Lydii. Během svého mnohadenního pozorování domu si tu a tam všiml dívky v kočáře. To je pravděpodobně ona, pomyslel si Felix. Vyklouzla na tajnou schůzku, když je otec pryč a matka něčím zaměstnaná.

Je na ní něco trochu známého, říkal si, když ji sledoval přes Trafalgar Square. Byl si docela jist, že ji nikdy zblízka neviděl, ale přesto měl silný pocit, že se s ní setkal, když pozoroval tu štíhlou postavu kráčející vzpřímeně odhodlanými a rychlými kroky ulicemi. Občas zahlédl její tvář z profilu, když se otočila, než přešla ulici, a sklon její brady nebo snad něco v očích mu vybavily vzpomínku hluboce zasu-

tou v paměti. Připomíná mu mladou Lydii? Vůbec ne. Lydia vždycky vypadala malá a křehká a její rysy byly velmi jemné. Tato dívka má rezolutně vypadající, hranatý obličej. Připomněla Felixovi obraz italského malíře, který viděl v ženevské galerii. Po chvíli si vzpomněl na jeho jméno – Modigliani.

Dostal se k ní ještě blíž a o chvíli později spatřil celou její tvář. Srdce mu vynechalo a řekl si: Je prostě krásná.

Kam to jde? Že by na schůzku s mládencem? Nebo si koupit něco zakázaného? Dělat něco, co by rodiče neschválili, třeba do kina nebo do kabaretu?

Teorie s mládencem byla nejpravděpodobnější. Z Felixova hlediska byla také nejslibnější. Mohl zjistit, kdo to je, a pak jí vyhrožovat, že prozradí její dívčí tajemství, jestli mu neřekne, kde je Orlov. Samozřejmě to hned neudělá, zvláště jestli jí řekli, že po Orlovovi jde atentátník, ale když bude muset volit mezi láskou mladého muže a bezpečností ruského bratrance, podle Felixe si určitě vybere lásku.

Zaslechl vzdálený hluk. Zahnul za dívkou za roh. Náhle se ocitl na ulici plné pochodujících žen. Mnohé měly na sobě barvy sufražetek: zelenou, bílou a fialovou. Mnohé z nich nesly transparenty. Byly jich tam *tisíce.* Někde hrála kapela do pochodu.

Dívka se připojila k demonstraci a pochodovala s nimi.

Výborně! pomyslel si Felix.

Ulice byla lemována policisty, ale většinou se dívali před sebe, směrem k ženám, takže se Felix mohl proplížit za jejich zády. Šel s průvodem a dívku nespustil z očí. Potřeboval kousíček štěstí a dostalo se mu ho. Byla tajná sufražetka! Bude zranitelná na vydírání, ale mohou být jemnější metody, jak s ní manipulovat. Tak nebo tak, pomyslel si Felix, dostanu od ní, co chci.

Charlotta byla nadšena. Pochod byl spořádaný a pořadatelky udržovaly ženy v řadách. Většina pochodujících byly dobře oblečené, seriózně vypadající typy. Kapela hrála svižný twostep. Bylo tam i několik mužů, kteří nesli transparent s nápisem: „Bojujte proti vládě, která odmítá dát ženám právo volit parlament.“ Charlotta už si nepřipadala jako ztracený případ s kacířskými názory. Proč taky, říkala si, vždyť všechny tyto tisíce žen myslí a cítí jako já! Za posledních čty-

řiadvacet hodin se občas ptala, jestli mají muži pravdu, když tvrdí, že ženy jsou slabé, hloupé a nevědomé, protože někdy si sama *připadala* slabá, hloupá a nevědomá. Teď si ale myslela – když se budeme vzdělávat, nebudeme nevědomé, budeme-li myslet na sebe, nebudeme hloupé, a budeme-li bojovat společně, nebudeme slabé.

Orchestr začal hrát hymnus „Jeruzalém“ a ženy začaly zpívat. Charlotta se s chutí přidala:

V duchovním boji neustane,
ani meč v ruce mé neusne,

Je mi jedno, jestli mě někdo uvidí, pomyslela si vzdorně – třeba i vévodkyně!

dokud Jeruzalém nepovstane
v anglické zemi krásné, zelené.

Průvod přešel Trafalgar Square a vkročil na The Mall. Najednou zde bylo mnohem více policistů, kteří ženy ostře sledovali. Také tam bylo mnoho diváků, většinou mužů, po obou stranách ulice. Pokřikovali na ně posměšky a pískali. Charlotta zaslechla, jak jeden z nich říká: „Potřebujete jen pořádně vošukat!“ a byla celá rudá.

Všimla si, že mnoho žen neslo tyč, na jejímž konci byla připevněna stříbrná šipka. Zeptala se nejbližší ženy, co to znamená. „Šipky na vězeňském oblečení,“ odpověděla jí žena. „Všechny ženy, které je nesou, byly ve vězení.“

„Ve vězení!“ Charlotta byla zaražena. Věděla, že několik sufražetek bylo zavřeno, ale když se rozhlédla kolem, viděla stovky šipek. Poprvé ji napadlo, že by mohla dnes skončit ve vězení. Ta myšlenka jí podlomila nohy. Nepůjdu dál, řekla si. Náš dům je hned tady, přes park; mohu tam být za pět minut. Vězení! To bych umřela! Ohlédla se. Pak si ale řekla, že neudělala nic špatného! Proč se bojím, že mě zavřou? Proč bych se neměla obrátit ke králi? Jestli to neuděláme, budou ženy vždycky slabé, nevědomé a hloupé. Vtom začala kapela znovu hrát, Charlotta se narovnala a v rytmu vykročila.

Na konci ulice se tyčilo průčelí Buckinghamského paláce. Řada policistů, mnozí na koních, se postavila před budovou. Charlotta byla blízko čela průvodu. Přemýšlela, co vůdkyně hodlají dělat, až dorazí k bráně.

Vzpomněla si, jak jednou vycházela z obchodu Derry & Toms a zahlédla opilce, který se k ní potácel. Džentlmen v cylindru ho odstrčil svou hůlkou a sluha jí rychle pomohl do kočáru, který čekal u kraje chodníku.

Dnes by nikdo nepřispěchal, aby ji ochránil před strkáním.

Došly k bráně paláce.

Když jsem tu byla naposledy, napadlo Charlottu, měla jsem pozvánku.

Čelo průvodu dorazilo k policejní linii. Na chvíli nastal zmatek. Lidé zezadu se tlačili dopředu. Najednou Charlotta zahlédla paní Pankhurstovou. Měla na sobě kabátek a sukni z fialového sametu, bílou blůzu s vysokým límečkem a zelenou vestu. Odpoutala se od masy průvodu a nějak se jí podařilo dojít nepovšimnuta až k boční bráně nádvoří paláce. Taková kurážná malá postavička kráčející se vztyčenou hlavou ke králově bráně!

Zastavil ji policejní inspektor v přilbě. Byl to mohutný, hřmotný muž a vypadal aspoň o třicet centimetrů vyšší než ona. Došlo ke krátké slovní výměně. Paní Pankhurstová pokročila vpřed. Inspektor jí zastoupil cestu. Pokusila se protlačit kolem něj. Potom k Charlottině zděšení sevřel policista paní Pankhurstovou oběma pažemi, zvedl ji do vzduchu a odnesl ji.

Charlottu popadl vztek – stejně jako každou další ženu v dohledu. Účastnice průvodu se tlačily na policejní linii. Charlotta zahlédla, jak jedna či dvě prorazily a běžely k paláci pronásledovány konstábly. Koně začali přešlapovat a jejich kopyta hrozivě bila do dláždění. Linie se začala trhat. Několik žen zápasilo s policisty a byly sraženy na zem. Charlotta dostala hrozný strach, že s ní budou hrubě zacházet. Několik kolemstojících mužů přispěchalo policistům na pomoc a pak se strkání změnilo ve rvačku. Ženu středního věku nedaleko Charlotty popadli za stehna. „Pusťte mne, pane!“ řekla rozhořčeně. „Milá zlatá, dnes tě můžu popadnout, kde chci!“ řekl policista. Do davu se vmísila skupina mužů ve slamácích, kteří do žen

strkali a tloukli je. Charlotta vykřikla. Najednou skupina sufražetek mávající kužely zahájila protiútok a slamáky se rozlétly na všechny strany. Už nebyli žádní přihlížející. Každý se zapojil do šarvátky. Charlotta chtěla utéct, ale všude, kam se obrátila, viděla násilí. Chlap v buřince popadl mladou ženu jednou rukou za prsa a druhou jí vrazil do rozkroku, a Charlotta slyšela, jak říká: „Na tohle jsi přece dlouho čekala, viď?“ Taková bestialita Charlottu vyděsila. Bylo to jako jeden z těch středověkých obrazů očistce, na němž každý trpí nevyslovitelná muka. Ale byla to skutečnost a ona byla v jejím středu. Strčili do ní zezadu, až upadla, odřela si ruce a narazila kolena. Někdo jí šlápl na ruku. Pokusila se zvednout a znovu byla sražena. Uvědomila si, že by ji mohl k smrti ušlapat kůň. V zoufalství se chytila nějakého ženského kabátu a postavila se na nohy. Některé ženy házely mužům do očí pepř, ale nebylo možné mířit přesně, a tak se jim podařilo oslepit stejně žen jako mužů. Rvačka začala být opravdu zlá. Charlotta zahlédla ženu, která ležela na zemi a z nosu jí crčela krev. Chtěla jí pomoci, ale nemohla se hnout – jedině se mohla držet na nohou. Začínala mít nejen strach, ale také vztek. Muži v uniformách i v civilu do žen s chutí tloukli a kopali. Charlotta si hystericky říkala: Proč se vlastně tak *šklebí?* Ke své hrůze pocítila, jak ji velká ruka popadla za ňadro. Stiskla ho a zakroutila. Charlotta se otočila a podařilo se jí ruku odstrčit. Před ní stál muž něco přes dvacet v kvalitním tvídovém obleku. Vztáhl obě ruce, uchopil ji za obě prsa a zaryl do nich prsty. Ještě *nikdy* se jí tam nikdo nedotkl. Prala se s ním a viděla na jeho obličeji divokou směsici nenávisti a chtíče. Křičel: „Tohle potřebuješ, že jo?“ Pak jí pěstí udeřil do žaludku. Byl to hrozný šok a bolest ještě větší, a navíc propadla panice, protože nemohla dýchat. Stála předkloněná s otevřenými ústy. Chtěla popadnout dech, chtěla křičet, ale ani jedno nemohla. Byla si jistá, že tu zemře. Nejasně si uvědomovala, že se k ní snaží protlačit vysoký muž, který se prodírá davem jako pšeničným polem. Popadl muže v tvídovém obleku za klopu, rozmáchl se a udeřil ho do brady. Zdálo se, že rána mladíka zvedla do vzduchu. Překvapený výraz na jeho tváři byl téměř komický. Konečně Charlotta mohla dýchat a s velkým úsilím se nadechla. Velký muž jí položil paži pevně kolem ramen a řekl jí do ucha: „Tudy.“

Uvědomila si, že ji přišel zachránit, a pocit, že je v rukách silného ochránce, byl takovou úlevou, že málem omdlela.

Vysoký muž ji strkal k okraji davu. Policejní seržant se po ní ohnal pendrekem. Charlottin ochránce zvedl paži, aby ránu odrazil, a když mu dřevěný obušek dopadl na předloktí, vykřikl bolestí. Pustil Charlottu. Následovala krátká sprška ran. Po ní seržant ležel na zemi a krvácel, a vysoký muž znovu vedl Charlottu tlačenicí.

Najednou z ní byli venku. Když si Charlotta uvědomila, že je v bezpečí, rozplakala se. Tiše vzlykala a slzy jí tekly po tvářích. Muž ji nutil do rychlejší chůze. „Pojďme hned odtud," řekl. Zaslechla cizí přízvuk. Charlotta neměla vlastní vůli a šla tam, kam ji vedl.

Po chvíli se začala vzpamatovávat. Uvědomila si, že jsou blízko Victoria Station. Muž se zastavil před obchodním domem Lyons Corner House a zeptal se: „Dala byste si šálek čaje?"

Přikývla a vešli dovnitř.

Dovedl ji k židli a pak se posadil naproti. Poprvé se na něj podívala. Na okamžik ji znovu popadl strach. Měl dlouhou tvář s křivým nosem. Vlasy byly hodně krátké, ale tváře neholené. Něčím jí připomínal dravce. Ale pak viděla, že v očích má jen soucit.

Zhluboka se nadechla a řekla: „Jak vám mám poděkovat?"

Otázku ignoroval. „Nechcete něco jíst?"

„Jen čaj." Poznala jeho přízvuk a začala mluvit rusky. „Odkud jste?"

Bylo vidět, jak ho těší, že mluví jeho jazykem. „Narodil jsem se v tambovské gubernii. Vy mluvíte rusky velmi dobře."

„Má matka je Ruska a moje chůva také."

Přišla servírka a muž jí řekl: „Dva čaje prosím, lásko."

Charlotta si pomyslela: anglicky se učí od londýnské spodiny. Rusky řekla: „Ani neznám vaše jméno. Jsem Charlotta Waldenová."

„Felix Kščesinskij. To od vás bylo odvážné, připojit se k tomu průvodu."

Zavrtěla hlavou. „Odvaha s tím neměla nic společného. Prostě jsem netušila, že to bude takové." Uvažovala, kdo je ten muž a co je zač. Odkud přišel? Vypadá úžasně, ale je opatrný. Ráda bych o něm věděla víc.

Zeptal se: „Co jste čekala?"

„Při pochodu? Já nevím… Proč ty muže *těší* napadat ženy?“

„To je zajímavá otázka.“ Náhle ožil a Charlotta si všimla, že má zajímavou a výraznou tvář. „Víte, my stavíme ženy na piedestal a předstíráme, že jsou čisté mysli a bezmocného těla. Takže aspoň ve slušné společnosti si muži musí říkat, že k ženám nikdy necítí žádnou nenávist; ani neprahnou po jejich tělech. A tady se objeví ženy – sufražetky – které zcela jasně nejsou bezmocné a není třeba je uctívat. A co víc, porušují zákony. Popírají mýtus, který si muži sami namluvili, a mohou být beztrestně napadeny. Muži se cítí podvedeni a dávají průchod všem chtíčům a zlobě, které navenek nepociťují. Tohle je pro ně velké uvolnění a působí jim to potěšení.“

Charlotta se na něj s úžasem zadívala. To bylo fantastické – dokonalé vysvětlení jen tak z hlavy! Ten muž se mi líbí, pomyslela si. Nahlas řekla: „Čím se živíte?“

Znovu byl opatrný. „Nezaměstnaný filozof.“

Přinesli čaj. Byl silný a velmi sladký. Charlottu trochu vzpamatoval. Ten podivný Rus byl pro ni záhadou a chtěla se od něj dozvědět víc. Řekla: „Vy si patrně myslíte, že tohle všechno – postavení žen ve společnosti a tak dále – je stejně špatné pro muže i pro ženy.“

„Jsem o tom přesvědčen.“

„Proč?“

Zaváhal: „Muži a ženy jsou šťastní, když se milují.“ Přes tvář mu přelétl stín a hned byl pryč. „Vztah lásky není stejný jako vztah uctívání. Člověk uctívá Boha. Jen lidské bytosti je možno milovat. Když ženu uctíváme, nemůžeme ji milovat. Když potom objevíme, že není bohyně, nenávidíme ji. To je smutné.“

„To mě nikdy nenapadlo,“ řekla Charlotta obdivně. „Také každé náboženství má dobré bohy a špatné bohy. Pána Boha a Ďábla. My máme dobré ženy a špatné ženy. A těm špatným – například sufražetkám a prostitutkám – můžeme dělat, co se nám zlíbí.“

„Co jsou prostitutky?“

Vypadal překvapeně. „Ženy, které se prodávají k…“ Prohodil ruské slovo, které Charlotta neznala.

„Můžete to přeložit?“

„Souložení,“ řekl anglicky.

Charlotta zrudla a podívala se jinam.

Zeptal se: „Je to neslušné slovo? Promiňte, já jiné neznám.“

Charlotta sebrala kuráž a řekla tiše: „Sexuální styk.“

Odpověděl rusky: „Myslím, že *vás* na piedestal postavili.“

„Neumíte si představit, jak strašné to je,“ vyhrkla. „Být tak nevědomá! Opravdu se ženy musejí takhle prodávat?“

„Ó ano. Vážené provdané ženy musejí předstírat, že nemají rády sexuální styk. Tím to mužům zoškliví, a proto jdou k prostitutkám. Prostitutky předstírají, že se jim to moc líbí, ačkoliv, když to dělají tak často a s tolika různými muži, doopravdy je to netěší. Každý nakonec něco předstírá.“

Tyhle věci jsou *přesně* to, co potřebuji vědět! pomyslela si Charlotta. Jak ráda by si ho vzala domů a připoutala ho řetězem u sebe v pokoji, aby jí mohl vysvětlovat ve dne v noci. Řekla: „Jak jsme k tomu dospěli – k tomu všemu předstírání?“

„Odpověď je na celoživotní studium. Přinejmenším. Ale jsem přesvědčen, že to má něco společného s mocí. Muži mají moc nad ženami a bohatí muži mají moc nad chudými muži. Je třeba mnoha iluzí, aby se tento systém ospravedlnil – iluzí o monarchii, kapitalismu, množení a sexu. Kvůli těmto iluzím jsme nešťastní, ale bez nich by někdo ztratil svou moc. A muži se moci nevzdají, i když jim nepřináší štěstí.“

„Ale co se dá dělat?“

„Případná otázka. Mužům, kteří se moci nevzdají, musí být odebrána. Převodu moci od jedné frakce k druhé *v rámci jedné třídy* se říká převrat a ten nic nezmění. Převod moci od jedné *třídy* k druhé se nazývá revoluce a ta věcí změní,“ Zaváhal. „Ačkoliv to nezbytně nemusí být změny, které revolucionáři chtěli.“ Pokračoval dál: „K revolucím dochází, pouze když lidé masově povstanou proti svým utlačovatelům – jak se to projevuje u sufražetek. Revoluce jsou vždycky násilné, neboť budou vždy zabíjet, aby si udržely moc. Přesto k nim dochází, protože lidé budou vždy ochotni obětovat své životy ve jménu svobody.“

„Vy jste revolucionář?“

Odpověděl jí anglicky: „Můžete třikrát hádat.“

Charlotta se zasmála.

Způsobil to ten smích.

Felix mluvil a přitom pozorně sledoval její tvář a hodnotil její reakce. Cítil k ní stále vřelejší vztah a pocity, které se ho znocnily, byly nějak povědomé. Říkal si – já ji mám uhranout, ale místo toho jí podléhám sám.

A pak se zasmála.

Smála se naplno. V koutcích jejích hnědých očí se objevily vějířky. Zaklonila hlavu, až měla bradu vzhůru, zvedla ruce dlaněmi kupředu v gestu, které bylo téměř obranné. A smála se upřímně, od srdce.

Felixe to přeneslo v čase o dvacet pět let zpět do minulosti. Viděl chatrč o třech místnostech, která se krčila u stěny dřevěného kostela. Uvnitř seděli chlapec a děvče naproti sobě u hrubého stolu z prken. Na ohni byl litinový hrnec a v něm zelí, kousek tučné slaniny a hodně vody. Venku byla skoro tma a otec brzy přijde na večeři. Patnáctiletý Felix právě řekl své osmnáctileté sestře Nataše vtip o cestujícím a sedlákově dceři. Zaklonila hlavu a smála se.

Felix zíral na Charlottu. Vypadala přesně jako Nataša. Zeptal se: „Kolik je vám let?“

„Osmnáct.“

Felixe napadla myšlenka tak udivující, tak neuvěřitelná a tak drtivá, že se mu srdce málem zastavilo. Polkl a řekl: „Kdy máte narozeniny?“

„Druhého ledna.“

Zalapal po dechu. Narodila se přesně sedm měsíců po svatbě Lydie s Waldenem; devět měsíců po poslední schůzce, na níž se Felix miloval s Lydií.

A Charlotta vypadá přesně jako Felixova sestra Nataša.

Nyní Felix znal pravdu.

Charlotta je jeho dcera.

Kapitola devátá

„Co je vám?“ řekla Charlotta.

„Proč?“

„Vypadáte, jako kdybyste zahlédl ducha,“

„Něco jste mi připomněla. Povídejte mi o sobě.“

Starostlivě se na něj podívala. Zdá se, že má v krku knedlík, pomyslela si a řekla: „Budete nastydlý.“

„Nikdy nejsem nastydlý. Jaké jsou vaše první vzpomínky?“

Chvíli uvažovala. „Vyrůstala jsem na venkově, na panství Walden Hall v Norfolku. Je to krásná budova ze šedého kamene s moc pěknou zahradou. V létě jsme mívali odpolední svačinu venku pod kaštanem. Musely mi být asi čtyři roky, když mi poprvé dovolili posvačit s maminkou a tátou. Bylo to hrozně nudné. Na trávníku nebylo co zkoumat. Vždycky jsem chtěla jít dozadu, ke stájím. Jednoho dne osedlali oslíka a nechali mě na něm jet. Samozřejmě jsem viděla lidi jezdit a věděla jsem, jak se to dělá. Řekli mi, ať sedím klidně, nebo spadnu, ale nevěřila jsem jim. Nejdříve někdo vzal uzdu a vodil mne sem a tam. Pak mi dovolili, abych držela otěže sama. Všechno se zdálo tak snadné, že jsem ho nakopla, jak jsem to viděla u jiných dělat koním, a pobídla ho do klusu. V příštím okamžiku jsem ležela na zemi v slzách. Prostě jsem nemohla *uvěřit*, že jsem opravdu spadla!“ Ta vzpomínka ji rozesmála.

„To vypadá na šťastné dětství,“ řekl Felix.

„Neříkal byste to, kdybyste znal moji chůvu. Jmenuje se Marja a je to ruská dračice. ‚Malé dámy mají *vždy* čisté ruce.‘ Pořád ještě je se mnou – teď jako moje garde.“

„Ale – měla jste dobré jídlo a oblečení, nikdy vám nebyla zima, a když jste byla nemocná, přišel lékař.“

„Z toho má být člověk šťastný?“

„Mně by to bývalo stačilo. Jaká je vaše *nejhezčí* vzpomínka?“

„Když mi dal papá mého vlastního poníka,“ řekla okamžitě. „Chtěla jsem ho tak moc, že to bylo jako splněný sen. Na ten den nikdy nezapomenu.“

„Jaký je?“

„Kdo?“

Felix zaváhal. „Lord Walden.“

„Papá? No…“ To je mi otázka, řekla si Charlotta. Na naprosto cizího člověka se o ni Felix nějak příliš zajímá. Ale ji zajímal ještě víc. Zdálo se jí, že za jeho otázkami byla nějaká hluboká melancholie, která tam před několika minutami ještě nebyla. Snad to bylo proto, že sám měl nešťastné dětství a její se mu zdálo mnohem hezčí. „Myslím, že otec je pravděpodobně velmi hodný člověk…“

„Ale?“

„…bude se mnou vždy jednat jako s dítětem. Já vím, že jsem pravděpodobně příšerně naivní, ale nikdy nebudu jiná, pokud se nepoučím. Nevysvětlí mi věci tak – víte, tak jako vy. Cítí se velice trapně, když mluví o… mužích a ženách, víte… a když mluví o politice, jeho názory jsou trochu, já nevím, samolibé.“

„To je naprosto přirozené. Celý život má všechno, co chce, a dostává to lehce. Samozřejmě si myslí, že svět je nádherný takový, jaký je, až na několik malých problémů, které se včas urovnají. Máte ho ráda?“

„Ano, až na momenty, kdy ho nenávidím.“ Felixův upřený pohled jí začínal být nepříjemný. Zdálo se, že přímo nasává její slova a vrývá si do paměti její výraz. „Tatínek je velmi milý člověk. Proč vás tak zajímá?“

Předvedl jí svůj podivný, pokřivený úsměv. „Celý život bojuji proti vládnoucí třídě, ale zřídkakdy mám příležitost s někým z ní mluvit.“

Charlotta poznala, že to není ten pravý důvod, ale proč by jí lhal? Třeba mu bylo něco trapné – to byl obvykle důvod, proč k ní lidé nebyli tak docela upřímní. Řekla mu: „Já nejsem členka vládnoucí třídy o nic víc než jeden ze psů mého otce.“

Usmál se. „Povídejte mi o své matce.“

„Má špatné nervy. Někdy si musí vzít laudanum.“

„Co je to laudanum?“

„Lék, ve kterém je opium.“

Nadzvedl obočí. „To zní zlověstně.“

„Proč?“

„Myslel jsem, že užívání opia se považuje za zvrhlost.“

„Ne, když je to ze zdravotních důvodů.“

„Aha.“

„Jste skeptický.“

„Vždycky.“

„No tak, řekněte mi, jak to myslíte.“

„Jestli vaše matka potřebuje opium, mám podezření, že spíše proto, že je nešťastná, než že je nemocná.“

„Proč by měla být nešťastná?“

„To mi řekněte vy, je vaše matka.“

Charlotta přemýšlela. Je matka nešťastná? Určitě není tak spokojená, jak se zdá být otec. Dělá si příliš mnoho starostí a často bezdůvodně vybuchne. „Je často nervózní. Ale nenapadá mne žádný důvod, proč by měla být nešťastná. Přemýšlím, jestli to není proto, že musela odejít z vaší rodné země.“

„To je možné,“ řekl Felix, ale neznělo to přesvědčivě. „Máte nějaké bratry a sestry?“

„Ne. Moje nejlepší přítelkyně je sestřenice Belinda. Je stejně stará jako já.“

„Máte ještě nějaké další přátele?“

„Žádné další přátele, jenom známé.“

„Jiné sestřenice nebo bratrance?“

„Bratrance, šestiletá dvojčata. Samozřejmě mám spoustu bratranců a sestřenic v Rusku, ale nikdy jsem je neviděla, až na Alexe, který je mnohem starší než já.“

„A co hodláte dělat se svým životem?“

„To je ale otázka!“

„Nevíte to?“

„Ještě jsem se nerozhodla.“

„Jaké máte možnosti?“

„To je složitá otázka, opravdu. Ode mne se očekává, že se provdám za mladého muže z mé třídy a budu vychovávat děti. Předpokládám, že se budu muset vdát.“

„Proč?“

„Nedostala bych Walden Hall, až papá zemře, rozumíte?“

„Proč ne?“

„Patří k titulu – a já nemohu být hraběnka z Waldenu. Takže sídlo zůstane Petrovi, staršímu z dvojčat.“

„Chápu.“

„A nemohla bych se sama živit.“

„Jistěže mohla.“

„Nic jsem se nenaučila.“

„Učte se sama.“

„Co bych dělala?“

Felix pokrčil rameny. „Pěstovala koně. Prodávala v obchodě. Vstoupila do státní služby. Stala se profesorkou matematiky. Psala hry.“

„Mluvíte, jako kdybych mohla dělat, co si umanu.“

„Já věřím, že byste mohla. Ale mám jeden docela vážný nápad. Vaše ruština je dokonalá – mohla byste překládat romány do angličtiny.“

„Opravdu si myslíte, že bych mohla?“

„Nemám nejmenších pochyb.“

Charlotta se kousla do rtu. „Proč ve mne máte takovou důvěru a moji rodiče ne?“

Chvíli přemýšlel a pak se usmál. „Kdybych vás vychovával já, stěžovala byste si, že pořád musíte něco dělat a nikdy vás nepustím tančit.“

„Vy nemáte děti?“

Uhnul pohledem. „Nikdy jsem se neoženil.“

Charlottu to překvapilo. „A chtěl jste?“

„Ano.“

Věděla, že by se neměla dál ptát, ale nemohla odolat. Chtěla vědět, jaký byl ten podivný muž, když byl zamilovaný. „Co se stalo?“

„Ta dívka si vzala někoho jiného.“

„Jak se jmenovala?“

„Lydia.“

„Tak se jmenuje má matka.“

„Vážně?“

„Jmenovala se Lydia Šatovová. Musel jste slyšet o hraběti Šatovovi, jestli jste nějakou dobu žil v Petěrburgu.“

„Ano, slyšel. Nosíte hodinky?“

„Co? Ne.“

„Já také ne.“ Rozhlédl se a uviděl hodiny na zdi.

Charlotta sledovala jeho pohled. „Nebesa, je pět hodin! Chtěla jsem být doma, než matka sejde dolů na svačinu.“ Zvedla se.

„Budete mít nepříjemnosti?“ zeptal se a také vstal.

„Asi ano.“ Otočila se k odchodu z kavárny.

Rychle řekl: „Ach, Charlotto…“

„Copak?“

„Nemohla byste zaplatit za čaj? Jsem velmi chudý člověk.“

„Ach! Nevím, jestli mám nějaké peníze. Ano! Podívejte, jedenáct pencí. Stačí to?“

„Ovšem.“ Vzal jí z dlaně šest pencí a šel k pultu zaplatit.

Je to zvláštní, říkala si Charlotta, kolik věcí si člověk musí zapamatovat, když není součást Společnosti. Co by si o mně pomyslela Marja, že platím šálek čaje za cizího muže? Ranila by ji mrtvice.

Vrátil jí drobné a podržel jí dveře. „Půjdu kousek cesty s vámi.“

„Děkuji vám.“

Když kráčeli po ulici, Felix jí nabídl rámě. Slunce stále ještě silně hřálo. Šel k nim policista a Felix ji zastavil, aby se podívala do výkladní skříně, než přešel. Zeptala se: „Proč jste nechtěl, aby nás viděl?“

„Možná hledají lidi, které zahlédli v průvodu.“

Charlotta se zamračila. Zdálo se to trochu nepravděpodobné, ale on to ví lépe než ona.

Šli dál. Charlotta řekla: „Miluji červen.“

„Počasí v Anglii je nádherné.“

„Myslíte? Pak jste nikdy nebyl na jihu Francie.“

„Vy patrně ano.“

„Jezdíme tam každou zimu. Máme vilu v Monte Carlu.“ Najednou ji něco napadlo. „Doufám, že si nemyslíte, že se vychloubám.“

„Určitě ne.“ Usmál se. „Jistě už vám došlo, že pro mne je velké bohatství něco, zač se má člověk stydět, ne na to být pyšný.“

„Asi mi to mělo dojít, ale nedošlo. Jsem vám tedy odporná?“

„Ne, ale to bohatství není vaše.“

„Jste nejzajímavější člověk, jakého jsem kdy potkala,“ řekla Charlotta. „Můžeme se znovu vidět?“

„Ano,“ řekl. „Máte kapesník?“

Vytáhla jeden z kapsy kabátu a podala mu ho. Vysmrkal se. „Opravdu začínáte mít rýmu," řekla mu. „Slzí vám oči."

„Asi máte pravdu." Otřel si oči. „Sejdeme se v té kavárně?"

„Není to ale moc atraktivní místo, co říkáte? Vymyslíme si něco jiného. Už vím! Půjdeme do Národní galerie. Když uvidím někoho, koho znám, můžeme předstírat, že tam nejsme spolu."

„Tak dobře."

„Máte rád obrazy?"

„Byl bych rád, kdybyste mne poučila."

„Pak jsme domluvení. Co třeba pozítří, ve dvě hodiny?"

„To se hodí."

Napadlo ji, že se třeba nedostane z domu. „Jestli se něco přihodí a budu to muset zrušit, mohu vám poslat vzkaz?"

„Víte… ehm… já neustále někam jezdím…" Něco ho napadlo. „Ale vždycky můžete nechat vzkaz u paní Bridget Callahanové v Cork Street 19 v Camden Townu."

Opakovala adresu. „Napíšu si ji, jakmile přijdu domů. Náš dům je jen kousek odtud." Zaváhala. „Tady mne musíte opustit. Doufám, že se neurazíte, ale opravdu by bylo nejlepší, kdyby nás spolu nikdo neviděl."

„Urazit se?" řekl se svým divným, pokřiveným úsměvem. „Ne, vůbec ne."

Podala mu ruku. „Sbohem."

„Sbohem." Pevně jí stiskl ruku.

Obrátila se a odcházela. Až přijdu domů, budou řeči, pomyslela si. Určitě už zjistili, že nejsem ve svém pokoji, a nastane výslech. Řeknu, že jsem šla na procházku do parku. To sejim nebude líbit.

Tak nějak jí bylo jedno, co si myslí. Našla skutečného přítele. Byla velmi šťastná.

Když došla k bráně, otočila se a podívala zpátky. Stál tam, kde ho opustila, a pozoroval ji. Diskrétně jí zamával. Zamávala mu také. Z nějakého důvodu jí připadal zranitelný a smutný, jak tam stál sám. To je ale hloupost, uvědomila si, když si vzpomněla, jak ji zachránil z té pranice. Byl ve skutečnosti velmi tvrdý.

Prošla branou a vyběhla po schodech k hlavním dveřím.

* * *

Walden dojel na Walden Hall tak nervózní, že trpěl i zažívacími problémy. Vyjel z Londýna ještě před obědem, jakmile policejní kreslíř dokončil portrét atentátníka. Snědl jen něco studeného a vypil láhev Chablis cestou domů, ani nenechal zastavit auto.

Dnes měl mít další schůzku s Alexem. Předpokládal, že Alex má protinávrh a očekává carův telegrafický souhlas ještě dnes. Doufal, že ruské velvyslanectví mělo dost rozumu, aby poslalo telegramy Alexovi na Walden Hall. Doufal také, že protinávrh je něco rozumného, něco, co by mohl Churchillovi předložit jako triumf.

Byl hrozně netrpělivý, aby se už dal s Alexem do práce, ale věděl, že ve skutečnosti několik minut nic neznamená a že je vždycky chyba vypadat při jednání netrpělivě; proto se zastavil v hale a trochu se upravil, než se vydal do Octagonu.

Alex seděl zamyšleně u okna, před sebou velký podnos s čajem a zákusky. Ničeho se ale nedotkl. Dychtivě se na něj podíval a řekl: „Co se stalo?“

„Muž přišel, ale chytit se nám ho bohužel nepodařilo,“ řekl Walden.

Alex odvrátil pohled. „Přišel mě zabít…“

Waldenovi ho bylo líto. Byl mladý, měl obrovskou odpovědnost, byl v cizí zemi, pronásledován vrahem. Ale nemělo smysl nechat ho o tom přemýšlet. Walden nasadil lehčí tón. „Už máme popis toho muže – vlastně policejní kreslíř udělal jeho portrét. Thomson ho za den nebo dva chytí. A tady jste v bezpečí – v žádném případě nemůže zjistit, kde jste.“

„Mysleli jsme, že budu v bezpečí v hotelu – ale tam si mě našel.“

„To se nemůže znovu stát.“ To je špatný začátek vyjednávání, pomyslel si Walden. Musí najít způsob, jak odvrátit Alexovu pozornost k příjemnějším věcem. „Už jste se nasvačil?“

„Nemám hlad.“

„Pojďme na procházku – ať dostanete chuť na večeři.“

„Tak dobře.“ Alex se zvedl.

Walden si vzal pušku – na králíky, řekl Alexovi – a šli pomalu k domácí farmě. Jeden ze dvou osobních strážců, které obstaral Basil Thomson, šel deset metrů za nimi.

Walden ukázal Alexovi svou prasnici šampionku, princeznu z Waldenu. „Dva roky za sebou získala První cenu na Východoanglické zemědělské výstavě.“ Alex obdivoval solidní cihlové domky nájemců, vysoké nabílené stodoly a nádherné koně místního chovu.

„Samozřejmě na tom nic nevydělám,“ řekl Walden. „Veškerý zisk se vydá na nové kusy, melioraci, budovy nebo oplocení… ale je to příklad pro naše nájemce farmáře; a domácí farma bude mít mnohem vyšší cenu, až zemřu, než měla, když jsem ji zdědil.“

„Takhle my v Rusku nemůžeme hospodařit,“ řekl Alex. Výborně, pomyslel si Walden, myslí na něco jiného. Alex pokračoval: „Naši rolníci nebudou používat nové metody, nedotknou se strojů, nedbají o nové budovy ani dobré nářadí. Pořád jsou nevolníci, aspoň psychologicky, když ne legálně. Když je špatná úroda a oni hladovějí, víte, co udělají? Spálí prázdné stodoly.“

Na jižní louce kosili muži trávu. Dvanáct sekáčů nakloněných nad kosami dělalo kostrbatou čáru přes louku, ozýval se opakovaný svist kos a vysoká stébla padala jako kostky domina.

Samuel Jones, nejstarší sekáč, skončil svou řadu první. Přišel s kosou v ruce k Waldenovi a dotkl se čepice. Walden mu stiskl mozolnatou ruku. Bylo to, jako by sevřel kámen.

„Našlo si vaše lordstvo čas jít na tu výstavu v Lunnunu?“ zeptal se Samuel.

„Ano, našel,“ odpověděl Walden.

„Viděl jste tu sekačku, o které jste mluvil?“

Walden nasadil nerozhodný výraz. „Je to krásný stroj, Same – ale nevím…“

Sam přikývl. „Stroj nikdy neudělá práci tak dobře jako člověk.“

„Na druhé straně bychom mohli mít posekáno za tři dny místo za čtrnáct – a když posekáme rychle, budeme méně riskovat, že nás zastihne déšť. Pak bychom mohli stroj pronajmout farmářům, našim nájemcům.“

„Taky budete potřebovat míň dělníků,“ řekl Sam.

Walden předstíral, že je zklamaný. „Ne," řekl. „Nemohl bych nikoho propustit. Jen by to znamenalo, že nepotřebujeme brát cikány, aby pomohli v době žní."

„Pak by to nebyl takový rozdíl."

„Ani ne. Ale trochu mi dělá starost, jak by to přijali ostatní – víte, že mladý Peter Dawkins si najde jakoukoliv záminku, aby mohl dělat problémy."

Sam vydal vyhýbavý zvuk.

Walden pokračoval. „Ale pan Samson se na ten stroj příští týden podívá." Samson byl správce. „A…," nadechl se Walden, jako by zrovna dostal nápad, „nechtěl byste tam jet s ním, Same?"

Sam předstíral, že o to příliš nestojí. „Do Lunnunu?" řekl. „Jel jsem tam v roce 1888. Nelíbilo se mi tam."

„Mohl byste tam jet vlakem s panem Samsonem – třeba s sebou vezmete mladého Dawkinse – podíváte se na sekačku, dáte si v Londýně večeři a pak se vrátíte."

„Nevím, co by tomu řekla ta moje."

„Ale rád bych znal váš názor na ten stroj."

„No, taky bych ho rád viděl."

„Tak jsme domluveni. Řeknu Samsonovi, aby to zařídil." Walden se spiklenecky usmál. „Můžete paní Jonesové říct, že jsem vás prakticky donutil jet."

Sam se ušklíbl. „To udělám, mylorde."

Louka byla téměř posečená. Muži přestali sekat. Pokud tam byli králíci, budou ukryti v posledních několika metrech. Walden zavolal Dawkinse a dal mu pušku. „Vy jste dobrý střelec, Petře. Zkuste dostat jednoho pro sebe a jednoho pro nás."

Všichni se postavili na kraj louky, mimo linii střelby, pak začali kosit trávu ze strany, aby vyhnali králíky na posekanou plochu. Čtyři vyběhli a Dawkins dostal dva první dvojicí výstřelů. Alex při výstřelech mrkal.

Walden si vzal pušku a jednoho králíka; pak šli s Alexem k domu. Alex potřásal obdivně hlavou. „Vy to s lidmi výborně umíte," řekl. „Mám pocit, že nikdy nedokážu najít tu pravou rovnováhu mezi kázní a velkorysostí."

„To chce praxi," řekl Walden. Zvedl králíka. „Tohle v domě opravdu nepotřebujeme – vzal jsem ho, abych jim připomněl, že králíci patří mně a že každý, kterého mají, je dar ode mne, ne po právu jejich." Kdybych měl syna, říkal si Walden, takhle bych mu to vysvětlil.

„Má se diskutovat a dosáhnout shody," řekl Alex.

„Je to nejlepší metoda – i když člověk musí něco obětovat."

Alex se usmál. „Což nás přivádí zpět na Balkán."

Díky bohu – konečně, zaradoval se Walden.

„Mám to shrnout?" pokračoval Alex. „My jsme ochotni bojovat na vaší straně proti Německu a vy jste ochotni uznat naše právo proplouvat mezi Bosporem a Dardanelami. Ale my nechceme jen právo, ale také moc. Náš návrh, abyste uznali celý Balkánský poloostrov od Rumunska po Krétu jako ruskou sféru vlivu, se nesetkal s vaším souhlasem. Nepochybně máte pocit, že byste nám dali příliš. Mým úkolem pak bylo formulovat menší požadavek. Takový, který by nám zajistil námořní cestu, aniž by zavázal Británii k bezvýhradně proruské politice na Balkáně."

„Ano." Waldena napadlo – má mozek jako chirurgův skalpel. Před pár minutami jsem mu dával otcovskou radu, a teď, z ničeho nic, se zdá mně rovný – přinejmenším. Asi tak to vypadá, když se z tvého syna stane muž.

„Mrzí mne, že to tak dlouho trvá," ozval se Alex. „Musím poslat šifrované telegramy přes ruskou ambasádu do Sankt Peterburgu a diskuse na dálku nemůže být tak rychlá, jak bych si přál."

„To já chápu," řekl Walden a říkal si: No tak – ven s tím!

„Je tu oblast o rozloze asi deset tisíc čtverečních mil, od Konstantinopole k Adrianopoli – čili skoro polovina Thrákie – která je v současné době součástí Turecka. Její pobřeží začíná v Černém moři, hraničí s Bosporem, Marmarským mořem a Dardanelami a končí v Egejském moři. Jinými slovy, hlídají celý průchod mezi Černým mořem a mořem Středozemním." Na chvíli se odmlčel. „Dejte nám to, a budeme na vaší straně."

Walden utajil své vzrušení. Tady byl skutečný základ pro jednání. Řekl: „Je tu jeden problém – není to naše, abychom vám to dali."

„Zvažte možnosti, když vypukne válka," řekl Alex. „První – bude-li Turecko na naší straně, budeme mít právo proplouvat i tak. Avšak to je nepravděpodobné. Druhá – bude-li Turecko neutrální, budeme očekávat, že Británie bude trvat na našem právu průchodu jako důkaz, že neutralita Turecka je opravdová. A pokud nebude, podpoří naši invazi do Thrákie. Třetí – bude-li Turecko na straně Německa – což je nejpravděpodobnější ze všech tří možností – pak Británie uzná, že Thrákie je naše, jakmile ji dobudeme."

Walden zapochyboval: „Zajímalo by mne, co si o tom budou myslet Thrákové."

„Raději by patřili Rusku než Turecku."

„Počítám, že by chtěli být nezávislí."

Alex se usmál jako chlapec. „Ani vy, ani já – nebo naše vlády – se nestaráme o to, čemu dávají přednost obyvatelé Thrákie."

„Pravda," řekl Walden. Byl nucen souhlasit. Alexova kombinace chlapeckého šarmu a dokonale dospělého mozku vyváděla Waldena z rovnováhy. Vždycky si myslel, že má diskusi pevně pod kontrolou, dokud Alex nepronesl nejdůležitější větu, která ukázala, že to *on* celou dobu kontroloval situaci.

Vyšli na kopec, který vedl k zadní části domu. Walden si všiml, že strážce prohlíží lesíky na obou stranách. Jeho těžké hnědé šněrovací boty vířily prach. Zem byla suchá, už tři měsíce skoro nepršelo. Walden byl rozrušen Alexovým protinávrhem. Co na to řekne Churchill? Rusové určitě mohou dostat část Thrákie – komu na ní záleží?

Přešli kuchyňskou zahradu. Pomocný zahradník tam kropil salát. Na pozdrav se dotkl čepice. Walden se snažil vzpomenout, jak se jmenuje, ale Alex byl rychlejší. „Hezký večer, Stanley," řekl mu.

„Kdyby chtělo sprchnout, Vaše Výsosti."

„Ale ne příliš, viďte?"

„Přesně tak, Vaše Výsosti."

Alex se učí rychle, pomyslel si Walden.

Vešli do domu a Walden zazvonil na lokaje. „Pošlu telegram Churchillovi a domluvím schůzku na zítra dopoledne. Hned ráno odjedu autem do Londýna."

„Výborně," řekl Alex. „Moc času nezbývá."

Charlotta dostala první varování od sluhy, který jí otevřel dveře.

„Ó! Díky bohu, že jste doma, lady Charlotto!“ řekl.

Charlotta mu podala kabát. „Nevím, proč byste měl děkovat bohu, Williame.“

„Lady Waldenová si o vás dělá starost,“ řekl William. „Požádala, abychom vás k ní poslali, jakmile přijdete.“

„Jen se půjdu upravit,“ řekla Charlotta.

„Lady Waldenová řekla ‚okamžitě‘…“

„A já říkám, že se půjdu upravit.“ Charlotta se odebrala do svého pokoje.

Umyla si obličej a rozpustila si vlasy. Od rány, kterou dostala, cítila tupou, svalovou bolest, ruce měla odřené, ale nijak zle. Kolena má určitě potlučená, ale ta nikdy nikdo neviděl. Šla za zástěnu a svlékla si šaty. Nezdály se poškozené. Nevypadám, že jsem se zúčastnila rvačky, řekla si. Slyšela, že se dveře ložnice otevřely.

„Charlotto!“ Byl to matčin hlas.

Charlotta vklouzla do županu a řekla si: Ach jo, ta bude hysterická. Vyšla ze zástěny.

„Už jsme šíleli starostmi!“ řekla matka.

Marja vešla do pokoje za ní se škrobeným výrazem a ocelovým pohledem.

Charlotta řekla: „Tak jsem tady, zdravá a celá, takže už se nemusíte obávat.“

Matka zrudla. „Ty drzé dítě!“ zaječela. Vykročila kupředu a vyťala Charlottě políček.

Charlotta prudce ucukla, až dosedla na postel. Byla omráčena, ne tou ranou, ale tím, co se stalo. Maminka ji ještě nikdy neudeřila. Zdálo se, že to bolí víc než všechny rány, které dostala během potyčky. Zachytila Marjin pohled a spatřila na její tváři podivné uspokojení.

Charlotta se vzpamatovala a řekla: „To ti nikdy neodpustím.“

„Ty že mi máš co odpouštět?“ Ve vzteku mluvila matka rusky. „A jak bych ti měla odpustit já, že ses přidala k tomu davu před Buckinghamským palácem?“

Charlotta zalapala po dechu: „Jak ses to dozvěděla?“

„Marja tě viděla, jak pochoduješ po ulici s těmi… s těmi sufražetkami. Já se tak *stydím.* Bůh ví, kdo ještě tě viděl. Jestli se to dozví král, už nikdy nebudeme smět ke dvoru.“

„Chápu.“ Charlottu stále ještě pálila tvář. Neodpustila si rýpnutí: „Tak vy jste si nedělali starost o mou bezpečnost, jen o pověst rodiny.“

Matku to ranilo. Marja se přidala: „Měly jsme obavy o oboje.“

„Vy mlčte, Marjo,“ odsekla Charlotta. „Nadělala jste svým jazykem dost nepříjemností.“

„Marja udělala správnou věc!“ řekla matka. „Jak by mi to mohla neříct?“

„Ty si nemyslíš, že by ženy měly volit?“ namítla Charlotta.

„Rozhodně ne – a ty by sis to také neměla myslet.“

„Ale já si to myslím,“ řekla Charlotta. „Je to tak.“

„Ty nic nevíš – jsi ještě dítě.“

„Vždycky se k tomu dostaneme, viď? Jsem dítě a nic nevím. Ale kdo je odpovědný za mou nevědomost? Marja mě patnáct let vychovává. A pokud jde o to dítě, ty dobře víš, že dítě už nejsem. Byla bys docela šťastná, kdybych se do Vánoc vdala. A některé dívky jsou matkami už ve třinácti, ať vdané nebo ne.“

Matka byla v šoku. „Kdo ti povídá takové věci?“

„Určitě ne Marja. Ta mi nikdy neřekne nic důležitého. Ani ty ne.“

Matčin hlas byl téměř prosebný. „Takové věci přece nepotřebuješ vědět – jsi dáma.“

„Vidíš? Já to říkám. Ty chceš, abych nic nevěděla. Ale to nemám v úmyslu.“

„Já jen chci, abys byla šťastná!“

„Ne, nechceš,“ řekla Charlotta zatvrzele. „Ty chceš, abych byla jako ty.“

„Ne, ne, ne!“ zvolala matka. „Já nechci, abys byla jako já! Nechci!“ Rozplakala se a vyběhla z pokoje.

Charlotta za ní zmateně hleděla. Zastyděla se.

Marja se ozvala: „Vidíte, co jste udělala!“

Charlotta si ji prohlédla od hlavy k patě: šedé šaty, šedé vlasy, nehezký obličej, samolibý výraz. „Jděte pryč, Marjo.“

„Vy nemáte ponětí, jaké nepříjemnosti a starosti jste dnes odpoledne způsobila.“

Charlotta měla chuť jí říci – kdybys držela pusu, nebyly by žádné starosti. Místo toho řekla: „Vypadněte.“

„Poslouchejte mě, Charlotko…“

„Pro vás jsem *lady* Charlotta.“

„Jste malá Charlotka a…“

Charlotta popadla příruční zrcadlo a hodila je po Marje. Marja zaječela. Charlotta mířila špatně a zrcadlo se roztříštilo o zeď. Marja chvatně vyklouzla z pokoje.

Teď vím, jak *na ni*, řekla si Charlotta.

Napadlo ji, že to je určité vítězství. Dohnala matku k slzám a vyhnala Marju z pokoje. To už něco je, pomyslela si. Možná jsem přece jen silnější než ty dvě. Zasloužily si tvrdé zacházení: Marja šla za mými zády za matkou, a mamá mi dala políček. Ale já jsem se neplazila u nohou a neslibovala, že už budu hodná. Co jsem dostala, to jsem jim dala. Měla bych být hrdá.

Tak proč se tak stydím?

Nenávidím se, říkala si Lydia.

Já vím, co teď Charlotta cítí, ale nemohu jí *říct*, že jí rozumím. Vždycky se přestanu ovládat. Nikdy jsem taková nebývala. Vždycky jsem byla klidná a důstojná. Když byla malá holčička, dokázala jsem se smát jejím drobným poklesků m. Nyní je to žena. Panebože, co jsem to provedla? Určitě to dělá krev jejího otce, Felixe. Co si počnu? Myslela jsem, že když budu předstírat, že je Stephenova dcera, třeba se opravdu bude chovat jako Stephenova dcera – nevinná, pravá dáma, Angličanka. Nebylo to k ničemu. Celé ty roky v ní dřímala ta špatná krev, a teď se projevuje. Teď se jí zmocňuje nemorální ruský mužik jejích předků. Když vidím tyto příznaky, propadám panice, nemohu si pomoci. Jsem prokletá, všichni jsme prokletí, hříchy otců dopadají na děti až do třetího a čtvrtého pokolení, kdy mi bude odpuštěno? Felix je anarchista a Charlotta je sufražetka; Felix je smilník a Charlotta mluví o třináctiletých matkách. Nemá ani tušení, jaké to je být posedlá vášní. Můj život byl zničen a její bude také, toho se bojím, proto křičím a pláču a jsem hysterická a udeřím ji, ale sladký

Ježíši, nedopusť, ať se zničí, ona je vše, kvůli čemu žiji. Někam ji zavřu. Jen kdyby se provdala za hodného chlapce, a brzy, než bude mít čas sejít ze správné cesty, než si někdo uvědomí, že je něco v nepořádku s její výchovou. Ráda bych věděla, jestli ji Freddie požádá o ruku ještě před koncem sezony – to by bylo řešení – musím se o to postarat, *musím* ji provdat, rychle! Pak už bude pozdě, aby se sama zničila. Kromě toho s jedním nebo dvěma dětmi nebude mít čas. Musím se postarat, aby se častěji sešla s Freddiem. Je docela hezká, bude dobrou manželkou silnému muži, který ji dokáže zvládnout, slušnému muži, který ji bude milovat, aniž v ní rozpoutá temné vášně, muži, který bude spát ve vedlejším pokoji a bude s ní sdílet lože jednou týdně se zhasnutým světlem. Freddie je pro ni ten pravý, pak nikdy nebude muset projít tím, čím jsem prošla já, nikdy se nebude muset tvrdě poučit, že chtíč je špatný a ničí, hřích nedopadne na další generaci, ona nebude tak špatná jako já. Myslí si, že chci, aby byla jako já. Jen kdyby věděla. Kdyby jen věděla!

Felix plakal a nedokázal přestat.

Lidé se na něj dívali, když šel parkem pro své kolo. Otřásal se neovladatelnými vzlyky a slzy mu tekly po tvářích. To se mu ještě nikdy nestalo a nemohl to pochopit. Zármutkem byl bezmocný.

Našel kolo tam, kde ho nechal, za keřem, a známý pohled ho trochu zklidnil. Co se to se mnou děje? říkal si. Spousta lidí má děti. Teď vím, že i já je mám. Tak co? A znovu mu vyhrkly slzy.

Posadil se na suchou trávu vedle kola. Je tak krásná, říkal si. Ale neplakal pro to, co našel. Plakal pro to, co ztratil. Osmnáct let už je otcem a nevěděl o tom. Zatímco on se toulal od jedné ponuré vesnice ke druhé, zatímco byl ve vězení a ve zlatých dolech a putoval přes Sibiř a vyráběl bomby v Białystoku, ona vyrůstala. Učila se chodit a mluvit a krmit se a zavazovat si tkaničky. V létě si hrála na zeleném trávníku pod kaštanem a spadla z oslíka a plakala. Její „otec“ jí dal poníka, zatímco Felix dřel v pracovním táboře. V létě nosila bílé šatičky a v zimě vlněné punčochy. Vždycky mluvila dvěma jazyky, rusky a anglicky. Někdo jiný jí četl pohádky, někdo jiný jí říkal: „Já tě chytím!“ a ona výskala radostí, když ji honil po schodech; někdo jiný ji učil podávat ruku a říkat „Jak se máte?“, někdo jiný ji koupal a

kartáčoval jí vlásky a nutil ji dojídat kapustu. Felix mnohokrát pozoroval ruské sedláky sjejich dětmi a říkal si, jak to, že se jim při tom životě v bídě a drtivé chudobě daří sebrat všechen ten cit a něžnost pro své děti, které jim berou chléb od úst. Teď to už ví – láska prostě přijde, ať ji chceš nebo nechceš. Ze svých vzpomínek na děti jiných lidí si uměl představit Charlottu v různých obdobích – jako batole s vystrčeným bříškem a bez boků, které by jí držely sukni, jako nespoutanou sedmiletou, která si trhá šaty a rozbíjí kolena, jako desetileté neohrabané děvče samá ruka samá noha s prsty od inkoustu a oblečením vždycky o číslo menším, jako stydlivou dospívající dívku, chichotající se před chlapci a tajně zkoušející matčin parfém, zbláznělou do koní, a pak…

A pak tuto krásnou, odvážnou, čilou, zvídavou, obdivuhodnou mladou ženu.

A já jsem její otec, říkal si.

Její *otec.*

Jak to vlastně řekla? *Jste nejzajímavější člověk, jakého jsem kdy potkala – můžeme se znovu vidět?* To se jí chystal dát navždy sbohem. Když poznal, že nebude muset, přestal se ovládat. Myslela si, že má rýmu. Ach, je ještě mladá, když dokáže říci něco tak veselého člověku, kterému puká srdce.

Začínám být sentimentální, musím se vzpamatovat.

Vstal a zvedl kolo. Otřel si obličej kapesníkem, který mu dala. V jednom rohu byl vyšitý zvonek a Felix přemýšlel, jestli ho vyšívala sama. Nasedl na kolo a zamířil na Old Kent Road.

Byl čas na večeři, ale věděl, že nebude schopen jíst. To ale nevadilo, protože peníze ubývaly a dnes večer neměl chuť krást. Teď se těšil na temnotu svého pronajatého pokojíku, kde bude moci strávit noc sám se svými myšlenkami. Bude si opakovat každou minutu tohoto setkání od chvíle, kdy vyšla z domu, až do posledního zamávání na rozloučenou.

Byl by si vzal jako společníka láhev vodky, ale nemohl si ji dovolit.

Uvažoval, zda Charlottě někdy někdo daroval červený míč.

Večer byl mírný, ale městský vzduch byl jako zatuchlý. Hospody na Old Kent Road se už plnily pestře oblečenými dělnicemi a je-

jich manžely, přáteli nebo otci. Z náhlého popudu se před jednou hospodou zastavil. Otevřenými dveřmi se linuly zvuky obstarožního piana. Felix si pomyslel – byl bych rád, kdyby se na mne někdo usmál, i kdyby to byla jen hospodská. Mohl bych si dovolit malé pivo. Připoutal kolo k zábradlí a vešel dovnitř.

Ve výčepu byl těžký vzduch, plný kouře a typického pivního aróma anglické hospody. Bylo brzy, ale už se ozýval hlasitý smích a ženské pištění. Každý se zdál ohromně veselý. Felixe napadlo, že nikdo nedokáže utrácet peníze lépe než chudý. Připojil se k tlačenici u baru. Piano začalo novou melodii a každý zpíval.

Jednou si děvčátko ke starci přisedlo.
„Strýčku, tak povídej," snažně ho prosilo.
„Proč ty jsi svobodný, proč žiješ sám?
Proč nejdeš domů k dětičkám?"
„Míval jsem dívenku, mnoho je to let.
Brzy se, děvče, dovíš, kdepak je teď.
Poslouchej příběh můj, všechno ti povím.
Odešla po bále, prý s někým jiným."

Houpá, sentimentální, pitomá písnička vehnala Felixovi slzy do očí, takže si ani neobjednal pivo a z hospody odešel.

Ujížděl pryč a za sebou nechával smích a hudbu. Takové veselí není pro něj, nikdy nebylo a nebude. Dorazil k domu a vynesl kolo po schodech až do svého pokojíku v posledním patře. Sundal si klobouk a kabát a lehl si na postel. Uvidí ji opět za dva dny. Budou se spolu dívat na obrazy. Rozhodl se, že před schůzkou půjde do veřejných lázní. Přejel si rukou po tváři. Nic nemůže udělat, aby mu za dny slušně vyrostly vousy. V myšlenkách se vrátil k okamžiku, kdy vyšla z domu. Viděl ji z dálky a v té chvíli ani nesnil, že…

Co jsem si vlastně v té chvíli myslel?

A pak si vzpomněl.

Přemýšlel jsem, jestli by mohla vědět, kde je Orlov.

Celé odpoledne jsem si nevzpomněl na Orlova.

S největší pravděpodobností ví, kde je. Jestli ne, mohla by to zjistit.

Mohl bych ji využít, aby mi ho pomohla zabít.

Jsem toho schopen?

Ne, nejsem. To neudělám. Ne, ne, ne!

Co se to se mnou děje?

Walden se sešel s Churchillem v poledne v budově Admirality. Na ministra námořnictva udělala zpráva dojem. „Thrákie? Jistě jim můžeme dát polovinu Thrákie. Komu u čerta záleží na tom, jestli ji budou mít celou!“

„Právě to mě napadlo,“ řekl Walden. Churchillovou reakcí byl potěšen. „Ale budou souhlasit vaši kolegové?“

„Věřím, že ano,“ odvětil Churchill uvážlivě. „S Greyem se uvidím po obědě a s Asquithem dnes večer.“

„A s kabinetem?“ Walden nechtěl vyjednávat s Alexem, aby mu to pak kabinet vetoval.

„Zítra ráno.“

Walden se zvedl. „Takže mohu plánovat návrat do Norfolku zítra odpoledne.“

„Výborně. Už chytli toho zatraceného anarchistu?“

„Jdu na oběd s Basilem Thomsonem ze zvláštního oddělení – pak za vámi přijdu.“

„Informujte mne.“

„Přirozeně.“

„A děkuji vám. Myslím za ten návrh.“ Churchill se zasněně podíval z okna. „Thrákie!“ zamumlal si pro sebe. „Kdo kdy o ní slyšel?“

Walden ho zanechal jeho představám.

Když šel z ministerstva do svého klubu na Pall Mall, byl v optimistické náladě. Obvykle obědval doma, ale nechtěl obtěžovat Lydii s policisty, zvláště když v těchto dnech byla taková divná. Nepochybně si dělá starosti o Alexe, stejně jako Walden. Toho chlapce skoro brali jako vlastního syna. Kdyby se mu něco mělo stát…

Vyšel po schodech ke svému klubu a hned za dveřmi podal klobouk a rukavice sluhovi v livreji. „Jaké máme krásné léto, mylorde,“ poznamenal sluha.

Počasí je už několik měsíců pozoruhodně pěkné, říkal si Walden, když šel nahoru do jídelny. Až se to zlomí, pravděpodobně budou bouřky. V srpnu budeme mít hromy a blesky.

Thomson už čekal. Vypadal, že je sám se sebou spokojen. To se mi uleví, jestli chytil atentátníka, říkal si Walden. Podali si ruce a Walden se posadil. Číšník přinesl jídelní lístek.

„Tak co?“ začal Walden. „Chytli jste ho?“

„Málem,“ řekl Thomson.

To znamená že ne, napadlo Waldena. Bylo po náladě. *„Zatraceně,“* řekl.

Přišel sklepník. Walden se zeptal Thomsona: „Dáte si koktejl?“

„Ne, děkuji vám.“

Walden souhlasil. Koktejly jsou ošklivý americký zvyk. „Třeba sklenku sherry?“

„Ano, prosím.“

„Dvě,“ řekl Walden sklepníkovi.

Objednali si hnědou windsorskou polévku a v páře připraveného pstruha, Walden vybral ještě láhev bílého rýnského, aby ho měli čím zapít.

„Nevím, jestli si plně uvědomujete,“ začal Walden, „jak je to důležité. Má jednání s knížetem Orlovem jsou téměř u konce. Kdyby ho teď zavraždili, nic by z toho nebylo – s vážnými následky pro bezpečnost této země.“

„Uvědomuji si to, mylorde,“ řekl Thomson. „Povím vám, jak jsme pokročili. Náš muž je Felix Kščesinskij. Vyslovuje se to tak těžko, že navrhuji, abychom mu říkali Felix. Je mu čtyřicet, je to syn venkovského popa a pochází z tambovské gubernie. Můj protějšek v Sankt Peterburgu má o něm hodně silný spis. Třikrát byl zatčen a je hledán v souvislosti s půl tuctem vražd.“

„Dobrý bože,“ zašeptal Walden.

„Můj přítel v Sankt Peterburgu ještě dodal, že je expert na výrobu náloží a velice nebezpečný rváč.“ Thomson udělal pauzu. „Bylo od vás strašně odvážné chytit tu láhev.“ Walden se jen usmál, nestál o to, aby mu to připomínal.

Přinesli polévku a oba muži chvilku mlčky jedli. Thomson občas trochu upil rýnského. Waldenovi se tento klub líbil. Jídlo tu ne-

bylo tak dobré jako doma, ale byla tu uvolněnější atmosféra. Křesla v kuřárně byla stará a pohodlná, číšníci byli staří a pomalí, tapety byly vybledlé a malba zašlá. Stále ještě tu bylo plynové osvětlení. Muži jako Walden sem přicházeli, protože jejich domovy byly nablýskané a zženštilé.

„Měl jsem dojem, že jste řekl, že jste ho málem dopadli," poznamenal Walden, když přinesli pstruha.

„Ještě jsem vám neřekl ani polovinu."

„Á."

„Koncem května dorazil do klubu anarchistů v Jubilee Street ve Stepney. Nevěděli, co je zač. Napovídal jim lži. Je to opatrný muž – z jeho pohledu docela oprávněně, protože jeden nebo dva z těch anarchistů pracují pro mne. Moji informátoři nahlásili jeho přítomnost, ale zpráva se ke mně nedostala, protože v té chvíli se zdál být neškodný. Řekl, že píše knihu. Pak ukradl revolver a zmizel."

„Samozřejmě nikomu neřekl, kam jde."

„Přesně tak."

„Lstivý chlapík."

Číšník jim odebral talíře a zeptal se: „Dáte si plátek kýty, pánové? Dnes je skopová."

Oba si dali skopové s rybízovým želé, opečené brambory a chřest.

Thomson pokračoval. „Vše potřebné pro výrobu nitroglycerinu koupil ve čtyřech obchodech v Camden Townu. Vyptáváme se tam dům od domu." Thomson si nabral velké sousto skopového.

„A?" netrpělivě se zeptal Walden.

„Bydlel v Cork Street 19 v Camdenu, v domě vdovy Bridget Callahanové."

„Ale odstěhoval se."

„Ano."

„K čertu, Thomsone, copak nevidíte, že ten chlap je chytřejší než vy?"

Thomson se na něj chladně podíval a nic neřekl.

„Omlouvám se vám," řekl Walden, „to ode mne nebylo zdvořilé, ale ten chlap už mě straší."

Thomson pokračoval: „Paní Callahanová tvrdí, že Felixe vyhodila, protože měla dojem, že to je podezřelý typ.“

„Proč to nenahlásila policii?“

Thomson dojedl skopové a odložil příbor. „Říká, že neměla žádný skutečný důvod. Zdálo se mi to podezřelé, tak jsem si ji prověřil. Její manžel byl irský rebel. Kdyby věděla, co má náš přítel Felix za lubem, možná by s ním sympatizovala.“

Walden by byl radši, kdyby Thomson neříkal Felixovi „náš přítel“. Zeptal se: „Myslíte si, že ví, kam ten chlap odešel?“

„Jestli to ví, neřekne. Ale nevím, proč by jí to měl říkat. Jde o to, že se může vrátit.“

„Nechal jste to místo pod dozorem?“

„Tajně. Jeden z mých lidí se už nastěhoval do suterénu jako nájemník. Náhodou tam našel skleněnou tyčku, jaká se používá v chemických laboratořích. Felix zřejmě vyráběl nitroglycerin přímo tam ve výlevce.“

Waldena zamrazilo, když si pomyslel, že si někdo může v centru Londýna koupit několik chemikálií, smíchat je dohromady v umyvadle a vyrobit láhev prudce výbušné kapaliny – a pak s ní vejít do apartmá hotelu ve West Endu.

Po skopovém následovala chutná *foie gras* – paštika z husích jater. „Jaký je váš další tah?“ zeptal se Walden.

„Felixův portrét visí na každé policejní stanici v celém Londýně. Pokud se nebude celý den někde zamykat, musí si ho dříve či později všimnout pozorný policista. Ale pro případ, že by to bylo spíš později než dříve, moji muži navštěvují laciné hotely a ubytovny a všude ukazují portrét.“

„Co když změní svůj vzhled?“

„V jeho případě je to trochu obtížné.“

Thomsona přerušil číšník. Oba muži odmítli dort Černý les a místo toho zvolili zmrzlinu. Walden objednal malou láhev šampaňského.

Thomson pokračoval: „Nemůže skrýt svou výšku ani ruský přízvuk. A má výrazné rysy. Neměl čas si nechat narůst vousy. Může se jinak obléci, oholit si hlavu, nebo nosit paruku. Být jím, chodil bych

v nějaké uniformě – námořníka, lokaje nebo kněze. Ale policisté jsou i na to připraveni.“

Po zmrzlině měli ještě stiltonský sýr a sladké sušenky s klubovým archivním portským.

Všechno je příliš neurčité, cítil Walden. Felix je *volný* a Walden se nebude cítit v bezpečí, dokud ten chlap nebude pod zámkem a přikovaný ke stěně.

Thomson řekl: „Felix je zcela jasně jeden ze špičkových zabijáků mezinárodního revolučního spiknutí. Je velmi dobře informovaný. Například věděl, že kníže Orlov bude tady v Anglii. Je také chytrý a ke všemu odhodlaný. Ale Orlova jsme ukryli.“

Walden přemýšlel, kam Thomson míří.

„Na rozdíl od něj,“ pokračoval Thomson, „vy se stále procházíte ulicemi Londýna volný jako pták.“

„Proč bych neměl?“

„Být Felix, soustředil bych se teď na vás. Sledoval bych vás v naději, že mne dovedete k Orlovovi. Nebo bych vás unesl a mučil, dokud byste mi neřekl, kde je.“

Walden sklopil oči, aby skryl svůj strach. „Jak by to mohl udělat sám?“

„Možná má pomocníky. Chci, abyste měl osobního strážce.“

Walden zavrtěl hlavou. „Já mám svého Pritcharda. Riskoval by pro mne život – v minulosti už to udělal.“

„Je ozbrojen?“

„Ne.“

„Umí střílet?“

„Velmi dobře. Kdysi se mnou jezdíval do Afriky na lovy. Tehdy pro mne riskoval život.“

„Tak mu dovolte nosit pistoli.“

„Tak dobře,“ souhlasil Walden. „Zítra pojedu na venkov. Mám tam revolver, který může nosit.“

Na závěr oběda si Walden dal broskev a Thomson hrušku Melba. Potom odešli do kuřárny na kávu a sušenky. Walden si zapálil doutník. „Myslím, že kvůli trávení půjdu domů pěšky.“ Pokusil se to říct klidně, ale hlas měl podivně přiškrcený.

„Byl bych radši, kdybyste to nedělal," řekl Thomson. „Nepřijel jste kočárem?"

„Ne…"

„Byl bych si jistější vaší bezpečností, kdybyste od této chvíle jezdil všude nějakým svým vozidlem."

„Tak dobře," povzdechl si Walden. „Budu muset méně jíst."

„Pro dnešek si vezměte drožku. Možná vás doprovodím."

„Opravdu si myslíte, že to je nezbytné?"

„Co když na vás čeká tady před klubem."

„Jak by si zjistil, do kterého klubu chodím?"

„Stačí si najít vaše jméno ve *Kdo je kdo.*"

„Ano, ovšem." Walden potřásl hlavou. „Člověk prostě na tyhle věci nemyslí."

Thomson se podíval na hodinky. „Měl bych se vrátit do Yardu… jestli už můžete jít."

„Samozřejmě."

Vyšli z klubu. Felix venku nečekal. Vzali si drožku k Waldenovu domu a Thomson pak pokračoval v cestě do Scotland Yardu. Walden vešel do domu. Jako by byl úplně prázdný. Rozhodl se jít do svého pokoje. Posadil se k oknu a dokouřil doutník.

Cítil, že si potřebuje s někým promluvit. Podíval se na hodinky: Lydia už ukončila siestu a teď se obléká na svačinu a přijímání návštěv. Prošel do jejího pokoje.

Seděla v županu u zrcadla. Vypadá nervózní. To všechny tyhle maléry, napadlo ho. Položil jí ruce na ramena, díval se na její odraz v zrcadle a pak se sklonil a políbil ji do vlasů. „Felix Kščesinskuj."

„*Cože?*" Vypadala vyděšeně.

„Tak se jmenuje náš vrah. Říká ti to něco?"

„Ne."

„Myslel jsem, že jsi ho poznala."

„Já… něco mi to připomíná."

„Basil Thomson o tom chlapovi zjistil všechno. Je to zabiják, absolutní zlosyn. Je docela možné, že jsi na něj narazila v Sankt Peterburgu – to by vysvětlovalo, proč se ti zdál trochu povědomý, když sem přišel, a proč ti jeho jméno něco připomíná."

„Ano – tak to asi bude."

Walden šel k oknu a rozhlédl se po parku. Byl právě čas, kdy chůvy berou své svěřence na procházku. Cesty byly plné kočárků a každou lavičku obsadily štěbetající ženy v nemoderních šatech. Waldena napadlo, že Lydia třeba měla něco společného s Felixem ještě v Sankt Peterburgu – nějaké spojení, které nechtěla přiznat. Byla to ostudná myšlenka a rychle ji zahnal. Řekl: „Thomson je přesvědčen, že až si Felix uvědomí, že je Alex někde ukryt, pokusí se mne unést."

Lydia se zvedla ze židle a přistoupila k němu. Objala ho v pase a položila mu hlavu na prsa. Nepromluvila.

Walden ji hladil po vlasech. „Musím jezdit jen vlastním vozem a Pritchard musí nosit pistoli."

Zvedla hlavu a ke svému překvapení spatřil, že šedé oči má plné slz. Řekla: „Proč nás to potkalo? Nejdřív se Charlotta zaplete do pouliční rvačky, pak ty jsi v nebezpečí – zdá se, že jsme všichni ohroženi."

„Nesmysl. Ty nejsi v nebezpečí a Charlotta je jenom hloupé děvče. A já budu dobře chráněn." Pohladil ji po bocích. Cítil teplo jejího těla přes tenkou látku – neměla na sobě korzet. Zatoužil se s ní právě teď pomilovat. Ještě nikdy to nedělali za denního světla.

Políbil ji na ústa. Přitiskla se k němu celým tělem a Walden poznal, že i ona se chce milovat. Nemohl si vzpomenout, že by to někdy udělala. Podíval se ke dveřím, jestli má zamknout. Pak se podíval na ni a Lydia sotva znatelně kývla. Slza jí stékala po nose. Walden šel ke dveřím.

Někdo zaklepal.

„Zatraceně!" zaklel tiše Walden.

Lydia se odvrátila od dveří a kapesníkem si osušovala oči.

Vešel Pritchard. „Omlouvám se, mylorde. Naléhavý telefonický vzkaz od pana Basila Thomsona. Vystopovali toho muže Felixe až k jeho bydlišti. Jestli chcete být u toho, pan Thomson vás tady vyzvedne za tři minuty."

„Přineste mi klobouk a kabát," řekl mu Walden.

Kapitola desátá

Když Felix vyšel ven pro ranní noviny, zdálo se mu, že kam se podívá, všude vidí děti. Na dvoře si hrála skupinka holčiček a tančila do rytmu dětských říkánek. Kluci hráli kriket, branku měli nakreslenou křídou na zdi a místo pálky starou plaňku. Starší hoši tlačili na ulici dvoukolák. Koupil si noviny od dospívající dívky. Když se vracel do pokoje, cestu mu zatarasilo nahé děcko, lezoucí po schodech. Byla to holčička. Díval se na ni, vtom se nejistě postavila a pomalu se kácela dozadu. Felix ji zachytil a snesl ji na odpočívadlo. Z otevřených dveří vyšla její matka. Byla to bledá mladá žena s mastnými vlasy, která už čekala další dítě. Zvedla holčičku z podlahy a s podezíravým pohledem na Felixe zmizela do svého pokoje.

Vždycky, když uvažoval, jak vlastně ošálí Charlottu, aby mu prozradila, kde je Orlov, zdálo se mu, že narazil na zeď ve vlastním mozku. Představoval si, jak z ní nenápadně vyloudí informaci, aniž by věděla, že mu něco prozrazuje, nebo že jí bude vyprávět nějakou smyšlenou historku, jakou řekl Lydii, nebo jí přímo řekne, že chce zabít Orlova, ale při každé scéně ho fantazie opustila.

Když si pomyslel, co je v sázce, byly mu ty pocity k smíchu. Má šanci zachránit miliony životů a možná zažehnout ruskou revoluci – a on si dělá hlavu kvůli lhaní holce z nóbl rodiny! Nemá přece v úmyslu jí nějak ublížit – jen ji využít, oklamat ji a zradit její důvěru, důvěru vlastní dcery, kterou sotva poznal…

Aby zaměstnal ruce, začal vyrábět primitivní bombu z doma vyrobeného dynamitu. Nacpal bavlněnou cupaninu do prasklé porcelánové vázy. Uvažoval o způsobu odpálení. Hořící papír na to nemusí stačit. Nastrkal do bavlny půl tuctu zápalek, že byly vidět jen červené hlavičky. Bylo těžké je udržet ve vzpřímené poloze, protože měl nejisté ruce.

Ruce se mi *nikdy* netřesou.

Co se to se mnou děje?

Stočil kus novin jako doutnák, zastrčil jeden konec mezi hlavičky zápalek a pak je svázal kouskem nitě z cupaniny. Dalo mu hodně práce, než udělal uzel.

Četl všechny zahraniční zprávy v *The Times* a zarytě se prokusoval nabubřelými anglickými větami. Byl si víceméně jistý, že bude válka, ale víceméně jistý se nezdálo dost. Byl by šťastný, kdyby zabil neužitečného flákače, jako je Orlov, a pak zjistil, že to přece jen k něčemu bylo. Ale zničit svůj vztah k Charlottě pro nic za nic…

Vztah? Jaký vztah?

Vždyť víš, jaký vztah.

Ze čtení novin ho rozbolela hlava. *The Times* měly příliš drobný tisk a pokoj byl temný. Byly to nemožně konzervativní noviny. Měly by se vyhodit do povětří.

Toužil znovu spatřit Charlottu.

Zaslechl šouravé kroky na chodbě a pak někdo zaklepal na dveře.

„Pojďte dál," zavolal lehkomyslně.

Vstoupil kašlající domovník. „Dobrýtro."

„Dobré ráno, pane Prici." Co zase ten starý blázen chce?

„Co je to?" zeptal se Price a ukázal na bombu na stole.

„Doma dělaná svíčka," řekl Felix. „Vydrží několik měsíců. Co chcete?"

„Říkal jsem si, jestli nepotřebujete rezervní povlečení. Můžu je sehnat za hodně nízkou cenu…"

„Ne, děkuji," odmítl Felix. „Sbohem."

„Tak sbohem." Price odešel.

Měl jsem schovat tu bombu, napadlo Felixe.

Co se to se mnou děje?

„Ano, je tam," řekl Price Basilu Thomsonovi.

Waldenovi se sevřel žaludek.

Seděli vzadu v policejním autě zaparkovaném za rohem budovy Canada Buildings, kde byl Felix. Byl s nimi inspektor ze zvláštního oddělení a uniformovaný superintendent ze southwarské policejní stanice.

Kdyby teď dokázali chytit Felixe, Alex by byl v bezpečí. To by se mi ale ulevilo, říkal si Walden.

Thomson řekl: „Pan Price přišel na policejní stanici ohlásit, že pronajal pokoj podezřelému individuu s cizím přízvukem. Ten muž

má velmi málo peněz a nechává si růst vousy, jako by chtěl změnit podobu. Identifikoval Felixe podle našeho kresleného portrétu. Výborně, Prici.“

„Děkuji, pane.“

Uniformovaný superintendent rozkládal podrobnou mapu. Byl k zbláznění pomalý a rozvážný. „Obytný komplex Canada Buildings se skládá ze tří budov postavených kolem dvora. Každý objekt má tři schodiště. Když stojíte u vchodu do dvora, po pravé ruce máte Toronto House. Felix bydlí v posledním poschodí na prostředním schodišti. Za Toronto House je ohrada obchodníka se stavebninami.“

Walden potlačil netrpělivost.

„Po levé ruce je Vancouver House a za ním další ulice. Třetí budova, přímo před vámi, když stojíte u vchodu do dvora, je Montreal House a za ním železniční trať.“

Thomson ukázal na mapu. „Co je tohle, to uprostřed dvora?“

„Záchod,“ odpověděl superintendent. „A pěkně páchne, protože ho používají všichni nájemníci.“

Tak už s tím skonči! říkal si Walden.

„Mám dojem,“ ozval se Thompson, „že Felix má tři cesty ze dvora. První je vchod, ten pochopitelně uzavřeme. Druhá, na druhém konci dvora vlevo, je ulička mezi Vancouver House a Montreal House. Ta vede do další ulice. Pošlete do uličky tři lidi, superintendente.“

„Rozkaz, pane.“

„Třetí je ulička mezi Montreal House a Toronto House. Ta vede do stavební ohrady. Tam budou další tři muži.“

Superintendent přikývl.

„A teď, mají ty obytné domy okna i na druhé straně?“

„Ano, pane.“

„Takže Felix má čtvrtou únikovou cestu z Toronto House – zadním oknem ven a přes stavební ohradu. Radši pošlete do ohrady šest mužů. A konečně, udělejme si pěknou ukázku síly přímo uprostřed dvora, tím ho přimějeme, aby vyšel ven pokojně. Souhlasíte s tím vším, superintendente?“

„Řekl bych, že to je víc než dostatečné, pane.“

On neví, s kým máme co dělat, pomyslel si Walden.

Thomson řekl: „Vy a tady inspektor Sutton ho můžete zatknout. Máte zbraň, Suttone?“

Sutton poodhrnul sako a ukázal malý revolver v podpažním pouzdře. Waldena to překvapilo, domníval se, že žádný britský policista nikdy nenosí střelnou zbraň. Zřejmě zvláštní oddělení má jiný řád. Byl tomu rád.

Thomson řekl Suttonovi: „Dám vám radu – mějte ji v ruce, než zaklepete na dveře.“ Obrátil se k uniformovanému superintendentovi. „Vy byste si měl vzít můj revolver.“

Superintendenta se to mírně dotklo. „Jsem u policie dvacet pět let a nikdy jsem nepocítil potřebu mít střelnou zbraň, pane, takže jestli vám to nevadí, teď s tím nezačnu.“

„Při pokusech zatknout tohoto muže už policisté zemřeli.“

„Bohužel jsem se nikdy nenaučil střílet, pane.“

Panebože, říkal si Walden zoufale, jak si mohou lidé jako my poradit s lidmi, jako je Felix?

Thomson poznamenal: „Lord Walden a já budeme u vchodu do dvora.“

„Zůstanete v autě, pane?“

„Zůstaneme v autě.“

Pojďme už, říkal si Walden.

„Tak pojďme,“ přikázal Thomson.

Felix si uvědomil, že má hlad. Nejedl už přes čtyřiadvacet hodin. Uvažoval, co má dělat. Teď když má strniště na bradě a je oblečen jako dělník, budou ho prodavači sledovat, takže bude mnohem těžší něco ukrást.

Musí se nad tím zamyslet. Krást není *nikdy* těžké, řekl si. Jak na to: mohl bych jít k nějakému domu na předměstí – kde mívají jen jednoho nebo dva sloužící – a vstoupit vchodem pro obchodníky. V kuchyni bude služka nebo možná kuchařka. „Jsem šílenec,“ řeknu s úsměvem, „ale když mi uděláš sendvič, neznásilním tě.“ Přejdu ke dveřím, abych jí zabránil v útěku. Když začne ječet, půjdu pryč a zkusím další dům. Ale s největší pravděpodobnosti mi dá něco k jídlu. „Děkuji,“ řeknu jí. „Jsi moc hodná.“ Potom odejdu. Nikdy není těžké krást.

Peníze jsou problém. Copak si můžu dovolit nové povlečení! Domovník je optimista. Určitě ví, že Felix žádné peníze nemá…

Určitě ví, že nemám žádné peníze.

Náhle mu začal být podezřelý Priceův návrh, kvůli kterému za ním přišel. Byl opravdu jen takový optimista? Nebo mě přišel *zkontrolovat?* Začínám myslet nějak pomalu, řekl si. Zvedl se a šel k oknu.

Ježíšikriste!

Dvůr byl plný policistů v modrých uniformách.

Felix na ně zděšeně zíral.

Pohled mu připomněl hnízdo červů zmítajících se a lezoucích jeden přes druhého v díře v zemi.

Instinkt mu zavelel: Uteč! Uteč! Uteč!

Kam?

Zablokovali všechny východy ze dvora.

Felix si vzpomněl na zadní okna.

Vyběhl z pokoje a utíkal po chodbě do zadní části domu. Bylo tam okno vedoucí do stavební ohrady za domem. Nakoukl do ohrady a zahlédl pět nebo šest policistů, kteří zaujímali postavení mezí hromadami cihel a stohy prken. Tudy se uniknout nedá.

Zbyla mu jedině střecha.

Vrátil se zpátky do pokoje a vyhlédl ven. Policisté klidně stáli až na dva muže – jeden v uniformě a druhý v civilu –, kteří kráčeli přes dvůr k Felixovu schodišti.

Sebral bombu a krabičku zápalek a seběhl na odpočívadlo o patro níž. Dvířka na petlici vedla do komůrky za schodištěm. Felix otevřel dveře a položil bombu dovnitř. Zapálil papírový doutnák a dveře zavřel. Otočil se. Měl právě čas vyběhnout po schodech, než doutnák dohoří…

Malá holčička zase lezla po schodech.

Do prdele!

Zvedl ji a proběhl dveřmi do jejich pokoje. Matka seděla na špinavé posteli a tupě civěla na zeď. Felix jí vrazil dítě do náruče a vykřikl: „Zůstaňte tady! Nehýbejte se!“ Žena se zatvářila vyděšeně.

Vyběhl ven. Ti dva muži byli už o patro níž. Felix pádil po schodech nahoru…

Nevybuchni, ještě ne, ještě ne…

…do svého poschodí. Zaslechli ho a jeden zavolal: „Hej, ty!“ Bylo slyšet, že se dali do běhu.

Felix vrazil do pokoje, sebral lacinou židli s opěradlem, vynesl ji ven ke schodům a postavil ji pod padací dveře na půdu.

Bomba nevybuchla.

Třeba nebude fungovat.

Postavil se na židli.

Oba muži vyběhli po schodech.

Felix otevřel dvířka.

Uniformovaný policista zvolal: „Jste zatčen!“

Policista v civilu zvedl revolver a namířil na Felixe.

Bomba vybuchla.

Ozvala se tlumená rána, jako když padá něco hodně těžkého, a schodiště se zaplnilo třískami, které létaly všude kolem. Oba muže výbuch odhodil, roztříštěné dřevo vzplálo a Felix se vytáhl na půdu.

„Kruci, odpálil tu zatracenou bombu!“ vykřikl Thomson.

Walden si pomyslel: Nevychází to – zase.

Zaslechli řinčení, jak na zem dopadly střepy skla z okna ve čtvrtém patře.

Walden a Thomson vyskočili z auta a běželi přes dvůr. Thomson v rychlosti ukázal na dva uniformované policisty. „Vy a vy – pojďte se mnou dovnitř.“ Obrátil se na Waldena. „Vy zůstaňte tady.“ Vběhli dovnitř.

Walden šel zpátky přes dvůr a díval se do oken Toronto House.

Kde je Felix?

Zaslechl, jak jeden policista říká: „Utekl zadem, uvidíte.“

Čtyři nebo pět tašek sklouzlo ze střechy a roztříštilo se na dvoře – asi je uvolnil výbuch, řekl si Walden.

Walden měl nutkání ohlížet se přes rameno, jako by se Felix mohl najednou z ničeho nic objevit za ním.

Obyvatelé činžáku se hrnuli ke dveřím a oknům, aby se podívali, co se děje, a dvůr se začal plnit lidmi. Někteří policisté se je bez velkého úsilí pokoušeli posílat zpátky. Z Toronto House vyběhla žena a křičela: „Hoří!“

Kde je Felix?

Z domu vyšel Thomson s policistou a nesli Suttona. Buď byl v bezvědomí, nebo mrtvý. Walden se podíval pozorně. Ne, mrtvý nebyl, revolver pořád svíral v ruce.

Ze střechy sjely další tašky.

Policista, který přišel s Thomsonem, řekl: „Je tam pěkný binec."

Walden se zeptal: „Zahlédli jste Felixe?"

„Nic nebylo vidět."

Thomson a policista se vrátili do domu.

Spadly další tašky…

Waldenovi to náhle došlo. Podíval se nahoru.

Ve střeše byla díra a Felix se z ní šplhal.

„Tamhle je!" vykřikl Walden.

Všichni se bezmocně dívali, jak se Felix souká z otvoru a plazí se k hřebenu střechy.

Kdybych měl revolver – Walden poklekl u bezvědomého Suttona a vypáčil mu revolver z prstů.

Podíval se nahoru. Felix klečel na střešním hřebenu. Kdyby to tak byla puška, pomyslel si Walden, když zvedl revolver. Pečlivě namířil. Felix se na něj podíval a jejich oči se setkaly.

Felix se pohnul.

Ozval se výstřel.

Necítil nic.

Rozběhl se.

Bylo to jako běžet po laně. Musel mít rozpažené ruce, aby udržel rovnováhu, musel opatrně pokládat nohy na úzký hřeben a nesměl myslet na téměř dvacetimetrovou propast pod sebou.

Zazněl další vystřel.

Felixe se zmocnila panika.

Běžel co nejrychleji. Konec střechy už byl na dohled. Před sebou viděl svažující se střechu Montreal House. Neměl tušení, jak široká je mezera mezi oběma domy. Zaváhal a zpomalil. Pak Walden vystřelil znovu.

Felix se rozběhl, jak mohl nejrychleji na konec hřebenu.

Skočil.

Letěl vzduchem. Jako z dálky slyšel vlastní řev.

Na zlomek vteřiny zahlédl tři policisty v uličce dvacet metrů pod sebou, jak na něj zírají s otevřenými ústy.

Dopad mu vyrazil dech. Klouzal dolů po střeše. Nohy mu narazily na okap. Zdálo se, že pod jeho vahou povoluje, a myslel na to, jak sklouzne z okraje střechy a bude padat, padat bez konce – ale okap vydržel a on přestal sjíždět.

Měl hrozný strach.

Ve vzdáleném koutku mozku něco zaprotestovalo: Ale já nikdy nemám strach!

Vyšplhal se na hřeben střechy a přelezl na druhou stranu.

Na zadní straně Montreal House vedla železniční trať. U kolejí ani na náspech nebyli žádní policisté. Tohle nečekali, zajásal Felix; mysleli si, že mě chytí na dvoře, nikdy je nenapadlo, že bych mohl utéct po střechách.

Teď stačí dostat se dolů.

Přes okap se podíval na zeď budovy pod sebou. Nebyly tam žádné okapové roury – okapy se vyprazdňovaly střešními žlaby, které vyčnívaly z okraje střechy jako hradní chrliče. Ale okna v posledním patře byla blízko okapů a měla široké římsy.

Felix se pravou rukou zachytil okapu a zatahal za něj, zkoušeje jeho pevnost.

Odkdy mi záleží na tom, jestli budu žít nebo zemřu?

(Ty přece víš odkdy.)

Přesunul se nad okno, uchopil okap oběma rukama a pomalu se spouštěl přes okraj.

Chvíli visel volně ve vzduchu.

Nohou nahmatal okenní římsu. Pravou rukou se pustil okapu a šmátral po cihlách kolem okna po nějakém výstupku. Zaklesl prsty do mělké štěrbiny a pak se pustil i druhou rukou.

Nakoukl oknem dovnitř. Muž v pokoji ho zahlédl a v hrůze začal křičet.

Felix vkopl okno do místnosti a skočil do pokoje. Odstrčil vyděšeného nájemníka a vyrazil dveřmi ven.

Běžel po schodech dolů a bral je po čtyřech. Jestli se dostane do přízemí, může vyskočit zadním oknem a dostat se na trať.

Doběhl na poslední odpočívadlo, u schodů se zastavil a těžce dýchal. V předních dveřích se objevila modrá uniforma. Felix se otočil a běžel na druhou stranu chodby. Pokusil se nadzvednout okno. Bylo zaseknuté. Opřel se do něj, trhl jím a otevřel je. Už slyšel boty dusající po schodech. Přelezl přes parapet, vystrčil nohy ven, chvíli visel za ruce, odstrčil se nohama od zdi a padal.

Přistál do vysoké trávy železničního náspu. Vpravo dva muži přelézali plot stavební ohrady. Zleva se ozval výstřel. Policista se dostal k oknu, z něhož Felix vyskočil.

Vyběhl na násep ke kolejím.

Byly tu čtvery nebo patery koleje. Z dálky se rychle blížil vlak. Zdálo se, že jede po nejvzdálenější koleji. Na chvíli se ho zmocnila zbabělost, měl strach přeběhnout před vlakem, potom se rozběhl.

Dva policisté ze stavební ohrady a jeden z Montreal House za ním běželi přes koleje. Úplně zleva někdo zakřičel: „Vykliďte prostor!“ Tři pronásledovatelé Waldenovi bránili ve střelbě.

Felix se ohlédl přes rameno. Policisté odpadli. Zazněl výstřel. Sehnul se a začal kličkovat. Vlak byl stále hlasitější. Slyšel jeho pískání. Další výstřel. Náhle prudce odbočil, zakopl a upadl do posledního kolejiště. V uší mu znělo příšerné dunění. Zahlédl, jak se na něj řítí lokomotiva. Křečovitě sebou trhl, vymrštil se z kolejiště a dopadl na štěrk na druhé straně. Vlak mu prosvištěl vedle hlavy. Na moment zahlédl tvář strojvedoucího, bílou a zděšenou.

Zvedl se a seběhl z náspu.

* * *

Walden stál u plotu a pozoroval vlak. Basil Thomson přišel k němu. Policisté, kteří se dostali na trať, doběhli k posledním kolejím a pak tam bezmocně stáli a čekali, až vlak přejede. Zdálo se, že to trvá věčnost.

Když byl vlak pryč, nebylo po Felixovi ani památky.

„Ten zmetek utekl,“ ozval se jeden policista.

Basil Thomson jen řekl: „K čertu se vším.“

Walden se obrátil a šel zpátky k autu.

Felix seskočil ze zdi a octl se v chudé uličce malých řadových domků. Stál v brance improvizovaného fotbalového hřiště. Skupina malých kluků ve velkých čepicích přestala hrát a překvapeně na něj koukala. Běžel dál.

Bude jim trvat několik minut, než přesunou policisty na druhou stranu železniční tratě. Budou po něm pátrat, ale už bude příliš pozdě. Než se pátrání rozběhne, bude půl míle od tratě a v pohybu.

Vytrvale běžel, až se dostal do rušné obchodní ulice. Tam se rychle rozhodl a naskočil na omnibus.

Unikl, ale měl hrozný strach. Něco takového už se mu stalo, ale předtím nikdy neměl strach, nikdy nepanikařil. Vzpomínal na myšlenku, která mu běžela hlavou, když klouzal po střeše – nechci umřít.

Na Sibiři ztratil schopnost cítit strach. Teď se mu vrátila. Poprvé za mnoho let chtěl zůstat naživu. Napadlo ho, že se stal zase člověkem.

Přes okno omnibusu pozoroval ubohé uličky jihovýchodního Londýna a uvažoval, zda v něm špinavé děti a bledé ženy mohou poznat nového člověka.

Byla to katastrofa. Zpomalí ho to, ochromí to jeho styl, bude mu to překážet v práci.

Bojím se, řekl si.

Chci žít.

Chci opět spatřit Charlottu.

Kapitola jedenáctá

První ranní tramvaj vzbudila Felixe svým rachotem. Otevřel oči a pozoroval, jak jede kolem a z drátu nad sebou vykřesává modré jiskry. V oknech bylo vidět muže v pracovních šatech s otupělými pohledy, kouřící a zívající, kteří byli na cestě do práce jako metaři, nosiči na tržišti a cestáři.

Slunce bylo nízko a jasně svítilo, ale Felix byl ve stínu mostu Waterloo. Ležel na dlažbě hlavou u zdi, obalen vrstvou novin. Na jedné straně byla páchnoucí žena s rudou tváří opilce. Zdála se tlustá, ale teď mohl Felix zahlédnout mezi lemem šatů a horní částí pánských bot několik centimetrů špinavých bílých nohou hubených jako tyčky; zřejmě příčinou její zdánlivé obezity bude několik vrstev oblečení. Felixovi byla sympatická, včera večer bavila všechny tuláky, když ho učila sprosté anglické výrazy pro různé části těla. Felix je opakoval po ní a každý se smál.

Na druhé straně ležel zrzavý chlapec ze Skotska. Pro něj bylo spaní venku dobrodružstvím. Byl hubený a šlachovitý a veselý. Když si teď Felix prohlížel jeho spící tvář, všiml si, že nemá žádné ranní strniště, byl ještě hodně mladý. Co s ním bude, až přijde zima?

Bylo jich tam na chodníku asi třicet v řadě, všichni leželi hlavou ke zdi a nohama k vozovce, byli přikryti kabáty, pytli nebo novinami. Felix se probral první. Přemýšlel, jestli někdo z nich v noci zemřel.

Zvedl se. Tělo ho bolelo po noci na studené ulici. Vyšel zpod mostu na slunce. Dnes se měl setkat s Charlottou. Nepochybně vypadá a páchne jako tulák. Uvažoval o tom, že by se umyl v Temži, ale řeka se zdála špinavější než on sám. Vydal se hledat městské lázně.

Jedny našel na jižním břehu řeky. Oznámení na dveřích hlásalo, že se otevírá v devět hodin. Připadalo mu to charakteristické pro sociálnědemokratickou vládu – postaví lázně, aby se pracující člověk mohl držet v čistotě, a pak jsou v provozu v době, kdy je každý v práci. Nepochybně si pak vláda stěžuje, že masy nevyužívají tak velkoryse poskytnuté vymoženosti.

Nedaleko nádraží Waterloo našel stánek, kde prodávali čaj, a dal si snídani. Krutě ho pokoušely sendviče se smaženými vejci, ale ne-

mohl si je dovolit. Jako obyčejně si dal jen čaj s chlebem a ušetřil peníze na noviny.

Po noci s vagabundy se cítil jako nakažený. Napadlo ho, že je to ironie, protože na Sibiři byl rád, když se kvůli teplu vyspal s prasaty. Nebylo těžké pochopit, proč se teď cítil jinak. Měl se setkat s dcerou a ona bude svěží a čistá, bude vonět parfémem a bude oblečena v hedvábí, v rukavičkách a klobouku, a možná přijde i se slunečníkem, aby nebyla vystavena slunečním paprskům.

Zašel na nádraží, koupil si *The Times*, pak si sedl na kamennou lavičku před lázněmi, četl noviny a čekal, až podnik otevřou. První zpráva ho šokovala.

RAKOUSKÝ DĚDIC TRŮNU A JEHO MANŽELKA ZAVRAŽDĚNI

ZASTŘELENI V BOSENSKÉM MĚSTĚ
STUDENTŮV POLITICKÝ ZLOČIN

PŘEDTÍM BYLA HOZENA BOMBA
CÍSAŘŮV ZÁRMUTEK

Předpokládaný dědic rakousko-uherského trůnu, arcivévoda František Ferdinand, a jeho choť, vévodkyně z Hohenbergu, byli včera zavražděni v Sarajevu, hlavním městě Bosny. Pachatelem atentátu je údajně středoškolský student, který své oběti smrtelně postřelil, z automatické pistole, když se vracely z recepce na městské radnici.

Násilný čin byl evidentně výsledkem pečlivě připraveného spiknutí. Arcivévoda a jeho manželka jen těsně unikli smrti již cestou na radnici. Muž, údajně sazeč z Trebinje, posádkového města v jižním cípu Hercegoviny, hodil bombu na jejich automobil. O tomto prvním zločinu je jen málo zpráv. Říká se, že arcivévoda odrazil bombu paží, ta vybuchla za vozem a zranila cestující v druhém vozidle.

Autor druhé násilnosti prý pochází z Grahova v Bosně. Zatím ještě není známo, jaké je rasy či vyznání. Předpokládá se, že patří k srbské nebo pravoslavné části bosenského obyvatelstva.

Oba zločinci byli okamžitě zatčeni a jen stěží byli uchráněni před lynčováním.

Zatímco se v hlavním městě Bosny odehrávala tato tragédie, stařičký císař František Josef byl na cestě z Vídně do svého letního sídla v Bad Ischlu. Nadšeně se s ním rozloučili jeho poddaní ve Vídni a ještě radostněji byl uvítán při příjezdu do Bad Ischlu.

Felix byl ohromen. Měl radost, že byl zlikvidován další zbytečný aristokratický příživník a zasazena další rána tyranií, a styděl se, že student byl schopen zabít dědice rakouského trůnu, zatímco jemu, Felixovi, se opakovaně nedaří zabít ruského knížete. Ale jeho mysl nejvíc zaměstnávala změna politického obrazu světa, která nutně musí následovat. Rakušané se s podporou Němců pomstí Srbsku. Rusko bude protestovat. Budou Rusové mobilizovat armádu? Budou-li se moci spolehnout na britskou podporu, určitě ano. Ruská mobilizace bude znamenat německou mobilizaci. A jakmile Němci provedou mobilizaci, už nikdo nezabrání jejich generálům jít do války.

Felix pracně luštil složitou angličtinu dalších zpráv na stejné stránce, které se zabývaly atentátem. Byly tam články S titulky OFICIÁLNÍ ZPRÁVA O ZLOČINU, RAKOUSKÝ CÍSAŘ A ZPRÁVY, TRAGÉDIE KRÁLOVSKÉHO DOMU A DĚJIŠTĚ VRAŽDY (Od našeho zvláštního dopisovatele). Byla tam spousta nesmyslů o tom, jak je každý zděšen a zarmoucen, plus opakovaná tvrzení, že není důvod k ukvapenému znepokojení, a že ačkoliv je to tragédie, vražda neznamená žádné změny v Evropě – postoj, který byl podle Felixe pro tento list charakteristický. *The Times* by vylíčily čtyři jezdce z apokalypsy jako silné vládce, kteří mohou dělat jen dobro pro stabilitu mezinárodní situace.

Zatím se tu nehovořilo o rakouských represáliích, ale ty přijdou, tím si byl Felix jistý. A pak –

Pak vypukne válka.

Rusko nemá žádný skutečný důvod jít do války, říkal si vztekle Felix. Totéž platilo pro Anglii. Francie a Německo dychtily po válce: Francouzi chtějí už od roku 1871 získat zpět svá ztracená území Alsasko a Lotrinsko a němečtí generálové mají pocit, že Německo bude druhořadou mocností, pokud nezačne dávat najevo svůj vliv.

Co by mohlo zabránit Rusku jít do války? Hádka se spojenci. Co by způsobilo spoiy mezi Ruskem a Anglií? Zabití Orlova.

Jestli atentát v Sarajevu může rozpoutat válku, další atentát v Londýně ji může zarazit.

A Charlotta by mu mohla pomoci najít Orlova.

Felix znovu rozebíral dilema, které ho pronásledovalo posledních osmačtyřicet hodin. Změnilo se něco vraždou arcivévody? Dává mu to právo využít mladou dívku?

Už byl téměř čas, kdy měli otevřít lázně. Kolem dveří se shromáždila malá skupina žen s ranci prádla. Felix sbalil noviny a zvedl se.

Věděl, že ji *využije*. Nevyřešil dilema – prostě se rozhodl, co udělá. Zdálo se, že celý jeho život vede k vraždě Orlova. Jeho postup k tomuto cíli vedla hybná síla a on se nenechá odvrátit ani vědomím, že jeho život byl založen na omylu.

Nebohá Charlotta.

Dveře se otevřely a Felix se šel do lázní umýt.

Charlotta měla všechno naplánované. Když Waldenovi neměli žádné hosty, oběd byl v jednu hodinu. V půl třetí bude maminka ležet ve svém pokoji. Charlotta bude moci vyklouznout z domu včas, aby se setkala s Felixem ve tři. Stráví s ním hodinu. Do půl páté bude doma, umytá, převlečená a připravena podávat čaj a přijímat s matkou návštěvy.

Nemělo to tak být. V poledne matka celý plán zničila, když řekla: „Ó, zapomněla jsem ti říct – obědváme s vévodkyní z Middlesexu v jejím domě na Grosvenor Square.“

„Ach ne,“ řekla Charlotta. „Opravdu se necítím na společenský oběd.“

„Nemluv hlouposti, budeš se výborně bavit.“

Řekla jsem to špatně, ihned si uvědomila Charlotta. Měla jsem říci, že mě příšerně bolí hlava a prostě nemohu jít. Byla jsem příliš váhavá. Mohla jsem lhát, kdybych to věděla předem, ale nedokážu to zčistajasna. Zkusila to znovu. „Je mi líto, mamá, já nechci jít.“

„Půjdeš, a žádné hlouposti," řekla matka. „Chci, aby tě vévodkyně poznala – opravdu může být velmi užitečná. A bude tam markýz z Chalfontu."

Takové obědy obvykle začínaly v půl druhé a zpravidla končily až po třetí. Mohla bych být doma v půl čtvrté a dostat se do Národní galerie do čtyř, napadlo Charlottu; ale do té doby už to vzdá, půjde pryč a kromě toho, i když bude ještě čekat, budu ho muset téměř ihned opustit, abych byla na svačinu doma. Chtěla s ním mluvit o atentátu: dychtila poznat jeho názory. Nechtěla jít na oběd se starou vévodkyní a –

„Kdo je markýz z Chalfontu?"

„Přece víš, Freddie. Je okouzlující, nemyslíš?"

„Ach ten. Okouzlující? Nevšimla jsem si." Mohla bych napsat vzkaz, napsat na něj adresu do toho bytu v Camden Townu a nechat ho cestou ven na stole v hale, aby ho lokaj poslal; ale Felix na té adrese nebydlí a stejně by zprávu do tří nedostal.

Matka se ozvala: „Tak si toho všimni dnes. Mám dojem, že jsi mu učarovala."

„Komu?"

„*Freddiemu.* Charlotto, opravdu musíš věnovat trochu pozornosti mladému muži, když on věnuje pozornost tobě."

Tak proto tak lpěla na tom společenském obědě. „Ale mamá, nebuď směšná…"

„Co je na tom směšného?" řekla matka podrážděně.

„Promluvila jsem s ním sotva tři věty."

„Pak mu tedy neučarovala tvá konverzace."

„Prosím!"

„Tak a dost žertů. Jdi se převléct. Vezmi si ty krémové šaty s hnědou krajkou – jdou ti k pleti."

Charlotta se vzdala a šla nahoru do svého pokoje. Asi bych měla být polichocena pozorností Freddieho, říkala si, když se svlékala. Proč mne žádný z těch mladíků nezaujme? Možná na to všechno nejsem ještě připravena. Momentálně toho mám v hlavě příliš mnoho. Při snídani otec řekl, že bude válka kvůli zastřelení velkovévody. Ale děvčata se o takové věci nemají zajímat. Vrcholem mých ambicí by mělo být zasnoubení ještě před koncem mé první sezony – na to

myslí Belinda. Ale ne všechny dívky jsou jako Belinda – nezapomeň na sufražetky.

Oblékla se a seběhla dolů do haly. Seděla a něco povídala, zatímco matka pila sherry; pak odjely na Grosvenor Square.

Vévodkyně byla obtloustlá šedesátnice. Charlottě připomínala starou dřevěnou loď hnijící pod novým nátěrem. Oběd byl k uzoufání. Kdyby to byla hra, napadlo Charlottu, byl by tu divoce vypadající poeta, diskrétní kabinetní ministr, kultivovaný židovský bankéř, korunní princ a nejméně jedna pozoruhodně krásná žena. Jedinými muži na obědě kromě Freddieho byl synovec vévodkyně a konzervativní poslanec. Každá žena byla představena jako manželka toho a toho. Jestli se někdy vdám, pomyslela si Charlotta, budu trvat na tom, abych byla představována jako já, ne jako něčí manželka.

Pro vévodkyni bylo ovšem obtížné pořádat zajímavé sešlosti, protože tolik lidí mělo zakázáno usednout u jejího stolu – všichni liberálové, všichni Židé, kdokoliv od obchodu, každý kdo byl na jevišti, všechny rozvedené a mnozí další, kteří se někdy prohřešili proti jejím představám, co a jak se má. Okruh přátel pak byl nudný.

Oblíbeným tématem konverzace vévodkyně byla otázka, co ničí Anglii. Hlavními kandidáty byla podvratná činnost (v podání Lloyda George a Churchilla), vulgárnost (Ďagilev a postimpresionisté) a zvláštní daň z vyšších příjmů (jeden shilling a tři pence z libry).

Dnes však zkázu Anglie předstihla smrt arcivévody. Konzervativní poslanec vysvětloval únavně dlouho, proč k válce nedojde. Manželka jihoamerického velvyslance prohlásila tónem malé holčičky, který Charlottu rozzuřil: „Já nechápu, proč tihle nihilisté chtějí házet bomby a střílet lidi.“

Vévodkyně na to měla odpověď. Lékař jí vysvětlil, že všechny sufražetky mají nervovou poruchu známou lékařské vědě jako hysterie. A podle jejího názoru revolucionáři trpí mužským ekvivalentem této choroby.

Charlotta, která ráno přečetla *The Times* od první do poslední stránky, řekla: „Na druhé straně možná Srbové prostě nechtějí být pod nadvládou Rakouska.“ Mamá po ní hodila zlostným pohledem a všichni ostatní se na ni chvíli dívali, jako by byla úplný blázen, a pak její poznámku ignorovali.

Freddie seděl vedle ní. Jeho kulatá tvář vždycky vypadala, jako by byla natřena nějakým leskem. Tiše jí řekl. „Poslyšte, vy říkáte hrozné věci.“

„Co na tom bylo hrozného?“ zeptala se Charlotta.

„Teď si každý bude myslet, že schvalujete, aby lidé stříleli arcivévody.“

„Já myslím, že kdyby se Rakušané pokusili obsadit Anglii, střílel byste také arcivévody, nebo snad ne?“

„Jste báječná,“ řekl Freddie.

Charlotta se od něj odvrátila. Začínala mít pocit, že ztratila hlas. Nikdo zřejmě neslyšel nic z toho, co řekla. Rozzlobilo ji to.

Vévodkyně se zatím dostávala do varu. Nižší třídy jsou líné, prohlásila. A Charlotta si pomyslela: To říkáš ty, která jsi v životě ani den nepracovala! Slyšela jsem, řekla vévodkyně, že dnes má každý dělník kluka, který mu nosí nářadí. Jistě by si mohl nosit nářadí sám, řekla ve chvíli, kdy jí lokaj držel stříbrnou mísu s vařenými bramborami. Když začala upíjet ze třetí sklenice sladkého vína, řekla, že v poledne pijí tolik piva, že odpoledne nemohou pracovat. Lidé dnes chtějí být rozmazlováni, pronesla, právě když tři lokajové a dvě služebné sklízeli po třetím chodu a servírovali čtvrtý; vláda nemá co podporovat chudé a poskytovat jim zdravotní pojištění a penze. Bída by nižší vrstvy přiměla k šetrnosti, a to je ctnost, prohlásila na konci oběda, který by desetičlenné dělnické rodině stačil na čtrnáct dní. Lidé se musí spoléhat sami na sebe, řekla, když jí komorník pomáhal vstát od stolu a pak ji doprovodil do salonu.

V tu chvíli už Charlotta vřela potlačovaným vztekem. Kdo by mohl mít revolucionářům za zlé, že střílejí lidi jako vévodkyně?

Freddie jí podal šálek kávy a prohodil: „Je to skvělá stará harcovnice, viďte?“

„Myslím, že to je nejprotivnější stará ženská, jakou jsem kdy poznala,“ řekla Charlotta.

Freddieho kulatá tvářička se polekala a sykl: „Tiše!“

Aspoň nikdo nemůže říct, že ho povzbuzuji, pomyslela si Charlotta.

Zvonkohra hodin na krbu odzvonila třetí. Charlotta měla pocit, že je v žaláři. Felix na ni teď čeká na schodech Národní galerie. Musí

se dostat z tohoto domu. Co tady vlastně dělám, když bych mohla být s někým, kdo mluví rozumně?

Konzervativní poslanec řekl: „Musím se vrátit do sněmovny.“ Jeho žena se zvedla s ním. Charlotta spatřila možnost úniku.

Šla k jeho manželce a tiše jí řekla: „Trochu mne bolí hlava. Smím jet s vámi? Cestou do Westminsteru musíte jet kolem našeho domu.“

„Jistě, lady Charlotto,“ přikývla poslancova manželka.

Matka hovořila s vévodkyní. Charlotta je přerušila a zopakovala historku o bolení hlavy. „Já vím, že mamá by ráda zůstala trochu déle, takže já pojedu s paní Shakespearovou. Děkuji vám za výborný oběd, Vaše Milosti.“

Vévodkyně královsky přikývla.

To se mi docela podařilo, pomyslela si Charlotta, když vyšla z haly a scházela po schodech.

Dala svou adresu kočímu Shakespearových a dodala: „Není třeba vjíždět dovnitř – jen mi zastavte před branou.“

Cestou jí paní Shakespearová poradila, aby si na bolest hlavy vzala lžičku laudana.

Kočí udělal, jak mu bylo řečeno, a ve čtvrt na čtyři a pět minut stála Charlotta na chodníku před domem a sledovala, jak kočár odjíždí. Místo do domu pak zamířila na Trafalgar Square.

Dorazila tam chvilku po půl čtvrté a vyběhla po schodech Národní galerie. Felixe nikde neviděla. Je pryč, pomyslela si, po tom všem. Pak se objevil za jedním z masivních sloupů, jako by tam číhal v záloze, a Charlotta měla takovou radost, že by mu dala pusu.

„Mrzí mne, že jsem vás nechala čekat,“ řekla a podala mu ruku. „Musela jsem jít na příšernou návštěvu s obědem.“

„Když už jste tady, tak to nevadí.“ Usmíval se, ale nejistě, jako když někdo zdraví zubaře, než si dá vytrhnout zub, napadlo Charlottu.

Šli dovnitř. Charlotta milovala klidné, tiché muzeum s jeho skleněnými klenbami a mramorovými pilíři, šedými podlahami a béžovými stěnami a obrazy vykřikujícími barvu a krásu a vášeň. „Rodiče mne aspoň naučili dívat se na obrazy,“ řekla.

Obrátil k ní smutné tmavé oči. „Bude válka.“

Ze všech lidí, kteří dnes o této možnosti mluvili, se zřejmě hluboce dotkla jen tatínka a Felixe. „Papá říkal totéž. Ale já nechápu proč.“

„Francie i Německo si myslí, že válkou hodně získají. Rakousko, Rusko a Anglie mohou do ní být vtaženy.“

Kráčeli dál. Nezdálo se, že by Felixe zajímaly obrazy. Charlotta řekla: „Proč vám na tom tak záleží? Budete muset jít bojovat?“

„Jsem příliš starý. Ale myslím na miliony nevinných ruských chlapců, kteří budou zmrzačeni nebo oslepeni nebo zabiti pro věc, kterou nechápou a která by jim byla lhostejná, i kdyby ji chápali.“

Charlotta vždycky viděla válku jako záležitost mužů, kteří zabíjejí jeden druhého, ale Felix viděl, že válka zabíjí lidi. Jako obvykle jí ukázal věci v jiném světle. Řekla jen: „Nikdy jsem se na to tak nedívala.“

„Hrabě z Waldenu se na to také nikdy tak nedíval. Proto ji připustí.“

„Vím určitě, že by to papá nepřipustil, kdyby mohl něco…“

„Mýlíte se,“ přerušil ji Felix. „On právě to dělá.“

Charlotta byla zmatena. „Jak to myslíte?“

„Proto je tady kníže Orlov.“

Tím ji zmátl ještě víc. „Jak víte o Alexovi?“

„Vím o tom víc než vy. Policie má špicly mezi anarchisty, ale anarchisté mají špicly mezi policejními špicly. Všechno zjistíme. Walden a Orlov jednají o smlouvě, jejímž důsledkem bude vtažení Ruska do války na britské straně.“

Charlotta chtěla protestovat, že otec by něco takového neudělal; pak si ale uvědomila, že Felix má pravdu. To vysvětlovalo některé poznámky mezi otcem a Alexem, když Alex bydlel u nich, a také to vysvětlovalo, proč táta vyděsil své přátele, když se začal stýkat s liberály, jako je Churchill.

„Proč by to dělal?“ zeptala se.

„Obávám se, že je mu jedno, kolik ruských mužů zemře, jen když Anglie bude ovládat Evropu.“

Ano, ovšem, otec by to tak viděl. „To je strašné,“ řekla. „Proč to lidem *nepovíte?* Odhalte celou záležitost – vykřikujte to do všech stran!“

„Kdo by nás poslouchal?“

„Copak nebudou poslouchat v Rusku?“

„Budou, jestli najdeme dramatický způsob, jak je na to upozornit.“

„Jako třeba co?“

Felix se na ni podíval. „Třeba únos knížete Orlova.“

Bylo to tak neuvěřitelné, že se rozesmála, ale rázem přestala. Napadlo ji, že s ní asi hraje hru a předstírá, co všechno by dokázal. Pak se mu podívala do obličeje a poznala, že to myslí smrtelně vážně. Poprvé se musela ptát, jestli je naprosto normální. „To nemyslíte vážně,“ řekla nevěřícím hlasem.

Podivně se usmál. „Myslíte si, že jsem blázen?“

Věděla, že není. Zavrtěla hlavou. „Jste nejrozumnější muž, jakého jsem kdy potkala.“

„Tak se posaďte a já vám to vysvětlím.“

Dovolila mu, aby ji dovedl k sedadlu.

„Car už teď nedůvěřuje Angličanům, protože pouštějí do země politické uprchlíky, jako jsem já. Kdyby někdo z nás unesl jeho oblíbeného synovce, došlo by k opravdové roztržce – a pak by si nemohli být jisti vzájemnou pomocí ve válce. A až se ruský lid dozví, co se mu Orlov pokoušel udělat, bude mít takovou zlost, že je car nebude schopen poslat do války. Chápete to?“

Charlotta přitom pozorovala jeho tvář. Byl klidný, rozumný a jen trochu nervózní. Žádný šílený fanatický svit v očích. Vše, co řekl, dávalo smysl, ale byla to logika jako z pohádky – jedna věc vyplývala z druhé, ale vypadalo to jako historka z jiného světa, ne toho, v němž žila.

„Já to chápu,“ řekla, „ale nemůžete Alexe unést, je to tak hodný člověk.“

„Ten *hodný člověk* povede na smrt milion dalších hodných lidí, když mu to dovolíme. Toto je *skutečné*, Charlotto, ne jako bitvy na těchto obrazech bohů a koní. Walden a Orlov jednají o *válce* – muži se rozparují meči, dělové koule trhají chlapcům nohy, lidé krvácejí a umírají na blátivých polích, řvou bolestí a nikdo jim nepomůže. To se Walden s Orlovem pokoušejí dohodnout. Polovina bídy na světě je

zaviněna hodnými mladými muži jako Orlov, kteří si myslí, že mají právo organizovat války mezi národy.“

Napadla ji úděsná myšlenka. „Vy už jste se ho jednou pokusil unést.“

Přikývl. „V parku. Byla jste v kočáře. Nevyšlo to.“

„Ó, tohle!“ Byla znechucena a deprimována.

Vzal ji za ruku. „Vy víte, že mám pravdu, viďte?“

Připadalo jí, že *má* pravdu. Jeho svět byl skutečný svět, to ona žila v pohádce. V pohádce byly debutantky v bílém představovány králi a královně, a princ šel do války a hrabě byl laskavý ke svým služebníkům, kteří ho všichni milovali, a vévodkyně byla důstojná stará dáma, a neexistoval žádný sexuální styk. Ve skutečném světě se dítě Annie narodilo mrtvé, protože mamá propustila Annie bez doporučení, a třináctiletá matka byla odsouzena na smrt, protože nechala své dítě zemřít, a lidé spí na ulicích, protože nemají žádný domov, a jsou dětské opatrovny, a vévodkyně je zlá stará čarodějnice, a šklebící se muž v tvídovém obleku udeřil Charlottu do žaludku před Buckinghamským palácem.

„Vím, že máte pravdu,“ řekla Felixovi.

„To je velmi důležité,“ řekl. „Vy máte klíč k celé záležitosti.“

„Já? Ach ne!“

„Potřebuji vaši pomoc.“

„Ne, prosím neříkejte to!“

„Víte, nemohu najít Orlova.“

To není spravedlivé, říkala si, všechno se odehrálo příliš rychle. Cítila se hrozně a jako v pasti. Chtěla by Felixovi pomoci a chápala, jak je to důležité, ale Alex je její bratranec a host v jejich domě – jak by ho mohla zradit?

„Pomůžete mi?“ zeptal se Felix.

„Já nevím, kde Alex je,“ řekla vyhýbavě.

„Ale zjistíte to.“

„Ano.“

„Opravdu?“

Povzdechla si. „Já nevím.“

„Charlotto, musíte!“

„Žádné *musíte!*“ vzplála. „Každý mi říká, co *musím* dělat – myslela jsem, že ke mně máte víc úcty!“

Vypadal zdrcený. „Kéž bych nemusel žádat právě vás.“

Stiskla mu ruku. „Budu o tom přemýšlet.“

Otevřel ústa k protestu, ale položila mu prst na rty, aby ho umlčela. „S tím se budete muset spokojit.“

V půl osmé vyjel Walden v lanchesteru z domu, oblečen ve večerních šatech a s cylindrem. Nyní jezdil pořád autem. V naléhavé situaci bylo rychlejší a lépe ovladatelné než kočár. Pritchard seděl na místě řidiče s revolverem v pouzdře pod sakem. Zdálo se, že civilizovaný život skončil. Jeli k zadnímu vchodu domu číslo deset v Downing Street. Odpoledne se sešel kabinet, aby prodiskutoval návrh, který Walden připravil s Alexem. Nyní měl Walden vyslechnout, zda ho schválili nebo ne.

Uvedli ho do malé jídelny.

Churchill už tam byl s ministerským předsedou Asquithem. Stáli u příborníku a popíjeli sherry. Walden s Asquithem si podali ruce.

„Dobrý den, premiére.“

„Jsem rád, že jste přišel, lorde Waldene.“

Asquith měl stříbrné vlasy a hladce oholenou tvář. Ve vráskách kolem očí byly stopy humoru, ale ústa měl malá, s úzkými zarputile působícími rty, a širokou, hranatou bradu. Walden měl dojem, že v jeho hlase slyší yorkshirský přízvuk, který přežil roky strávené na City of London School a oxfordské Balliol College. Měl neobvykle velkou hlavu, která prý obsahovala strojově přesný mozek. Ale lidé vždycky připisovali premiérům víc rozumu, než mají sami, říkal si Walden.

Asquith řekl: „Bohužel kabinet nechce schválit váš návrh.“

Walden poklesl na mysli. Aby skryl své zklamání, rozhodl se pro rázný postup. „Proč ne?“

„Hlavně Lloyd George byl proti.“

Walden se podíval na Churchilla a zvedl obočí.

Churchill přikývl. „Pravděpodobně jste si myslel, ostatně jako všichni, že Lloyd George a já hlasujeme vždy stejně.

Teď vidíte, že tomu tak není.“

„Jaké měl námitky?“

„Věc zásady,“ odpověděl Churchill. „Říká, že si podáváme Balkán jako bonboniéru: Poslužte si, vyberte si oblíbený bonbonek, Thrákii, Bosnu, Bulharsko, Srbsko. Tvrdí, že malé země mají svá práva. Tak to dopadá, když je v kabinetu Velšan. Velšan a navíc právník. Nevím, co je horší.“

Jeho lehkovážnost Waldena podráždila. Je to jeho projekt stejně jako můj, proč tedy není rozladěný jako já?

Posadili se k jídlu. Servíroval jen jeden komorník. Asquith jedl střídmě. Churchill pije příliš, napadlo Waldena. Walden byl zachmuřený a s každým soustem v duchu proklínal Lloyda George.

Na konci prvního chodu Asquith řekl: „Tu dohodu musíme mít, to víte. Dříve či později vypukne válka mezi Francií a Německem, a jestli se jí Rusové vyhnou, Německo dobude Evropu. To nemůžeme připustit.“

Walden se zeptal: „Co se musí udělat, aby Lloyd George změnil názor?“

Asquith se pousmál.

„Kdybych dostal libru pokaždé, kdy je tato otázka položena, byl bych boháč.“

Komorník předložil každému křepelku a nalil klaret. Churchill řekl: „Musíme přijít s upraveným návrhem, který zohlední jeho námitky.“

Churchillův nenucený tón Waldena rozzuřil. „Vy dobře víte, že to není tak prosté,“ odsekl.

„To není,“ řekl Asquith mírně. „Přesto se o to musíme pokusit. Aby Thrákie byla nezávislý stát pod ruskou ochranou, něco takového.“

„Stálo mě to celý měsíc práce, než jsem to dojednal,“ řekl Walden unaveně.

„Ale vražda nebohého Františka Ferdinanda změnila situaci,“ řekl Asquith. „Teď když je Rakousko na Balkáně znovu agresivní, Rusové potřebují víc než kdy jindy to předmostí, které se jim v zásadě snažíme dát.“

Walden potlačil zklamání a začal myslet konstruktivně. Po chvíli řekl: „A co Konstantinopol?“

„Jak to myslíte?“

„Co kdybychom Rusům nabídli Konstantinopol – měl by i k tomu Lloyd George námitky?“

„Mohl by říct, že je to jako dát Cardiff irským republikánům,“ řekl Churchill.

Walden ho ignoroval a díval se na Asquitha.

Asquith odložil nůž a vidličku. „No, teď když dal najevo své zásadní stanovisko, možná bude velmi ochoten ukázat, jak dovede být rozumný, když se mu nabídne kompromis. Myslím, že to vezme. Bude to Rusům stačit?“

Walden si nebyl jist, ale chytil se svého nového nápadu. Bez váhání řekl: „Jestli to dokážete vnutit Lloydu Georgeovi, já to vnutím Orlovovi.“

„Výborně!“ řekl Asquith. „A teď, co s tím anarchistou?“

Waldenův optimismus pohasl. „Dělají všechno možné, aby Alexe ochránili, ale pořád to je zatracená starost.“

„Já myslel, že Basil Thomson je dobrý.“

„Skvělý,“ řekl Walden. „Ale obávám se, že Felix je možná ještě lepší.“

Churchill řekl: „Nemyslím, že bychom měli mít z toho chlapa *strach…*“

„Já *mám* strach, pánové,“ skočil mu do řeči Walden. „Třikrát nám Felix vyklouzl z kleští. Naposledy ho šlo zatknout třicet policistů. Nevím, jak se teď může dostat k Alexovi, ale fakt, že to nevím já, neznamená, že to neví on. A my víme, co se stane, bude-li Alex zabit. Naše spojenectví s Ruskem půjde ke dnu. Felix je nejnebezpečnější muž v Anglii.“

Asquith přikývl a tvářil se vážně. „Jestli nebudete naprosto dokonale spokojen s ochranou Orlova, spojte se přímo se mnou.“

„Děkuji vám.“

Komorník nabídl Waldenovi doutník, ale ten cítil, že tady už skončil. „Život musí jít dál,“ řekl, „a já musím na večeři k paní Glenvillové. Vykouřím si doutník až tam.“

„Neříkejte jim, kde jste večeřel,“ podotkl s úsměvem Churchill.

„To bych se neodvážil – už nikdy by se mnou nepromluvili.“ Walden dopil portské a zvedl se.

„Kdy předložíte nový návrh Orlovovi?“ zeptal se Asquith.

„Hned ráno pojedu do Norfolku.“

„Výborně.“

Komorník přinesl Waldenovi klobouk a rukavice a ten se rozloučil.

Pritchard stál u zahradní branky a povídal si s policistou. „Zpátky domů,“ řekl mu Walden.

Byl jsem poněkud ukvapený, říkal si během jízdy. Slíbil jsem zajistit Alexův souhlas s nabídkou Konstantinopolu, ale kdybych tak věděl, jak to provést. Byl to problém. Začal si zkoušet slova, která mu řekne zítra.

Dostal se domů dřív, než došel k nějakému závěru. „Auto budeme potřebovat za několik minut, Pritcharde.“

„Dobře, pane.“

Walden vešel do domu a šel si nahoru umýt ruce. Na schodišti potkal Charlottu. „Už se maminka připravuje?“ zeptal se.

„Ano, bude hotová za pár minut. Jak pokračuje tvé jednání?“

„Pomalu.“

„Proč ses tak najednou zapletl do takových věcí?“

Usmál se. „V krátkosti – abych Německu zabránil dobýt Evropu. Ale netrap si tím svou hezkou hlavičku…“

„Nebudu. Ale kde jste proboha schovali bratrance Alexe?“

Zaváhal. Nic se nestane, bude-li to vědět; ale jakmile to bude vědět, mohla by tajemství nedopatřením prozradit.

Radši ji nechat v nevědomosti. Řekl: „Když se tě někdo zeptá, řekni, že nevíš.“ Usmál se a šel nahoru do svého pokoje.

Byly chvíle, kdy se Lydii kouzlo anglického života zajídalo.

Obvykle měla večírky ráda. Několik stovek lidí se shromáždí u někoho doma, aby nedělali vůbec nic. Nebyl tam žádný tanec, žádné formální jídlo, žádné karty. Člověk si podal ruku s hostitelkou, vzal si sklenku šampaňského a toulal se po nějakém velkém domě, povídal si s přáteli a obdivoval šaty přítomných. Dnes ji zarazila nesmyslnost celé věci. Nespokojenost se projevila smutkem po Rusku. Měla pocit, že tam by byly krasavice úchvatnější, intelektuálové méně uhlazení, konverzace zajímavější, večerní vzduch ne tak teplý a

uspávající. Po pravdě řečeno si dělala příliš mnoho starostí – o Stephena, o Felixe a o Charlottu – než aby ji těšila společnost.

Vystoupila po širokém schodišti se Stephenem po jednom a s Charlottou po druhém boku. Paní Glenvillová vyjádřila obdiv nad jejím diamantovým náhrdelníkem. Šli dál. Stephen se oddělil, aby si popovídal s kamarády ze sněmovny lordů. Lydia zaslechla slova „návrh dodatku ústavy“ a už neposlouchala. Pohybovaly se s Charlottou davem, usmívaly se a zdravily. Lydia si neustále říkala: Co tady dělám?

„Mimochodem, mami,“ ozvala se Charlotta, „kam zmizel Alex?“

„Já nevím, drahá,“ odpověděla nepřítomně Lydia. „Zeptej se otce. Dobrý večer, Freddie.“

Freddie měl zájem o Charlottu, ne o Lydii. „Přemýšlel jsem o tom, o čem jste hovořila u oběda,“ řekl. „Dospěl jsem k závěru, že rozdíl je v tom, že jsme Angličani.“

Lydia je opustila. Za mých časů, říkala si, rozhodně nebyly politické diskuze metodou, jak získat muže; ale možná se věci změnily. Začíná to vypadat tak, že Freddieho bude zajímat všechno, o čem bude Charlotta chtít povídat. Jestlipak ji požádá o ruku. Ach, bože, to by se mi ulevilo.

V prvním ze salonů, kde hrál neslyšně smyčcový kvartet, se setkala se svou švagrovou Clarissou. Daly se do řeči o dcerách a Lydii uklidnilo, když se dozvěděla, že Clarissa má hrozné trápení s Belindou.

„Nevadí mi, že si kupuje ty ultramoderní šaty a že ukazuje kotníky, a nic bych nenamítala, že kouří cigarety, jen kdyby to dělala trochu diskrétněji,“ řekla Clarissa. „Ale ona chodí do nejotřesnějších podniků poslouchat černošské kapely hrající džezovou hudbu… a minulý týden šla na box!“

„A co její gardedáma?“

Clarissa si povzdechla. „Řekla jsem, že může jít bez doprovodu, když bude ve společnosti dívek, které známe. Nyní si uvědomuji, že to byla chyba. Předpokládám, že Charlotta má vždy doprovod.“

„Teoreticky ano,“ odpověděla Lydia. „Ale je úděsně neposlušná. Jednou vyklouzla z domu na schůzku sufražetek.“ Lydia nebyla

ochotna říci Clarisse celou ostudnou pravdu. „Schůzka sufražetek“ nezněla tak špatně jako „demonstrace“. Pak dodala: „Charlotta se zajímá o věci pro dámy nevhodné, jako je politika. Já nevím, kde bere ty své nápady.“

„Mám stejný pocit,“ přikývla Clarissa. „Belinda byla vždy vychovávána nejlepší hudbou, dobrou společností, hodnotnými knihami a přísnou guvernantkou… takže se člověk přirozeně ptá, kde pochytila ten svůj sklon k vulgárnosti. Nejhorší je, že ji nemohu přesvědčit, že mi jde o její štěstí, ne o moje.“

„Ach, to jsem ráda, že to říkáš!“ přikývla Lydia. „Přesně to cítím i já. Charlotta si zřejmě myslí, že na tom, jak ji chráníme, je něco špatného nebo snad i hloupého.“ Povzdechla si. „Musíme je rychle vdát, než dojdou k nějaké úhoně.“

„Rozhodně! Jeví někdo o Charlottu zájem?“

„Freddie Chalfont.“

„Ach ano, slyšela jsem.“

„Dokonce se zdá být ochoten mluvit s ní o politice. Ale obávám se, že ona se o něj příliš nezajímá. A co Belinda?“

„Pravý opak. Líbí se jí všichni.“

„Ó!“ zasmála se Lydia a šla dál. Už jí bylo lépe. Clarissa jako nevlastní matka měla v jistém směru mnohem těžší úkol než Lydia. Myslím, že ještě mohu být docela spokojená, pomyslela si.

V další místnosti byla vévodkyně z Middlesexu. Většina lidí na večírku přecházela, ale vévodkyně, jak bylo pro ni typické, se posadila a očekávala, že ostatní přijdou za ní. Lydia se přiblížila, právě když od ní odcházela lady Gay-Stephensová.

„Doufám, že už se Charlotta zbavila bolesti hlavy,“ řekla vévodkyně.

„Ano, ovšem; je od vás hezké, že se ptáte.“

„Ó, já jsem se neptala,“ řekla vévodkyně. „Můj synovec ji spatřil ve čtyři hodiny v Národní galerii.“

V Národní galerii! Co tam proboha dělala? Zase vyklouzla z domu! Ale Lydia vévodkyni neprozradí, že je Charlotta neposlušná. „Vždycky měla ráda umění,“ prohodila.

„Byla tam s mužem,“ upřesnila vévodkyně. „Freddie Chalfont musí mít soka.“

Ta malá koketa! Lydia nedala najevo, že zuří. „To má," řekla s vynuceným úsměvem.

„Kdo to je?"

„Jeden z jejich společnosti," řekla Lydia se zoufalým přemáháním.

„Ó ne," řekla vévodkyně se zlomyslným úsměvem. „Bylo mu asi čtyřicet a měl tvídovou čepici."

„Tvídovou čepici?" Lydia byla pokořena a uvědomovala si to, ale příliš jí na tom nezáleželo. Kdo to mohl být? Na co ta Charlotta myslí? Její pověst –

„Drželi se za ruce," dodala vévodkyně a široce usmála, odhalujíc zkažené zuby.

Lydia už nemohla předstírat, že je všechno v pořádku. „Ach, bože," vyhrkla. „Do čeho se to dítě zapletlo?"

Vévodkyně poznamenala: „Za mých časů fungoval velice dobře systém gardedám, který takovým případům zabránil."

Lydia dostala náhle hroznou zlost na vévodkyni, které tato katastrofa působila potěšení. „To byla před sto lety," odsekla a odešla. Tvídová čepice! Drželi se za ruce! Čtyřicetiletý! Bylo to příliš hrozné, než aby o tom uvažovala. Čepice znamená, že to je dělník, věk znamená, že je chlípník, a držení za ruce naznačuje, že to zašlo daleko, snad příliš daleko. Co mohu dělat, uvažovala bezmocně, když dítě odejde z domu bez mého vědomí? Ach Charlotto, Charlotto, ty ani nevíš, co si to způsobuješ!

„Jaký byl box?" zeptala se Charlotta Belindy.

„Bylo to odporné, ale strašně vzrušující," řekla Belinda. „Dva obrovští muži oblečení jen v šortkách tam stáli a pokoušeli se jeden druhého ubít k smrti."

Charlotta nechápala, jak to mohlo být vzrušující. „To musí být otřesné."

„Byla jsem tak vzrušená…," Belinda snížila hlas, „že jsem málem nechala Petra zajít pří-liš da-le-ko."

„Co tím myslíš?"

„Vždyť víš. Potom, v drožce cestou domů… Dovolila jsem mu…, aby mne líbal a tak dál."

„Co a *tak dál?“*

Belinda zašeptala: „Líbal mne na prsa.“

„Ó!“ vydechla Charlotta. „Bylo to hezké?“

„Božské!“

„Hm…“ Charlotta se snažila představit si, jak ji Freddie líbá na prsa, a nějak tušila, že by to nebylo božské.

Kolem prošla matka a řekla: „Odcházíme, Charlotto.“

„Vypadá naštvaná,“ usoudila Belinda.

Charlotta pokrčila rameny. „Nic neobvyklého.“

„Potom jdeme na ‚negrshow‘ – proč nejdeš s námi?“

„Co je to negrshow?“

„Džez. Je to nádherná muzika.“

„Mamá by mě nepustila.“

„Tvoje matka je staromódní.“

„To mi povídej! Už musím jít.“

„Tak se měj.“

Charlotta sešla po schodech a vzala si ze šatny plášť. Měla pocit, jako by v její kůži byli dva lidé, jako doktor Jekyll a pan Hyde. Jeden z nich se usmívá, vede zdvořilou konverzaci a mluví s Belindou o holčičích záležitostech; druhý přemýšlí o únosu a zradě a klade nevinným hlasem zákeřné otázky.

Nečekala na rodiče, vyšla ven a řekla sloužícímu: „Vůz hraběte z Waldenu.“

Za okamžik přijel k chodníku lanchester. Byl teplý večer a Pritchard měl střechu staženou. Vystoupil z auta a otevřel Charlottě dveře.

Zeptala se: „Pritcharde, kde je kníže Orlov?“

„To je tajemství, mylady.“

„Mně to můžete říct.“

„Raději se zeptejte tatínka, mylady.“

Nebylo to k ničemu. Nemohla nutit služebníky, kteří ji znali už jako miminko. Vzdala to a řekla: „Měl byste zajít do haly a říct jim, že čekám v autě.“

„Jistě, mylady.“

Charlotta se usadila na koženém sedadle. Zeptala se tří lidí, kteří mohou vědět, kde je Alex, a žádný z nich jí to neřekl. Nedůvěřovali

jí, že zachová tajemství, a k vzteku bylo, že měli docela pravdu. Stále ještě se ale nerozhodla, zda má Felixovi pomoci. Kdyby však nemohla získat informaci, kterou chce, snad by nemusela učinit to mučivé rozhodnutí. To by se jí ulevilo.

Dohodla se s Felixem, že se sejdou pozítří, stejné místo, stejný čas. Co řekne, až přijde s prázdnýma rukama? Bude jí pohrdat, že zklamala? Ne, takový není. Bude hrozně zklamaný. Snad bude schopen vymyslet jiný způsob, jak zjistit, kde Alex je. Nemohla se dočkat, až ho zase uvidí. Byl tak zajímavý a tolik se od něj dozvěděla, že bez něj jí život připadal neuvěřitelně nudný. Dokonce i toto velké dilema, do něhož ji dostal, je lepší než nuda spojená s vybíráním oblečení na další den prázdné společenské rutiny.

Otec a matka nastoupili do auta a Pritchard nastartoval. Otec se zeptal: „Co se stalo, Lydie? Vypadáš rozzlobeně."

Matka se podívala na Charlottu. „Co jsi dnes odpoledne dělala v Národní galerii?"

Charlottě se zastavilo srdce. Odhalili ji. Někdo ji špicloval. Teď bude malér. Ruce se jí začaly třást. Pevně je sevřela v klíně. „Dívala jsem se na obrazy."

„Byla jsi tam s mužem."

Otec řekl: „Ale *ne*. Charlotto, co to má znamenat?"

„Je to člověk, kterého jsem poznala," řekla Charlotta. „Vy byste s tím nesouhlasili."

„Ovšem že bychom nesouhlasili!" řekla matka. „Měl na hlavě tvídovou čepici!"

Ozval se otec: „Tvídovou čepici! Kdo to k čertu je?"

„Je to hrozně *zajímavý* muž a rozumí spoustě věcí…"

„A drží tě za ruku!" přerušila ji matka.

Otec smutně řekl: „Charlotto, jak vulgární! V Národní galerii!"

„Není to žádná známost," řekla Charlotta. „Nemáte se čeho bát."

„Nemáme se čeho bát?" řekla matka a hystericky se zasmála. „Ta hrozná stará vévodkyně to všechno ví a každému to řekne."

Otec se zeptal: „Jak jsi to mohla mamince udělat?"

Charlotta nemohla mluvit. Měla slzy na krajíčku. Říkala si – nic špatného jsem neudělala, jen jsem si povídala s někým, kdo mluví rozumně! Jak mohou být tak… tak suroví? Nenávidím je!

„Radši mi řekni, co je zač," přikázal otec. „Počítám, že se to dá finančně vyřídit."

Charlotta vykřikla: „Já bych řekla, že je jeden z mála lidí na světě, kteří se koupit nedají!"

„Předpokládám, že je to nějaký radikál," řekla matka. „Nepochybně je to on, kdo ti cpe do hlavy ty nesmysly o volebním právu. Pravděpodobně nosí sandály a jí brambory i se slupkou." Ztratila soudnost. „Pravděpodobně věří ve volnou lásku! Jestli jsi…"

„Ne, to ne," ohradila se Charlotta. „Řekla jsem vám, že to není žádná známost." Slza jí sklouzla po nose. „Já nejsem romantický typ."

„Nevěřím ti ani slovo," poznamenal znechuceně otec. „Nikdo ti neuvěří. Ať si to uvědomuješ nebo ne, tato epizoda je pro nás všechny společenská katastrofa."

„Měli bychom ji dát do kláštera!" zvolala matka hystericky a začala usedavě plakat.

„To určitě nebude nezbytné," řekl otec.

Matka zavrtěla hlavou. „Já to tak nemyslela. Mrzí mě, že jsem tak křičela, ale dělá mi to takové *starosti…*"

„Ale po tomto nemůže zůstat v Londýně."

„Určitě ne."

Auto zajelo na nádvoří jejich domu. Matka si otřela oči, aby ji služebnictvo nevidělo uplakanou. Charlotta si pomyslela: A teď mi zabrání scházet se s Felixem a pošlou mě pryč a zamknou mě. Teď mě mrzí, že jsem mu neslíbila pomoc, místo abych váhala a říkala, že si to promyslím. Aspoň by věděl, že jsem na jeho straně. Ale oni nezvítězí. Nepovedu život, který mi naplánovali. Nevezmu si Freddieho a nestanu se lady Chalfontovou a nebudu vychovávat tlusté, samolibé děti. Nemohou mě držet zamčenou na věky. Jakmile mi bude jednadvacet, půjdu a budu pracovat pro paní Pankhurstovou a budu číst knihy o anarchismu a otevřu domov pro neprovdané matky, a jestli někdy budu mít děti, nikdy, nikdy jim nebudu říkat lži.

Vešli do domu. Otec řekl: „Pojďte do salonu."

Pritchard vešel za nimi. „Budete si přát nějaké sendviče, mylorde?"

„Teď ne. Nechte nás prosím chvilku o samotě, Pritcharde."

Pritchard vyšel ven.

Otec si namíchal brandy se sodou a napil se. „Přemýšlej znovu, Charlotto," řekl. „Povíš nám, kdo je ten muž?"

Chtělo se jí říct, je to anarchista, který se vám snaží zabránit v rozpoutání války! Ale pouze zavrtěla hlavou.

„Pak musíš pochopit," řekl téměř jemně, „že ti prostě nemůžeme důvěřovat."

Kdysi jste mohli, pomyslela si hořce, ale teď už ne.

Otec se obrátil k matce. „Prostě bude muset na měsíc odjet na venkov. Je to jediná cesta, jak ji uchránit maléru. Potom po regatě může přijet do Skotska na lov." Povzdechl si. „Možná to s ní bude příští sezonu snazší."

Matka řekla: „Tak ji pošleme na Walden Hall."

Charlotta si pomyslela: Mluví o mně, jako bych tu nebyla.

„Ráno jedu do Norfolku na další schůzku s Alexem. Vezmu ji s sebou."

Charlotta byla otřesena.

Alex je na Walden Hallu.

To mne rozhodně nenapadlo!

Teď to vím!

„Měla by sis jít zabalit," řekla matka.

Charlotta se zvedla a vyšla ven se sklopenou hlavou, aby nezahlédli vítězoslavný svit v jejích očích.

Kapitola dvanáctá

Ve tři čtvrtě na tři byl Felix v hale Národní galerie. Charlotta pravděpodobně přijde pozdě jako posledně, ale stejně nemá nic lepšího na práci.

Byl nervózní a nepokojný, už měl dost čekání a skrývání. Poslední dvě noci opět spal opravdu špatně, jednou v Hyde Parku a jednou pod obloukem stanice Charring Cross. Během dne se ukrýval v uličkách, na železničních vlečkách a neobsazených pozemcích a vycházel jen za potravou. Připomínalo mu to útěk na Sibiři a byla to nepříjemná vzpomínka. Ani teď nezůstal v klidu, neustále přecházel z haly do klenutých sálů, díval se na obrazy a vracel se do haly, jestli už nepřišla. Sledoval hodiny na zdi. V půl čtvrté ještě nedorazila. Uvízla na dalším otřesném společenském obědě.

Určitě bude schopna zjistit, kde Orlov je. Je to vynalézavé děvče, tím si byl jistý. I kdyby jí to otec přímo neřekl, vymyslí si způsob, jak tajemství odhalit. Jestli informaci předá dál, to už je něco jiného. Také má silnou vůli.

Přál si…

Přál si mnoho věcí. Přál si, aby ji neoklamal. Přál si najít Orlova bez její pomoci. Přál si, aby ze sebe lidské bytosti nedělaly knížata a hrabata a císaře a cary. Přál si, aby si vzal Lydii a znal Charlottu jako miminko. Přál si, aby už přišla: byly čtyři hodiny.

Většina obrazů pro něj nic neznamenala. Sentimentální náboženské scény, portréty samolibých holandských kupců v jejich nezivých domovech. Líbila se mu Bronzinova *Alegorie*, ale jen proto, že byla tak smyslná. Umění byla oblast lidských zkušeností, kterou minul. Možná ho jednou Charlotta vezme do lesa a ukáže mu květiny. Ale to bylo nepravděpodobné. Nejdřív by musel přežít několik příštích dní a dokázat uniknout, až zabije Orlova. Ani to nebylo jisté. Pak by si musel udržet Charlottinu náklonnost, přestože ji zneužil, lhal jí a zabil jí bratrance. To bylo téměř nemožné, ale i kdyby se to stalo, musel by najít způsob, jak se s ní scházet a vyhýbat se policii… Ne, není příliš velká šance, že by se mohli stýkat i po atentátu. Pomyslel si, využij jí co nejvíc teď.

Bylo půl páté.

To už není zpoždění, řekl si a naděje ho opouštěla; nemůže přijít. Doufám, že nemá nepříjemnosti s Waldenem. Doufám, že neriskovala a neprozradila se. Kéž by už vyběhla po schodech, bez dechu a trochu zrudlá, s kloboukem nakřivo a dychtivým výrazem na hezké tvářičce a řekla: „Hrozně mě mrzí, že jsem vás nechala čekat, uvízla jsem…“

Zdálo se, že se budova vyprazdňuje. Felix přemýšlel, co udělá teď. Vyšel ven a sešel po schodech na chodník. Ani stopy po Charlottě. Vyšel zase po schodech nahoru a u dveří ho zastavil vrátný. „Příliš pozdě, kamaráde,“ řekl Felixovi. „Zavíráme.“ Felix se otočil.

Nemohl čekat na schodech v naději, že přijde později, neboť by byl tady na Trafalgar Square příliš nápadný. Stejně uběhly dvě hodiny, už nepřijde.

Už nepřijde.

Smiř se s tím, říkal si. Rozhodla se, že se mnou nebude mít nic společného, a docela rozumně. Ale copak by nepřišla, jen aby mi to řekla? Třeba poslala vzkaz – Třeba poslala vzkaz.

Má Bridgetinu adresu. Poslala by mi vzkaz.

Felix zamířil na sever.

Prošel uličkami kolem divadel a tichými náměstími Bloomsbury. Počasí se měnilo. Celý čas, co byl v Anglii, bylo slunečno a teplo, a ještě nezažil déšť. Ale posledních pár dnů se vzduch stal nedýchatelný, jako by se schylovalo k bouři.

Napadlo ho, jaké to asi je žít v Bloomsbury, v této atmosféře prosperující střední třídy, kde je vždy dostatek jídla a zbývají i peníze na knihy. Ale po revoluci strhneme všechny oddělující ploty.

Bolela ho hlava. Od dětství na bolesti hlavy netrpěl. Přemýšlel, zda to je způsobeno tlakem před bouří. Spíše to byly starosti. Po revoluci bude bolení hlavy zakázáno, pomyslel si.

Bude na něj u Bridget čekat zpráva? Představoval si ji. „Drahý pane Kščesinskij, lituji, že nejsem schopna přijít na dnešní schůzku. Vaše lady Charlotta Waldenová.“ Ne, určitě to tak nebude. „Drahý Felixi, kníže Orlov bydlí v domě ruského námořního atašé, 25A Wilton Place, třetí patro, levá přední ložnice. Vaše věrná přítelkyně, Charlotta.“ Spíš takhle. „Drahý otče, ano – dozvěděla jsem se prav-

du. Ale můj ‚papá' mne zamkl v pokoji. Prosím přijď a zachraň mne. Tvá milující dcera, Charlotta Kščesinská." Nebuď takový blázen.

Dorazil do Cork Street a prohlížel si ulici. Žádní policisté nehlídali dům, žádní pořízci v civilu nečetli noviny před hospodou. Ulice vypadala bezpečná. Srdce mu poskočilo. Je něco nádherného na vřelém uvítání od ženy, pomyslel si, ať už je to drobné děvče jako Charlotta, nebo tlustá stará čarodějnice jako Bridget. Strávil jsem příliš velkou část života s muži – nebo sám.

Zaklepal na Bridgetiny dveře. Zatímco čekal, podíval se dolů na okno svého bývalého pokoje v suterénu a spatřil, že tam jsou nové záclony. Dveře se otevřely.

Bridget se na něj podívala a zeširoka se usmála. „To je můj nejmilejší mezinárodní terorista, u boha," řekla. „Pojď dál, ty můj drahoušku."

Vstoupil do obývacího pokoje.

„Chceš kapku čaje? Je horký."

„Ano, prosím." Posadil se. „Dělala ti policie potíže?"

„Vyslýchal mě superintendent. Musíš být velký číslo."

„Co jsi mu řekla?"

Zatvářila se pohrdavě. „Nechal si pendrek doma – nic ze mne nedostal."

Felix se usmál. „Nemáš pro mne dopis…"

Ale pořád ještě mluvila. „Chtěl bys svůj pokoj? Nechala jsem ho jinýmu, ale vyhodím ho – má licousy, a já jsem licousy nikdy nesnášela."

„Ne, nechci svůj pokoj…"

„Spíš, kde to jde, taky podle toho vypadáš."

„Je to tak."

„Ať jsi přišel do Londýna udělat cokoliv, ještě jsi to neudělal."

„Ne."

„Něco se stalo – ty ses změnil."

„Ano."

„A co?"

Najednou byl vděčný, že si o tom může s někým popovídat. „Před lety jsem měl známost. Nevěděl jsem o tom, ale ta žena porodila dítě. Před několika dny… jsem potkal svou dceru."

„Ach.“ Dívala se na něj se soustrastí v očích. „Ty chudáčku. Jako bys toho neměl v hlavě už tak dost. Je to ta, co ti napsala dopis?“

Felix spokojeně vydechl. „Tedy je tu dopis.“

„Předpokládám, že proto jsi přišel.“ Šla ke krbu a sáhla za hodiny na římse. „A je ta dívka nějak zapletená s utlačovatelema a tyranama?“

„Ano.“

„Myslela jsem si to podle erbu. Ty nemáš moc štěstí, viď?“ Podala mu dopis.

Felix zahlédl erb na zadní straně obálky. Roztrhl ji. Uvnitř byly dvě stránky pokryté úhledným, elegantním rukopisem.

Walden Hall
1. července 1914

Drahý Felixi,
až toto dostanete, už budete mít za, sebou marné čekání na mne na našem rendez-vous. Strašně mne mrzí, že jsem Vás zklamala. Naneštěstí mne s Vámi viděli v pondělí a předpokládá se, že mám tajného milence!

Jestli má nepříjemnosti, bere to zřejmě dost s humorem, pomyslel si Felix.

Až do konce sezony jsem vypovězena na venkov. Ale je to štěstí v neštěstí. Nikdo mi nechtěl říct, kde je Alex, ale teď to vím, protože je zde!

Felix pocítil divoký triumf. „Tak tam mají krysy své hnízdo.“

„A to dítě ti pomáhá?“ ozvala se Bridget.

„Byla mou jedinou nadějí.“

„Pak bys ale z toho měl být špatný.“

„Já vím.“

Nastupte ve stanici na Liverpool Street do vlaku do zastávky Waldenhall. To je naše vesnice. Dům je tři míle za vesnicí po severní cestě.

Ale samozřejmě do domu nechoďte! Po levé straně cesty uvidíte les. Vždycky před snídání, mezi sedmou a osmou hodinou, jezdím lesem po jezdecké stezce. Budu Vás vyhlížet každý den, dokud nepřijdete.

Jakmile se rozhodla, na čí straně stojí, řekl si Felix, už žádná polovičatost.

Nejsem si jistá, kdy tento dopis pošlou. Položím ho na stůl v hale, jakmile tam uvidím nějaké další dopisy k odeslání. Tak nikdo na obálce neuvidí můj rukopis a sluha ho prostě vezme s ostatními, až půjde na poštu.

„Je to odvážné děvče," řekl Felix nahlas.

Dělám to proto, že jste jediný člověk, jakého jsem kdy poznala, který se mnou mluví rozumně.

Vaše oddaná
Charlotta

Felix se opřel a zavřel oči. Byl na ni tak pyšný a tak se za sebe styděl, že byl blízko slzám.

Bridget mu vzala dopis z prstů, které se nevzpíraly, a začala číst.

„Takže ona neví, že jsi její otec," řekla.

„Ne."

„Tak proč ti pomáhá?"

„Věří v to, co dělám."

Bridget si znechuceně odfrkla. „Muži jako ty si vždycky najdou ženy, aby jim pomohly. Já to musím vědět, kristepane." Četla dál. „Píše jako školačka."

„Ano."

„Kolik jí je?"

„Osmnáct."

„Dost stará, aby věděla, co dělá. Alex je ten, po kom jdeš?"

Felix přikývl.

„Co je zač?"

„Ruský kníže."

„Pak si zasluhuje zemřít.“

„Zatahuje Rusko do války.“

Bridget přikývla. „A ty do toho zatahuješ Charlottu.“

„Myslíš, že to je špatné?“

Vrátila mu dopis. Připadala mu rozhněvaná. „Nikdy si nebudeme jisti, že ne?“

„Politika je taková.“

„Život je takový.“

Felix roztrhl obálku na dva kusy a hodil ji do koše na papír. Hodlal také roztrhat dopis, ale nemohl se k tomu donutit. Až bude po všem, říkal si, může to být vše, co mi ji bude připomínat. Složil oba listy papíru a uložil je do kapsy kabátu.

Zvedl se. „Musím chytit vlak.“

„Chceš udělat sendvič, aby sis ho mohl vzít s sebou?“

Zavrtěl hlavou. „Děkuju. Nemám hlad.“

„Máš peníze na jízdenku?“

„Nikdy ve vlaku neplatím.“

Sáhla do kapsy zástěry a vytáhla sovereign. „Tu máš. Můžeš si taky koupit šálek čaje.“

„To je spousta peněz.“

„Tento týden si to můžu dovolit. A koukej mazat, než si to rozmyslím.“

Felix si vzal minci a políbil ji na rozloučenou. „Jsi na mě hodná.“

„Není to kvůli tobě, ale kvůli mému Seanovi, Bůh dej pokoj jeho veselé dušičce.“

„Sbohem.“

„Hodně štěstí, chlapče.“

Felix vyšel z domu.

Když Walden vstoupil do budovy Admirality, byl v optimistické náladě. Udělal to, co slíbil: prodal Alexovi Konstantinopol. Včera odpoledne poslal Alex carovi zprávu, v níž doporučil přijmout britskou nabídku. Walden byl přesvědčen, že se car bude řídit radou svého oblíbeného synovce, zvláště po atentátu v Sarajevu. Ale už si nebyl tak jistý, že se Lloyd George podřídí Asquithově vůli.

Byl uveden do pracovny prvního lorda Admirality. Churchill vyskočil z křesla a obešel stůl, aby mu podal ruku. „Vnutili jsme to Lloydu Georgeovi," pronesl vítězoslavně.

„To je skvělé!" řekl Walden. „A já Orlovovi!"

„Věděl jsem, že to dokážete. Posaďte se."

To jsem si mohl myslet, že mi ani nepoděkuje, pomyslel si Walden. Ale ani Churchill mu dnes nemohl pokazit náladu. Posadil se do koženého křesla a rozhlížel se po pokoji, díval se na mapy na zdi a námořnické památky na stole. „Zprávu ze Sankt Peterbugu bychom měli dostat každou chvíli," řekl. „Ruské velvyslanectví pošle zprávu přímo vám."

„Čím dřív tím líp," poznamenal Churchill. „Hrabě Hayes je v Berlíně. Podle naší rozvědky vzal s sebou dopis s dotazem pro císaře, zda Německo podpoří Rakousko ve válce proti Srbsku. Podle našich informací zněla odpověď ano."

„Němci nechtějí bojovat proti Srbsku…"

„Ne," skočil mu do řeči Churchill, „chtějí záminku pro válku s Francií. Jakmile Německo vyhlásí mobilizaci, bude mobilizovat Francie a to poskytne Německu záminku pro vpád do Francie. Teď už se to nedá zastavit."

„Vědí to všechno Rusové?"

„Řekli jsme jim to. Doufám, že nám věří."

„Nedá se udělat nic pro mír?"

„Všechno děláme," odvětil Churchill. „Sir Edward Grey pracuje dnem i nocí stejně jako naši velvyslanci v Berlíně, Paříži, Vídni a Sankt Peterburgu. I král posílá telegramy svým bratrancům, císaři ‚Willymu' a carovi ‚Nickymu'. Nebude to k ničemu."

Ozvalo se klepání na dveře a mladý sekretář vešel s listem papíru. „Zpráva od ruského velvyslance, pane."

Walden zpozorněl.

Churchill mrkl na papír, a když zvedl oči, byl v nich triumf. „Přijali."

Walden zazářil. „Fantastické!"

Sekretář odešel. Churchill vstal. „To chce whisky se sodou. Dáte si se mnou?"

„Jistě."

Churchill otevřel příborník. „Přes noc nechám připravit návrh smlouvy a zítra odpoledne ji přivezu na Walden Hall. Zítra večer můžeme uspořádat malou oslavu s podpisem. Samozřejmě ji budou muset ratifikovat car a Asquith, ale to je formalita – pokud ji Orlov a já podepíšeme co nejdříve.“

Sekretář zaklepal a znovu vešel. „Je tady pan Basil Thomson, pane.“

„Uveďte ho.“

Thomson vešel a bez úvodu začal. „Znovu jsme zachytili stopu našeho anarchisty.“

„Výborně!“ řekl Walden.

Thomson se posadil. „Vzpomenete si, že jsem nasadil muže do jeho starého suterénního pokoje v Cork Street pro případ, že se tam vrátí.“

„Vzpomínám si,“ řekl Walden.

„Vrátil se tam. Když odešel, můj člověk ho sledoval.“

„Kam šel?“

„Na nádraží v Liverpool Street.“ Thomson udělal pauzu. „A koupil si jízdenku do zastávky Waldenhall.“

Kapitola třináctá

Walden strnul.

Jeho první myšlenka patřila Charlottě. Je v hrozném nebezpečí, ochranka se soustředí na Alexe a ona nemá nikoho, kdo by ji chránil, kromě sloužících. Jak jsem mohl být tak hloupý?

Skoro stejnou obavu měl o Alexe. Ten chlapec byl pro Waldena téměř jako vlastní syn. Myslel si, že na Waldenu bude v bezpečí – a teď je na cestě k němu Felix s pistolí nebo bombou, aby ho zabil, a snad i Charlottu, a sabotoval smlouvu –

Walden vybuchl: „Proč jste ho u čerta nezastavili?“

Thomson mírně namítl: „Nepovažuji za dobrý nápad, aby se jeden muž sám postavil našemu příteli Felixovi, vy ano? Viděli jsme, co dokáže proti několika mužům. Zdá se, že mu na vlastním životě nezáleží. Můj člověk má příkaz ho sledovat a hlásit…“

„Přece nestačí…“

„Já *vím*, mylorde,“ přerušil ho Thomson.

„Zachovejme klid, pánové,“ řekl Churchill. „Aspoň víme, kde ten chlap je. Máme k dispozici všechny prostředky, kterými disponuje vláda Jejího Veličenstva. Dostaneme ho. Co navrhujete, Thomsone?“

„Vlastně jsem to už udělal, pane. Mluvil jsem telefonicky s vrchním konstáblem hrabství. Na zastávce Waldenhall bude čekat početná skupina mužů, kteří Felixe zatknou, až vystoupí z vlaku. A můj člověk se ho bude držet jako klíště, kdyby náhodou něco nevyšlo.“

„To ne,“ řekl Walden. „Nechte zastavit vlak a zatkněte ho, než se dostane do blízkosti mého domu.“

„Zvažoval jsem to,“ odpověděl Thomson. „Musíme riskovat. Je mnohem lepší nechat ho běžet, ať si myslí, že je v bezpečí, a pak ho chytit nepřipraveného.“

Churchill přikývl: „Souhlasím.“

„Není to váš domov!“ ohradil se Walden.

„Budete to muset nechat na profesionálech,“ řekl Churchill.

Walden si uvědomil, že je nepřesvědčí. Rychle se zvedl. „Jedu okamžitě na Walden Hall. Pojedete se mnou, Thomsone?“

„Dnes večer ne. Půjdu zatknout tu Callahanovou. Až chytneme Felixe, budeme muset připravit žalobu, a ona může být naše korunní svědkyně. Přijedu tam zítra a vyslechnu Felixe."

„Nechápu, jak si můžete být tak jistý," odsekl zlostně Walden.

„Tentokrát ho dostaneme."

„Dej Bůh, abyste měl pravdu."

Vlak supěl nastávajícím večerem. Felix sledoval slunce zapadající nad pšeničnými lány. Ještě nebyl tak starý, aby bral cestování dopravními prostředky jako samozřejmost. Jízda vlakem pro něj stále měla své kouzlo. Klukovi, který chodil v dřevácích po bahnitých ruských loukách, se o tom ani nesnilo.

Byl v kupé sám až na mladého muže, který se patrně usilovně snažil přečíst každou řádku večerníku *Pall Mall Gazette.* Felix měl málem veselou náladu. Zítra ráno uvidí Charlottu. Jak hezky bude vypadat na koni, až jí vítr bude čechrat vlasy. Budou pracovat společně. Řekne mu, kde je Orlovův pokoj, kde ho lze najít v různé denní době. Pomůže mu sehnat zbraň.

Uvědomil si, že ho tak rozveselil její dopis. Teď je na jeho straně, ať se stane cokoliv. Až na –

Až na to, že jí řekl, že hodlá Orlova unést. Kdykoliv si na to vzpomněl, málem se mu udělalo zle. Snažil se na to nemyslet, ale ta myšlenka byla jako neodbytné svědění, které člověka nutí neustále se škrábat. Tak co se dá dělat? Aspoň ji na tu zprávu musím nějak připravit. Možná bych jí měl říct, že jsem její otec. To by bylo překvapení!

Na okamžik byl v pokušení odjet pryč, zmizet a už ji nikdy nespatřit. Nechat ji v klidu. Ne, to není její osud, ani můj ne.

Jaký asi bude *můj* osud, až zabiju Orlova? Zemřu? Potřásl hlavou, jako by bylo možné zbavit se té myšlenky jako dotěrné mouchy. Teď nebyl čas na chmury. Musí se připravit.

Jak zabiju Orlova? V hraběcím venkovském sídle bude možno ukrást zbraně. Charlotta mi může říct, kde jsou, nebo mi nějakou přinést. Pokud ne, v kuchyni budou nože. A pak – má ruce.

Zahýbal prsty.

Budu muset jít do domu, nebo Orlov vyjde ven? Udělám to ve dne, nebo v noci? Zabiju taky Waldena? Politicky by Waldenova smrt nic neznamenala, ale stejně bych ho rád zabil. To jsou ovšem osobní důvody – no a co?

Znovu si připomněl, jak Walden chytil tu láhev. Nepodceňuj toho muže!

Musím si dát pozor, aby Charlotta měla alibi – nikdo se nikdy nesmí dozvědět, že mi pomáhala.

Vlak zpomalil a vjel do malé venkovské stanice. Felix si pokoušel vybavit mapu, na kterou se díval na nádraží v Liverpool Street. Pokud si dobře pamatuje, zastávka Waldenhall je čtvrtá po této stanici.

Jeho spolucestující konečně dočetl *Pall Mall Gazette* a odložil je na sedadlo vedle sebe. Felix se rozhodl, že nemůže plánovat atentát, dokud nezná místo, a tak se zeptal: „Smím si půjčit vaše noviny?“

Muže to zřejmě zarazilo. Angličani neoslovují cizí lidi ve vlaku, vzpomněl si Felix. „Samozřejmě,“ odpověděl mladík.

Felix zvedl noviny a poděkoval.

Podíval se na titulky. Jeho společník se díval z okna, jako by mu to bylo trapné. Na obličeji měl porost, který byl v módě, když byl Felix malý. Jak jen se to řekne anglicky… licousy, tak se to jmenuje.

Licousy.

Chtěl bys svůj pokoj? Nechala jsem ho jinýmu, ale vyhodím ho – má licousy a já jsem licousy nikdy nesnášela.

Až teď si Felix vzpomněl, že ten muž stál za ním ve frontě u pokladny.

Strach ho bodl u srdce.

Podržel si noviny před obličejem pro případ, že by se mu myšlenky odrážely ve výrazu. Donutil se uvažovat chladně a jasně. Bridget řekla něco, co v policii vzbudilo dostatečné podezření, aby nechali dům sledovat. Udělali to jednoduše, nasadili do pokoje po Felixovi svého člověka. Detektiv viděl Felixe, když přišel, poznal ho a šel za ním na nádraží. Protože stál za Felixem ve frontě, slyšel, že chce jet do zástavky Waldenhall, a koupil si lístek do stejné stanice. Potom nastoupil do vlaku s Felixem.

Ne, ne tak docela. Felix už seděl ve vlaku asi deset minut, než vlak vyjel. Muž s licousy naskočil na poslední chvíli. Co dělal v těch několika minutách?

Pravděpodobně si šel zavolat.

Felix si ten hovor dovedl představit. Detektiv sedí v kanceláři přednosty a hlásí do telefonu:

„Anarchista se vrátil do domu v Cork Street, pane. Teď ho sleduji."

„Kde jste?"

„Na nádraží v Liverpool Street. Koupil si jízdenku do zastávky Waldenhall. Teď sedí ve vlaku."

„Vlak už odjel?"

„Ne, až za… sedm minut."

„Jsou na nádraží nějací policisté?"

„Jen pár bobíků."

„To nestačí… ten muž je nebezpečný."

„Mohu nechat vlak zdržet, než sem dostanete skupinu."

„Náš anarchista by mohl něco tušit a utéct. Ne. Zůstaňte s ním…"

A co udělají potom, přemýšlel Felix. Mohli by ho vytáhnout z vlaku někde cestou, nebo ho chytit na zastávce Waldenhall.

Tak či onak se musí rychle dostat z vlaku.

Co udělat s detektivem? Musí ho nechat ve vlaku, ale nesmí vyvolat poplach, aby Felix měl čas zmizet.

Mohl bych ho svázat, kdybych měl čím, uvažoval Felix. Mohl bych ho uspat, kdybych měl něco těžkého a tvrdého, abych ho měl čím praštit. Mohl bych se s ním prát, ale to by trvalo dlouho a někdo by to mohl vidět. Mohl bych ho vyhodit z vlaku, ale chci ho nechat tady…

Vlak začal zpomalovat. Třeba na mne čekají v další stanici. Kdybych tak měl nějakou zbraň. Jestlipak má detektiv pistoli? Pochybuji. Mohl bych rozbít okno a podříznout mu krk kusem střepu – ale to by určitě přitáhlo dav.

Musím se dostat z vlaku.

U tratě bylo vidět několik domků. Přijížděli do vesnice nebo malého města. Brzdy vlaku zaskřípaly a už bylo vidět nádraží. Felix

upřeně sledoval náznaky policejní léčky. Nástupiště vypadalo prázdné. Pára zasyčela a lokomotiva trhaně zastavila.

Lidé začali vystupovat. Hrstka cestujících šla kolem Felixova okna a mířila k východu: rodina se dvěma malými dětmi, žena s krabicí na klobouk a vysoký muž v tvídovém obleku.

Mohl bych detektiva uhodit, napadlo ho, ale je hrozně těžké někoho uspat jen holýma rukama.

Policejní past by mohla být na příští stanici. Musím vystoupit teď.

Ozval se hvizd.

Felix vstal.

Detektiva to překvapilo.

Felix se zeptal: „Je ve vlaku toaleta?“

Detektiva to vyvedlo z míry a zmohl se jen na: „E… to jistě.“

„Děkuji.“ Neví, jestli mi má věřit, napadlo Felixe.

Vyšel z kupé na chodbičku.

Běžel až na konec vozu. Vlak zasupěl a trhl sebou. Felix se ohlédl. Detektiv vyhlédl z kupé. Felix vešel na toaletu a hned zase vyšel. Detektiv jej stále sledoval. Vlak se rozjel trochu rychleji. Felix přešel ke dveřím vagonu. Detektiv k němu doběhl.

Felix se otočil a vší silou ho udeřil do obličeje. Rána detektiva na místě zastavila. Felix ho uhodil znovu, tentokrát do žaludku. Nějaká žena zaječela. Felix ho popadl za kabát a vtáhl ho na záchod. Detektiv se začal bránit. Ohnal se a zasadil Felixovi prudkou ránu do žeber, až zalapal po dechu. Uchopil detektiva za hlavu a uhodil s ní o okraj umyvadla. Vlak pomalu nabíral na rychlosti. Felix znovu a znovu bušil detektivovou hlavou o mísu. Muž jako by zplihl. Felix ho pustil a vyšel ze záchodu. Šel ke dveřím vagonu a otevřel je. Vlak už pomalu opouštěl stanici. Žena na druhém konci chodby ho pozorovala, byla bledá jako křída. Skočil. Dopadl a běžel. Klopýtl a vyrovnal to. Vlak jel dál, rychleji a rychleji.

Felix šel k východu z nástupiště.

„Vystoupil jste trochu později,“ řekl mu kontrolor.

Felix přikývl a podal mu jízdenku.

„Na ten lístek můžete jet ještě tři stanice.“

„Na poslední chvíli jsem si to rozmyslel.“

Ozvalo se skřípění brzd. Oba se podívali na trať. Vlak zastavoval, někdo zatáhl za záchrannou brzdu. Kontrolor řekl: „Hele, co se děje?“

Felix se přinutil bez zájmu pokrčit rameny. „To nevím,“ řekl. Chtělo se mu dát se do běhu, ale to by bylo to nejhorší, co by mohl udělat.

Bylo zřejmé, že kontrolor váhá. Podezíral Felixe, ale měl starost o vlak. Nakonec řekl: „Počkejte tady,“ a rozběhl se po nástupišti. Vlak se zastavil několik set metrů za stanicí. Felix sledoval, jak muž běží na konec nástupiště a pak dolů po náspu.

Rozhlédl se. Byl tu sám. Rychle vyšel ze stanice a vykročil směrem k městu.

Za okamžik kolem něj projel plnou rychlostí policejní vůz, který mířil k nádraží.

Na okraji města přelezl Felix přes jakási vrata a zašel do obilného pole, kde si lehl, aby vyčkal na noc.

Velký lanchester se vřítil po příjezdové cestě k Walden Hallu. V domě byla rozsvícena všechna světla. U dveří stál policista v uniformě, další se procházel jako hlídka po terase. Pritchard zastavil. Policista u vchodu se postavil do pozoru a zasalutoval. Pritchard otevřel dveře vozu a Walden vystoupil.

Z domu vyšla hospodyně paní Braithwaitová, aby ho uvítala. „Dobrý večer, mylorde.“

„Dobrý večer, paní Braithwaitová. Kdo tady je?“

„Sir Arthur je v salonu s knížetem Orlovem.“ Walden přikývl a společně vešli do domu. Sir Arthur Langley byl vrchní konstábl a Waldenův přítel ze školních let.

„Už jste večeřel, mylorde?“ zeptala se paní Braithwaitová.

„Ne.“

„Dal byste si kousek zapečené zvěřiny a láhev burgundského?“

„Nechám to na vás.“

„Ano, mylorde.“

Paní Braithwaitová odešla a Walden vešel do salonu. Alex a sir Arthur se opírali o krb, v rukách sklenky s brandy. Oba byli ve večerním.

Sir Arthur se ozval první: „Nazdar, Stephene. Jak se vede?“

Walden mu podal ruku. „Chytli jste toho anarchistu?“

„Bohužel nám proklouzl mezi prsty…“

„Zatraceně!“ vykřikl Walden. „Toho jsem se obával! Nikdo na mě nedá.“ Připomněl si dobré způsoby a potřásl rukou Alexovi. „Nevím, co vám mám říct, drahý hochu – musíte si myslet, že jsme banda bláznů.“ Obrátil se k siru Arthurovi. „Co se k čertu stalo?“

„Felix vyskočil z vlaku v Tingley.“

„Kde byl Thomsonův skvělý detektiv?“

„Na toaletě s rozbitou hlavou.“

„Výborně!“ řekl Walden trpce. Svezl se do křesla.

„Než se podařilo zburcovat městskou policii, Felix se vypařil.“

„Je na cestě sem, uvědomuješ si to?“

„Ano, jistě,“ řekl sir Arthur konejšivým tónem.

„Tvoji lidé by měli dostat pokyn, že příště, až ho spatří, mají ho zastřelit.“

„To by měli, ano – ale nemají ovšem zbraně.“

„To by zatraceně měli mít!“

„Myslím, že máš pravdu, ale veřejné mínění…“

„Než to začneme probírat, řekni mi, co jsi zařídil.“

„Tak dobře. Mám pět hlídek na cestách z Tingley sem.“

„Ve tmě ho neuvidí.“

„Možná ne, ale aspoň jejich přítomnost zpomalí jeho pohyb, pokud ho úplně nezastaví.“

„To pochybuji. Co ještě?“

„Přivedl jsem konstábla a seržanta, aby hlídali dům.“

„Viděl jsem je venku.“

„Budou se střídat každých osm hodin ve dne v noci. Kníže už má dva osobní strážce ze zvláštního oddělení a Thomson sem dnes večer pošle autem čtyři další. Budou mít dvanáctihodinové směny, takže vždycky bude mít u sebe tři muže. Moji lidé nejsou ozbrojeni, ale Thomsonovi ano – mají revolvery. Moje doporučení zní, aby až do dopadení Felixe zůstal kníže Orlov ve svém pokoji a jídlo a ostatní mu přinášeli jeho ochránci.“

„To udělám,“ ozval se Alex.

Walden se na něj podíval. Tvář měl bledou, ale klidnou. Má kuráž, pomyslel si Walden. Být na jeho místě, vztekal bych se na neschopnost britské policie. Pak řekl: „Nemyslím, že několik tělesných strážců je dost. Potřebujeme celou armádu.“

„Budeme ji mít zítra ráno,“ odpověděl sir Arthur. „V devět hodin začínáme pátrat.“

„Proč ne za úsvitu?“

„Protože policisty je třeba připravit. Přijde sem sto padesát mužů z celého hrabství. Většina z nich je teď v posteli – je nutné za nimi zajít a dát jim instrukce, a taky se sem musí dostat.“

Paní Braithwaitová vešla s podnosem, na kterém byla studená pečená zvěřina, půlka kuřete, mísa bramborového salátu, pečivo, studené klobásy, nakrájená rajčata, kus čedaru, několik druhů ostrého čatní a ovoce. Za ní šel sluha s lahví vína, džbánkem mléka, konvicí kávy, miskou zmrzliny, ovocným koláčem a půlkou velkého čokoládového dortu. Sluha řekl: „Burgundské bohužel nemělo čas se vydýchat, mylorde – mám ho přelít do karafy?“

„Ano, prosím.“

Sluha začal prostírat na malém stolku. Walden měl hlad, ale byl příliš nervózní, aby mohl jíst. A asi taky nebudu schopen usnout, říkal si.

Alex si nalil další brandy. Pije pořád, uvědomil si Walden. Jeho pohyby byly strojově pomalé, bylo vidět, že se snaží vší silou ovládnout.

„Kde je Charlotta?“ zeptal se Walden.

Alex odpověděl: „Šla si lehnout.“

„Než to všechno skončí, nesmí opustit dům.“

„Mám jí to povědět, mylorde?“ zeptala se paní Braithwaitová.

„Ne, nebuďte ji. Uvidím ji u snídaně.“ Dal si malý doušek vína a doufal, že tak zažene nervozitu. „Mohli bychom vás opět přestěhovat, Alexi, jestli byste se pak cítil lépe.“

Alex se nervózně pousmál. „Nemyslím, že to má nějaký smysl, vy ano? Felixovi se vždycky podaří mne najít. Pro mne je nejlepší, když se schovám v pokoji, co nejdříve podepíšu smlouvu a pak pojedu domů.“

Walden přikývl. Sluhové odešli. Sir Arthur řekl: „Je tu ještě něco, Stephene.“ Zdálo se, že je mu to trapné. „Otázka zní, jak to, že Felix najednou nasedl na vlak do zastávky Waldenhall.“

Při vší panice o tom Walden vlastně neuvažoval. „Ano – proboha, jak to zjistil?“

„Pokud je mi známo, jen dvě skupiny lidí věděly, kam kníže Orlov odjel. Jedna jsou zaměstnanci velvyslanectví, kteří samozřejmě předávali telegramy sem tam. Další skupina jsou vaši lidé zde.“

„Zrádce mezi mým služebnictvem?“ řekl Walden. Zamrazilo ho.

„Ano,“ řekl sir Arthur váhavě. „Nebo také v rodině.“

Lydiin večírek byl hotová katastrofa. Když tu nebyl Stephen, musel na hostitelově místě sedět jeho bratr George, a hostů tak nebyl sudý počet. Horší bylo, že Lydia byla tak duchem nepřítomná, že její konverzace byla stěží zdvořilá, natož zábavná. Kromě těch nejlaskavějších hostů se všichni ptali po Charlottě, ačkoliv dobře věděli, že upadla v nemilost. Lydia jen mechanicky říkala, že si odjela na několik dní odpočinout na venkov. Mluvila tak, že sotva věděla, co vůbec říká. Hlavu měla plnou zoufalých představ: Felixe zatýkají, Stephena zastřelili, Felixe mlátí, Stephen krvácí, Felix utíká, Stephen umírá. Toužila někomu sdělit, jak jí je, ale se svými hosty mohla mluvit pouze o včerejším plesu, jak dopadne letošní regata, případně o situaci na Balkáně a o rozpočtu Lloyda George.

Naštěstí se po večeři nikdo déle nezdržel. Všichni šli na ples, na další večírek nebo na koncert. Jakmile poslední odešel, zaběhla Lydia do haly a zvedla telefon. Se Stephenem nemohla mluvit, protože s Walden Hallem ještě nebylo přímé spojení, takže zavolala do domu Winstona Churchilla na Eccleston Square. Nebyl doma. Neúspěšně zkusila ministerstvo, Downing Street 10 a Národní liberální klub. *Musela* se dozvědět, co se stalo. Nakonec ji napadl Basil Thomson a zavolala do Scotland Yardu. Thomson byl ještě v kanceláři, pracoval dlouho.

„Lady Waldenová, jak se máte?“

Lydia si pomyslela: K čertu se zdvořilostí! Stručně se zeptala: „Co je nového?“

„Bohužel nic dobrého. Náš přítel Felix nám zase proklouzl mezi prsty.“

Lydii zalila vlna úlevy. „Děkuji… děkuji vám.“

„Myslím, že se nemusíte příliš strachovat,“ pokračoval Thomson. „Prince Orlova teď dobře hlídají.“

Lydia se zarděla studem. Byla tak potěšena zprávou, že Felix je v pořádku, že se na chvíli přestala obávat o Alexe a Stephena. „Já… pokusím se o to,“ řekla. „Dobrou noc.“

„Dobrou noc, lady Waldenová.“

Zavěsila.

Vyšla nahoru a zazvonila na komornou, aby ji přišla rozšněrovat. Byla nervózní. Nic se nevyřešilo, všichni, které má ráda, jsou stále v nebezpečí. Jak dlouho to může pokračovat? Felix se nevzdá, pokud ho nechytí, tím si byla jistá.

Přišla komorná, rozepnula jí šaty a rozšněrovala korzet. Některé dámy se svěřují svým komorným, to Lydia věděla. Ona ne. Udělala to jen jednou, tenkrát v Petěrburgu…

Rozhodla se napsat sestře, protože na spaní bylo příliš brzy. Řekla komorné, ať jí přinese dopisní papír. Vzala si přehoz, posadila se k oknu a vyhlížela do tmy v parku. Noc byla blízko. Nepršelo už tři měsíce, ale během posledních několika dnů se počasí zhoršilo a brzy jistě přijdou bouřky.

Komorná přinesla papír, pera, inkoust a obálky. Lydia vzala list papíru a začala psát: *Milá Taťáno…*

Nevěděla, jak začít. Jak jí mohu vysvětlovat něco o Charlottě, když jí sama nerozumím? A neodvážím se napsat slovo o Felixovi, protože Taťána by se mohla zmínit carovi, a kdyby car věděl, jak blízko byl Alex smrti…

Felix je tak *chytrý.* Ale proboha, jak zjistil, kde se Alex ukrývá? Nechtěli jsme to říct ani Charlottě!

Charlotta.

Lydia ztuhla.

Charlotta?

Prudce vstala a vykřikla: „Ach ne!“

Bylo mu asi čtyřicet a měl na hlavě tvídovou čepici.

Zmocnila se jí hrůza z nevyhnutelného. Bylo to jako jeden z těch mučivých snů, v nichž člověk myslí na to nejhorší, co by se mohlo stát – a ono se to okamžitě stane: žebřík spadne, přejedou dítě, milovaný zemře.

Zabořila tvář do dlaní. Bylo jí mdlo.

Musím myslet, musím se snažit *myslet.*

Prosím, Bože, pomoz mi myslet!

Charlotta se setkala s mužem v Národní galerii. Ten večer se mne zeptala, kde je Alex. Neřekla jsem jí to. Snad se zeptala i Stephena. On by jí to neřekl. Potom jsme ji poslali domů, na Walden Hall, a samozřejmě odhalila, že Alex je tam. O dva dny později odjel Felix do zastávky Waldenhall.

Ať je to sen, modlila se, prosím, ať se probudím a zjistím, že jsem ve vlastní posteli, ať už je ráno.

Nebyl to sen. Felix byl ten muž v tvídové čepici. Charlotta se setkala se svým otcem. Drželi se za ruce.

Bylo to strašné, strašné.

Co když Felix řekl Charlottě pravdu, co když jí řekl: „Já jsem tvůj pravý otec," a odhalil jí tajemství devatenácti let?

Věděl to vůbec? Určitě ano. Proč jinak by s ním… spolupracovala?

Moje dcera se spikla s anarchistou, aby spáchali vraždu. Určitě mu pořád pomáhá.

Co si počnu? Musím varovat Stephena – ale jak to mohu udělat a neprozradit, že on není otcem Charlotty? Kéž bych dokázala *myslet.*

Znovu zazvonila na komornou. Musím najít způsob, jak tomu udělat konec. Ještě nevím, co udělám, ale musím něco udělat. Když komorná vstoupila, řekla jí: „Začněte balit. Hned ráno odjedu. Musím na Walden Hall."

Po setmění zamířil Felix přes pole. Byla teplá, vlahá noc a hluboká tma. Těžká mračna zakryla hvězdy i měsíc. Musel jít pomalu, protože na krok neviděl. Našel cestu k železniční trati a vydal se na sever.

Když šel po trati, mohl postupovat trochu rychleji, neboť ocelové kolejnice se leskly, a také věděl, že tam nebudou žádné překážky.

Procházel setmělými stanicemi a plížil se podél opuštěných nástupišť. Slyšel krysy v prázdných čekárnách. Krys se nebál. Občas je zabil holýma rukama a jedl je. Jména stanic byla vyražena na plechových tabulích a mohl je číst hmatem.

Když dorazil do zastávky Waldenhall, připomněl si Charlottiny pokyny: *Dům je tři míle za vesnicí po severní cestě.* Železniční trať mířila zhruba na severoseverovýchod. Šel po ní ještě asi míli a měřil vzdálenost počtem kroků. Udělal jich tisíc šest set, když do někoho vrazil.

Muž vykřikl překvapením, Felix ho popadl pod krkem.

Z muže vyšel mocný závan piva. Felix si uvědomil, že to je jen opilec na cestě domu, a povolil sevření.

„Hele, buď klidnej," řekl muž opilým hlasem.

„Tak dobře," řekl Felix. Pustil ho.

„Je to jediná cesta, kudy se můžu dostat domů a nezabloudím, rozumíš."

„Tak padej."

Muž šel dál. Za chvilku se ozval: „Neusni na trati – mlíčňák jede ve čtyři hodiny."

Felix neodpověděl a opilec se šoural dál.

Felix zavrtěl hlavou. Byl sebou znechucen, má nervy nadranc, málem toho muže zabil. Slabost, která ho přemohla, pocítil jako úlevu. Tak to by nešlo.

Rozhodl se najít cestu. Sešel z tratě, klopýtal po krátkém úseku nerovné půdy a pak dorazil k chatrnému plotu ze tří drátů. Chvilku čekal. Co je před ním? Pole? Něčí zahrada za stavením? Obecní golfové hřiště? Neexistuje větší tma než temná noc na venkově, kde je nejbližší pouliční světlo sto mil daleko. Náhle zaslechl nějaký zvuk, docela blízko, a koutkem oka zahlédl něco bílého. Shýbl se a šmátral po zemi, až našel kamínek a hodil ho po světlé skvrně. Ozvalo se zaržání a kůň odklusal.

Felix poslouchal. Kdyby tu byli blízko psi, ržání by je rozštěkalo. Nic neslyšel.

Přikrčil se a prolezl plotem. Pomalu šel výběhem. Jednou se zamotal do keře. Zaslechl dalšího koně, ale neviděl ho.

Došel k dalšímu plotu, přelezl ho a vrazil do dřevěného domku. Okamžitě se ozval hluk kvokajících slepic. Začal štěkat pes. V okně domu se rozsvítilo. Felix se vrhl na zem a ani se nehnul. Světlo mu ukázalo, že je na malém dvorku nějakého hospodářství. Narazil na slepičárnu. Za domem zahlédl cestu, kterou hledal. Slepice se ztišily, pes naposledy zklamaně zavyl a světlo zhaslo. Felix kráčel k cestě.

Byla to prašná cesta se suchým příkopem. Zdálo se, že za příkopem jsou stromy. Felix si vzpomněl: *Po levé straně cesty uvidíte les.* Už je skoro tam.

Šel na sever po nerovné cestě a uši měl nastražené, kdyby se něco blížilo. Po více než míli ucítil, že po levé straně je zeď. O kousek dál byla ve zdi brána a zahlédl světlo.

Opřel se o železné tyče brány a podíval se dovnitř. Vypadalo to na dlouhý vjezd. Na zadním konci viděl v matném osvětlení několika blikajících lamp sloupořadí velkého domu. Jak se tak díval, vysoká postava přešla před domem – hlídka.

V tom domě je kníže Orlov, řekl si. Které okno je z jeho ložnice?

Náhle zaslechl zvuk rychle se blížícího auta. Odběhl deset kroků a vrhl se do příkopu. O chvíli později přejela po zdi zář světlometů a auto dojelo k bráně. Někdo vystoupil.

Felix zaslechl klepání. Uvědomil si, že tam musí být domek vrátného. Ve tmě ho neviděl. Otevřelo se okno a ozval se hlas: „Kdo je tam?“

Další hlas odpověděl: „Policie, zvláštní oddělení Scotland Yardu.“

„Moment.“

Felix ležel úplně bez hnutí. Slyšel kroky, jak muž, který vystoupil z auta, neklidně přecházel. Dveře se otevřely. Zaštěkal pes a někdo mu poručil: „Ticho, Rexi!“

Dveře auta se zabouchly a auto se rozjelo po cestě. Příkop zase potemněl. Jestli mě teď pes najde, říkal si Felix, mohu zabít jeho i vrátného a utéct…

Napjal všechny svaly, připraven vyskočit, jakmile zaslechne čenichání u svého ucha.

Vrata zaskřípala a zavřela se.

O chvíli později se zabouchly dveře domku.
Felix zase mohl dýchat.

Kapitola čtrnáctá

Charlotta se vzbudila v šest hodin. Roztáhla závěsy v okně ložnice, aby jí první sluneční paprsky posvítily na obličej a vzbudily ji. Byl to takový malý úskok. Používala ho už před lety, když Belinda zůstávala přes noc a obě se rády potulovaly domem. Dospělí byli ještě v posteli a nikdo jim neříkal, že se mají chovat jako mladé dámy.

Její první myšlenka patřila Felixovi. Nechytili ho – je tak chytrý! Dnes na ni určitě bude čekat v lese. Vyskočila z postele a podívala se ven. Počasí se ještě nezlomilo: noc jistě přečkal v suchu.

Umyla se studenou vodou a rychle se oblékla. Vzala si dlouhou sukni, kabátek a obula si jezdecké boty. Na těchto ranních jízdách nikdy nenosila klobouk.

Sešla dolů. Nikoho nespatřila. V kuchyni bude služka nebo dvě, zatápějí a ohřívají vodu, ale jinak je služebnictvo ještě na lůžku. Vyšla jižními hlavními dveřmi a málem vrazila do vysokého policisty v uniformě.

„Bože!“ vykřikla. „Kdo jste?“

„Konstábl Stevenson, slečno.“

Řekl jí *slečno,* protože nevěděl, kdo je. „Jsem Charlotta Waldenová,“ řekla mu.

„Promiňte, mylady.“

„To je v pořádku. Co tady děláte?“

„Hlídám dům, mylady.“

„Ó, chápu, chcete říct, že střežíte knížete. Jak uklidňující. Kolik vás tady je?“

„Dva venku a čtyři uvnitř. Muži uvnitř jsou ozbrojeni. Ale později jich bude mnohem víc.“

„Jak to?“

„Velké pátrání, mylady. Do devíti prý tu bude sto padesát mužů. Toho chlápka anarchistu dostaneme – nic se nebojte.“

„To je skvělé.“

„Chtěla jste si vyjet, mylady? Být vámi, nejezdil bych. Dnes ne.“

„Ne, nepojedu,“ zalhala Charlotta.

Otočila se a vydala se kolem východního křídla domu dozadu. Ve stájích nikdo nebyl. Vešla dovnitř a vyhledala svou klisnu Spats. Chvíli na ni mluvila, hladila ji po nose a dala jí jablko. Pak ji osedlala, vyvedla ze stáje a nasedla.

Vyjela zadem od domu a kolem parku velkým obloukem, aby byla z dohledu a doslechu policisty. Cválala přes západní výběh a přeskočila nízký plot do lesa. Vedla Spats mezi stromy, až dojela na jezdeckou stezku, pakji nechala klusat.

V lese bylo chladno. Rozložité koruny dubů a buků stínily stezku. V mezerách, kudy prorážely sluneční paprsky, vzlínala ze země mlha jako praménky páry. Charlotta cítila teplo těch slunečních paprsků, když jimi projížděla. Ptáci hlasitě zpívali.

Říkala si: Co může dělat proti sto padesáti mužům? Jeho plán byl teď nemožný: Alex je příliš dobře střežen. Aspoň ho Charlotta může varovat.

Dojela na druhý konec lesa a nezahlédla ho. Byla zklamaná. Byla si jistá, že dnes tu bude. Začala si dělat starosti. Protože neuvidí-li ho, nebude ho moci varovat, a pak ho určitě chytí. Ale ještě nebylo sedm hodin. Snad ji ještě nezačal hledat. Sesedla a šla zpátky, Spats vedla za uzdu. Možná ji Felix už viděl a čeká, aby se přesvědčil, že ji nesledují. Zastavila se na mýtině a pozorovala veverku. Lidé jim nevadili, ale před psy utíkaly. Náhle měla pocit, že ji někdo pozoruje. Otočila se a tam stál a pohlížel na ni se zvláštním smutným výrazem.

Řekl: „Dobrý den, Charlotto.“

Šla k němu a vzala ho za obě ruce. Vousy už měl dost husté. Na šatech měl plno listí. „Vypadáte hrozně unavený,“ řekla rusky.

„Mám hlad. Přinesla jste jídlo?“

„Ach bože, ne!“ Vzala jablko pro svého koně a pro Felixe nic. „Nenapadlo mě to.“

„To nevadí. Už jsem byl hladovější.“

„Poslyšte, musíte okamžitě pryč. Když odejdete teď, můžete uniknout.“

„Proč bych měl utíkat? Chci unést Orlova.“

Zavrtěla hlavou. „Teď to není možné. Má ozbrojené strážce, dům hlídají policisté a v devět hodin tu bude sto padesát mužů, kteří vás budou hledat.“

Usmál se. „A když uteču, co budu celý život dělat?“

„Nebudu vám pomáhat páchat sebevraždu!“

„Posaďme se na trávu,“ řekl. „Musím vám něco vysvětlit.“

Posadila se zády k širokému buku. Felix usedl před ni a zkřížil nohy jako kozák. Skvrny slunečního světla mu přebíhaly po obličeji. Mluvil spíše formálně, v celých větách, které zněly, jako by je měl nacvičené. „Pověděl jsem vám, že jsem byl kdysi zamilován do ženy jménem Lydia, a vy jste řekla: ‚Tak se jmenuje má matka.‘ Vzpomínáte si?“

„Pamatuji si všechno, co jste mi kdy řekl.“ Přemýšlela, co to má znamenat.

„*Byla* to vaše matka.“

Zírala na něj. „Vy jste byl zamilován do matky?“

„Víc než to. Byli jsme milenci. Chodívala do mého bytu sama – rozumíte, jak to myslím?“

Charlotta se zarděla, byla zmatena a bylo jí to trapné. „Ano, rozumím.“

„Její otec, váš dědeček, to zjistil. Starý hrabě mě dal zatknout. Vaši matku pak donutil, aby si vzala Waldena.“

„Ó, to je strašné,“ řekla tiše. Z nějakého důvodu měla strach z toho, co možná řekne dál.

„Vy jste se narodila sedm měsíců po svatbě.“

Zřejmě to považoval za velmi důležité. Charlotta se zamračila.

Felix řekl: „Víte, jak dlouho to trvá, než dítě vyroste a narodí se?“

„Ne.“

„Normálně to trvá devět měsíců, ačkoliv to může být méně.“

Charlottě začalo bušit srdce. „Co tím chcete říct?“

„Že jste možná byla počata před svatbou.“

„Znamená to, že jste možná můj otec?“ zeptala se nevěřícím tónem.

„Je toho víc. Vypadáte *přesně* jako moje sestra Nataša.“

Charlottě se zdálo, že jí srdce stoupá do hrdla, a skoro nemohla mluvit. „Vy si myslíte, že *jste* můj otec?“

„Jsem si tím jistý.“

„Ach, bože!“ Charlotta si dala ruce na obličej, zírala do prázdna a nic neviděla. Měla pocit, že se probouzí ze sna, ale nemůže si ještě uvědomit, co je sen a co už je skutečnost. Pomyslela na papá, ale nebyl to její otec; pomyslela na matku, která měla milence; pomyslela na Felixe, jejího přítele a najednou jejího otce…

Řekla: „Lhali mi i o tom?“

Byla tím vším tak vyvedená z míry, že nebyla schopna udělat vůbec nic. Bylo to, jako by jí někdo řekl, že všechny mapy, které kdy viděla, byly podvrhy, a že opravdu žila v Brazílii, nebo že skutečným majitelem Walden Hallu je Pritchard, nebo že koně mohou mluvit, ale mlčí jen proto, že chtějí, ale bylo to mnohem horší než tohle všechno. „Kdybyste mi řekl, že jsem kluk, ale že mne matka vždycky oblékala do holčičích šatů… bylo by to stejné.“

Pomyslela si – maminka… a Felix? Znovu se začervenala.

Felix ji vzal za ruku a chvíli ji hladil. Pak tiše řekl: „Všechnu lásku a péči, kterou muž normálně dává své ženě a dětem, jsem já asi věnoval politice. Musím se pokusit dostat Orlova, i když se to zdá být nemožné, stejně jako by se člověk musel pokusit zachránit své dítě před utonutím, i kdyby neuměl plavat.“

Charlotta si náhle uvědomila, jaké zmatené pocity musí Felix chovat vůči ní, dceři, kterou nikdy skutečně neměl. Teď pochopila ten zvláštní, bolestný výraz, s nímž se na ni někdy díval.

„Ty chudáčku,“ řekla.

Kousl se do rtu. „Máš tak šlechetné srdce.“

Nevěděla, proč to řekl. „Co budeme dělat?“

Zhluboka se nadechl. „Mohla bys mne dostat do domu a ukrýt mě tam?“

Chvíli přemýšlela. Pak řekla jen: „Ano.“

Posadil se na koně za ní. Zvíře potřáslo hlavou a zafrkalo, jako by se ho dotklo, že má nést dvojí váhu. Charlotta ho pobídla do klusu. Chvíli se držela jezdecké stezky, pak z ní odbočila a zamířila přes les. Projeli bránou, pak přes výběh a na úzkou polní cestu. Felix dům ještě neviděl. Uvědomil si, že jede oklikou, aby k němu přijela ze severní strany.

Byla úžasná. Měla tak silný charakter. Zdědila ho po něm? Rád by si to myslel a byl opravdu rád, že jí řekl pravdu o jejím původu. Měl pocit, že to tak docela nepřijala, ale to přijde. Poslouchala, jak obrací její svět vzhůru nohama, a reagovala emocionálně, ale bez hysterie – aspoň to po své matce nezdědila.

Z polní cesty zabočili do sadu. Teprve teď, když se díval mezi korunami stromů, mohl Felix zahlédnout střechy Walden Hallu. Sad končil u zdi. Charlotta zarazila koně a řekla: „Odtud radši pojď pěšky vedle mne. Kdyby se někdo podíval z okna, hned tak tě neuvidí."

Felix seskočil. Šli podél zdi a pak zahnuli za roh. „Stáje," zamumlala Charlotta. „Zůstaň chvilku tady. Až ti dám znamení, přijď co nejrychleji za mnou."

„Kudy půjdeme?"

„Přes střechy."

Vjela do dvora, sesedla a přehodila otěže přes zábradlí. Felix ji sledoval, jak přešla na druhou stranu malého dvora, rozhlédla se na obě strany, pak se vrátila a nahlédla do stájí.

Slyšel, jak říká: „Dobrý den, Petře."

Vyšel asi dvanáctiletý chlapec a smekl čapku. „Dobré ráno, mylady."

Jak se ho zbaví? uvažoval Felix.

Charlotta se zeptala: „Kde je Daniel?"

„Snídá, mylady."

„Zajdi za ním a řekni mu, ať mi přijde odsedlat Spats."

„To můžu i já, mylady."

„Ne, já chci Daniela," řekla Charlotta trochu pánovitě. „Jen běž!"

Skvělé, pomyslel si Felix.

Chlapec odběhl. Charlotta se otočila k Felixovi a pokynula mu. Rychle se k ní rozběhl.

Vyskočila na nízkou betonovou zeď, pak vyšplhala na střechu přístřešku z vlnitého plechu a odtud vylezla na břidlicovou střechu jednopatrového kamenného stavení.

Felix ji následoval.

Pomalu se po čtyřech posunovali po břidlici, až došli k cihlové zdi. Pak se vyšplhali nahoru na hřeben střechy.

Felix měl pocit, že je na něho odevšad vidět, a cítil se velice zranitelný.

Charlotta se postavila a nahlédla do okénka v cihlové zdi.

Felix zašeptal: „Co je tam?“

„Ložnice panských. Ale teď jsou dole a prostírají k snídani.“

Vyšplhala se na okenní římsu a postavila se. Ložnice byla podkrovní pokojík a okno bylo ve štítové zdi, takže hřeben střechy byl přímo nad oknem. Charlotta se pomalu posunovala po hraně a pak přehodila nohu přes okraj střechy.

Vypadalo to nebezpečně. Felix dostal strach, že Charlotta spadne. Ale lehce se vytáhla na střechu.

Felix udělal totéž.

„Teď jsme z dohledu,“ řekla.

Felix se rozhlédl. Měla pravdu, ze země je nemohlo být vidět. Oddechl si.

„Jsou tu čtyři akry střech,“ řekla mu Charlotta.

„Čtyři akry! Většina ruských sedláků nemá ani tolik půdy.“

Byl to pěkný pohled. Všude kolem nich byly střechy z nejrůznějších materiálů, různých velikostí a zešikmení. Byly tam žebříky a můstky, aby se lidé mohli pohybovat, aniž by museli šlápnout na břidlicovou krytinu. Okapový systém byl tak složitý jako potrubí naftové rafinerie, které viděl Felix v Batumi. „Nikdy jsem neviděl tak velký dům,“ řekl.

Charlotta se zvedla. „Pojď za mnou.“

Vedla ho po žebříku na další střechu, po prkenné lávce, pak po několika dřevěných stupních vedoucích k malým, čtvercovým dveřím zasazeným do zdi. Řekla: „Kdysi to musela být cesta, kudy se dostávali na střechu, když byla potřeba ji opravit – ale teď už na to každý zapomněl.“ Otevřela dveře a vklouzla dovnitř.

Felix ji vděčně následoval do přívětivé tmy.

Lydia si půjčila auto a řidiče od švagra George a po celonočním bdění odjela časně ráno z Londýna. Automobil vjel do nádvoří Walden Hallu v devět hodin. Zarazilo ji, když před domem a všude v parku viděla stovky policistů, desítky vozidel a smečky psů. Georgeův řidič provezl vůz davem a zastavil u jižního portálu domu. Na trávníku

stála obrovská nádoba s čajem a policisté se řadili do fronty s hrnky v rukách. Kolem šel Pritchard, nesl na podnose horu sendvičů a tvářil se uštvaně. Ani si nevšiml, že přijela jeho paní. Na terase byl postaven dřevěný stůl na kozách a u něj seděl Stephen se sirem Arthurem Langleyem, dával instrukce půl tuctu policejních důstojníků, kteří před nimi stáli v polokruhu. Lydia šla k nim. Sir Arthur měl před sebou mapu. Slyšela, jak říká: „V každé skupině bude jeden místní člověk, aby vás držel na správné trase, a motocyklista, který bude udržovat spojení a každou hodinu bude hlásit výsledek.“ Stephen zvedl oči a spatřil Lydii. Okamžitě vstal a šel k ní.

„Dobré ráno, má drahá, to je příjemné překvapení, jak ses sem dostala?“

„Půjčila jsem si Georgeovo auto. Co se děje?“

„Pátrací skupiny.“

„Aha.“ Když po něm budou pátrat všichni tihle muži, jak by Felix mohl uniknout?

Stephen řekl: „Stejně bych byl radši, kdybys zůstala ve městě. Byl bych klidnější, tam bys byla v bezpečí.“

„A to jsem měla trávit každou minutu přemýšlením, zda jsou na cestě špatné zprávy?“ A co by se počítalo za dobrou zprávu? Možná kdyby to Felix prostě vzdal a odjel. Ale to by neudělal, tím si byla jistá. Studovala manželovu tvář. Pod jeho obvyklou vyrovnaností byly známky únavy a napětí. Nebohý Stephen! Nejdříve ho oklamala jeho žena a teď dcera. Pocit viny ji přiměl vztáhnout ruku a dotknout se jeho tváře. „Šetři se,“ řekla mu.

Ozval se hvizd píšťalky. Policisté kvapně dopili čaj, nacpali si poslední sousta sendvičů do úst, nasadili si přilby a zformovali se do šesti skupin, každá kolem svého vůdce. Lydia stála se Stephenem a všechno kolem bedlivě pozorovala. Ozvalo se plno hlasitých rozkazů a ještě více pískání. Konečně začali odcházet. První skupina šla na jih, pročesala park a vstoupila do lesa. Dvě další zamířily na západ, do výběhu pro koně. Další tři skupiny šly dolů k silnici.

Lydia se podívala na trávník. Vypadal jako dějiště školního výletu, když všechny děti odešly domů. Paní Braithwaitová začala s bolestným výrazem ve tváři organizovat úklid. Lydia zašla do domu.

V hale se srazila s Charlottou. Ta byla překvapena, že ji vidí. „Dobrý den, mami," řekla. „Nevěděla jsem, že přijedeš."

„Člověk se ve městě tak nudí," odpověděla Lydia automaticky a hned si pomyslela – co to říkám za nesmysly.

„Jak ses sem dostala?"

„Půjčila jsem si auto od strýce George." Lydia viděla, že Charlotta jen tak konverzuje a myslí na něco jiného.

„Musela jsi vyjet velmi brzy," řekla Charlotta.

„Ano." Lydia chtěla říct: Nech toho! Nic nepředstírejme! Proč si neříkáme pravdu? Ale nemohla se k tomu přinutit.

„Už všichni ti policisté odešli?" zeptala se Charlotta. Dívala se na Lydii tak podivně, jako kdyby ji viděla poprvé. Lydii to bylo nepříjemné. Kdybych tak dokázala číst v její mysli.

Odpověděla: „Ano, všichni jsou pryč."

„Výborně."

To byl jeden ze Stephenových výrazů – výborně! V Charlottě bylo přece jen něco ze Stephena – zvídavost, odhodlání, rovnováha – jelikož tyto vlastnosti nezdědila, musela si je osvojit napodobováním.

Lydia řekla: „Doufám, že toho anarchistu dopadnou," a sledovala Charlottinu reakci.

„Určitě ho chytí," přikývla Charlotta vesele.

Má velmi radostný pohled, říkala si Lydia. Proč by se tak měla dívat, když stovky policistů pročesávají okres kvůli Felixovi? Proč není deprimovaná a nervózní jako já? Musí to být tím, že *nepočítá s tím*, že by ho chytili. Z nějakého důvodu si myslí, že je v bezpečí.

Charlotta řekla: „Pověz mi něco, mamá. Jak dlouho trvá, než dítě vyroste a narodí se?"

Lydia otevřela ústa a z tváří jí vyprchala všechna barva. Zírala na Charlottu a pomyslela si: Můj bože, ona to ví! Ona všechno ví!

Charlotta se usmála a se stopami smutku v očích přikývla. „To je jedno," řekla. „Odpověděla jsi na mou otázku." Pak sešla po schodech.

Lydia se přidržela zábradlí schodiště a bylo jí na omdlení. Felix to Charlottě řekl. To bylo příliš kruté po tolika letech. Dostala na Felixe zlost. Proč takhle pokazil Charlottě život? Hala se kolem ní zatočila a ona zaslechla hlas komorné: „Není vám něco, mylady?"

Rázem se vzpamatovala. „Trochu jsem unavená po cestě. Opřu se o vás.“

Komorná ji vzala v podpaží a šly spolu do Lydiina pokoje. Další komorná už vybalovala její zavazadla. V šatně pro ni byla připravena horká lázeň. Lydia se posadila. „Nechte mne teď o samotě,“ řekla. „Vybalíte později.“

Komorné odešly. Lydia si rozepnula kabát, ale neměla sílu si ho svléknout. Přemýšlela o Charlottě. V jaké byla dobré náladě, i když toho měla hodně za sebou. Lydia ji chápala, poznala to, kdysi se také tak cítila. Taková nálada se jí zmocnila vždy, když strávila chvíle s Felixem. Člověk měl pocit, že život je nekonečně úžasný a překvapivý a že je tolik zajímavých věcí, které je třeba udělat, že svět je plný barev a vášně a změn. Charlotta viděla Felixe a věří, že je v bezpečí.

Co budu dělat?

Unaveně se svlékla. Strávila čas umýváním a zase oblékáním a využila toho, aby se uklidnila. Přemýšlela, co asi Charlotta řekla tomu, že je Felix její otec. Patrně se jí velice zamlouval. Lidem se líbí, pomyslela si Lydia. Lidé ho mají rádi. Kde nabrala Charlotta sílu vyslechnout takovou zprávu a nezhroutit se?

Rozhodla se, že se nejprve postará o chod domácnosti. Podívala se do zrcadla a upravila se, potom vyšla z pokoje. Cestou dolů potkala služku s podnosem plným plátků šunky, míchaných vajec, čerstvého chleba, mléka, kávy a hroznů vína. „Pro koho to je?“ zeptala se jí.

„Pro lady Charlottu, mylady,“ odpověděla služebná.

Lydia šla dál. Copak Charlotta ani neztratila chuť k jídlu? Vešla do ranního pokoje a poslala pro kuchařku. Paní Rowseová byla hubená, nervózní žena, která nikdy nejedla kalorickou stravu připravovanou pro zaměstnavatele. Kuchařka jí řekla: „Pan Thomson prý přijede na oběd, mylady, a pan Churchill i na večeři.“ Lydia s ní probrala jídelní lístek a poslala ji pryč. Vrtalo jí hlavou, proč si Charlotta nechala přinést tak vydatnou snídani do pokoje. A tak pozdě? Tady na venkově normálně vstávala brzy a snídala dřív, než Lydia vstala.

Poslala pro Pritcharda a udělala s ním zasedací pořádek. Pritchard jí sdělil, že Alex se stravuje jen ve svém pokoji. Pro zasedací pořádek to nebyla velká změna: stále měli příliš mnoho mužů a

za současné situace mohla Lydia těžko někoho pozvat, aby se počty vyrovnaly. Udělala, co mohla, a poslala Pritcharda pryč.

Kde se Charlotta setkala s Felixem? A proč si byla tak jistá, že ho nechytí? Našla mu nějakou skrýš? Nebo byl k nepoznání přestrojen?

Chodila po pokoji, prohlížela si obrazy, bronzové sošky, skleněné ornamenty, psací stůl. Bolela ji hlava. Začala urovnávat květiny ve velké váze u okna a převrhla ji. Zazvonila, aby to někdo přišel uklidit, a odešla z pokoje.

Byla značně nervózní. Uvažovala, že si vezme laudanum. V těchto dnech jí ale nepomáhalo jako kdysi.

Co teď Charlotta udělá? Nechá si tajemství pro sebe? Proč děti s člověkem nemluví?

Šla do knihovny, aby si našla nějakou knihu, která jí dovolí na vše zapomenout. Vešla a s pocitem viny se zarazila, když zahlédla Stephana, jak sedí u stolu. Zvedl hlavu, usmál se na pozdrav a pokračoval v psaní. Lydia chodila kolem regálů s knihami. Přemýšlela, jestli si má vzít bibli. V dětství zažila hodně čtení z bible, společného modlení a chození do kostela. Měla přísné chůvy, které byly samé hrůzy pekla a tresty za nemravnost, a později luteránskou německou vychovatelku, která hodně mluvila o hříchu. Ale od té doby, co se Lydia dopustila smilstva a přivolala tak na sebe i na dceru neodčinitelný pocit viny, už nikdy nemohla najít žádnou útěchu v náboženství. Měla bych jít do kláštera, říkala si, a vyrovnat se s Bohem; otcovo tušení bylo správné.

Vzala si namátkou knihu, posadila se a nechala ji otevřenou v klíně. Stephen poznamenal: „To je na tebe neobvyklý výběr.“ Nemohl si přečíst název z místa, kde seděl, ale věděl, kde jsou kteří autoři na policích. Sám četl spoustu knih a Lydia nevěděla, kde na to bere čas. Podívala se na hřbet knihy, kterou držela v ruce. Byly to Wessexské básně Thomase Hardyho. Neměla Hardyho ráda. Neměla ráda ty odhodlané, vášnivé ženy, ani muže, kteří byli proti nim bezmocní.

Často takhle se Stephenem sedávali, zvláště když přijela na Walden Hall. Nostalgicky vzpomínala, jak sedávala a četla, zatímco on pracoval. Tehdy nebyl tak klidný; pamatovala si, jak říkal, že ni-

kdo už nemůže vydělat peníze zemědělstvím, a jestli má tato rodina být dále bohatá, musí se připravit na dvacáté století. Tehdy prodal některé farmy, mnoho tisíc akrů za velmi nízké ceny, a peníze vložil do železnic a bank a nemovitostí v Londýně. Plán musel vyjít, protože brzy přestal být tak ustaraný.

Po narození Charlotty se všechno nějak usadilo. Služebnictvo dítě zbožňovalo a milovalo Lydii, že holčičku porodila. Lydia si zvykla na anglické způsoby a londýnská společnosti si ji oblíbila. Nastalo osmnáct let klidu.

Lydia si povzdechla. Ty roky se chýlí ke konci. Načas pohřbila svá tajemství tak úspěšně, že už mučila jenom ji, a i ona na ně občas zapomněla. Ale nyní vycházejí na světlo. Myslela si, že Londýn je v bezpečné vzdálenosti od Petěrburgu, ale Kalifornie by možná byla lepší volba; nebo možná nikde nebylo dost daleko. Čas klidu a míru skončil. Všechno se rozpadalo. Co se stane teď?

Podívala se na otevřenou stránku a četla:

Dala by vše, by „ano“ pravdou znělo,
ač tak o jeho život dbát se nesluší,
a proto lhala a srdce přisvědčilo,
že laskavosti chvilka stála za duši.

Jsem to já? ptala se. Obětovala jsem duši, když jsem si vzala Stephena, abych zachránila Felixe před uvězněním v Petropavlovské pevnosti? Od té doby stále hraji svou roli, předstírajíc, že nejsem chlípná, hříšná, nestoudná kurva. Ale jsem! A nejsem jediná. Ostatní ženy jsou stejné. Proč jinak by vikomtka a Charlie Stott chtěli sousední pokoje? A proč by mi o nich lady Girardová vyprávěla s potutelným mrkáním, kdyby nevěděla, oč jim jde? Kdybych byla jen trochu necudná, možná by Stephen chodil ke mně do pokoje častěji – a snad bychom měli syna. Znovu si povzdechla.

„Dám penci,“ ozval se Stephen.

„Prosím?“

„Když řekneš, na co myslíš.“

Lydia se usmála. „Tak se to říká? Vidím, že se ještě pořád musím učit anglicky…“

„Všichni se pořád učíme. Znamená to – řekni mi, na co myslíš.“

„Myslela jsem na to, že Walden Hall připadne Georgeovu synovi, až ty zemřeš.“

„Nebudeme-li mít syna.“

Podívala se na jeho tvář – jasné modré oči, úhledná šedá bradka. Měl modrou vázanku s bílými puntíky. Zeptal se: „Je příliš pozdě?“

„Já nevím,“ řekla a hlavou jí blesklo – to záleží na tom, co teď udělá Charlotta.

„Tak zkoušejme dál.“

To byl neobvykle otevřený rozhovor. Stephen cítil, že je v náladě, kdy může být upřímný. Zvedla se z křesla a postavila se vedle něj. Má na temeni malinkou pleš, všimla si. Jak dlouho už ji má? „Ano,“ řekla mu, „budeme to zkoušet.“ Sklonila se a políbila ho na čelo. Potom ho náhle políbila na rty. Zavřel oči.

Po chvilce se odtrhla. Tvářil se trochu nejistě. Zřídkakdy něco takové udělali během dne, protože vždycky bylo kolem tolik služebnictva. Pomyslela si: Proč takhle žijeme, když nejsme šťastni? Řekla: „Já tě miluji.“

Usmál se. „Já to vím.“

Najednou už to nemohla déle vydržet. „Musím se jít převléct k obědu, než přijede Basil Thomson.“

Přikývl.

Když vycházela z pokoje, cítila, jak ji jeho oči sledují. Stoupala po schodech nahoru a ptala se, jestli ještě je nějaká šance, že mohou být se Stephenem šťastni.

Vešla do ložnice. Stále ještě měla v ruce knihu básní. Odložila ji. Klíč ke všemu měla Charlotta. Musí s ní promluvit. Člověk by koneckonců *mohl* říct i obtížné věci, jen kdyby měl kuráž; a co ještě může ztratit? Neměla sice jasno, co řekne, ale zamířila do Charlottina pokoje v druhém poschodí.

Na koberci nebyly její kroky slyšet. Došla na konec schodů a podívala se do chodby. Zahlédla Charlottu, jak mizí ve starém dětském pokoji. Chystala se na ni zavolat, ale pak se zarazila. Co to Charlotta nesla? Vypadalo to jako talíř sendvičů a sklenice mléka.

Zvědavost ji vedla do Charlottiny ložnice. Na stole byl podnos, který nedávno nesla nahoru služebná. Všechna šunka a chléb zmize-

ly. Proč by si Charlotta objednala celý podnos jídla, pak z něho nadělala sendviče a jedla je v dětském pokoji? Pokud Lydia věděla, v tom pokojíku nebylo nic, jenom nábytek zakrytý povlaky. Je Charlotta tak nervózní, že se potřebuje uchýlit do blahého světa dětství?

Rozhodla se to zjistit. Neměla dobrý pocit, že naruší Charlottin soukromý rituál, ať je to cokoliv. Ale pak si řekla: Je to můj dům, ona je moje dcera a asi bych to měla vědět. A třeba vznikne intimní chvilka a pomůže mi vyslovit to, co potřebuji říct. Vyšla tedy z Charlottina pokoje a zamířila chodbou k dětskému pokoji.

Charlotta tam nebyla.

Lydia se rozhlédla. Stál tam starý houpací kůň, jemuž dřevěné uši trčely z látkového povlaku. Otevřenými dveřmi viděla školní třídu s mapami a dětskými kresbami na zdi. Další dveře vedly do ložnice, i tam bylo prázdno. Bude se to tu ještě někdy používat? napadlo ji. Budeme mít ošetřovatelky a plenky a šatičky pro maličké? A chůvu a vojáčky a sešity popsané neobratnou ručkou a plné kaněk?

Ale kde je Charlotta?

Dveře komory byly otevřené. Vtom si Lydia vzpomněla. Samozřejmě! Charlottina skrýš! Pokojík, o kterém nikdo neví, jak si dcera mylně myslela, kam chodívala, když něco provedla. Sama si ho zařídila různými věcmi z domu, a každý předstíral, že neví, jak některé věci zmizely. Jedním z mála Lydiiných shovívavých rozhodnutí bylo dovolit Charlottě její útočiště a zakázala ho Marje „objevit“; Lydia sama se někdy schovávala v úpravně květin a věděla, jak je důležité mít místečko jen pro sebe.

Tak Charlotta pořád používá ten pokojíček! Pokušení poodkrýt dceřino tajemství donutilo Lydii kráčet dál. Ne, řekla si po chvíli, nechám ji být.

Pak zaslechla hlasy.

Mluvila Charlotta sama se sebou?

Pozorně naslouchala.

Mluví se sebou rusky?

Pak se ozval jiný hlas, mužský; odpovídal rusky a v nízké tónině; hlas jako laskání, hlas, který smyslně rozechvěl Lydiino tělo.

Je tam Felix.

Měla pocit, že omdlí. Felix! A tak blízko! Ukrytý ve Walden Hallu, zatímco policie po něm pátrá po celém hrabství! Ukryla ho Charlotta.

Nesmím křičet!

Přitlačila si pěst k ústům a skousla. Celá se třásla.

Musím pryč. Nemohu normálně myslet. Nevím, co mám dělat.

Hrozně ji rozbolela hlava. Potřebuji aspoň pár kapek laudana, napadlo ji. Ta představa ji uklidnila. Přestala se třást. Po chvilce vyšla po špičkách z pokoje.

Na chodbě se málem dala do běhu. Rychle seběhla ze schodů do svého pokoje. Laudanum bylo v toaletní skříncе. Otevřela lahvičku. Nedokázala pevně podržet lžičku, tak se napila přímo z lahvičky. Po malé chvíli se začala uklidňovat. Uklidila lahvičku i lžičku a zavřela zásuvku. Nervy se zklidnily a přicházel na ni pocit mírné spokojenosti. Hlava už ji tak nebolela. Chvílí jí teď bude všechno jedno. Šla k šatně a otevřela dveře. Stála tam, dívala se na řady šatů a naprosto nebyla schopná se rozhodnout, v čem má jít k obědu.

Felix přecházel po malé místnosti jako tygr v kleci, tři kroky tam, tři kroky sem, shýbaje hlavu, aby nenarazil do stropu, a poslouchal Charlottu.

„Alexovy dveře jsou vždy zamčeny," řekla. „Dva ozbrojení strážci jsou uvnitř a jeden venku. Ti uvnitř neodemknou dveře, pokud jim jejich kolega venku neřekne."

„Jeden venku a dva uvnitř." Felix se poškrábal na hlavě a zaklel rusky. Potíže, pořád jsou potíže, pomyslel si. Jsem přímo v domě, s komplicem z domácnosti – a stejně to není snadné. Proč nemám štěstí jako ti chlapci v Sarajevu? Proč se to muselo otočit tak, že jsem součástí rodiny? Podíval se na Charlottu a řekl si: Ne že bych toho litoval.

Zachytila jeho pohled a zeptala se: „Copak?"

„Nic. Ať se stane cokoliv, jsem rád, že jsem tě našel."

„Já také. Ale co hodláš podniknout s Alexem?"

„Mohla bys mi nakreslit plán domu?"

Charlotta se ušklíbla. „Můžu to zkusit."

„Musíš ho znát, bydlíš tu celý život."

„Samozřejmě že znám tuto část, ale v některých jiných jsem nikdy nebyla. V komorníkově ložnici, v bytě hospodyně, ve sklepích, v prostorách nad kuchyní, kde skladují mouku a další věci…“

„Dělej, co umíš. Každé patro na zvláštní plánek.“

Mezi svými dětskými poklady našla kus papíru a tužku a klekla si k malému stolku.

Felix snědl další sendvič a vypil zbytek mléka. Trvalo dlouho, než mu přinesla jídlo, protože na chodbě pracovaly služky. Jedl a pozoroval ji, jak kreslí, krčí čelo a okusuje konec tužky. Jednu chvíli řekla: „Člověk si neuvědomí, jak je to těžké, dokud to nezkusí.“ Mezi starými pastelkami našla gumu a často ji používala. Felix si všiml, že dokáže dělat perfektně rovné čáry bez pravítka. Zjistil, že ho takový pohled na ni dojímá. Takhle určitě sedávala mnoho let ve škole, kreslila domečky, pak mámu a „tátu“, a později mapu Evropy, listí anglických stromů, park v zimě… Walden ji tak musel vidět mnohokrát.

„Proč ses převlékla?“ zeptal se jí.

„Každý se tu musí pořád převlékat. Na každou denní hodinu jsou příslušné šaty, chápeš? U večeře musím ukazovat ramena, ale ne u oběda. Při večeři musím mít korzet, ale ne při svačině. Venku nesmíš nosit šaty na doma. A do knihovny smíš ve vlněných punčochách, ale do ranního pokoje ne. Umíš si vůbec představit, co všechno si musím pamatovat?“

Přikývl. Degenerace vládnoucí třídy už ho nedokázala překvapit.

Podala mu náčrty a Felix začal být zase věcný. Studoval je. „Kde jsou zbraně?“ zeptal se.

Dotkla se jeho paže. „Neukvapuj se,“ řekla. „Jsem na tvé straně – nezapomeň.“

Najednou byla zase dospělá. Felix se lítostivě usmál. „Já zapomněl.“

„Zbraně jsou uloženy ve zbrojnici.“ Ukázala ji na plánku. „Opravdu jsi měl s maminkou poměr?“

„Ano.“

„Je mi zatěžko uvěřit, že by udělala něco takového.“

„Tehdy byla velice divoká. Pořád ještě je, ale předstírá něco jiného.“

„Vážně si myslíš, že je pořád taková?“

„Já to vím.“

„Všechno, *všechno* je jinak, než jsem si myslela.“

„Tomu se říká dospívání.“

Byla zamyšlená. „Jak bych ti asi měla říkat?“

„Jak to myslíš?“

„Měla bych moc zvláštní pocit, kdybych ti říkala otče.“

„Prozatím bude stačit Felixi. Potřebuješ čas, aby sis zvykla na myšlenku, že jsem tvůj otec.“

„Budu mít čas?“

Její mladičká tvář byla tak vážná, že ji uchopil za ruku. „Proč ne?“

„Co uděláš, až budeš mít Alexe?“

Odvrátil oči, aby v nich nespatřila výraz viny. „Záleží na tom, jak a kdy ho zajmu, ale s největší pravděpodobností ho nechám svázaného tady. Budeš nám muset nosit jídlo a poslat šifrovaný telegram mým přátelům v Ženevě, kde jim napíšeš, co se stalo. Potom, až zveřejněním zprávy dosáhneme toho, čeho jsme chtěli dosáhnout, nechám Orlova jít.“

„A pak?“

„Budou mne hledat v Londýně, takže pojedu na sever. Jsou tam velká města – Birmingham, Manchester, Hull – kde bych se mohl ztratit. Po několika týdnech se dostanu zpátky do Švýcarska, pak nakonec do Petěrburgu – to je to správné místo, tam začne revoluce.“

„Takže už tě nikdy neuvidím.“

Ani nebudeš chtít, pomyslel si. Ale řekl: „Proč ne? Možná přijedu do Londýna. Ty můžeš jet do Petěrburgu. Můžeme se sejít v Paříži. Kdo ví? Jestli je něco jako osud, je nám zřejmě souzeno, abychom se setkali.“ Kéž bych tomu mohl věřit, kéž bych mohl!

„To je pravda,“ řekla s nejistým úsměvem a Felix poznal, že tomu sama nevěří. Zvedla se. „Teď ti musím sehnat vodu, aby ses umyl.“

„Neobtěžuj se. Už jsem byl o hodně špinavější. Mně to nevadí.“

„Ale mně ano. Hrozně páchneš. Za minutu jsem zpátky.“

A odešla.

Byl to nejpochmurnější oběd, na jaký se Walden dokázal upamatovat. Lydia byla v jakémsi omámení. Charlotta byla zticha, ale nezvykle nervózní, protože jí padal příbor a převrhla sklenici. Thomson mlčel. Sir Arthur Langley se snažil být společenský, ale nikdo nereagoval. Walden sám byl duchem mimo, posedlý hádankou, jak Felix zjistil, že Alex je na Walden Hallu. Mučilo ho ošklivé podezření, že to má něco společného s Lydií. Koneckonců Lydia řekla Felixovi, že Alex je v hotelu Savoy, a přiznala, že Felix jí je „nějak povědomý" z Petěrburgu. Že by na ni měl Felix nějaký vliv? Celé léto se chová podivně, jako šílená úzkostí. A teď, když o Lydii přemýšlel nezaujatě poprvé po devatenácti letech, musel si přiznat, že sexuálně byla vždy vlažná. Samozřejmě, ženy s dobrým vychováním měly takové být, ale on dobře věděl, že to je jen zdvořilá fikce a že ženy mají stejné touhy jako muži. Že by Lydia toužila po někom jiném, po někom z minulosti? To by vysvětlovalo různé věci, které až dosud nepotřebovaly vysvětlení. Bylo strašné dívat se na svou celoživotní partnerku a vidět cizího člověka.

Po obědě se sir Arthur vrátil do Octagonu, kde si vytvořil svůj štáb. Walden a Thomson si vzali klobouky a odešli s doutníky na terasu. Ve slunečním světle vypadal park jako vždy nádherně. Ze vzdáleného salonu se ozvaly strhující akordy Čajkovského klavírního koncertu. To hrála Lydia. Walden pocítil smutek. Pak hudbu přehlušil řev motocyklu a další posel přišel siru Arthurovi hlásit postup pátrání. Zatím nic nového.

Sluha jim přinesl kávu a pak je nechal o samotě. Thomson řekl: „Nechtěl jsem to říkat před lady Waldenovou, ale myslím, že mám klíč k totožnosti zrádce."

Walden ztuhl.

Thomson pokračoval: „Včera večer jsem vyslýchal Bridget Callahanovou, domácí z Cork Street. Bohužel jsem z ní nic nedostal. Ale nechal jsem své lidi prohledat její dům. Dnes ráno mi ukázali, co našli." Vytáhl z kapsy obálku, která byla přetržena v půli, a podal oba kusy Waldenovi.

Walden ztuhl, když na obálce spatřil erb Walden Hallu.

„Poznáváte rukopis?" zeptal se Thomson.

Walden oba kusy obrátil. Na obálce byla adresa:

Pan F. Kschessinsky
Cork Street 19
Londýn

Walden zašeptal: „Panebože, Charlotta ne! Ne, to ne!“ Bylo mu do pláče.

Thomson mlčel.

„Dovedla ho sem,“ řekl Walden. „Má vlastní dcera.“ Díval se na obálku a toužil, aby zmizela. Rukopis byl zcela nepochybný, jako mladší verze jeho vlastního písma.

„Podívejte se na známku,“ řekl Thomson. „Psala to hned, jak sem dorazila. Bylo to posláno z vesnice.“

„Jak se to mohlo stát?“ vyhrkl Walden.

Thomson neodpověděl.

„Ano, Felix byl ten muž v tvídové čepici,“ řekl Walden. „Všechno to zapadá.“ Bylo mu strašně smutno, jako by mu někdo drahý zemřel. Podíval se po parku, na stromy zasazené před padesáti lety jeho otcem, na trávník, o který se jeho rodina starala už sto let, a všechno mu připadalo bezcenné, zbytečné. Tiše řekl: „Člověk bojuje za svou zem a zrazují ho doma socialisté a revolucionáři; bojuje za svou třídu a zrazují ho liberálové; bojuje za svou rodinu a i ta ho zradí. Charlotta? Proč Charlotta, proč?“ Měl pocit, že se dusí. „To je proklatý život, Thomsone. Proklatý život.“

„Budu ji muset vyslechnout,“ řekl Thomson.

„Já také.“ Walden se postavil. Podíval se na svůj doutník, který uhasl. Zahodil ho. „Pojďme dovnitř.“

Vešli do domu.

V hale Waldenu zastavil komornou. „Víte, kde je lady Charlotta?“

„Určitě je ve svém pokoji, mylorde. Mám se jít podívat?“

„Ano. Řekněte jí, že si s ní přeji ihned mluvit u ní v pokoji.“

„Ano, mylorde.“

Thomson a Walden čekali v hale. Walden se rozhlížel. Mramorová podlaha, vyřezávané schodiště, štukový strop, dokonalý soulad – k ničemu. Kolem se tiše přenesl sluha se sklopenýma očima. Vešel motocyklista a zamířil do Octagonu. Halou prošel Pritchard a ze sto-

lu sebral dopisy k odeslání; určitě stejně jako ten den, kdy Charlotta napsala svůj zrádný dopis Felixovi. Komorná sešla po schodech.

„Lady Charlotta vás očekává, mylorde."

Walden s Thomsonem šli nahoru.

Charlottin pokoj byl v druhém poschodí v přední části domu s vyhlídkou na park. Byl slunný a světlý, s pěkným tapetováním a moderním nábytkem. Už je to hodně dlouho, co jsem tu byl, napadlo Waldena.

„Vypadáš nějak nazlobeně, papá," řekla Charlotta.

„Mám k tomu důvod," odvětil Walden. „Pan Thomson mi právě sdělil nejotřesnější zprávu mého života."

Charlotta se zamračila.

Thomson řekl: „Lady Charlotto, kde je Felix?"

Charlotta zbledla. „Nemám samozřejmě tušení."

„Nebuď tak zatraceně drzá!" vykřikl Walden.

„Jak se přede mnou odvažuješ klít?"

„Omlouvám se ti."

Ozval se Thomson. „Snad kdybyste to nechal na mně, mylorde…"

„Prosím." Walden se posadil na okenní sedátko a říkal si: Jak to, že se ještě omlouvám?

Thomson se obrátil k Charlottě. „Lady Charlotto, jsem policista a mohu dokázat, že jste se s jistým mužem spolčila za účelem vraždy. Mým zájmem i zájmem vašeho otce je nedopustit, aby to zašlo dál; a zejména se postarat o to, abyste nešla na mnoho let do vězení."

Walden zíral na Thomsona. Vězení! Určitě ji jenom straší. Ale ne, uvědomil si s hrůzou, má pravdu, Charlotta je zločinec…

Thomson pokračoval: „Pokud budeme moci zabránit vraždě, máme dojem, že můžeme zaretušovat vaši účast. Ale jestli vrah uspěje, nebudu mít jinou možnost, než vás postavit před soud – a pak nebudete obviněna ze spolčení za účelem vraždy, ale ze spoluúčasti na vraždě. Teoreticky můžete být i pověšena."

„Ne!" vykřikl Walden.

„Ano," řekl tiše Thomson.

Walden zabořil hlavu do rukou.

„Musíte se uchránit té hrůzy," pokračoval Thomson, „a nejen sebe, ale také svou matku a otce. Musíte udělat vše, co je ve vašich silách, abyste nám pomohla najít Felixe a zachránit knížete Orlova."

To není možné, přemýšlel Walden zoufale. Měl pocit, že zešílí. Moji dceru nemohou pověsit. Ale bude-li Alex zabit, Charlotta bude jedním z jeho vrahů. Ale nikdy by to nedošlo k soudu. Kdo je ministr vnitra? McKenna. Walden ho neznal. Ale Asquith by zasáhl, aby zabránil stíhání… nebo ne?

„Řekněte mi, kdy jste naposledy viděla Felixe?" řekl Thomson.

Walden sledoval Charlottu a čekal na její odpověď. Stála za židlí a svírala opěradlo oběma rukama. Klouby měla bílé, ale tvář se zdála klidná. Konečně promluvila. „Nemám vám co říct."

Walden hlasitě zasténal. Jak může takhle mluvit, když byla odhalena? Co se jí to děje v hlavě? Jako by to byl někdo docela cizí. Napadlo ho: Kdy jsem ji ztratil?

„Víte, kde je teď Felix?" zeptal se jí Thomson.

Neodpověděla.

„Upozornila jste ho na naše zdejší bezpečnostní opatření?"

Jen se dívala.

„Jak je ozbrojen?"

Ticho.

„Pokaždé, když odmítnete odpovědět na otázku, jste o trochu více vinna, uvědomujete si to?"

Walden si všiml změny tónu Thomsonova hlasu a podíval se na něj. Nyní vypadal skutečně rozzlobený.

„Něco vám vysvětlím," řekl Thomson. „Vy si možná myslíte, že vás tatínek může uchránit před spravedlností. On si to snad myslí také. Ale jestli Orlov zemře, přísahám vám, že vás dostanu před soud pro vraždu. Tak o tom přemýšlejte!"

Thomson rázným krokem opustil pokoj.

Teď se Charlotta vyděsila. V přítomnosti cizího člověka se jí ještě dařilo jakž takž zůstat klidná. Ale teď se bála, že až zůstane s otcem sama, zhroutí se.

„Když to půjde, zachráním tě," řekl smutně otec.

Charlotta těžce polkla a odvrátila od něho pohled. Kéž by se vztekal, říkala si, to bych vydržela.

Podíval se z okna. „Víš, za to můžu já," řekl bolestným hlasem. „Já jsem si vybral tvou matku, já jsem tě zplodil a pak vychoval. Nejsi nic jiného, než jakou jsem tě udělal. Nemohu pochopit, jak se to stalo, opravdu ne." Podíval se na ni. „Můžeš mi to prosím tě vysvětlit?"

„Ano, můžu," řekla Charlotta. Moc chtěla, aby ji pochopil, a byla si jistá, že ji pochopí, jestli to ona dokáže říct správně. „Nechci, aby se ti podařilo přimět Rusko jít do války, protože jestli to uděláš, miliony Rusů budou zabity nebo zraněny pro nic za nic."

Překvapeně se na ni podíval. „Tak proto? *Proto* jsi udělala takovou hroznou věc? Toho se Felix snaží dosáhnout?"

Snad mne pochopí, říkala si s radostí. „Ano," odpověděla a nadšeně pokračovala: „Felix také chce revoluci v Rusku – i ty možná uznáš, že by to byla dobrá věc – a věří, že začne, až lidé doma zjistí, že se je Alex snaží zavléci do války."

„Ty myslíš, že já chci válku?" řekl nevěřícím hlasem. „Ty si myslíš, že by se mi to líbilo? Myslíš si, že by mi nějak prospěla?"

„Ovšem že ne – ale za jistých okolností bys ji připustil."

„To by udělal každý – i Felix, který chce revoluci, jak říkáš. A má-li být válka, musíme ji vyhrát. Je na tom něco zlého, že to říkám?" Jeho hlas málem prosil.

Zoufale se pokoušela, aby jí porozuměl. „Já nevím, jestli je na tom něco zlého, ale vím, že je to nesprávné. Ruští rolníci nevědí nic o evropské politice a záleží jim na ní ještě méně. Ale budou rozstříleni na kusy a budou mít utrhané nohy a podobné strašné věci, protože jsi uzavřel dohodu s Alexem!" Bojovala se slzami. „Papá, copak nevidíš, že to je špatné?"

„Ale podívej se na to z britského hlediska – ze svého vlastního hlediska. Představ si, že Freddie Chalfont a Peter a Jonathan půjdou do války jako důstojníci, a jejich vojáky jsou štolba Daniel, pomocník ze stájí Peter a Jimmy, co se stará o boty, a sluha Charles a Peter Dawkins z naší usedlosti – nechceš, aby jim někdo pomohl? Nebyla bys *ráda,* že celý ruský národ je na jejich straně?"

„Samozřejmě – zejména kdyby se ruský národ rozhodl jim pomoci. Ale oni se sami nerozhodnou, že ne, papá? Ty a Alex rozhodnete za ně. Měli byste se snažit předejít válce, ne se ji pokoušet vyhrát.“

„Jestli Německo napadne Francii, musíme pomoci našim přátelům. A pro Británii by byla katastrofa, kdyby Německo dobylo Evropu.“

„Jaká by mohla být ještě větší katastrofa než válka?“

„Takže bychom neměli bojovat?“

„Jen když budeme napadeni.“

„Nebudeme-li s Němci bojovat ve Francii, budeme s nimi muset bojovat zde.“

„Víš to jistě?“

„Je to pravděpodobné.“

„Až se to stane, pak bychom měli bojovat.“

„Poslouchej. Tato země nebyla napadena osm set padesát pět let. Proč? Protože jsme vždy bojovali na území ostatních, ne na našem. Proto jsi ty, lady Charlotta Waldenová, vyrostla v poklidné a prosperující zemi.“

„Kolik válek se vedlo, aby se předešlo válce? Kdybychom nebojovali na území jiných, bojovali by vůbec?“

„Kdo ví?“ řekl unaveně. „Škoda, že ses neučila víc historii. Škoda, že jsme o takových věcech víc nemluvili. Se synem bych o nich mluvil – ale bože! Nikdy mne nenapadlo, že se moje dcera bude zajímat o zahraniční politiku! A teď za tu chybu platím. A jakou cenu. Charlotto, věř mi, že aritmetika lidského utrpení není tak jednoduchá, jak ti namluvil tenhle Felix. Nemůžeš mi věřit, když ti to říkám? Nemůžeš mi důvěřovat?“

„Ne,“ řekla zatvrzele.

„Felix chce tvého bratrance *zabít.* To pro tebe nic neznamená?“

„Chce Alexe unést, ne ho zabít.“

Otec zavrtěl hlavou. „Charlotto, dvakrát se pokusil zabít Alexe a jednou mne. V Rusku zabil hodně lidí. Není únosce, Charlottto, je vrah.“

„Já ti nevěřím.“

„Ale proč?“ zeptal se prosebně.

„Řekl jsi mi pravdu o hnutí žen za volební právo? Řekl jsi mi pravdu o Annie? Řekl jsi mi, že v demokratické Británii většina lidí stále nemůže volit? Řekl jsi mi pravdu o pohlavním styku?“

„Ne, neřekl.“ Ke svému zděšení Charlotta spatřila, že má na tvářích slzy. „Možná že všechno, co jsem kdy jako otec udělal, byl omyl. Nevěděl jsem, že se svět takhle změní. Neměl jsem tušení, jaká bude úloha žen ve světě roku 1914. Začíná to vypadat, že jsem všechno pokazil. Ale udělal jsem to, co jsem pro tebe považoval za nejlepší, protože jsem tě měl rád a pořád mám. Není to tvá politika, co mne dohnalo k slzám. Je to zrada, chápeš? Budu se zuby nehty rvát, aby ses nedostala před soud, i když se ti podaří zabít ubohého Alexe, protože jsi moje dcera, pro mne ta nejdůležitější osoba na světě. Pro tebe pošlu k čertu spravedlnost a pověst a Anglii. Bez váhání bych pro tebe udělal i špatnost. Tak to chodí v rodině. Ale hrozně mne bolí, že ty pro mne neuděláš totéž. Nebo uděláš?“

Zoufale mu chtěla říct ano.

„Budeš ke mně loajální, i když jsem se dopustil chyby, jen proto, že jsem tvůj otec?“

Ale ty nejsi, pomyslela si. Sklonila hlavu; nemohla se na něj dívat.

Minutu seděli beze slova. Pak se otec vysmrkal. Zvedl se a šel ke dveřím. Vytáhl klíč ze zámku a šel ven. Zavřel za sebou dveře. Charlotta slyšela, jak otáčí klíčem a zamyká ji.

Rozplakala se.

Byla to ve dvou dnech už druhá úděsná společenská večeře. Byla jediná žena u stolu. Sir Arthur byl zachmuřený, protože se jeho rozsáhlé pátrací operaci nezdařilo odhalit Felixe. Charlotta a Alex byli zamčeni v pokojích. Basil Thomson a Stephen k sobě byli ledově zdvořilí, neboť Thomson se dozvěděl o Charlottě a Felixovi a vyhrožoval, že pošle Charlottu do vězení. Byl tam Winston Churchill. Přinesl s sebou dohodu a společně s Alexem ji podepsali, ale nepanovala z toho žádná radost, protože každý věděl, že bude-li Alex zavražděn, car odmítne smlouvu ratifikovat. Churchill řekl, že čím dříve Alex opustí anglickou půdu, tím lépe. Thomson prohlásil, že vymyslí bezpečnou cestu a zajistí skvělého osobního strážce, a Alex může

odjet už zítra. Každý si šel brzy lehnout, protože se nic jiného nedalo dělat.

Lydia věděla, že nebude spát. Nic nebylo rozhodnuto. Strávila odpoledne v oparu nerozhodnosti, omámená laudanem, a pokoušela se zapomenout, že Felix je zde, v jejich domě. Alex odjede zítra. Jen kdyby ho uchránili ještě těch několik hodin… Přemýšlela, jestli je nějaký způsob, jak Felixe přimět, aby se ukrýval ještě jeden den. Co kdyby šla za ním a řekla mu nějakou lež, třeba že bude mít příležitost zabít Alexe zítra večer? Nevěřil by jí. Ten plán byl beznadějný. Ale jakmile ji napadlo, že půjde za Felixem, nemohla se té myšlenky zbavit. Říkala si: Vyjdu ze dveří, půjdu po chodbě, po schodech nahoru, po další chodbě, projdu dětským pokojem, pak komůrkou a tam…

Zavřela pevně víčka a přetáhla si prostěradlo přes hlavu. Všechno je nebezpečné. Nejlepší je nedělat vůbec nic, ležet bez hnutí, jako ochromená. Nechat Charlottu, nechat Felixe, zapomenout na Alexe, zapomenout na Churchilla.

Ale nevěděla, co se může *stát.* Charlotta třeba půjde za Stephenem a řekne mu: „Ty nejsi můj otec.“ Stephen třeba zabije Felixe. Felix může zabít Alexe. Charlotta může být obviněna z vraždy. Felix může přijít sem, do mého pokoje a políbit mne.

Nervy jí zase hrály a cítila, že ji začíná bolet hlava. Byla velmi teplá noc. Účinek laudana vyprchal, ale při večeři vypila hodně vína a ještě se cítila podroušená. Z nějakého důvodu měla dnes večer velmi citlivou pokožku, a kdykoliv se pohnula, měla pocit, že ji hedvábí noční košile škrábe na ňadrech. Byla podrážděná, duševně i tělesně. Napůl si přála, aby za ní přišel Stephen, ale pak si řekla: Ne, to bych nesnesla.

Felixova přítomnost v dětském pokoji byla jako ostré světlo, které jí svítilo do očí a nenechalo ji spát. Odhodila prostěradlo, vstala a šla k oknu. Otevřela je dokořán. Vánek byl chladnější než vzduch v pokoji. Když se vyklonila a podívala se dolů, viděla dvojité lampy svítící na kryté sloupořadí a policistu hlídkujícího před domem, jehož boty z dálky lomozily na štěrkové příjezdové cestě.

Co teď dělá Felix tam nahoře? Vyrábí bombu? Brousí si nůž? Nebo spí a čeká na ten pravý moment? Nebo se potuluje po domě a pokouší se najít způsob, jak obejít Alexovy osobní strážce?

Nemohu nic dělat, říkala si; vůbec nic.

Zvedla knihu. Byly to Hardyho *Wessexské básně.* Proč jsem si ji vybrala? Otevřela na stránce, na niž se dívala ráno. Rozsvítila lampičku, posadila se a četla celou báseň. Jmenovala se „Její dilema".

Ti dva mlčeli v setmělém chrámu,
jehož plesnivé stěny, nerovné dláždění
a fádní řezby již nebudily zájem historiků;
a nic nerušilo věžních hodin zvonění.

Opíraje se o červotočivou lavici,
tak sinalý a znavený, že ledva stál,
– neb záhy zemřít měl – tiše pravil: „Rci,
že mne miluješ!" – a ruku svíral dál.

Dala by vše, by „ano" pravdou znělo,
ač tak o jeho život dbát se nesluší,
a proto lhala a srdce přisvědčilo,
že laskavosti chvilka stála za duši.

Leč smutná ta nutnost, jeho blízká smrt,
se tak lidskosti vysmívala, že nechtěla lpět
na sobě, a uznat ten špatný svět,
jenž takové dilema mohl vymyslet.

Je to pravda, řekla si; když je život takový, kdo může konat správně?

Bolest hlavy teď byla k nevydržení. Šla ke stolku, otevřela zásuvku a a vzala si štědrou dávku laudana. Pak ještě jednu.

Potom se vypravila do dětského pokoje.

Kapitola patnáctá

Něco se přihodilo. Felix neviděl Charlottu už od poledne, kdy mu přinesla umyvadlo, džbán vody, ručník a kousek mýdla. Muselo se něco přihodit, že sem nepřišla – možná byla donucena opustit dům nebo snad měla pocit, že je pod dozorem. Ale zřejmě ho neprozradila, jinak by tu nebyl.

Stejně už ji teď nepotřebuje.

Ví, kde je Orlov, a ví, kde jsou zbraně. Nemůže se dostat do Orlovova pokoje, protože bezpečnostní opatření jsou zřejmě příliš dobrá; bude muset Orlova přimět, aby vyšel ven. Věděl, jak na to.

Nepoužil mýdlo ani vodu, protože malá skrýš byla příliš těsná, než aby se mohl rovně postavit a umýt se. A stejně o čistotu příliš nebal. Ale teď mu bylo horko a byl ulepený a chtěl se cítit čerstvý, než se pustí do práce, a tak si odnesl džbán s vodou do dětského pokoje.

Byl to zvláštní pocit stát na místě, kde Charlotta strávila tolik hodin svého dětství. Vypudil tu myšlenku z hlavy, teď nebyl čas na sentiment. Svlékl se donaha a umyl se při světle jediné svíčky. Naplnil ho známý příjemný pocit očekávání a vzrušení, a cítil, jako by mu žhnula pokožka. Dnes vyhraju, říkal si divoce, bez ohledu na to, kolik jich budu muset zabít. Celé tělo si vydrbal ručníkem. Pohyby měl trhavé a vzadu v hrdle měl tlak, který ho nutil křičet. Podíval se na své tělo a uviděl, že mu začíná erekce.

Pak zaslechl hlas Lydie: „Ale ty sis nechal narůst vousy."

Obrátil se a zíral do tmy jako omráčený.

Vešla do kruhu světla svíčky. Její blond vlasy byly rozpuštěné a zakrývaly jí ramena. Měla na sobě dlouhou světlou noční košili s vypasovaným živůtkem a vysokým pasem. Paže byly nahé a bílé. Usmívala se.

Stáli bez hnutí a dívali se jeden na druhého. Několikrát otevřela ústa, aby promluvila, ale žádná slova nevyšla. Felix cítil, jak se mu krev hrne do slabin. Jak dlouho, pomyslel si, jak je to dlouho, co jsem stál nahý před ženou?

Pohnula se, ale ani to nezlomilo ten kouzelný okamžik. Vykročila k němu a poklekla u jeho nohou. Zavřela oči a mazlila se s jeho

tělem. Když se Felix podíval dolů na její nevidoucí tvář, světlo svíčky se odrazilo od slz na jejích lících.

Lydii bylo znovu devatenáct a její tělo bylo mladé a silné a neúnavné. Prostá svatba skončila a ona byla s novomanželem v malém domku, který si pronajali na venkově. Venku tiše padal sníh na zahradu. Milovali se při svíčce. Líbala ho po celém těle a on jí řekl: „Pořád jsem tě miloval, celé ty roky," ačkoliv se seznámili před několika týdny. Jeho vousy se jí otíraly o prsa, ačkoliv si nemohla vzpomenout, že si je nechal narůst. Pozorovala jeho ruce, slídící jí po celém těle, na všech tajných místech, a řekla: „Jsi to ty, ty mi to děláš, to jsi ty, Felixi, Felixi," jako kdyby jí tyhle věci dělal ještě někdo jiný, kdo jí poskytoval tuto kolébavou, vzdouvající se rozkoš. Dlouhým nehtem ho škrábla na rameni. Pozorovala, jak rána začíná krvácet, pak se předklonila a chtivě ji olízla. „Ty jsi zvíře," řekl jí. Pořád a pořád se jeden druhého dotýkali; byli jako malé děti, které pustili do cukrárny a teď se nedočkavě pohybují od jedné věci k druhé, dotýkají se a dívají a ochutnávají a nemohou uvěřit svému úžasnému štěstí. Řekla: „Jsem ráda, že jsme spolu utekli." Z nějakého důvodu posmutněl, tak mu řekla: „Strč mi tam prst," a smutný pohled zmizel a žádost mu zastřela tvář. Zjistila, že jí po tváři stékají slzy, a nemohla pochopit proč. Náhle si uvědomila, že to byl sen, a děsila se probuzení, proto řekla: „Udělejme to teď, rychle," a spojili se. Lydia se usmívala přes slzy a říkala: „Patříme k sobě." Zdálo se, že se pohybují jako tanečníci nebo dvořící se motýli, a Lydia řekla: „Je to tak krásné, bože můj, to je tak krásné," a pak řekla: „Myslela jsem, že se mi to už nikdy nestane," a začala vzlykat. Zabořil obličej do jejího krku, ale ona mu vzala hlavu do dlaní a odtáhla ji, aby mu mohla hledět do tváře. Nyní věděla, že tohle není sen. Probudila se. Jako by měla od krku dolů nataženou strunu, a pokaždé když zavibrovala, celé její tělo zaznělo jediným tónem rozkoše, který byl hlasitější a hlasitější. „Dívej se na mne!" řekla, když už nad sebou ztrácela vládu, a Felix řekl něžně: „Já se dívám," a tón byl ještě hlasitější. „Jsem hříšná!" vykřikla, když dosáhla vyvrcholení. „Dívej se na mne, jsem hříšná!" a její tělo se křečovitě zmítalo a struna se napínala stále víc a víc a rozkoš byla stále pronikavější, až měla pocit, že ztrácí rozum, a

pak poslední vysoký tón radosti strunu přetrhl a Lydia se zhroutila a omdlela.

Felix ji něžně položil na podlahu. Ve světle svíčky byla její tvář pokojná, všechno napětí zmizelo; vypadala, jako by štěstím zemřela. Byla bledá, ale dýchala normálně. Napůl spala, pravděpodobně byla pod drogou, to Felix věděl, ale bylo mu to jedno. Cítil se vysátý a slabý, bezmocný a vděčný, a hrozně zamilovaný. Mohli bychom začít znova, říkal si. Je svobodná žena, mohla by opustit manžela, mohli bychom žít ve Švýcarsku, Charlotta by za námi mohla přijet…

Toto není opiový sen, řekl si. S Lydií už dělali takové plány v Petěrburgu před devatenácti lety; a byli naprosto bezmocní proti přáním vážených občanů. To se nestává, ne ve skutečném životě, pomyslel si; zase by nám to překazili.

Nikdy mi nedovolí ji mít.

Ale já se pomstím.

Vstal a rychle se oblékl. Sebral svíčku. Ještě jednou se na ni podíval. Oči měla pevně zavřené. Chtěl se jí ještě jednou dotknout, políbit ta měkká ústa. Pak se zatvrdil. Už nikdy, řekl si. Otočil se a vyšel ze dveří.

Šel tiše po chodbě pokryté kobercem a sešel po schodech. Jeho svíčka vrhala fantastické stíny na dveře. Snad dnes v noci zemřu, ale ne dřív, než zabiju Orlova a Waldena. Viděl jsem svou dceru, miloval jsem se se svou ženou. Teď zabiju své nepřátele a pak mohu zemřít.

Když sešel do druhého patra, došlápl na tvrdou podlahu a bota vydala hlasitý zvuk. Ztuhl a poslouchal. Viděl, že tam není žádný koberec, ale mramorová podlaha. Čekal. Z domu se nezval žádný šramot. Sundal si boty a šel bos – neměl ponožky.

V celém domě bylo zhasnuto. Bude se tu někdo potulovat? Co když někdo sejde dolů a půjde do spíže, protože dostal uprostřed noci hlad? Co když se bude komorníkovi zdát, že zaslechl nějaký hluk a obejde dům, aby ho zkontroloval? Co když Orlovovi ochránci budou muset jít na záchod? Felix napjal sluch a byl připraven při sebemenším šramotu sfouknout svíčku a schovat se.

Zastavil se v hale a vytáhl z kapsy plánek domu, který mu nakreslila Charlotta. Krátce se podíval na nákres přízemí, přidržel svíčku blíž k papíru, pak se otočil vpravo a opatrně šel chodbou.

Prošel knihovnou do zbrojnice.

Tiše za sebou zavřel dveře a rozhlédl se. Zmocnil se ho pocit, že se na něj vrhá ze stěny velká úděsná hlava, až poposkočil a málem vykřikl. Svíčka zhasla. Ve tmě si uvědomil, že spatřil tygří hlavu, vycpanou a zavěšenou na zdi. Znovu zapálil svíčku. Na všech stěnách byly trofeje – lev, jelen, dokonce nosorožec. Walden kdysi hodně lovil velkou zvěř. Byla tu i ryba ve skleněné vitríně.

Felix postavil svíčku na stůl. Zbraně byly ve stojanu na jedné zdi. Byly tam tři dvouhlavňové brokovnice, winchestrovka a puška, která podle Felixe musela být na slony. Ještě nikdy neviděl pušku na slony. Ještě nikdy neviděl slona. Pušky byly zabezpečeny řetězem, protaženým lučíky spouští. Felix se podíval na konec řetězu. Byl připevněn velkým visacím zámkem k oku přišroubovanému k dřevěnému konci stojanu.

Felix zvažoval další postup. Musí mít zbraň. Napadlo ho, že by mohl zámek zlomit, kdyby měl tvrdý kus železa, třeba šroubovák, který by mohl použít jako páku; ale zdálo se mu, že třeba bude jednodušší odšroubovat oko z konce stojanu a pak protáhnout řetěz, zámek i oko lučíky, aby pušky uvolnil.

Znovu se podíval na Charlottin plán. Hned vedle zbrojnice byla úpravna květin. Vzal svíčku a prošel spojovacími dveřmi. Octl se v malé, chladné místnosti s mramorovým stolem a kamennou výlevkou. Zaslechl kroky. Zhasl svíčku a přikrčil se. Zvuk přicházel zvenku, z cesty vysypané štěrkem. Zřejmě jedna z hlídek. Venku bliklo světlo svítilny. Felix se přitiskl ke dveřím vedle okna. Světlo bylo silnější a kroky hlasitější. Zastavily se u místnosti a oknem proniknul paprsek svítilny. V jejím světle Felix zahlédl polici nad výlevkou a několik nástrojů pověšených na háčky: nůžky na květiny, nůžky na keře, motyčku a nůž. Hlídka zkoušela dveře, k nimž byl Felix přitisknut. Byly zamčené. Kroky se vzdálily a světlo zmizelo. Felix chvíli čekal. Co asi hlídka udělá. Patrně zahlédla světlo Felixovy svíčky. Ale třeba si muž myslí, že to byl odraz jeho vlastní svítil-

ny. Co když měl někdo z domu důvod jít do úpravny květin. Ale co když je policista superopatrný a přijde si to ověřit.

Felix se vydal z úpravny přes zbrojnici do knihovny, nechávaje dveře otevřené. Nezapálenou svíčku držel v ruce a opatrně si hledal cestu tmou. V knihovně se posadil na podlahu za velkou koženou pohovku a pomalu počítal do tisíce. Nikdo nepřišel. Hlídka nebyla tak opatrná.

Vrátil se do pokoje se zbraněmi a zapálil svíčku. Okna zde byla zakryta silnými závěsy – v úpravně květin žádné nebyly. Opatrně došel do úpravny, vzal si nůž, který viděl nad policí, vrátil se ke zbraním a sehnul se nad stojanem. Čepelí nože se pustil do šroubů, které držely oko na dřevěném čele stojanu s puškami. Dřevo bylo staré a tvrdé, ale nakonec šrouby uvolnil a mohl z pušek vytáhnout řetěz.

V pokoji byly tři zasklené skříně. V jedné byly lahve brandy a whisky a sklenice. V další byly svázané výtisky časopisu *Kůň a pes* a velká kniha v kožené vazbě s nápisem „Soupis zvěře“. Třetí byla zamčená. Tam určitě mají munici.

Felix rozlomil zámek zahradním nožem.

Ze tří druhů pušek – winchestrovky, brokovnice a té na slony – dával přednost winchestrovce. Ale když hledal v krabicích s náboji, nenašel žádné ani do winchestrovky, ani do kulovnice. Zřejmě zde byly jako suvenýry. Musel se spokojit s brokovnicí. Všechny tři byly dvanáctky a veškerá munice se skládala z nábojů plněných broky šestkami. Aby měl jistotu, že svého muže zabije, bude muset střílet zblízka – ne víc než z necelých dvaceti metrů, aby měl absolutní jistotu. A bude mít jen dvě rány, než znovu nabije.

Stejně chci zabít jen dva lidi, řekl si.

Neustále se mu vracel obraz Lydie ležící na podlaze v dětském pokoji. Když si vzpomněl, jak se milovali, zmocnilo se ho veselí. Už necítil fatalismus, který se ho hned poté zmocnil. Proč bych měl umírat? řekl si. A až zabiju Waldena, kdo ví, co se může stát?

Nabil pušku.

A teď se budu muset zabít, řekla si Lydia.

Neviděla jinou možnost. Již podruhé v životě sestoupila až na dno zkaženosti. Všechny ty roky sebekázně přišly vniveč jen proto, že se Felix vrátil. Nemohla žít s vědomím, co vlastně je. Chtěla zemřít, hned.

Uvažovala, jak to udělat. Nejlépe by bylo otrávit se. Někde v domě musí být jed na krysy, ale samozřejmě nevěděla kde. Předávkovat se opiem? Nebyla si jistá, zda má dostatečnou dávku. Vzpomněla si, že je možné se zabít plynem, ale Stephen nechal předělat osvětlení v domě na elektřinu. Přemýšlela, jestli jsou nejvyšší patra dost vysoko, aby zemřela skokem z okna. Bála se, že by si mohla jen zlomit páteř a být mnoho let ochrnutá. Neměla odvahu, aby si podřezala zápěstí, a kromě toho by trvalo dlouho, než by úplně vykrvácela. Nejrychlejší by bylo zastřelit se. Zřejmě by dokázala nabít pušku a vystřelit. Už to viděla nesčíslněkrát. Ale pak si vzpomněla, že pušky jsou zamčené.

Pakji napadlo jezero. Ano, to je odpověď. Půjde do svého pokoje a vezme si župan. Pak vyjde z domu bočními dveřmi, aby ji neviděli policisté. Přejde západní část parku vedle rododendronů a projde lesem, až se dostane na břeh; potom prostě půjde, až se jí studená voda zavře nad hlavou – otevře ústa a za minutu nebo dvě bude všemu konec.

Vyšla z dětského pokoje a šla potmě chodbou. Viděla světlo pod Charlottinými dveřmi a zaváhala. Chtěla naposledy vidět svou malou holčičku. Klíč byl ve dveřích zvenku. Odemkla a vešla dovnitř.

Charlotta seděla v křesle u okna, oblečená, ale spala. Tvář měla bledou, až na zarudlé oči. Vlasy si rozpustila. Lydia zavřela dveře a šla k ní. Charlotta otevřela oči.

„Co se stalo?“ řekla.

„Nic,“ odpověděl Lydia. Posadila se.

Charlotta řekla: „Pamatuješ si, jak odešla Nanie?“

„Ano. Byla jsi dost stará na chůvu a já jsem další dítě neměla.“

„Celá léta jsem si na to nevzpomněla. Až teď. Že jsi nikdy neměla, že jsem Nannie považovala za svou matku?“

„Já nevím… ty sis to myslela? Vždycky jsi mi říkala mamá a jí Nannie…“

„Ano.“ Charlotta mluvila pomalu, přerušovaně, jako by pátrala v mlhách vzdálených vzpomínek. „Tys byla mamá a Nannie byla Nannie, ale všichni měli matku, rozumíš, a když Nannie řekla, žejsi moje matka, řekla jsem: ‚Nemluv hlouposti, Nannie, *ty jsi* moje matka.‘ A Nannie se jen smála. Pak jsi ji poslala pryč. Zlomilo mi to srdce.“

„Nikdy jsem si neuvědomila…“

„Marja ti to ovšem nikdy neřekla – která guvernantka by to řekla?“

Charlotta z hlubin paměti přivolávala vzpomínky, neobviňovala matku, jen něco vysvětlovala. Pokračovala dál: „Takže mám nepravou matku a teď mám i nepravého otce. Nová věc mi zřejmě připomněla tu starou.“

„Musíš mě nenávidět,“ řekla Lydia. „Já to chápu. Nenávidím sama sebe.“

„To ne, mamá. Mám na tebe hroznou zlost, ale nikdy jsem vůči tobě necítila nenávist.“

„Ale myslíš si, že jsem pokrytec.“

„Ani to ne.“

Lydii se vrátil klid.

Charlotta řekla: „Začínám chápat, proč jsi tak hrozně slušná a konvenční, proč jsi byla tak odhodlaná, že se nesmím nikdy dozvědět nic o sexu… ty jsi mě jen chtěla uchránit toho, co se stalo tobě. A já jsem poznala, že existují těžká rozhodnutí a že někdy člověk nemůže rozeznat, co je dobré a co špatné. A myslím, že jsem tě soudila příliš tvrdě, a přitom jsem neměla žádné právo tě vůbec soudit… a nejsem na sebe moc pyšná.“

„Víš, že tě mám moc ráda?“

„Ano… já tě mám taky ráda, maminko, a proto je mi tak hrozně.“

Lydia byla jako omámená. Tohle bylo to poslední, co čekala. Po všem, co se stalo – lži, zrada, zloba, hořkost – ji Charlotta stále miluje. Byla plná jakési tiché radosti. Zabít se? Proč bych se měla zabíjet?

„Takhle jsme si měly promluvit dřív,“ řekla Lydia.

„Ach, nemáš tušení, jak moc jsem chtěla,“ řekla Charlotta. „Tys mi vždycky tak hezky radila, jak se uklonit, jak nosit vlečku a pů-

vabně se posadit a jak si vyčesat vlasy… a já toužila po tom, abys mi stejným způsobem vysvětlila důležité věci – jak se člověk zamiluje a má děti – ale to se nikdy nestalo.“

„Nemohla jsem,“ řekla Lydia. „Já nevím proč.“

Charlotta zívla. „Myslím, že teď půjdu spát.“ Vstala.

Lydia ji políbila na tvář a pak ji objala.

Charlotta řekla: „Felixe mám taky ráda, víš, to se nezměnilo.“

„Já to chápu,“ řekla Lydia. „Já také.“

„Dobrou noc, mami.“

„Dobrou noc.“

Lydia rychle vyšla ven a zavřela za sebou dveře. Venku zaváhala. Co by Charlotta udělala, kdyby nechala dveře odemčené? Rozhodla se, že to nenechá na ní, a otočila klíčem v zámku.

Sešla ze schodů a zamířila do svého pokoje. Byla tak ráda, že si promluvila se Charlottou. Snad bude přece jen možné dát tuto rodinu zase dohromady. Nevím sice jak, ale určitě se to dá udělat. Vešla do svého pokoje.

„Kde jsi byla?“ zeptal se Stephen.

Teď když měl Felix zbraň, stačilo vylákat Orlova z pokoje. Věděl, jak to udělat. Hodlal dům zapálit.

S puškou v jedné ruce a se svíčkou v druhé šel stále bos západním křídlem a přes halu do salonu. Jen několik minut, říkal si. Dejte mi ještě několik minut a budu hotov. Prošel dvěma jídelnami a přípravnou a vstoupil do kuchyně. Tady začaly být Charlottiny plány neurčité a musel si hledat cestu ven sám. Našel velké, hrubě tesané dveře zavřené na závoru. Zvedl závoru a tiše dveře otevřel.

Sfoukl svíčku a čekal ve dveřích. Po chvíli už dokázal rozeznat obrysy budov. To byla úleva. Měl strach zapálit svíčku, hlídky by ho zcela jistě viděly.

Před sebou měl malý dlážděný dvorek. Na vzdálené straně, jestli byl plánek správný, byla garáž, dílna a – nádrž s benzinem.

Přešel dvorek. Stavení před ním bylo zřejmě kdysi stodola. Část byla uzavřená – asi dílna – a zbytek otevřený. Nejasně viděl kulaté světlomety dvou velkých aut. Kde je nádrž s benzinem? Podíval se nahoru. Budova byla dost vysoká. Vykročil kupředu a něco ho udeři-

lo do čela. Byla to pružná hadice na konci s hubicí. Visela z horní části domu.

To dávalo smysl: postavili auta do stodoly, v jejíž horní části byla nádrž. Zajeli s auty na dvorek a naplnili je palivem z hadice.

Výborně!

Teď potřeboval nějakou nádobu, sedmi osmilitrová bude stačit. Vešel do garáže a obcházel auta. Opatrně našlapoval, aby nezakopl a nezpůsobil hluk.

Žádné kanystry tam nebyly. Už byl u kuchyňské zahrady. Někde tam může být konev na zalévání. Už se tam chystal zajít a podívat se, když zaslechl, jak někdo popotáhl.

Znehybněl.

Kolem přešel policista.

Felix slyšel tlukot vlastního srdce.

Světlo z policistovy petrolejové lampičky běhalo sem a tam po dvoře. Zavřel jsem dveře do kuchyně? přemýšlel v panice Felix. Lampa posvítila na dveře. Vypadaly zavřené.

Policista šel dál.

Felix si uvědomil, že zadržuje dech, a dlouze si vydechl.

Dal policistovi minutu, aby se dostal kus dál, potom se vydal stejným směrem a hledal zeleninovou zahradu.

Nenašel tam žádné konve, ale zakopl o svinutou hadici. Délku odhadl na třicet metrů. Dostal ošklivý nápad.

Nejdřív se potřeboval dozvědět, jak často policista obchází. Začal počítat. Přitom nesl zahradní hadici do dvora a schoval se s ní za automobily.

Když napočítal devět set dva, policista se objevil.

Má asi patnáct minut.

Připojil jeden konec hadice k hubici benzinové hadice, pak šel přes dvůr a přitom hadici rozmotával. Zastavil se v kuchyni, našel ostrý špíz na maso a zapálil si svíčku. Pak šel po vlastních stopách domem a pokládal hadici v kuchyni, hale, na chodbě, až do knihovny. Hadice byla těžká a bylo obtížné nenatropit žádný hluk. Soustředěně poslouchal, jestli se neozvou kroky, ale slyšel jen zvuky starého domu, který se ukládá k spánku. Byl si jist, že každý je v posteli, ale

co když si někdo přijde do knihovny pro knihu, nebo pro sklenku brandy do salonu, nebo do kuchyně pro sendvič?

Kdyby se to mělo stát teď, pomyslel si, byl by konec hry.

Ještě několik minut – jen několik minut!

Dělal si starosti, zda bude hadice dost dlouhá, ale dosáhla až ke dveřím knihovny. Šel zpátky a vždy po několika metrech ji probodl ostrou jehlicí.

Vyšel kuchyňskými dveřmi a stál v garáži. Držel brokovnici oběma rukama jako kyj.

Zdálo se mu, že čeká věčnost.

Konečně zaslechl kroky. Policista ho přešel. Pak se zastavil, posvítil si na hadici a překvapeně zamumlal.

Felix ho udeřil puškou.

Policista se zapotácel.

Felix sykl: „Tak padni, zatraceně!“ a uhodil ho vší silou znovu.

Policista upadl. Felix ho udeřil ještě jednou s krutým uspokojením.

Muž znehybněl.

Felix se vrátil k benzinové hadici a našel místo, kde byla připojena. Byl tam kohoutek, kterým se pouštěl a zastavoval proud benzinu.

Otevřel kohoutek.

„Než jsme se vzali,“ řekla bez rozmyšlení Lydia, „měla jsem milence.“

„Panebože!“ hlesl Stephen.

Proč jsem to řekla? napadlo ji. Protože ze lží je každý nešťastný, a s tím jsem skoncovala.

„Můj otec to zjistil,“ pokračovala. „Dal mého milence uvěznit a mučit. Řekl, že když budu souhlasit se sňatkem s tebou, mučení okamžitě skončí. A jakmile my dva odjedeme do Anglie, mého milence pustí z vězení.“

Pozorovala jeho tvář. Neranilo ho to tak, jak čekala, ale byl zděšen. Řekl jen: „Tvůj otec byl špatný člověk.“

„Já jsem byla špatná, že jsem se vdala bez lásky.“

„Ne…“ Teď ho to zabolelo. „Pokud jde o to, já jsem tě také nemiloval. Požádal jsem tě o ruku, protože mi zemřel otec a já jsem potřeboval ženu, která se stane hraběnkou z Waldenu. Teprve později jsem se do tebe beznadějně zamiloval. Řekl bych, že ti odpouštím, ale není co odpouštět.“

Že by to bylo tak snadné? napadlo ji. Že by mi všechno odpustil a dál mne miloval? Zdálo se, že všechno je možné, když je smrt ve vzduchu. Pustila se dál. „Je toho ještě víc,“ řekla, „a je to horší.“

Bolestný výraz byl plný obav. „Radši mi to řekni.“

„Byla jsem… už jsem byla těhotná, když jsem si tě vzala.“

Stephen zbledl. „Charlotta!“

Lydia mlčky přikývla.

„Ona… ona není moje?“

„Ne.“

„Ach, bože!“

Teď jsem tě ranila. Toto by tě nikdy nenapadlo. Řekla: „Ach, Stephene, je mi to tak hrozně líto.“

Zíral na ni. „Není moje,“ opakoval otupěle. „Není moje.“

Přemýšlela o tom, jak moc to pro něj znamenalo. Anglická šlechta mluvila ze všeho nejvíc o rodu a krevních liniích. Vzpomněla si, jak se díval na Charlottu a mumlal si pro sebe: „Kosti mých kostí, tělo mého těla…“ Byl to jediný verš z bible, který od něj kdy slyšela. Myslela na vlastní pocity, na záhadu, jak dítě začíná život jako její součást a pak se stane samostatným jedincem, ale nikdy úplně oddělením. Musí to být stejné pro muže, napadlo ji. Někdy si člověk myslí, že není, ale musí to tak být.

Tvář měl šedou a ztrhanou. Náhle zestárl. Zeptal se: „Proč mi to říkáš teď?“

Nemohu, říkala si, nemohu odhalit nic víc, už tak jsem ho strašně ranila. Ale bylo to, jako by se octla na svahu a nemohla se zastavit. Vyhrkla: „Protože Charlotta se setkala se svým pravým otcem a ví všechno.“

„Nebohé dítě.“ Stephen zabořil obličej do dlaní.

Lydia si uvědomila, že další otázka bude: Kdo je otec? Zachvátila ji panika. To mu nemohla říct. To by ho zabilo. Ale *potřebovala*

mu to říct; chtěla se navždy zbavit břemena té tajné viny. Neptej se, proboha tě prosím, teď ne!

Vzhlédl k ní. Tvář měl úděsně bezvýraznou. Vypadá jako soudce, který nezúčastněně vynáší rozsudek, napadlo ji. A ona je ten viník stojící před soudem.

Neptej se!

Řekl: „A otec je samozřejmě Felix."

Zalapala po dechu.

Přikývl, jako by její reakce byla veškerým potvrzením, které potřeboval.

Co udělá? říkala si se strachem. Sledovala Stephenův obličej, ale nemohla z jeho výrazu nic vyčíst. Byla to tvář cizího člověka.

Tiše pronesl: „Ach, Bože na nebesích, co jsme to učinili."

Najednou se Lydia rozpovídala. „Přišel ve chvíli, kdy začala vidět své rodiče jako křehké lidské bytosti; a náhle tu byl, plný života a idejí a obrazoborectví… přesně to, co uchvátí nezávisle uvažující dívku… já vím, něco takového se přihodilo i mně… a tak se s ním seznámila a oblíbila si ho a pomohla mu… ale miluje tebe, Stephene, v tom směruje tvoje. Tebe lidé musí mít rádi… prostě musí…"

Jeho tvář byla jako vyřezaná ze dřeva. Přála si, aby klel nebo křičel, nadával jí, nebo ji dokonce bil, ale seděl tam, díval se na ni s tím výrazem soudce a pak řekl: „A ty? Pomáhala jsi mu?"

„Úmyslně ne, to ne… ale ani jsem nepomohla tobě. Jsem špatná žena, opravdu špatná."

Postavil se a uchopil ji za ramena. Jeho ruce byly chladné jako hrob. Řekl: „Ale jsi moje?"

„Chtěla jsem být, Stephene – opravdu chtěla."

Dotkl se její tváře, ale v jeho výrazu nebyla žádná láska. Zachvěla se. „Řekla jsem ti, že je toho příliš, abys mi mohl odpustit."

Zeptal se: „Ty víš, kde je Felix?"

Neodpověděla. Když mu to řeknu, pomyslela si, bude to, jako když zabíjím Felixe. Neřeknu-li to, bude to, jako bych zabíjela Stephena.

„Ty to víš," řekl.

Tupě přikývla.

„Řekneš mi to?"

Podívala se mu do očí. Když mu to řeknu, odpustí mi?

Stephen řekl: „Vyber si.“

Měla pocit, že padá po hlavě do jámy.

Stephen v očekávání zvedl obočí.

Lydia řekla: „Je v domě.“

„Bože! Kde?“

Lydia svěsila ramena. Stalo se. Naposledy zradila Felixe. „Ukrývá se v dětském pokoji,“ řekla sklíčeně.

Jeho obličej už nebyl jako ze dřeva. Do tváří mu vstoupila barva a z očí mu plála zuřivost.

Lydia hlesla: „Řekni, že mi odpouštíš… prosím!“

Obrátil se a vyběhl z pokoje.

Felix proběhl kuchyní a servírovací místností se svíčkou, brokovnicí a zápalkami v rukách. Cítil sladký pach benzinu, který mu působil lehkou nevolnost. V jídelně tryskal z díry v hadici tenký, stálý proud. Felix přehodil hadici na druhou stranu místnosti, aby ji oheň příliš rychle nezničil, pak škrtl zápalkou a hodil ji na kobereček nasáklý hořlavinou. Ihned vyšlehly prameny.

Felix se ušklíbl a běžel dál.

V saloně sebral sametový polštář a přidržel ho minutu k další díře v hadici. Položil polštář na pohovku, zapálil ho a hodil na něj další polštářky. Vesele vzplály.

Proběhl halou a chodbou ke knihovně. Tady benzin proudil z konce hadice a rozléval se po podlaze. Felix vytáhl několik knih z polic a hodil je na podlahu do šířící se kaluže. Pak přešel místnost a otevřel spojovací dveře do zbrojnice. Chvilku stál ve dveřích a pak hodil svíčku do kaluže benzinu.

Ozval se hluk jako při větrném poryvu a knihovna chytla plamenem. Knihy i benzin divoce plály. Za chvilku byly v plamenech i závěsy, potom křesla a obložení. Benzin proudil z hadice dál a živil oheň. Felix se hlasitě zasmál.

Vešel do pokoje se zbraněmi. Nacpal si hrst patron do kapsy kabátu a přešel do úpravny květin. Vytáhl zástrčku dveří do zahrady, tiše je otevřel a vyšel ven.

Šel přímo na západ od domu asi dvě stě kroků a krotil svou netrpělivost. Pak kráčel chvíli na jih a nakonec se obrátil na východ, až se octl přímo proti hlavnímu vchodu domu, který sledoval přes tmavý trávník.

Před sloupořadím zahlédl ve světle dvou lamp hlídkujícího policistu, který pokuřoval dýmku. Jeho kolega ležel v bezvědomí, možná mrtvý, v kuchyňském dvorku. Felix už viděl plameny v oknech knihovny, ale policista byl od ní trochu dál a zatím si jich nevšiml. Uvidí je však každým okamžikem.

Mezi Felixem a domem, asi padesát metrů od sloupořadí, stál velký kaštan. Felix šel přes trávník ke stromu. Zdálo se, že policista se dívá více méně Felixovým směrem, ale neviděl ho. Felixovi to bylo jedno. Jestli mě uvidí, zastřelím ho. Teď už je to jedno. Nikdo nemůže oheň zastavit. Všichni budou muset opustit dům. Každou minutu, už každou minutu je oba zabiju.

Obešel strom a opřel se o něj s puškou v rukách.

Teď už viděl plameny na druhém konci domu, v oknech jídelny.

Co tam všichni dělají? ptal se.

Walden běžel chodbou do křídla pro svobodné a zaklepal na dveře Modrého pokoje, kde spal Thomson. Vešel dovnitř.

„Co je?“ ozval se Thomson z postele.

Walden rozsvítil. „Felix je v domě.“

„Panebože!“ Thomson vyskočil z postele. „Jak to?“

„Charlotta ho sem pustila,“ řekl Walden trpce.

Thomson si rychle natahoval kalhoty a sako. „Víme, kde je?“

„V dětském pokoji. Máte revolver?“

„Ne, ale mám tři muže u Orlova, vzpomínáte? Dva z nich odvolám a půjdeme pro Felixe.“

„Půjdu s vámi.“

„Byl bych radši…“

„Žádné námitky!“ Vykřikl Walden. „Chci ho vidět umírat.“

Thomson na něj vrhl zvláštní, sympatizující pohled a vyběhl z pokoje. Walden za ním.

Šli chodbou k Alexovu pokoji. Strážný přede dveřmi se postavil a zasalutoval Thomsonovi. Thomson se zeptal: „Vy jste Barrett?“

„Ano, pane.“

„Kdo je uvnitř?“

„Bishop a Anderson, pane.“

„Řekněte jim, ať otevřou.“

Barrett zaklepal na dveře.

Okamžitě někdo řekl: „Heslo?“

„Mississippi,“ řekl Barrett.

Dveře se otevřely. „Co se děje, Charlie? Ó, to jste vy, pane.“

Thomson: „Co dělá Orlov?“

„Spinká jak mimino, pane.“

Tak trochu pohybu, říkal si Walden.

„Felix je v domě,“ řekl Thomson. „Barrette a Andersone, pojďte se mnou a jeho lordstvem. Bishope, zůstaňte v pokoji. Všichni si prosím zkontrolujte, jestli máte pistole nabité.“

Walden je vedl křídlem pro svobodné a zadním schodištěm do dětského apartmá. Srdce mu bušilo a pociťoval podivnou směs strachu a dychtivosti, která na něj přišla pokaždé, když měl na mušce velkého lva.

Ukázal na dveře dětského pokoje.

Thomson zašeptal: „Je tam elektrické světlo?“

„Ano,“ odpověděl Walden.

„Kde je vypínač?“

„Vlevo od dveří ve výšce ramen.“

Barrett a Anderson vytáhli pistole.

Walden a Thomson stáli po obou stranách dveří mimo čáru palby.

Barrett rozrazil dveře, Anderson vrazil dovnitř a uskočil na jednu stranu a Barrett stiskl vypínač.

Nic se nestalo.

Walden nahlédl do pokoje.

Anderson a Barrett zkontrolovali místnosti. Po chvíli se ozval Barrett: „Nikdo tu není, pane.“

Dětský pokoj byl prázdný a zalitý světlem. Na podlaze stála mísa špinavé vody a vedle ní zmuchlaný ručník.

Walden ukázal na dveře komůrky. „Tam je malá místnost.“

Barrett otevřel dveře. Všichni napjatě čekali. Barrett vešel s pistolí v ruce.

Po chvíli se vrátil. „*Byl* tam."

Thomson se poškrábal na hlavě.

Walden řekl. „Musíme prohledat dům."

„Kéž bych měl víc lidí," řekl Thomson.

„Začneme v západním křídle." řekl Walden. „Pojďte!"

Vyšli za ním z dětského pokoje a vydali se chodbou ke schodům. Když scházeli dolů, Walden ucítil kouř. „Co je to?" zeptal se.

Thomson začichal.

Walden se podíval na Barretta a Andersona – ani jeden nekouřil.

Zápach byl silnější a nyní už Walden slyšel zvuk podobající se větru v korunách stromů. Náhle ho popadl strach. „Můj dům hoří!" vykřikl a rozběhl se po schodech dolů.

Hala byla plná kouře.

Walden proběhl halou a otevřel dveře salonu. Žár ho zasáhl jako úder. Rychle couvl. V pokoji bylo peklo. Poklesl na mysli – to se nikdy nedá uhasit. Podíval se do západního křídla a viděl, že i knihovna je v plamenech. Otočil se. Thomson byl hned za ním. Walden zvolal: „Můj dům hoří!"

Thomson ho vzal za paži a odtáhl ke schodišti. Stál tam i Anderson s Barrettem. Walden zjistil, že uprostřed haly může lépe dýchat i slyšet. Thomson byl velice klidný a soustředěný. Začal vydávat rozkazy.

„Andersone, jděte probudit ty dva bobíky venku. Pošlete jednoho, ať najde zahradní hadici a kohoutek. Pošlete druhého tryskem do vesnice, aby zatelefonoval pro stříkačku. Pak vyběhněte zadními schody do pokojů služebnictva a všechny vzbuďte. Řekněte jim, ať se co nejrychleji dostanou ven a shromáždí se na předním trávníku, abychom je mohli spočítat. Barrette, jděte vzbudit pana Churchilla a postarejte se, aby se dostal ven. Já dojdu pro Orlova. Waldene, vy jděte pro Lydii a Charlottu. Pohyb!"

Walden vyběhl po chodech do Lydiina pokoje. Seděla v noční košili na pohovce a oči měla rudé od pláče. „Dům hoří," řekl bez dechu Walden. „Jdi rychle na trávník před dům. Já dojdu pro Char-

lottu.“ Pak ho něco napadlo – jídelní zvon. „Ne, ty jdi pro Charlottu. Já jdu zvonit.“

Pádil po schodech dolů a spílal si: proč mě to nenapadlo dřív? V hale byla dlouhá hedvábná šňůra, která rozezněla zvonky po celém domě, aby upozornily hosty i služebnictvo, že se bude podávat jídlo. Walden zatahal za šňůru a zaslechl slabou reakci zvonku z různých částí domu. Všiml si zahradní hadice ležící přes halu. Že by už někdo hasil? Nenapadlo ho kdo. Dál tahal za šňůru.

Felix dychtivě pozoroval dům. Požár se šířil příliš rychle. Už hořely některé části druhého poschodí – viděl zář v oknech. Říkal si: Pojďte ven, vy pitomci. Co tam dělají? Nechtěl, aby všichni v domě uhořeli – chtěl, aby vyšli ven. Zdálo se, že policista u sloupořadí usnul. Já snad spustím sám poplach, uvažoval zoufalý Felix; nechci, aby zemřeli ti nepraví.

Najednou se policista rozhlédl kolem sebe. Dýmka mu vypadla z úst. Pádil ke vchodu a začal bušit na dveře. Konečně, pomyslel si Felix. Teď spusť poplach, ty blbče! Policista doběhl k oknu a rozbil ho.

V tu chvíli se dveře orozletěly a někdo vyběhl ven v oblaku kouře. Už je to tady, řekl si Felix. Zvedl brokovnici a upřeně zíral do tmy. Tvář příchozího nemohl rozeznat. Muž něco křičel a policista odběhl. Musím jim dobře vidět do tváří, říkal si Felix; ale když půjdu příliš blízko, příliš brzy mě zahlédnou. Muž zase zaběhl do domu, než ho Felix mohl poznat. Budu muset jít blíž a risknout to. Vydal se po trávníku. V domě začaly zvonit zvonky.

Teď vyjdou ven.

Lydia běžela chodbou plnou kouře. Jak se to mohlo stát tak *rychle?* Ve svém pokoji nic necítila, ale nyní již blikaly plamínky pode dveřmi ložnic, které míjela. Celý dům musí být v plamenech. Vzduch byl tak horký, že se nedal dýchat. Došla k Charlottiným dveřím a vzala za kliku. Ovšem, je zamčeno. Otočila klíčem. Znovu se pokusila otevřít dveře. Ani se nepohnuly. Otočila klikou a opřela se o ně. Něco se stalo, dveře se zasekly. Lydia se dala do divokého křiku.

„Mami!“ ozval se z pokoje Charlottin hlas.

Lydia se kousla do rtu a zmlkla. „Charlotto!“

„Otevři dveře!“

„Nejde to, nejde to, nejde to…“

„Jsou zamčené!“

„Odemkla jsem je a stejně nejdou otevřít… celý dům je v jednom plameni. Bože, pomoz mi, pomoz …“

Dveře se otřásly a klika zarachotila, jak se Charlotta snažila otevřít zevnitř.

„Mami!“

„Ano!“

„Mami, přestaň ječet a dobře mě poslouchej – podlaha se posunula a dveře se zaklínily v rámu – budou se muset vyrazit – dojdi pro pomoc!“

„Nemohu tě opustit…“

„MAMI! DOJDI PRO POMOC, NEBO TU UHOŘÍM!“

„Ach, bože – už jdu!“ Lydia se otočila a dusíc se, rozběhla se ke schodišti.

Walden pořád ještě zvonil. V kouři zahlédl Alexe, jak s Thomsonem a třetím detektivem Bishopem scházejí ze schodů. Už by tu měli být i Lydia, Churchill a Charlotta, říkal si. Pak si uvědomil, že mohou sejít po kterémkoli z několika schodišť v domě. Jediné místo, kde se to dalo zkontrolovat, byl trávník před domem, kde se všichni měli shromáždit.

„Bishope!“ zavolal Walden. „Pojďte sem!“

Detektiv přiběhl.

„Zvoňte! Jak dlouho vydržíte!“

Bishop uchopil šňůru a Walden vyšel za Alexem z domu.

To byl pro Felixe sladký okamžik.

Zvedl pušku a vykročil k domu.

Orlov a další muž kráčeli k němu. Zatím ho nezahlédli. Jak se blížili, objevil se za nimi Walden.

Jako krysy v pasti, pomyslel si vítězoslavně Felix.

Muž, kterého Felix neznal, se ohlédl přes rameno a promluvil k Waldenovi.

Orlov byl jen dvacet metrů daleko.

To je ono, řekl si Felix.

Přiložil pažbu pušky k rameni, pečlivě namířil na Orlovova prsa a – právě když Orlov otevřel ústa, aby něco řekl – stiskl spoušť.

Na Orlovově noční košili se objevila velká černá díra, když se unce broků číslo šest, asi čtyři sta projektilů, zaryla do jeho těla. Druzí dva muži zaslechli výstřel a s úžasem zírali na Felixe. Krev vystříkla Orlovovi z hrudi a padl na záda.

Dokázal jsem to, jásal v duchu Felix; zabil jsem ho.

Teď druhého tyrana.

Namířil pušku na Waldena. „Ani hnout!“ vykřikl.

Walden a druhý muž stáli bez hnutí.

Všichni zaslechli jekot.

Felix se podíval směrem, odkud zvuk vycházel.

Lydia vyběhla z domu s vlasy v plamenech.

Felix jen sekundu zaváhal a pak se k ní rozběhl.

Walden udělal totéž.

V běhu Felix upustil pušku a strhl ze sebe kabát. Dorazil k Lydii okamžik před Waldenem. Obalil jí hlavu kabátem a udusil plameny.

Strhla si kabát z hlavy a křičela na ně: „Charlotta je zavřená v pokoji!“

Walden se otočil a rozběhl se k domu.

Felix běžel s ním.

Lydia vzlykající děsem zahlédla, jak Thomson skočil a zvedl pušku, kterou Felix upustil.

S hrůzou pozorovala, jak ji Thomson zvedl a zamířil na Felixova záda.

„Ne!“ vykřikla. Vrhla se na Thomsona, až se zapotácel.

Puška vystřelila do země.

Thomson se na ni s úžasem podíval.

„Copak nevíte?“ hystericky křičela. „Už vytrpěl dost!“

Pod Charlottou začal doutnat koberec.

Přitiskla si pěst k ústům a kousala se do kloubů, aby nezačala křičet.

Běžela k umyvadlu, zvedla džbán s vodou a hodila ho doprostřed pokoje. Výsledkem bylo jen víc kouře.

Šla k oknu, otevřela ho a vyhlédla ven. Kouř a plameny se valily z oken pod ní. Zeď domu byla obložena hladkými kameny, tudy se slézt nedalo. Když budu muset, skočím, bude to lepší než uhořet, pomyslela si. Ta myšlenka ji vyděsila a znovu se musela kousnout do ruky.

Běžela ke dveřím a bezmocně cloumala klikou.

„Pomozte mi někdo, rychle!“

Z koberce vyšlehly plameny a uprostřed místnosti se začala bortit prohořelá podlaha.

Oběhla při zdi pokoj, aby byla u okna, připravena skočit. Slyšela někoho vzlykat a uvědomila si, že to je ona.

Hala byla plná kouře. Felix skoro neviděl. Držel se za Waldenem a říkal si: Charlottu ne, nenechám Charlottu zemřít, Charlottu ne.

Běželi nahoru po schodišti. Celé druhé patro bylo v plamenech. Žár byl ohromný. Walden proběhl stěnou z plamenů a Felix ho následoval.

Walden se zastavil přede dveřmi, přepadl ho záchvat dusivého kašle. Bezmocně ukázal na dveře. Felix zarachotil klikou a vrazil do dveří ramenem. Nepovolily. Zatřásl Waldenem a zakřičel: „Běžte proti dveřím!“ Stáli s Waldenem, který stále kašlal, na druhé straně chodby naproti dveřím.

Felix řekl: „Teď!“

Společně se vrhli proti dveřím.

Dřevo prasklo, ale dveře zůstaly zavřené.

Walden přestal kašlat. Ve tváři měl vepsanou hrůzu. „Znovu!“ vykřikl na Felixe.

Stáli u protější zdi.

„Teď!“

Vrhli se na dveře.

Praskly o trochu víc.

Z druhé strany dveří zaslechli Charlottin křik.

Walden vztekle zařval. Zoufale se rozhlédl kolem sebe. Zvedl těžkou dubovou židli. Felix si myslel, že bude na Waldena příliš těžká, ale ten ji zvedl nad hlavu a udeřil s ní o dveře.

V záchvatu netrpělivosti vrazil Felix ruce do praskliny a rukama začal rvát kusy dřeva. Prsty, celé od krve, mu klouzaly.

Odstoupil a Walden se znovu rozmáchl židlí. Felix opět začal vytrhávat dřevo. Ruce měl plné třísek. Slyšel, jak si Walden něco mumlá, a uvědomil si, že to je modlitba. Walden udeřil židlí potřetí. Židle se zlomila, sedátko a nohy se oddělily od opěradla; ale ve dveřích byla dost velká díra, aby jí Felix – ale ne Walden – prolezl.

Felix se protáhl otvorem a seskočil do ložnice.

Podlaha byla v plamenech. Charlottu nikde neviděl.

„Charlotto!“ křičel ze všech sil.

„Tady!“ Její hlas se ozval z druhé strany pokoje.

Felix běžel kolem stěn, kde tolik nehořelo. Seděla na parapetu otevřeného okna a těžce dýchala. Vzal ji kolem pasu, hodil si ji přes rameno a oběhl zpátky pokoj ke dveřím.

I Walden se protáhl otvorem, nejprve prostrčil hlavu, pak jedno rameno, aby Charlottu převzal od Felixe. Viděl, že Felixova tvář a ruce jsou opáleny dočerna. Všiml si jiskřiček na jeho kalhotách. Charlotta měla oči otevřené a vytřeštěné hrůzou. Za Felixem se začala bortit podlaha. Walden uchopil Charlottino tělo jednou rukou, Felix se začal potácet. Walden zatáhl hlavu, vložil do otvoru druhou paži a rukou chytil dceru v podpaží. Plameny jí olízly noční košili a Charlotta vykřikla. Walden řekl: „Tak, táta už tě drží.“ Začal ji protahovat otvorem. Omdlela a její tělo ochablo. Když ji vytáhl na chodbu, podlaha se zbortila a Walden ještě zahlédl Felixovu tvář propadající se do ohnivého pekla.

Walden zašeptal: „Bůh buď milostiv tvé duši.“

Pak se rozběhl dolů po schodech.

Thomson nepustil Lydii do planoucího domu a držel ji jako v kleštích. Stála, upřeně se dívala na dveře a přála si, aby se v nich objevili dva muži s Charlottou.

Objevila se jedna postava. Kdo to je?

Přiblížila se. Byl to Stephen a nesl Charlottu.

Thomson Lydii pustil. Rozběhla se k nim. Stephen položil Charlottu něžně do trávy. Lydia se na něj v panice dívala a vyhrkla: „Co… co…“

„Není mrvá,“ řekl Stephen. „Jen omdlela.“

Lydia si klekla do trávy, položila si Charlottinu hlavu do klína a sáhla jí na hruď pod levé ňadro. Ucítila silné bušení srdce.

„Ach, dítě moje!“

Stephen se posadil vedle ní. Podívala se na něj. Kalhoty měl ohořelé a kůže byla černá a samý puchýř. Ale žil.

Podívala se ke dveřím.

Stephen zachytil její pohled.

Lydia si uvědomila, že Churchill a Thomson stojí nedaleko a poslouchají.

Stephen ji vzal za ruku. „Zachránil ji,“ řekl. „Pak mi ji předal. A pak se s ním propadla podlaha. Je mrtvý.“

Oči se jí zalily slzami. Stephen to viděl a stiskl jí ruku. Řekl: „Zahlédl jsem jeho tvář, když padal. Myslím, že na ni do konce života nezapomenu. Víš, oči měl otevřené a byl při smyslech, ale – neměl strach. Vlastně vypadal… spokojeně.“

Slzy tekly Lydii po tvářích.

Churchill se obrátil na Thomsona. „Zbavte se Orlovovy mrtvoly.“

Nebohý Alex, pomyslela si Lydia a plakala i za něj.

Thomson se nedůvěřivě zeptal: „Co?“

Churchill řekl: „Ukryjte ji, pohřběte, hoďte ji do ohně, je mi jedno, jak to zařídíte, jen chci, abyste se toho těla zbavili.“

Lydia ho zděšeně pozorovala a závojem slz viděla, jak vytahuje svazek listin z kapsy svého županu.

„Dohoda je podepsaná,“ řekl Churchill. „Carovi oznámíme, že Orlov zemřel nešťastnou náhodou při požáru, který zachvátil Walden Hall. Orlov nebyl zavražděn, rozumíte? Žádný vrah nikdy nebyl.“ Pohlédl na všechny kolem svou odulou, zachmuřenou tváří. „Nikdo jménem Felix nikdy neexistoval.“

Stephen se zvedl a šel tam, kde leželo Alexovo tělo. Někdo mu zakryl obličej. Lydia zaslechla, jak Stephen říká: „Alexi, můj chlap-

če… co já řeknu tvé matce?“ Sehnul se a složil mu paže přes krvavou ránu na prsou.

Lydia se dívala na oheň, který pálil všechny ty roky historie a stravoval minulost.

Přišel Stephen a postavil se vedle ní. Zašeptal: „Nikdo jménem Felix nikdy neexistoval.“

Zvedla k němu oči. Obloha na východě za ním byla perleťově šedá. Brzy vyjde slunce a bude nový den.

Epilog

Dne 12. srpna 1914 napadlo Německo Belgii. Během několika dní už německá armáda obsazovala Francii. Koncem srpna, kdy se zdálo, že Paříž padne, silné německé jednotky byly staženy z Francie, aby bránily Německo proti ruské invazi z východu. Paříž nepadla.

V roce 1915 dostali Rusové oficiálně pod kontrolu Konstantinopol a Bospor.

Mnoho mladých mužů, s nimiž Charlotta tančila na Belindině plesu, bylo zabito ve Francii. Freddie Chalfont zemřel u Ypres. Peter se vrátil domů s nervovým otřesem po výbuchu. Charlotta absolvovala kurz pro ošetřovatelky a odjela na frontu.

V roce 1916 porodila Lydia chlapečka. Očekávalo se, že porod bude vzhledem k jejímu věku obtížný, ale proběhl bez problémů. Chlapci dali jméno Alex.

Charlotta dostala v roce 1917 zánět plic a byla poslána domů. Během rekonvalescence přeložila do angličtiny Puškinův román *Kapitánská dcerka.*

Po válce získaly ženy volební právo. Lloyd George se stal premiérem. Basil Thomson získal rytířský titul.

Charlotta se provdala za mladého důstojníka, kterého ošetřovala ve Francii. Válka z něj udělala pacifistu a socialistu a byl jedním z prvních labouristických členů parlamentu. Charlotta se stala přední anglickou překladatelkou ruské literatury devatenáctého století. V roce 1931 jeli oba do Moskvy a vrátili se domů s tvrzením, že SSSR je ráj dělníků. Názor změnili po uzavření nacisticko-sovětského paktu. Charlottin manžel se v roce 1945 stal mladším ministrem v labouristické vládě.

Když autor dopisoval tento příběh, Charlotta ještě žila. Bydlela v domku v bývalé rodinné usedlosti. Domek nechal postavit otec pro svého správce. Je to prostorný, solidní dům zařízený pohodlným nábytkem. Z rodinné usedlosti je obytný komplex. Walden Hall rekonstruoval Luytens a nyní patří synovi Alexe Waldena.

Na léto roku 1914 Charlotta nikdy nezapomněla, pamatovala si vše, jako by se to stalo včera. Její smutné hnědé oči o tom mohly vyprávět.

Ale nežila jen vzpomínkami. Odsoudila tehdejší komunistickou stranu Sovětského svazu, že zdiskreditovala socialismus, a Margaretu Thatcherovou, že zdiskreditovala feminismus. Jestliže jste se ohradili, že paní Thatcherová není žádná feministka, řekla, že Brežněv není žádný socialista.

Samozřejmě už v té době nepřekládala, ale četla v ruském originále Souostroví Gulag. Tvrdila, že Solženicyn je pokrytec, ale byla odhodlána knihu dočíst. Protože mohla číst jen půl hodiny ráno a půl hodiny odpoledne, spočítala si, že jí bude devadesát devět, než se dostane na konec.

Doufejme, že ji dočetla.

Ken Follett
Muž s podivnou minulostí

Z anglického originálu The Man from St. Petersburg
vydaného nakladatelstvím Signet roku 1983,
přeložil Pavel Kříž.
Redigovala Květuše Vrbecká.
Obálku navrhla Jana Šťastná.
Vydala Euromedia Group k. s. v Praze roku 2001
jako svou 1390. publikaci.
Odpovědná redaktorka Eva Lapáčková.
Technický redaktor David Dvořák.
Počet stran 352.
Sazbu zhotovil SF SOFT, Praha.
Tisk Finidr, spol. s r. o., Český Těšín.
Vydání první.

Žena vykřikla a čas se zastavil.

Felix ten hlas poznal. Zvuk ho zasáhl jako úder. Šok ho ochromil.

Měl najít pohledem Orlova, namířit na něj revolver, stisknout spoušť, další kulkou pojistit, že je mrtvý, pak se otočit a vběhnout do křovin...

Místo toho pátral po původci výkřiku a pak spatřil její tvář. Byla překvapivě známá, jako by ji byl naposledy viděl včera, a ne před devatenácti roky. Oči měla v panice vytřeštěné a malá rudá ústa otevřená.

Lydia.

Stál u dveří kočáru s pusou pod šálou dokořán, revolver mířící kdoví kam a říkal si: Moje Lydia - tady v *tomto kočáře...*

Jak tak na ni zíral, matně si uvědomoval, že někde vedle něho se pohybujeWalden. Ale Felix dokázal myslet jen na jedno – takhle kdysi vypadala, s očima dokořán a otevřenými ústy, když ležela nahá pode mnou, upřeně se na mne dívala a začínala křičet rozkoší...

Pak zahlédl, že Walden vytasil meč –

Proboha, *meč?*

– a ve světle lampy se čepel zaleskla, jak sjela dolů. Felix se pohnul příliš pomalu a příliš pozdě, meč ho zasáhl do pravé ruky, takže upustil revolver a ten s třeskem dopadl na cestu.

Výstřel rozbil zakletí.

Walden si přitáhl meč k sobě a vyrazil přímo proti Felixovu srdci. Felix uhnul stranou. Špička meče pronikla kabátem a vestou a uvízla v rameni. Ihned uskočil, ale to už cítil proud teplé krve pod košilí.

Podíval se na cestu, kam zapadla zbraň, ale nikde ji neviděl. Podíval se znovu, ale zahlédl, že Walden a Orlov do sebe vrazili, jak se oba najednou pokoušeli dostat ven úzkými kočárovými dveřmi. Pravá paže Felixovi bezvládně visela u boku. Uvědomil si, že je bezbranný a bezmocný. Nemohl Orlova ani uškrtit, protože pravou paži měl nehybnou. Naprosto zklamal, a to všechno kvůli hlasu ženy z minulosti.

ISBN 80-242-0537-8
9 788024 205373

Po tom všem, pomyslel si trpce, po to všem.

Plný zoufalství se otočil a prchal.